

**Формулювання допомоги ЄС у
реформуванні системи
професійної (професійно-
технічної) освіти в Україні**

Україна

Проект № 2017/385997

ЗАКЛЮЧНИЙ ЗВІТ

24 листопада 2017 року

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

AECOM

Проект впроваджується компанією
AECOM
International Development Europe SL

Зміст цієї публікації є цілковитою відповідальністю компанії **AECOM International Development Europe SL** і його за жодних обставин не можна вважати таким, що відображає погляди Європейського Союзу.

Заключний звіт

Проект № 2017/385997

Автори:

Арам Авагян, Катерина Фурманець

і

Сніжана Леу

Представлено компанією

AECOM International Development Europe SL (Іспанія)

AECOM

ЗМІСТ

ГЛОСАРІЙ СКОРОЧЕНЬ	6
РЕЗЮМЕ	9
1. ОГЛЯД СИСТЕМИ ПТО	10
1.1 Законодавство	11
1.2 Інституційні механізми	12
1.3 Координація сектора	15
1.4 Фінансування ПТО.....	16
1.5 Наскрізнi та інші питання.....	20
2. РАМКОВІ ОСНОВИ ПОЛІТИКИ СЕКТОРА	26
3. ОЦІНКА ПОТРЕБ СЕКТОРА ПТО	31
3.1 Огляд документів	31
3.2 Висновки місії у країні	37
3.3 Оцінка потреб щодо модернізації матеріально-технічної бази ПТО	39
4. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	51
4.1 Доречність	51
4.2 Надійність.....	51
4.3 Сценарії підтримки ЄС	53
4.4 Основні напрями впровадження заходів.....	55
4.5 Інші питання.....	64
4.6 Географічні області впровадження заходів.....	64
4.7 Рекомендації щодо варіантів підтримки з боку ЄС	65
ДОДАТОК 1. ВИКОРИСТАНІ ДОКУМЕНТИ	73
ДОДАТОК 2. ПЕРЕЛІК ОПИТАНИХ ОСІБ	76
ДОДАТОК 3. МАТЕРІАЛИ СЕМІНАРУ З РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ	82
ДОДАТОК 4. ДАНІ ПРО ПТНЗ, УЧНІВ ТА ВИПУСКНИКІВ	101
ДОДАТОК 5. ДЕТАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО УСТАНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З СЕКТОРОМ ПТО	104
ДОДАТОК 6. ДІЯЛЬНІСТЬ ДОНОРІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ У СЕКТОРІ ПТО	127
ДОДАТОК 7. СУБВЕНЦІЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ МІСЦЕВИМ БЮДЖЕТАМ	137
ДОДАТОК 8. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ	138
ДОДАТОК 9. СТРУКТУРА ФІНАНСУВАННЯ СЕКТОРА ПТО НА ПРИКЛАДІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ 139	
ДОДАТОК 10. КАПІТАЛЬНІ ВИДАТКИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ НА ПТО ЗА РЕГІОНАМИ У 2015–2017 РОКАХ, %	140
ДОДАТОК 11. ДАНІ ЩОДО ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ УЧНІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ СИСТЕМИ ПТО СТАНОМ НА КІНЕЦЬ 2015 РОКУ	141
ДОДАТОК 12. СТАТИСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЧИННИКИ, ЩО МАЮТЬ ВПЛИВ НА ПТО 142	
ДОДАТОК 13. ЗРАЗОК ЗАПОВНЕНОЇ ФОРМИ ПОТРЕБ ПТНЗ, ЩО БУЛИ ОТРИМАНІ ВІД РЕГІОНІВ 147	
ДОДАТОК 14. РОЗРОБКА НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ В УКРАЇНІ	151
ДОДАТОК 15. ОГЛЯД НОВОЇ МОДЕЛІ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ	155
ДОДАТОК 16. АУДИТ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ БУДІВЕЛЬ ПТНЗ	159
ДОДАТОК 17. ЗРАЗКИ ПРОПОНОВАНИХ ПРОЕКТІВ	161
ДОДАТОК 18. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕГІОНІВ	167

ДОДАТОК 19. ДОНОРСЬКА ПІДТРИМКА У ПИТАННЯХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	177
ДОДАТОК 20. ЗРАЗОК РОЗРАХУНКУ ВАРТОСТІ ПРОЕКТУ	188
ДОДАТОК 21. ОЦІНКА ВАРТОСТІ СТВОРЕННЯ ЦЕНТРУ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	189
ДОДАТОК 22. ЛОГІЧНА СТРУКТУРА	191
ДОДАТОК 23. МАТРИЦЯ РИЗИКІВ	199

ГЛОСАРІЙ СКОРОЧЕНЬ

DESPRO	Проект «Підтримка децентралізації в Україні»
DFID	Департамент міжнародного розвитку Уряду Великої Британії
EDGE	Проект «Експертна підтримка врядування та економічного розвитку»
EGAP	Проект «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади»
GIZ	Німецьке товариство міжнародного співробітництва
SDC	Швейцарське бюро співробітництва
SECO	Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань
SIDA	Шведське агентство з питань міжнародного співробітництва і розвитку
Skat	Швейцарський центр ресурсів та консультацій з питань розвитку
U-LEAD	Програми з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку
USAID	Агентство США з міжнародного розвитку
АМУ	Асоціація міст України
АР Крим	Автономна Республіка Крим
БР	Британська рада
ВАПП	Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти
ВВП	Валовий внутрішній продукт
ВНЗ	Вищий навчальний заклад
ВО	Вища освіта
ВПО	Внутрішньо переміщена особа
ВПУ	Вище професійне училище
ВР	Верховна Рада
ГО	Громадська організація
ГОб	Проект «Гендерне бюджетування в Україні»
ДПА	Державна підсумкова атестація
ДПП	Державно-приватне партнерство
ДСЗ	Державна служба зайнятості
ДСПТО	Державний стандарт професійно-технічної освіти
ДСС	Державна служба статистики України
ЄБРР	Європейський банк реконструкції і розвитку
ЄІБ	Європейський інвестиційний банк
ЄРК	Європейська рамка кваліфікацій
ЄС	Європейський Союз
ЄФО	Європейський фонд освіти
ЗМФІ-II	Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження»
ЗНО	Зовнішнє незалежне оцінювання
ІАС	Інформаційно-аналітична система

ІДСД	Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
ІМЗО	Інститут модернізації змісту освіти
ІОА	Інститут освітньої аналітики
ІПК	Інститут професійних кваліфікацій
ІПТО	Інститут професійно-технічної освіти
ІСРП	Інформаційна система ринку праці
ІСУО	Інформаційна система управління освітою
КМУ	Кабінет Міністрів України
КРУ	Конфедерація роботодавців України
КСР	Контракт щодо секторальної реформи
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
МЕРТ	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
Мінрегіон	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
Мінфін	Міністерство фінансів України
МОМ	Міжнародна організація з міграції
МОН	Міністерство освіти і науки України
МОП	Міжнародна організація праці
МРГ	Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»
МСП	Малі та середні підприємства
МФО	Міжнародна фінансова організація
МФУ	Міністерство фінансів України
НАБУ	Національне антикорупційне бюро України
НАК	Національне агентство кваліфікацій
НАН	Національна академія наук України
НАПН	Національна академія педагогічних наук України
НДІ	Національний демократичний інститут
НДО	Недержавна організація
НПЦ	Навчально-практичний центр
НРК	Національна рамка кваліфікацій
НРПО	Національна рада професійної освіти
НТСЕР	Національна тристороння соціально-економічна рада
НУШ	Нова українська школа
ОГС	Організація громадянського суспільства
ОДА	Обласна державна адміністрація
КСР-ОЕСР	Комітет з питань сприяння розвитку Організації економічного співробітництва та розвитку
ОМОС	Органи місцевого та обласного самоврядування

ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку
ОТГ	Об'єднана територіальна громада
ПДУ	Проект «Підтримка децентралізації в Україні»
ПОН	Професійна освіта і навчання
ПРОМІС / PLEDDG	Проект «Партнерство для розвитку міст»
ПРООН	Програма розвитку ООН
ПТНЗ	Професійно-технічний навчальний заклад
ПТО	Професійна (професійно-технічна) освіта
ПУЛЬС	Проект «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні»
ПЦМ	Програмно-цільовий метод
РДА	Районна державна адміністрація
РР	Районна рада
СР	Селищні та сільські ради
ССПВ(Б)	Середньостроковий прогноз витрат (бюджету)
ТД	Технічна допомога
ТЗ	Технічне завдання
ФН ООН	Фонд Народонаселення Організації Об'єднаних Націй
ФРУ	Федерація роботодавців України
ЦБ ЄС	Центральний банк Європейського Союзу
ЦПД	Центр передового досвіду
ЦПТО ДСЗ	Центр професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості
ЮНЕСКО	Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури
ЮНІСЕФ	Міжнародний надзвичайний фонд допомоги дітям

РЕЗЮМЕ

1. Загальна мета цього завдання полягає у здійсненні оцінки та формулюванні можливих напрямків майбутньої допомоги ЄС у реформуванні системи професійної (професійно-технічної) освіти та підготовки робітничих кадрів в Україні.

2. Конкретними цілями цього завдання є:

- 1) аналіз ефективності впровадження політики реформ щодо розвитку ПТО на національному та регіональному рівнях;
- 2) аналіз питань, пов'язаних з виділенням коштів, видатками та фінансовими потребами для реформування та підтримки сучасного сектора ПТО, що відповідатиме потребам держави і потенціалу економічного розвитку;
- 3) визначення необхідних змін у законодавстві та інституційних механізмах сектора ПТО, які є передумовами ефективної підтримки з боку ЄС;
- 4) формулювання можливих варіантів та сценаріїв дій ЄС, включаючи детальну специфікацію організаційних структур зі сторони бенефіціарів та організацій-виконавців.

3. Згідно з ТЗ, реалізація проекту повинна складатися з трьох етапів:

1. Визначення.
2. Формулювання.
3. Поширення результатів та представлення заключного звіту.

4. Цей Заключний звіт складено за результатами перегляду проекту Заключного звіту (що був поданий до Представництва ЄС в Україні 6 листопада 2017 року) шляхом врахування у ньому рекомендацій та пропозицій, наданих основними зацікавленими сторонами під час семінару з розповсюдження інформації, що відбувся 17 листопада 2017 року, а також рекомендацій Представництва ЄС та ЄФО. У Звіті запропоновані *можливі варіанти дій ЄС з точки зору методів їх реалізації, а також способів і напрямів їх впровадження, включаючи розрахунки витрат та можливості залучення МФО до вдосконалення матеріально-технічної бази*. Звіт розроблено групою експертів проекту, у складі керівника групи та експерта з питань ПТО та інституційних реформ, пана Арама Авагяна, експерта з питань фінансування та формування витрат, пані Катерини Фурманець, а також експерта з питань ПТО та професійних навичок, пані Сніжани Леу.

5. Формулювання можливих варіантів та способів підтримки з боку ЄС здійснювалося за допомогою:

- перегляду та оновлення висновків першої фази проекту (фази визначення);
- встановлення основних труднощів та пріоритетів розвитку системи ПТО, що визначені у національних програмних документах та звітах донорів (перелік використаних документів наводиться у [Додатку 1](#));
- вивчення думок та позицій зацікавлених сторін у ході зустрічей та бесід (перелік опитаних осіб наводиться у [Додатку 2](#)), а також під час семінару з розповсюдження інформації (порядок денний, список учасників семінару та напрацьовані рекомендації наводяться у [Додатку 3](#));
- аналізу та формулювання.

1. ОГЛЯД СИСТЕМИ ПТО

6. Українська система ПТО характеризується великою кількістю закладів, що надають послуги професійної освіти і навчання, які мають різний статус та різну організаційно-правову форму. За інформацією Державної служби статистики України¹, станом на 31 грудня 2016 року в Україні діяв 791 ПТНЗ державної форми власності² із сукупним контингентом 285,8 тис. учнів, при чому 787 з цих закладів підпорядковувалися Міністерству освіти і науки (МОН), а 4 – іншим органам влади (Київська обласна рада – 1, Міністерство соціальної політики (Мінсоцполітики) – 2, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України – 1).

7. Система ПТО наразі переживає процес реформування, і кількість закладів постійно змінюється. Так, станом на 1 січня 2017 року Уряд звітував про наявність 806 ПТНЗ із сукупним учнівським контингентом 284,8 тис. осіб. За найновішими даними, що були надані МОН, станом на 1 вересня 2017 року існує 792 ПТНЗ³, у яких навчається 266,2 тисячі учнів (див. [Додаток 4](#)), працює 37, 5 тисячі педагогічних працівників, включаючи 13,5 тис. вчителів та 16,6 тис. майстрів виробничого навчання. У 2017 році їхня середня заробітна плата становила відповідно 6374 грн (близько 205 євро⁴) та 5648 грн (близько 182 євро).

8. Розподіл ПТНЗ за типами:

- 167 вищих професійних училищ;
- 78 центрів професійно-технічної освіти;
- 351 ліцей;
- 80 професійних училищ;
- 3 коледжі;
- 21 ПТНЗ, що є структурними підрозділами вищих навчальних закладів;
- 22 ПТНЗ інших типів;
- 70 навчальних центрів при кримінально-виконавчих установах, ПТУ соціальної реабілітації та ПТУ при колоніях.

9. Крім того, існують 11 Центрів професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості (ЦПТО ДСЗ) у Дніпропетровській, Донецькій, Івано-Франківській, Луганській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Харківській та Херсонській областях, які знаходяться у підпорядкуванні Міністерства соціальної політики. Загалом, 630 викладачів цих центрів пропонують курси неперервного професійного навчання приблизно за 80 різними кваліфікаціями, через які щорічно проходять близько 40 000 осіб. Крім того, щороку близько 130 тисяч осіб проходять навчання у 2000 приватних постачальників послуг професійного навчання, що функціонують у країні⁵.

¹ Державна служба статистики України, [статистичний бюлетень «Продовження навчання та здобуття професії»](#).

² Не враховуючи 53 ПТНЗ Донецької та 60 ПТНЗ Луганської областей, що розташовані в зоні проведення антитерористичної операції (МОН, 2016)

³ За інформацією [Звіту Туринського процесу 2016–17](#), станом на 1 вересня 2016 року в країні діяли 809 ПТНЗ державної форми власності. В іншому документі ЄФО за 2017 рік «Україна. Тенденції розвитку освіти, навчання та зайнятості у 2016 році» (Ukraine. Education, Training and Employment Developments 2016) наводяться дані про функціонування у той же період часу близько 817 навчальних закладів (не враховуючи тих, що розташовані в Донецькій та Луганській областях), підпорядкованих МОН: 703 ПТНЗ, 26 ПТНЗ, що є структурними підрозділами вищих навчальних закладів (ВНЗ), 23 навчальних заклади інших типів, що також надають професійно-технічну освіту, та 65 навчальних центрів при установах виконання покарань, із загальною кількістю учнів близько 303 тисяч осіб.

⁴ За обмінним курсом ЦБ ЄС на жовтень 2017 року: 1 євро = 30,99575 гривень

⁵ Звіт Туринського процесу в Україні за 2016–17 рр.

1.1 Законодавство

10. Рамковий **Закон «Про освіту»**, що був прийнятий 5 вересня 2017 року, регулює суспільні відносини у сфері освіти, права та обов'язки фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цих відносин, а також визначає компетенцію державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері освіти. Зокрема, закон визначає основні форми здобуття освіти (включаючи дистанційну та дуальну), її складники та рівні, аспекти забезпечення якості, функції навчальних закладів, питання управління та контролю, фінансові та економічні відносини, певні аспекти стандартів освіти та освітніх програм, кваліфікацій та документів про освіту. Цим законодавчим актом також встановлено право на освіту впродовж усього життя у вигляді формальної, неформальної та інформальної освіти. Законом розкриваються основні принципи, встановлені концепцією **Нової української школи**, а саме: здобуття учнями старшої школи профільної академічної та професійної середньої освіти, перехід від передачі знань до формування вмінь і навичок, збільшення автономії та покращення фінансування навчальних закладів та викладацького складу, обмеження строку перебування на посаді директорів навчальних закладів (не більше 12 років), введення інклюзивної освіти, прозорості та академічної доброчесності.

11. Професійна (професійно-технічна) освіта регулюється переважно статтею 15 Закону, у якій визначено її мету, а саме *формування і розвиток професійних компетентностей особи, необхідних для професійної діяльності за певною професією у відповідній галузі, забезпечення її конкурентоздатності на ринку праці та мобільності і перспектив кар'єрного зростання впродовж життя*, шляхи її здобуття, рівні, кваліфікації, подальші академічні можливості, а також типи та функції закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

12. Крім того, у Законі наводяться доволі докладні положення (які, можливо, виглядали б більш доречно у підзаконних актах) щодо Національної рамки кваліфікацій, включаючи, зокрема, опис усіх 10 рівнів кваліфікації, структури та складових освітніх програм та навіть повний перелік обов'язків Національного агентства кваліфікацій, нового *«постійно діючого колегіального органу»*, який буде створено з метою реалізації державної політики у сфері кваліфікацій.

13. Наразі існує два **проекти Закону «Про професійну освіту»⁶**, що були подані на розгляд парламенту групою народних депутатів (основний проект) та Урядом/МОН (альтернативний проект) відповідно у вересні та жовтні 2016 року. Жоден з цих проектів не є готовим до голосування. Обидва проекти містять внутрішні невідповідності та недоліки, хоча істотно і не суперечать один одному. Напевно, єдиною відмінністю, яку варто згадати, є кількість типів закладів, професійної освіти: чотири типи в основній редакції – заклади первинної професійної освіти, професійної перепідготовки, підвищення кваліфікації, короткострокового професійного навчання, та п'ять типів у альтернативній редакції – заклади первинної професійної освіти, професійного навчання, професійної перепідготовки, підвищення кваліфікації, короткострокового професійного навчання та/або короткострокового підвищення кваліфікації. Орієнтовний термін ухвалення закону – весна 2018 року.

⁶ Офіційно діючий Закон «Про професійно-технічну освіту» (№ 103-98-ВР від 10 лютого 1998 року) є застарілим та вже фактично не працює.

14. Важливо згадати **Закон «Про вищу освіту»** (№ 1556-VII від 1 липня 2014 року), адже він регулює так звану фахову передвищу освіту, що надаватиметься у *коледжах*. У країні точаться численні політичні дискусії щодо ролі та місця цього сегменту освіти, і очікується, що для цього рівня буде прийнятий окремий закон. Також є ознаки того, що ця фахова передвища освіта буде набагато ближчою до ПТО, ніж до ВО, і рано чи пізно може бути інтегрована до загальної системи професійної освіти.

15. **Закон «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів»** (№ 5499-VI від 20 листопада 2012 року) визначає державне замовлення як засіб державного регулювання задоволення потреб економіки та суспільства у кваліфікованих кадрах, підвищення освітнього та наукового потенціалу нації, забезпечення конституційного права громадян на здобуття освіти відповідно до їх покликань, інтересів та здібностей, який реалізується за рахунок коштів Державного бюджету, що виділяються для цієї мети. Закон визначає порядок формування, розміщення та виконання відповідними органами державного замовлення, а також середньо-строкового прогнозу потреб ринку праці у фахівцях та робітничих кадрах.

16. **Закон «Про професійний розвиток працівників»** (№ 4312-VI від 12 січня 2012 року) визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування системи професійного розвитку працівників, та зокрема регулює питання сертифікації та визнання результатів попереднього і (або) інформального навчання. Закон **«Про зайнятість населення»** (№ 5067-VI від 5 липня 2012 року) визначає права та гарантії держави (основні й додаткові) у сфері зайнятості різних груп населення, визначає перелік допоміжних та стимулюючих заходів, зокрема у зв'язку з професійним навчанням. Закон **«Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності»** (№ 5026-VI від 22 червня 2012 року) серед іншого визначає засади взаємодії організацій роботодавців і їх об'єднань з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, професійними спілками, та спрямований на підвищення їхньої ролі у формуванні та реалізації державної соціальної та економічної політики, регулюванні трудових, соціальних, економічних відносин, участі у соціальному діалозі.

1.2 Інституційні механізми

17. **Міністерство освіти і науки** – МОН (<http://www.mon.gov.ua>) відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері освіти, включаючи ПТО. До складу департаменту професійної освіти входять три відділи: відділ організаційно-педагогічної діяльності та соціальних питань, відділ змісту та організації навчального процесу; відділ взаємодії з соціальними партнерами та виробництвом. Усього департамент професійної освіти налічує 16 працівників.

18. **Міністерство економічного розвитку і торгівлі** – МЕРТ (<http://me.kmu.gov.ua/>) здійснює розрахунок середньострокової потреби ринку праці у робітничих кадрах і до 2015 року відповідало за формування щорічного державного замовлення для ПТО (яке підлягало затвердженню Урядом) на основі пропозицій МОН та інших державних зацікавлених сторін. Для підготовки прогнозів МЕРТ, зазвичай, використовує дані Інституту демографії та

соціальних досліджень НАН, Державної служби зайнятості, Державної служба статистики, центральних та регіональних органів виконавчої влади, роботодавців та інших зацікавлених сторін.

19. Міністерство соціальної політики – Мінсоцполітики (<http://www.msp.gov.ua/en/>) бере участь у розробленні законодавства для сектора освіти, розробляє та затверджує класифікатор професій та професійні стандарти. Мінсоцполітики відповідає за аналіз ринку праці, у тому числі за прогнозування потреб у робітничих кадрах, а також за підготовку та підвищення кваліфікації осіб з особливими потребами. Віднедавна Міністерство залучене до питань фінансування ПТО у контексті децентралізації, забезпечення навчального процесу необхідним обладнанням, організації виробничої практики учнів ПТНЗ, а також залучення роботодавців до навчального процесу. **Державна служба зайнятості** – ДСЗ (<http://www.dcz.gov.ua/control/en/>), яка підпорядковується Мінсоцполітики, надає широкий спектр безоплатних послуг, спрямованих на забезпечення зайнятості населення. Вона також безпосередньо залучена до здійснення короткострокового прогнозування ринку праці, зокрема за допомогою опитувань роботодавців. Мережа ДСЗ нараховує 637 місцевих центрів зайнятості, у яких працюють 15 490 працівників.

20. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (<http://www.minregion.gov.ua>) опікується питаннями регіонального розвитку і визначає основні тенденції соціально-економічного розвитку в галузях промисловості, будівництва, сільського господарства, капітальних інвестицій та внутрішньої торгівлі. Залучення Міністерства до питань ПТО наразі є дуже обмеженим, але ресурси Державного фонду регіонального розвитку, коли виникає необхідність, використовуються в тому числі і на задоволення нагальних потреб системи ПТО.

21. У структурі всіх обласних рад діють **департаменти освіти і науки**. Роль цих департаментів, до складу яких входять управління професійної освіти, полягає у забезпеченні реалізації державної освітньої політики на регіональному рівні у відповідності до регіональних стратегій розвитку. У кожній області також працює **Навчально-методичний** (або науково-методичний) **центр професійно-технічної освіти**. Ці центри підпорядковуються МОН (Наказ МОН № 856 від 27 червня 2013 року⁷) та забезпечують навчально-методичну та науково-методичну підтримку ПТНЗ області, здійснюючи навчання викладацького складу, розроблення навчальних планів та програм, допомагаючи із розвитком ПТНЗ, забезпечуючи комунікацію між різними рівнями системи, здійснюючи аналіз та дослідження досягнень сектора ПТО, тощо.

22. Різними аспектами ПТО в Україні також займається велика кількість установ більш низького рівня. **Інститут модернізації змісту освіти** (<https://imzo.gov.ua/pro-imzo/>) зокрема відповідає за розроблення освітніх стандартів, навчальних програм, підручників, посібників та інших методичних і навчальних матеріалів, впровадження нових методик викладання (не лише для ПТО), організацію конкурсів професійної майстерності для учнів системи ПТО та інших подій, спрямованих на її популяризацію.

23. Інститут освітньої аналітики (<http://iea.gov.ua/en/about-institute/>), який був утворений в результаті поділу Державної наукової установи «Інститут інноваційних технологій та змісту

⁷ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1189-13>

освіти» (Постанова КМУ № 687 від 26 листопада 2014 року), досі перебуває на стадії формування. Він переважно займається збором та аналізом освітньої статистики, здійснює дослідження у сферах розвитку ринку праці та міграції. Інститут також має працівників, кваліфікованих у сферах комп'ютерного моделювання, проектування та підтримки інформаційно-аналітичних систем. Таким чином, передбачається, що на базі інституту буде створено інформаційну систему управління освітою (ISYO).

24. Інститут професійно-технічної освіти (<http://ivet-ua.science>) Національної академії педагогічних наук (НАПН) України об'єднує 42 наукових співробітників, що працюють у шести лабораторіях та здійснюють наукові дослідження у таких сферах: технології професійного навчання, дистанційне професійне навчання, електронні навчальні ресурси, професійна орієнтація та професійна кар'єра, зарубіжні системи професійної освіти і навчання, методичний супровід професійної підготовки. Інститут також має три дослідницькі центри: з питань енергоефективності у професійній освіті; здорового способу життя та ВІЛ/СНІД; сучасних професій та технологічного навчання. Також до сфери академічних інтересів інституту входять такі питання, як підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТО, створення цифрового освітнього середовища, питання управління сектором ПТО на національному та регіональному рівнях.

25. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи (http://idss.org.ua/index_en.html) Національної академії наук України здійснює дослідження, пов'язані з прогнозуванням потреб економіки у робітничих кадрах, ринком праці, проблемами зайнятості та соціального партнерства. Він також бере участь у розробці нормативно-правової бази ПТО. Нещодавно інститут запропонував новий інструментарій для моніторингу працевлаштування випускників університетів та ПТНЗ.

26. Окрім зазначених державних інститутів, також існує кілька неурядових структур, що займаються різною проблематикою у сфері ПТО. Одна з таких організацій – **Інститут професійних кваліфікацій**, ІПК (<http://ipq.org.ua>), була заснована у 2014 році як НДО, основною метою якої є створення інформаційно-аналітичної платформи для організації та здійснення професійного діалогу щодо розвитку системи професійних кваліфікацій в Україні. ІПК робить внесок у розвиток і популяризацію НРК, тісно співпрацює з галузевими радами, особливо з питань розроблення професійних стандартів, а також займається питаннями забезпечення якості, підтвердження результатів неформального та інформального навчання. Інститут забезпечує роботу Репозитарію професійних кваліфікацій⁸, і нещодавно також представив інтерактивну Кваліфікаційну мапу України⁹, де можна знайти інформацію про кожний регіон, дані по кожному постачальнику послуг професійної освіти і навчання, щодо кваліфікацій, які пропонуються, кількості учнів та педагогів.

27. Двома основними партнерами системи ПТО у країні є **Федерація роботодавців України**, ФРУ (<http://fru.ua/ua>) та **Конфедерація роботодавців України**, КРУ (<http://employers.org.ua>). ФРУ (заснована у 2002 році) співпрацює з органами державної влади у питаннях, що пов'язані з реформуванням професійної та вищої освіти, включаючи розроблення законодавства, беручи участь у відповідних робочих групах; бере участь у проектах, пов'язаних з реформою кваліфікацій, включаючи НРК, забезпечення якості, підтвердження результатів неформального

⁸ <http://www.profstandart.org.ua>

⁹ <http://www.futureskills.org.ua/en/map>

та інформального навчання, розробленням професійних та освітніх стандартів; підтримує впровадження дуальної системи професійного навчання та створення галузевих рад з питань розробки професійних стандартів і професійних кваліфікацій, центрів з оцінювання (кваліфікацій) тощо. КРУ (заснована у 2006 році) активно співпрацює з системою ПТО у різних сферах, зокрема що стосується галузевих рад з питань розробки професійних стандартів і професійних кваліфікацій (найбільш активними є такі галузеві ради у секторах металургійної промисловості, енергетики та гірничо-видобувної промисловості, які складаються з представників великих підприємств), розроблення професійних стандартів, аналізу ринку праці. КРУ здебільшого реалізує свої зусилля у царині реформування сектора ПТО через Інститут професійних кваліфікацій (див. вище). Конфедерація також підтримує діяльність конкурсу WorldSkills в Україні.

28. Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти (<http://vapp.in.ua/>) об'єднує усі ПТНЗ (також існують регіональні асоціації). Основне завдання асоціації полягає у розробці рекомендацій щодо різних аспектів реформ у сфері ПТО, однак головну увагу ця організація приділяє захисту прав працівників та учнів системи ПТО.

29. Професійні спілки здебільшого опікуються питаннями соціального страхування та захисту. Їхній вплив на розвиток сектора ПТО та підготовку кваліфікованих кадрів залишається досить слабким.

30. Більш докладна інформація про функції зазначених вище установ та їхній вплив на систему ПТО наводиться у [Додатку 5](#). Діяльність *донорів, активних у цьому секторі*, та їхні проекти представлені у [Додатку 6](#). Ця інформація базується на результатах другої місії, присвяченої формулюванню висновків проекту.

1.3 Координація сектора

31. Система координації сектора на національному рівні законодавчо не врегульована та фактично не існує. У 2005 році було засновано **Національну тристоронню соціально-економічну раду** – НТСЕР (http://www.ntser.gov.ua/pro_nazradu/page7) (Указ Президента України № 1871 від 29 грудня 2005 року). Одне із завдань НТСЕР стосується надання пропозицій з питань формування та реалізації державної соціальної політики, але Рада безпосередньо не залучена до управління ПТО.

32. У 2016 році, у всіх областях України за участю соціальних партнерів були утворені **регіональні ради професійної освіти**, одним із завдань яких, згідно з рекомендаціями Розпорядження КМУ № 994-р від 14.12.2016, є формування регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів¹⁰. Відповідно до положень, що регулюють діяльність цих рад, вони також мають певні координаційні функції, спрямовані на реалізацію державної освітньої політики на регіональному рівні¹¹. Проте, висновки експертів не вказують на те, що функціонування регіональних рад є ефективним та що вони сприяють розвитку регіональної ПТО. З такою думкою цілком погоджуються різні зацікавлені сторони, і нещодавно на

¹⁰ <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249614493>

¹¹ Експерти вивчили положення про регіональну раду з питань професійно-технічної освіти міста Києва та низки інших регіональних рад.

національній конференції за участі посадових осіб МОН обговорювалася можливість перегляду функцій та сфери відповідальності таких рад¹².

33. Жодних інших структур з координації сектора у країні виявлено не було, окрім участі соціальних партнерів у роботі впливової Державної служби зайнятості (ДСЗ) на інституційному рівні.

1.4 Фінансування ПТО

34. За даними Державної служби статистики, до 88 % обсягу фінансування закладів ПТО надходить з державного та місцевих бюджетів, при чому більша частина цих коштів витрачається на заробітну платню та оплату комунальних послуг (відповідно 57 % та 12 % державних видатків)¹³. Близько 10 % загальних витрат ПТО оплачується домашніми господарствами, в той час як роботодавці покривають лише 2 % від загальної суми витрат професійної освіти і навчання. За свіжими даними МОН (від 01.10.2017), видатки державного та місцевого бюджетів на ПТО витрачаються на виплату заробітної плати (68,2 %), харчування (3,5 %), комунальні послуги (11,8 %), стипендії (13 %), та інше (3,5 %).

35. За останні шість років ситуація із фінансуванням ПТО погіршилася на тлі загального економічного спаду та нової реальності, пов'язаної з окупацією території країни. Зокрема, видатки на ПТО відносно ВВП України впали у 2010–2016 роках з 0,5 % до 0,3 %, в той час як їхня частка у загальних видатках знизилася наполовину (з 1,4 % до 0,7 %)¹⁴.

Показник	Загальні видатки зведеного бюджету, млн грн	Видатки у % від		Видатки на підсектори у % від загальних видатків на освіту	Загальні видатки зведеного бюджету, млн грн	Видатки у % від		Видатки на підсектори у % від загальних видатків на освіту
		загальних видатків	ВВП			загальних видатків	ВВП	
		2000 (1)				2014 (1)		
Загальні видатки	48 148,6	100,0	100,0	X	523 004,8	100,0	100,0	X
Видатки на освіту:	7085,5	14,7	4,2	100,0	100 105,6	19,1	6,4	100,0
дошкільну середню освіту	789,0	1,6	0,5	11,1	15 186,4	2,9	1,0	15,2
	2564,6	5,3	1,5	36,2	42 421,4	8,1	2,7	42,4
ПТО	429,1	0,9	0,3	6,1	5 885,2	1,1	0,4	5,9
вищу освіту	2285,5	4,7	1,3	32,3	28 340,5	5,4	1,8	28,3
		2005 (1)				2015 (2)		
Загальні видатки	141 989,5	100,0	100,0	X	679 871,4	100,0	100,0	X
Видатки на освіту:	26 801,8	18,1	6,1	100,0	114 193,5	16,8	5,8	100,0
дошкільну середню освіту	2940,7	2,0	0,7	11,0	18 142,2	2,7	0,9	15,9
	11 158,8	7,4	2,5	41,6	49 668,3	7,3	2,5	43,5
ПТО	1749,9	1,1	0,4	6,5	6171,2	0,9	0,3	5,4

¹² Конференція ЄФО «Регіональне управління політикою у сфері підготовки кваліфікованих кадрів та системою професійної освіти і навчання в Україні. Якими повинні бути роль та обов'язки регіональних рад професійної освіти?», Львів, 25–26 жовтня 2017 року

¹³ Державна служба статистики України, [статистичний бюлетень «Національні рахунки освіти в Україні 2015»](#).

¹⁴ Державна служба статистики України, [статистичний бюлетень «Продовження навчання та здобуття професії 2017»](#).

Показник	Загальні видатки зведеного бюджету, млн грн	Видатки у % від		Видатки на підсектори у % від загальних видатків на освіту	Загальні видатки зведеного бюджету, млн грн	Видатки у % від		Видатки на підсектори у % від загальних видатків на освіту
		загальних видатків	ВВП			загальних видатків	ВВП	
вищу освіту	7934,1	5,7	1,8	29,6	30 981,8	4,6	1,6	27,1
		2010 (1)				2016 (2,3)		
Загальні видатки	377 842,8	100,0	100,0	X	835 589,8	100,0	100,0	X
Видатки на освіту:	79 826,0	21,1	7,4	100,0	129 435,1	15,5	5,4	100,0
дошкільну	10 238,3	2,7	0,9	12,8	20 115,5	2,4	0,8	15,5
середню освіту	32 852,4	8,7	3,0	41,2	56 531,3	6,8	2,4	43,7
ПТО	5106,2	1,4	0,5	6,4	6181,4	0,7	0,3	4,8
вищу освіту	24 998,4	6,6	2,3	31,3	35 233,0	4,2	1,5	27,2

Примітка: (1) з урахуванням видатків бюджетів Автономної Республіки Крим та м. Севастополя; (2) без урахування видатків бюджетів Автономної Республіки Крим та м. Севастополя; (3) станом на 1 березня 2017 р.

36. Сучасна система фінансування ПТО працює в рамках усезагального процесу децентралізації, що розпочався у 2014 році. У 2016, разом з прийняттям змін до Бюджетного кодексу та Закону «Про Державний бюджет на 2016 рік» у фінансуванні ПТО в умовах децентралізації відбулися істотні зміни. В результаті, відповідальність за фінансування ПТНЗ була передана з центрального на місцеві рівні. Таким чином, було передбачено, що фінансування навчальних закладів, розташованих у містах обласного значення (включаючи міста-обласні центри), здійснюватиметься з бюджетів цих міст, а інших ПТНЗ – з обласних бюджетів та бюджету м. Києва¹⁵.

37. Вертикальне управління було підірване по осі «центр-регіон» або ж у межах регіону. Водночас, не були належним чином розроблені нові механізми, що призвело до значного недофінансування сектора. Зокрема, через неспроможність або небажання місцевої влади виконувати делеговані обов'язки (переважно у містах обласного значення), мали місце затримки із виплатою заробітної платні та стипендій. До певної міри це можна пояснити тим фактом, що близько 70 % учнів системи ПТО приїжджають з-за меж міст, і міські адміністрації неохоче витрачали свої кошти на підготовку кадрів, які потім працюватимуть деінде¹⁶. Щоб вирішити цю проблему та закрити прогалини в бюджеті, у 2016 році Уряд виділив стабілізаційні дотації (600 млн грн та 1,4 млрд грн) та змінив систему фінансування ПТО з прийняттям Державного бюджету на 2017 рік. Наведена нижче схема ілюструє порівняльні характеристики обох систем фінансування:

¹⁵ Бюджетний кодекс України, статті 89 та 90.

¹⁶ «Децентралізація професійно-технічної освіти в Україні – поштовх до дій», ЄФО 2017.

38. У 2017 році бюджети міст обласного значення були виключені з ланцюжка фінансування ПТО. Водночас, Уряд запропонував стабільні та гарантовані джерела фінансування у вигляді субвенцій, включаючи освітню субвенцію (2,0 млрд грн у 2017 році та заплановані 2,1 млрд грн у 2018 році) на надання учням повної середньої освіти та субвенцію на модернізацію ПТО (50 млн грн), яка передбачає відкриття 25 центрів ПТО кожного року¹⁷. Інформація про розподіл модернізаційної субвенції у 2016–2017 роках за областями наводиться у [Додатку 7](#).

39. Крім того, передбачені додаткові видатки на підготовку у ПТНЗ робітників за 19-ма професіями загальнодержавного значення¹⁸ ([Додаток 8](#)), а також у закладах соціальної реабілітації та адаптації.

тис. грн

Код	Статті бюджету	Бюджет 2016	Бюджет 2017	Проекту бюджету 2018
Міністерство освіти і науки				
0930 ¹⁹	Підготовка кадрів у ПТНЗ за професіями загальнодержавного значення	-	119 600,8	119 600,8
0930	Підготовка робітників у ПТНЗ соціальної реабілітації та адаптації, методичне забезпечення закладів професійно-технічної освіти	134 880,7	192 277,4	208 933,5
0990	Компенсація студентам вищих та учням професійно-технічних навчальних закладів проїзду залізничним, автомобільним та водним транспортом	18 000,0	18 000,0	18 000,0
0180	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів	50 000,0	50 000,0	100 000,0
0180	Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	-	2 000 000	2 100 000
0180	Стабілізаційні дотації	600 000	-	-
0180	Перерозподіл стабілізаційних дотацій	1 400 000	-	-
Всього		2 202 880,7	2 379 878,2	2 546 534,3

¹⁷ За інформацією МОН, у 2016 році у співпраці з приватним сектором було відкрито (модернізовано) 63 таких центри.

¹⁸ Постанова КМУ № 818 від 16 листопада 2016 року.

¹⁹ Хоча у країні запроваджене фінансування програм, і, зокрема, Наказом Міністерства фінансів № 11 від 14 січня 2011 року були затверджені *функціональна, економічна класифікації, відомча класифікація видатків та кредитування державного бюджету*, у Державних бюджетах не можна знайти зведеної статті «0090 Освіта».

40. У деяких дуже рідкісних випадках Уряд виділяє кошти на розвиток матеріально-технічної бази ПТНЗ з інших джерел, наприклад з Державного фонду регіонального розвитку (через Мінрегіон) та Фонду регіонального соціально-економічного розвитку (через Мінфін). Основні джерела фінансування ПТО на рівні ПТНЗ представлені у [Додатку 9](#) (на прикладі Вінницької області).

41. Однак на практиці ця модель фінансування ПТНЗ із застосуванням кількох джерел, що рекомендована Національною стратегією розвитку освіти як комбінація дотацій, позик та внесків споживачів у підготовку кадрів, виявилася недостатньою, адже вона не гарантує достатніх обсягів коштів для забезпечення високої якості освіти та необхідних інвестицій у модернізацію професійно-технічних навчальних закладів. За інформацією, наданою ПТНЗ п'яти обраних регіонів (місто Київ, Вінницька область, Львівська область, Рівненська область, Дніпропетровська область), такі джерела як регіональні програми, спеціальний фонд ПТНЗ (власні фінансові ресурси закладу) залишаються недостатньо розвиненими і в середньому перекривають від 2 % до щонайбільше 12 % загального обсягу фінансування. Дотації від бізнесу, місцевих адміністрацій та інших донорів виділяються лише зрідка і вибірково. Найбільша частка надходить за рахунок державних коштів (Державний та місцеві бюджети), які майже повністю витрачаються на поточні витрати. За інформацією Міністерства фінансів, протягом останніх трьох років (2015–2017) капітальні видатки сектора ПТО в Україні склали лише від 1 % до 2 % загальних державних видатків (загального і спеціального фондів) ([Додаток 10](#)).

42. Згідно з оперативними даними МОН за 01.10.2017, незважаючи на передбачені у 2017 році додаткові джерела фінансування, дефіцит коштів на сектор ПТО склав 0,5 млрд грн, в той час як державна заборгованість досягла розміру 5,8 млрд грн (включаючи заборгованість за комунальні послуги, учнівські стипендії, харчування, заробітну платню), і в основному стосувалася Львівської та Івано-Франківської областей.

43. Що стосується загального бюджету МОН (для усіх рівнів освіти), згідно з оригінальними бюджетами на 2016 та 2017 року та проектом бюджету на 2018 рік, спостерігається зростання у реальному вираженні, але не у відсотках від загального Державного бюджету:

тис. грн

	2016	2017	Проект 2018
Загальний Державний бюджет	667 815 507,2	800 026 255,8	948 128 807,7
Бюджет МОН	25 965 066,0	32 260 711,0	30 813 620,6
<i>у % до загального Державного бюджету</i>	3,89 %	4,03 %	3,25 %
Бюджет МОН для субвенцій місцевим бюджетам	44 783 977,2	52 852 568,0	63 234 448,6
<i>у % до загального Державного бюджету</i>	6,71 %	6,61 %	6,67 %
Загальний бюджет МОН	70 749 043,20	85 113 279,00	94 048 069,20
<i>у % до загального Державного бюджету</i>	10,59 %	10,64 %	9,92 %

44. Після подання проекту Закону «Про Державний бюджет на 2018 рік» до парламенту виникла додаткова проблема. Уряд пропонує передати до місцевих бюджетів функції фінансування вищих навчальних закладів, які вважаються частиною системи ПТО (I-II рівні акредитації, 426 заклади), на загальну суму 6,3 млрд грн. Передача видаткових повноважень без надання достатніх фінансових ресурсів призведе до дефіциту бюджетів, проблем з фінансуванням цих закладів та погіршення якості освітніх послуг²⁰.

45. За даними МОН, у 2017 році середня місячна зарплатня вчителів та майстрів виробничого навчання ПТНЗ зросла на 37 % у порівнянні з 2016 роком (до 6374 та 5648 грн відповідно), в той час як мінімальна базова зарплатня зайнятого громадянина збільшилася на 100 % (до 3200 грн). Згідно з інформацією, наданою Державною службою статистики України, заробітна плата в цьому секторі все ще залишається нижчою за середню місячну зарплату робітника в Україні (7351 грн у вересні) та середню зарплату працівника вищої освіти (8985 грн). Порівняно низька оплата праці педагогічних працівників сектора ПТО робить їхню професію менш престижною. Також не була вирішена проблема нерівності заробітної платні вчителів загальноосвітніх предметів та майстрів виробничого навчання.

1.5 Наскрізні та інші питання

Забезпечення якості у ПТО

46. Закон «Про освіту» визначає якість освіти як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг», а якість освітньої діяльності – як «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг». Один з принципів державної освітньої політики полягає у забезпеченні якості освіти та якості освітньої діяльності.

47. Розділ V Закону містить положення, що стосуються системи забезпечення якості освіти, яка складається з внутрішньої (в закладах освіти) та зовнішньої систем якості, та системи забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти. Усі можливі складові цих трьох систем, зокрема інструменти, процедури та заходи, визначені у статті 41.

48. Законом (статтею 62) передбачений *центральный орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти*. Для вищої освіти також передбачається створити *постійно діючий колегіальний орган у сфері забезпечення якості*.

49. Пов'язані з ПТО завдання центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальних органів включають, зокрема: проведення інституційного аудиту; надання рекомендацій закладам освіти щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти; моніторинг якості освітньої діяльності та якості освіти у порядку, визначеному законодавством; здійснення акредитації громадських фахових об'єднань та інших юридичних осіб, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та

²⁰Громадськість закликає Верховну Раду захистити інтереси місцевого самоврядування під час підготовки держбюджету на 2018 рік: <http://rpr.org.ua/news/hromadskist-zaklykaie-verhovnu-radu-zahystyty-interesy-mistsevoho-samovryaduvannya-pid-chas-pidhotovky-derzhbyudzhetu-na-2018-rik/>

освітньої діяльності закладів освіти, ведуть їх реєстр; здійснення державного нагляду (контролю) за закладами освіти щодо дотримання ними законодавства.

50. Обов'язки щодо затвердження порядку, типів та форм моніторингу якості освіти, а також порядку акредитації освітніх програм, інших заходів, пов'язаних з контролем за якістю освіти, закріплені за центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, тобто МОН.

51. Державні органи, до сфери управління яких належать заклади освіти, зобов'язані здійснювати аналіз та моніторинг якості освітньої діяльності відповідних закладів освіти, у той час як органи місцевого самоврядування, районні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад відповідають за реалізацію державної політики у сфері освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території, забезпечуючи доступність повної загальної середньої освіти та професійної (професійно-технічної) освіти.

52. Проект Закону «Про професійну освіту» (редакція МОН) в основному визначає повноваження різних органів щодо забезпечення якості у відповідності до Закону «Про освіту». Важливим положенням є те, що роботодавці, їхні організації та об'єднання повинні бути залучені до здійснення громадського контролю за якістю професійної освіти.

53. Насправді, жодну з цих систем не можна вважати повністю функціональною, ані на національному, ані на інституціональному рівні.

Гендерні питання

54. В офіційній статистиці доволі слабо представлене дезагрегування даних за статтю. Наприклад, у щорічній публікації Державної служби статистики «Продовження навчання та здобуття професії», такі дані наводяться лише для загальної кількості учнів та випускників, але, скажімо, не для їх окремих категорій. Загальні цифри за останні три роки дають таку картину щодо учнів та випускників:

Рік	Учні			Випускників			Частка жінок у загальній чисельності
	Всього	Дівчат		Всього	Дівчат		
2016 ²¹	285 820	110 578	38,7 %	164 953	60 344	36,6 %	53,7 %
2015 ²²	304 113	117 044	38,5 %	152 780	55 876	36,6 %	53,7 %
2014 ²³	315 591	119 920	38,0 %	182 012	67 491	37,1 %	53,8 %

55. Останній стовпчик наводиться для порівняння. Однак потрібно зауважити, що, наприклад, у 2016 році, частка жінок віком 15–29 років складала лише 49,2 % від загальної чисельності населення²⁴. З наведеної вище таблиці видно не лише те, що частка жінок серед учнів є меншою за частку чоловіків, але й що їхня частка у структурі випускників є ще меншою, що може свідчити про більш високі рівні відсіву серед дівчат.

²¹ http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/bl/03/bl_pnzp2016pdf.zip

²² http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2016/bl/03/bl_pnzp15pdf.zip

²³ http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2015/bl/03/bl_pnzp_2014.zip

²⁴ http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2016/zb/12/naselen2015pdf.zip

56. З 25 ПТНЗ, що були проаналізовані експертами, частка дівчат складала більше половини від загальної кількості учнів лише у шести випадках, завдячуючи професіям, які є «традиційно» популярними серед дівчат:

Заклад	Профіль	Всього учнів	Дівчат	
			Кільк.	%
Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва м. Києва	Виробництво художніх та ювелірних виробів	467	307	65,7 %
Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва	Легка промисловість (дизайн промислової продукції; перукарська справа та декоративна косметика)	821	599	73,0 %
Вінницький центр професійно-технічної освіти переробної промисловості	Переробна промисловість	303	228	75,2 %
Червоноградське вище професійне училище	Легка промисловість (виробництва одягу), електротехніка, комп'ютерні технології	360	205	56,9 %
Рівненське вище професійне училище ресторанного сервісу і торгівлі	Громадське харчування, торгівля	526	421	80,0 %
Дніпровський регіональний центр професійно-технічної освіти	Електрична галузь, будівництво, ремонтно-будівельні роботи	829	416	50,2 %

57. Знов-таки для порівняння зазначимо, що у вищій освіті частка жінок є більшою: 56,3 % у коледжах та 57,5 % в університетах. Частка випускників-дівчат тут є також вищою – 58,1 % у коледжах та 52,3 % в університетах²⁵. Це може свідчити про потенційно більш високий рівень здобуття освіти серед жінок.

58. Дезагреговані дані за статтю щодо педагогічних представників були недоступні. Насправді, такі дані взагалі не збираються. Однак, добре відомо, що у цій сфері існує значний гендерний дисбаланс. Наприклад, під час проекту з розвитку потенціалу «Покращення підготовки вчителів прикладного навчання у сфері ПТО»²⁶, що реалізовувався в рамках програми Єразмус+, Інститут ПТО НАПН України досліджував цільову групу, що складалася з 869 педагогічних працівників ПТНЗ різних типів²⁷ з усіх регіонів України, і виявив, що чоловіки склали лише 27 %²⁸. Зазвичай це «пояснюють» низьким рівнем оплати праці педагогів, що робить цю роботу непривабливою для чоловіків.

²⁵ Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України

²⁶ <https://www.wiwi.uni-konstanz.de/deissinger/forschung/forschungsprojekte/erasmus-project-ite-vet/general-information/>

²⁷ Професійні ліцеї – 43 %, професійні училища – 21 %, вищі професійні училища – 26 %, центри професійно-технічної освіти – 9 %, інші – 1 %.

²⁸ Також спостерігався брак педагогів молодше 30 років. Вони склали 18 % від усього викладацького складу, тоді як старші вікові групи були представлені у більш широко: 31–40 р. – 30 %, 41–50 р. – 24 %, старші за 51 р. – 28 %. Більшість викладачів мали вищу (82 %) та педагогічну (65 %) освіту. В середньому викладачі мали 11–20 років досвіду педагогічної роботи. Працівники, що мають понад 20 років досвіду, склали 30 %, 6–10 років – 19 %, менше 5 років – 22 % від загальної кількості.

59. Лише 20 % директорів ПТНЗ є жінками²⁹. Під час візитів та зустрічей групи експертів було виявлено, що, наприклад, у Рівному гендерний чинник виражений дуже сильно: під час призначень директорів ПТНЗ перевагу явно надавали чоловікам. При цьому, у Вінницькій області першочергове значення має не стать, а професійні компетентності.

60. У Законі «Про освіту» та проекті Закону «Про професійну освіту» гендерні питання не враховуються жодним чином.

Інклюзія та багатоманітність

61. Законом «Про освіту» визначено, що держава та органи місцевого самоврядування повинні створити умови для забезпечення особам з особливими освітніми потребами можливостей для здобуття освіти на усіх рівнях нарівні з іншими. З цією метою повинні бути створені особливі умови за допомогою розумного пристосування приміщень та надання спеціальних навчальних програм³⁰ та програм розвитку. Підготовка професіоналів для роботи з людьми, що мають особливі освітні потреби, також є обов'язком держави. Категорії осіб з особливими освітніми потребами визначаються нормативними актами Уряду.

62. Відповідно до Закону, у навчальних закладах повинні бути створені інклюзивні групи та класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами, і таким особам повинна надаватися психолого-педагогічні, а також корекційно-розвиткові послуги. Будівлі, споруди і приміщення закладів освіти повинні відповідати вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами і стандартами.

63. У 2014 році був прийнятий Закон під назвою «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання». Цим законом були внесені зміни до Законів «Про дошкільну освіту» та «Про загальну середню освіту», згідно з якими:

- для задоволення освітніх, соціальних потреб, організації корекційно-розвиткової роботи у складі дошкільних навчальних закладів можуть створюватися спеціальні та інклюзивні групи для виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами;
- у всіх типах дошкільних навчальних закладів враховуються особливі освітні потреби у навчанні і вихованні кожної дитини, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами відповідно до принципів інклюзивної освіти;
- діти з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних і інклюзивних класах загальноосвітніх навчальних закладів, забезпечуються безоплатним гарячим харчуванням протягом усього періоду навчання у загальноосвітньому навчальному закладі;
- вихователь загальноосвітньої спеціальної школи (школи-інтернату) повинен мати асистента вчителя інклюзивних класів.

64. У проекті Закону «Про професійну освіту» не міститься жодних положень про забезпечення умов для осіб з особливими освітніми потребами.

65. За даними ДСС, у 2016 році у професійно-технічній освіті брали участь близько 5000 осіб з інвалідністю (або 1,7 % від загальної кількості учнів системи ПТО). Найбільша частка учнів цієї

²⁹ <https://www.inforesurs.gov.ua/reestr/?ut=2>

³⁰ Такі програми для загальної середньої освіти можна знайти на веб-сайті МОН: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/>

категорії була в Житомирській області (4,1%), а найнижча – у Херсонській та Луганській областях (0,6%). 66,2% випускників 2016 року з інвалідністю були працевлаштовані.

66. Система ПТО переважно піклується про дітей напівсиріт та повних сиріт із малозабезпечених сімей та сімей з низьким рівнем доходів, надаючи їм часткове або повне проживання та харчування. Зазначалося, що деякі учні з таких категорій користувалися своїм статусом та за допомогою схем переривання та повернення до навчання залишалися у ПТНЗ у деяких випадках аж до тридцятирічного віку. Тому, до законодавства були внесені деякі зміни, відповідно до яких перша професійно-технічна освіта надається особі за рахунок держави, але подальше навчання повинно оплачуватись учнем. Система ЄДЕБО³¹ (Єдина державна електронна база з питань освіти) допомагає здійснювати відповідний контроль і уникати подібних випадків повторного навчання. У 2016 році були працевлаштовані 77,0% випускників з числа сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки.

67. В Україні, особам, що належать до національних меншин, гарантоване право на освіту на їхній мові лише у дошкільних та початкових навчальних закладах. Для учнів ПТО та студентів, що здобувають вищу освіту, надаватимуться можливості вивчати рідну мову як окрему дисципліну, у випадку надходження запитів від таких учнів.

Наслідки конфлікту

68. Станом на 2015 рік, до ПТНЗ інших областей були зараховані 1862 особи з Донецької та Луганської областей, 52 – з Автономної Республіки Крим та 5 – з міста Севастополя. Крім того, був працевлаштований 101 педагогічний працівник із навчальних закладів, розташованих на тимчасово окупованій території (див. [Додаток 11](#)).

69. За інформацією МОН, у районах, які не контролюються Урядом, розташовані 113 ПТНЗ державної форми власності (61 у Донецькій і 50 у Луганській області), у яких навчалися близько 50 тис. осіб. Для забезпечення їхнього навчального процесу були вжиті деякі заходи, наприклад:

- Макіївське професійне училище соціальної реабілітації було тимчасово переведене до Балахівського училища соціальної реабілітації (Кіровоградська область);
- Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти Донецької області був переведений до міста Краматорська і працює на базі Краматорського центру професійно-технічної освіти;
- Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти Луганської області був переведений до міста Северодонецька і працює на базі Северодонецького вищого професійного училища;
- була припинена діяльність Великоцької філії Луганського центру професійно-технічної освіти;
- Інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників Університету менеджменту освіти, у якому здійснювалася перепідготовка (підвищення кваліфікації) вчителів ПТО, був переміщений з Донецька до міста Білої Церкви Київської області;
- Дебальцевське професійно-технічне училище було переміщене до смт Миронівський Артемівського району Донецької області.

³¹ <http://mon.gov.ua/edebo/>

70. Водночас, у населених пунктах Донецької та Луганської областей, що перебувають під контролем Уряду, забезпечення навчального процесу у деяких ПТНЗ доволі ускладнене. Зокрема, будівля Гранітненського професійного ліцею була пошкоджена внаслідок артилерійського обстрілу, і учнів перевели до інших навчальних закладів області; Попаснянський професійний ліцей залізничного транспорту та Щастинський професійний ліцей автомобільного транспорту потребують серйозного ремонту.

71. МОН також організувало психологічну допомогу для переміщених учнів та забезпечує безкоштовну освіту для усіх, хто був зарахований на навчання за державним замовленням.

2. РАМКОВІ ОСНОВИ ПОЛІТИКИ СЕКТОРА

72. Основні засади політики визначені у **Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020»** (Указ Президента України № 5 від 12 січня 2015 року³²), якою передбачено впровадження реформи освіти поміж інших 62 реформ та програм розвитку. **Планом заходів** з виконання Стратегії (Розпорядження КМУ № 213-р від 4 березня 2015 року³³) визначено, зокрема, такі заходи, що стосуються професійно-технічної освіти:

- **Оптимізація та впорядкування мережі професійно-технічних навчальних закладів**, в рамках програми з *Реформування дошкільної, середньої, професійно-технічної, позашкільної освіти згідно з європейськими стандартами шляхом розроблення та сприяння прийняттю у новій редакції Законів України «Про освіту» та «Про професійно-технічну освіту».*
- **Визначення нового порядку атестації дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів**, в рамках програми *Децентралізації управління освітою. Поширення зовнішнього оцінювання і моніторингу освіти... Запровадження державно-приватного партнерства для розвитку навчальних закладів різних організаційно-правових форм.*

73. Таким чином, основними пріоритетами визначено вдосконалення нормативно-правової бази, децентралізацію системи та оптимізацію мережі професійно-технічних навчальних закладів.

74. Основним документом, який визначає державну політику у сфері освіти, та в якому також згадуються політики, спрямовані на розвиток ПТО, є **Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період 2012–2021 років** (Указ Президента України № 344/2013 від 25 червня 2013 року³⁴). Серед завдань сталого розвитку системи освіти, що визначені Стратегією, та на яких повинні бути зосереджені «зусилля органів управління освітою, науково-методичних служб за підтримки всього суспільства та держави», сектора ПТО особливо стосуються такі:

- вдосконалення нормативно-правової бази системи освіти;
- оновлення змісту освіти на основі компетентнісного (та результато-орієнтованого³⁵) підходу та орієнтації на індивідуальні потреби;
- забезпечення економічних і соціальних гарантій для реалізації конституційного права на освіту кожним громадянином України;
- створення умов для освіти дорослих;
- забезпечення системного підвищення якості освіти на інноваційній основі;
- удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних та керівних кадрів системи освіти; підвищення соціального статусу педагогічних працівників та престижу педагогічної професії;
- вдосконалення матеріально-технічної бази (приміщень та навчального обладнання) системи освіти;

³² Доступно за посиланням: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

³³ Доступно за посиланням: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248017504>

³⁴ Доступно за посиланням: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013?test=4/UMfPEGznhhcc.Zi.6UFbkHI4wos80msh8ie6>

³⁵ Автори цього звіту адаптують деякі формулювання задля більшої їх відповідності останнім напрацюванням та полегшення їх розуміння англійськомовними читачами, не змінюючи при цьому значення оригінального тексту.

- вдосконалення системи державного управління та адміністрування, включаючи механізми забезпечення оцінювання якості освіти;
- підвищення фінансової ефективності системи освіти.

75. Більш конкретними завданнями, що визначені безпосередньо для системи ПТО, є такі:

- розроблення та впровадження державних стандартів професійно-технічної освіти з професій широких кваліфікацій; оновлення переліку професій (кваліфікацій) з підготовки кваліфікованих робітників (скорочення їх кількості на основі інтеграції);
- оптимізація мережі професійно-технічних навчальних закладів різних типів, професійних спрямувань та форм власності з урахуванням демографічних прогнозів, регіональної специфіки та потреб ринку праці; розширення їх автономії, створення навчально-виробничих комплексів;
- удосконалення механізму формування державного замовлення на підготовку робітничих кадрів відповідно до реальних потреб економіки, регіональних ринків праці, запитів суспільства;
- удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних кадрів професійно-технічної освіти на базі вищих навчальних закладів і профільних професійно-технічних навчальних закладів.

76. Механізми реалізації Стратегії включають:

1. Оновлення законодавства України у сфері освіти.
2. Удосконалення структури системи освіти.
3. Модернізацію змісту освіти.
4. Впровадження інформаційних технологій («інформатизація») освіти.
5. Посилення кадрового потенціалу системи освіти.
6. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення системи освіти.
7. Модернізацію системи управління освітою.
8. Впровадження національного моніторингу системи освіти.
9. Міжнародне партнерство.

77. Для кожного із зазначених вище напрямків передбачено низку заходів, але вони не представлені у формі плану дій, не розписані по роках, та не мають обрахунку вартості впровадження.

78. Ще один програмний документ – ***Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року***, що був затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 275-р від 3 квітня 2017 року. Цей середньостроковий план сфокусовано на поліпшенні всіх аспектів життя громадян шляхом досягнення економічного зростання, ефективного врядування, *розвитку людського капіталу*, верховенства права і боротьби з корупцією, безпеки та оборони. Розвитку людського капіталу передбачається досягнути шляхом проведення *«реформи системи охорони здоров'я, освіти, поліпшення надання державної соціальної підтримки, розвитку культури і спорту, що дасть змогу забезпечити поліпшення якості життя, освіти і зростання продуктивності праці»*.

79. Однією з основних проблем у сфері розвитку людського капіталу Уряд називає *«погіршення якості освіти, застарілі методи навчання»*, які призводять, зокрема, до

«незадоволення роботодавців якістю освіти». Для професійно-технічної освіти визначено такі проблеми:

- наявна система професійно-технічної освіти не дає змоги повною мірою виконувати покладені на неї завдання щодо реалізації державної політики;
- в умовах дефіциту кваліфікованих кадрів у галузях матеріального виробництва, зміст професійно-технічної освіти не відповідає потребам роботодавців; відсутність ефективного механізму постійного оновлення кваліфікацій;
- у зв'язку з дефіцитом бюджетних асигнувань не були передбачені видатки на оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів, що унеможливило запровадження в навчально-виробничому процесі сучасної техніки та методики підготовки;
- привабливість ПТО в Україні залишається низькою.

80. Пропоноване рішення полягає у модернізації професійно-технічної освіти, що призведе до створення сприятливих умов для якісної підготовки конкурентоспроможних робітничих кадрів, які здатні задовольнити вимоги сучасного ринку праці, та забезпечення рівного доступу до професійно-технічної освіти. Цієї мети планується досягти за допомогою впровадження конкретних заходів та кількісних показників, яких необхідно досягнути до 2020 року:

- оптимізація мережі закладів професійно-технічної освіти:
 - здійснення реорганізації ПТНЗ з метою скорочення їх кількості до 789 у 2017 році, 779 у 2018 році, 771 у 2019 році, та 765 у 2020 році³⁶,
 - збільшення середнього контингенту професійно-технічних навчальних закладів (без урахування навчальних закладів при кримінально-виконавчих установах закритого типу, професійних училищ соціальної реабілітації та професійно-технічних училищ при виховних колоніях): 2017 рік – 390 осіб; 2018 – 400; 2020 – 410 осіб³⁷;
- розроблення Концепції розвитку системи підготовки молодшого спеціаліста як вищого рівня професійної невищої освіти до кінця 2017 року;
- розроблення та впровадження щороку 15 державних стандартів з конкретних професій на основі компетентнісного підходу на базі професійних стандартів³⁸;
- створення сучасних навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням:
 - із залученням інвестицій роботодавців: 2017 рік – п'ять центрів, 2018–2020 роки – 10 центрів,
 - за рахунок коштів державного бюджету: 2017 рік – 25 центрів;
- упровадження елементів дуальної форми професійного навчання у 30 професійно-технічних навчальних закладах;
- підвищення кваліфікації 500 педагогічних працівників на базі галузевих навчально-практичних центрів;
- відновлення престижності робітничих професій та проведення ефективної профорієнтації населення шляхом проведення щороку:
 - п'яти всеукраїнських конкурсів фахової майстерності,

³⁶ Якщо за вихідну точку брати 806 ПТНЗ, що працювали станом на 1 січня 2017 року (за даними цього ж документа), це означатиме щорічне скорочення кількості закладів в середньому усього на 1,25 % (і на 5,1 % загалом), що навряд чи можна вважати значною оптимізацією мережі.

³⁷ Враховуючи відправну точку у 284,8 тис. учнів ПТНЗ станом на 1 січня 2017 року, це означатиме збільшення середнього контингенту приблизно на 10 % у 2020 році.

³⁸ У розділі «Сприяння продуктивній зайнятості, реформа ринку праці» Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду передбачається розроблення 150 професійних стандартів.

- 25 регіональних «ярмарків професій»,
- 27 регіональних та всеукраїнських виставок, участі в міжнародних конкурсах фахової майстерності, зокрема WorldSkills;
- створення центрів оцінювання професійних кваліфікацій не менш як за п'ятьма професіями загальнодержавного значення;
- забезпечення передачі професійно-технічних навчальних закладів з державної у комунальну власність.

81. Суть підходу, який пропонується для реалізації зазначеного:

- модернізація змісту професійної освіти;
- забезпечення доступності та якості професійної освіти шляхом впровадження сучасних виробничих технологій та незалежного оцінювання результатів навчання;
- відновлення престижності робітничих професій шляхом проведення ефективної профорієнтації населення;
- вдосконалення законодавчих та інших нормативно-правових актів для реалізації принципів освіти і навчання відповідно до європейської політики навчання протягом життя.

82. Таким чином, цілі та заходи, що пропонуються цим Планом дій в цілому відповідають цілям та заходам, закладеним у Національній стратегії розвитку освіти на 2012–2021 роки.

83. Цей Середньостроковий план докладно розписаний лише на 2017 рік у документі, під назвою **«План пріоритетних дій Уряду на 2017 рік»**, яким передбачено сім пунктів:

1. Супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про професійну освіту”.
2. Модернізація мережі професійно-технічних навчальних закладів.
3. Впровадження проектів державно-приватного партнерства у сфері освіти.
4. Нормативно-правове забезпечення формування регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів.
5. Оновлення змісту та поліпшення якості професійно-технічної освіти.
6. Запровадження ефективних програм професійної орієнтації молоді.
7. Розроблення Концепції розвитку системи підготовки молодшого спеціаліста як вищого рівня професійної невищої освіти.

84. У річному плані наводяться необхідні пояснення та обґрунтування для кожного заходу, а також належним чином визначені відповідальні органи, строк, індикатори виконання та очікувані результати. Однак План не містить розрахунку витрат, а через особливості структури Державного бюджету (не передбачено окремої статті на реформи) також залишається незрозумілим, чи будуть виділені якісь кошти на його виконання.

85. Угода про асоціацію, укладена між Європейським Союзом та Україною 21 березня 2014 року³⁹, також визначає загальні рамкові основи політики у сфері розвитку ПТО. Стаття 432 Угоди закликає сторони активізувати обмін інформацією та досвідом для заохочення більш тісного співробітництва в галузі професійно-технічної освіти та навчання, зокрема з метою:

³⁹ [Офіційний вісник ЄС від 29.05.2014.](#)

- (a) розвитку систем професійно-технічної освіти та навчання, подальшого підвищення кваліфікації протягом трудової діяльності/життя, що відповідає реаліям в контексті змін на ринку праці;
- (b) створення національних механізмів з метою покращення прозорості та визнання кваліфікацій та компетенцій, використовуючи, коли це можливо, досвід ЄС.

86. План дій Уряду, про який йшлося вище, також посилається на Угоду про асоціацію.

3. ОЦІНКА ПОТРЕБ СЕКТОРА ПТО

87. Оцінка потреб сектора ПТО здійснювалася шляхом поєднання таких методів:

- кабінетного дослідження, тобто вивчення документів, у тому числі звітів та матеріалів, підготовлених партнерами у сфері розвитку та на національному рівні, які містили аналіз становища у секторі ПТО, визначення потреб та пропозиції щодо реалізації заходів для його розвитку; роботу зі статистичними даними;
- очних співбесід з основними зацікавленими сторонами, відвідувань об'єктів та нарад у форматі круглого столу;
- збору інформації з різних джерел, зокрема за допомогою дистанційного опитування ПТНЗ та інших установ.

88. У розділі 3.1 деякі документи представлені *більш докладно*. На думку експертів, це необхідно для надання загальної картини та належного обґрунтування дій ЄС, які пропонуються далі у розділі 4. У розділі 3.2 представлені результати та висновки, зроблені на підставі спостережень експертів та їхніх обговорень з ключовими гравцями, а в розділі 3.3 наводиться оцінка потреб сектора ПТО щодо модернізації матеріально-технічної бази.

3.1 Огляд документів

89. В останні роки основним міжнародним партнером, який надавав значну експертну підтримку у секторі ПТО та фактично здійснював моніторинг розвитку системи (переважно за допомогою звітів, що готувалися в рамках Туринського процесу), був Європейський фонд освіти. В останньому доступному документі під назвою **«Туринський процес, звіт України за 2016-17 роки»**⁴⁰ представлено аналіз системи ПТО, запропоновані цілі, які рекомендується поставити в рамках стратегії розвитку сектора професійної освіти і навчання:

90.

- децентралізація управління ПТО;
- упровадження багатоканального фінансування навчальних закладів та залучення можливостей роботодавців;
- модернізація мережі ПТНЗ з урахуванням фактичних потреб ринку праці;
- модернізація матеріально-технічної бази закладів професійної освіти та створення сучасних навчально-практичних центрів галузевого спрямування;
- оновлення структури, видів і змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
- підвищення соціальної привабливості робітничих професій та їх популяризація у молодіжному середовищі;
- розвиток проектів ДПП.

Також у цьому звіті визначено пріоритети для сектора ПТО в Україні:

- реформування законодавчої платформи ПТО згідно з європейськими стандартами шляхом прийняття Законів «Про освіту» та «Про професійну освіту»;
- децентралізація управління та фінансування ПТО, оптимізація мережі закладів професійної освіти;

⁴⁰ Також доступні «Туринський процес, звіт України за 2012 рік» та «Туринський процес, звіт України за 2014 рік».

- модернізація змісту ПТО шляхом розроблення компетентісно-орієнтованих освітніх стандартів на основі професійних стандартів;
- розвиток усієї системи, що складатиметься з первинної та неперервної професійної освіти в рамках системи, що базуватиметься на принципі навчання впродовж життя, розширюватиме життєві можливості громадян та підвищуватиме їхню мобільність на ринку праці;
- впровадження проектів державно-приватного партнерства (ДПП);
- впровадження Національної рамки кваліфікацій (НРК);
- покращення іміджу робітничих професій у суспільстві.

91. Крім того, у коротко- та середньостроковій перспективі рекомендовані такі кроки:

- прийняття Верховною Радою Законів України «Про освіту» та «Про професійну освіту»;
- модернізація мережі ПТНЗ з метою забезпечення її відповідності потребам економіки держави та регіональних ринків праці, що включатиме: *реорганізацію навчальних закладів у відповідності до планів регіонального розвитку та планів розвитку ПТО; збільшення середньої кількості педагогічних працівників у ПТНЗ з метою створення оптимальних умов для якісної підготовки;*
- впровадження принципів ДПП в освіті: *створення сучасних навчально-практичних центрів різних галузевих спрямувань за допомогою інвестицій з боку роботодавців та державного бюджету; створення принаймні одного модернізованого, багатофункціонального центру професійної освіти у кожній області; посилення матеріально-технічної бази ПТНЗ та впровадження нових технологій; введення елементів дуальної системи у професійній освіті; підготовка (стажування) педагогічних працівників за допомогою галузевих навчально-практичних центрів;*
- розробка законодавчо-нормативної бази регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів, включаючи внесення змін до Закону «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів», Постанови «Про затвердження Порядку формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів»;
- модернізація змісту та поліпшення якості ПТО: *щорічна розробка 15 Державних стандартів професійної освіти з конкретних професій на компетентісному підході на основі професійних стандартів; створення центрів оцінювання професійних кваліфікацій – не менше, ніж для п'яти професій загальнодержавного значення;*
- впровадження ефективних програм професійної орієнтації молоді: *проведення регіональних, галузевих, національних конкурсів професійної майстерності серед учнів ПТНЗ, шкіл та молодих робітників;*
- *участь у міжнародних конкурсах професійної майстерності, зокрема у WorldSkills; організація заходів професійної орієнтації.*

92. У 2016 році інший важливий документ – **Звіт проекту PRIME ЄФО**⁴¹ – за допомогою аналізу становища системи ПТО, визначив 13 основних проблем системи. Вони пов'язані з такими темами, як: відповідність змісту ПТО потребам ринку праці, управління та

⁴¹ [Оптимізація мережі професійно-технічних навчальних закладів в Україні. Оцінка можливих варіантів заходів політики \(Optimisation of the Network of Vocational Education and Training Providers in Ukraine. Assessment of Options for Policy Action\)](#), Європейський фонд освіти, 2016.

адміністрування системи ПТО, структура системи ПТО та фізичні умови її матеріально-технічної бази, забезпечення якості, навчання впродовж життя та неперервна професійна освіта і навчання, тощо.

93. Однак, у звіті також зроблені й інші важливі твердження:

- *прийняття нового законодавства або оптимізація мережі ПТНЗ є лише одним із заходів для забезпечення відповідності системи ПТО потребами ринку праці;*
- *реструктуризації та раціоналізації професійної освіти перешкоджає відсутність стратегій розвитку ПТО та планів стратегічного розвитку на державному, регіональному та інституційному рівнях.*

94. Як відповідь на ці виклики, проект PRIME пропонує здійснити певні втручання та відповідні практичні кроки у наступних чотирьох напрямках:

1. Нормативно-правова база:

- 1.1 *Прийняття рамкового Закону «Про освіту» – впровадження трирівневої системи професійної освіти, що складатиметься з початкової, середньої та вищої професійної освіти;*
- 1.2 *Прийняття нового Закону «Про професійну освіту» – впровадження нових типів закладів професійної освіти (центри, коледжі та ліцеї професійної освіти) з інтегрованим наданням первинної та неперервної професійної освіти; чітке визначення сфер відповідальності для усіх рівнів управління (держава, регіони, навчальні заклади); спрощення системи ліцензування навчальних програм; скасування практики надання професійної освіти в університетах; підвищення привабливості професії вчителя професійної освіти і навчання.*

2. Мережа навчальних закладів професійної освіти:

- 2.1 *Перехід навчальних закладів I-II рівнів акредитації з вищої освіти до сектора ПТО;*
- 2.2 *Раціоналізація мережі ПТНЗ з урахуванням національних та регіональних потреб – формування стратегічного та тактичного плацдарму для оптимізації, тобто Стратегії або Концепції, та регіональних дорожніх карт; формування та пілотне випробування нового типу навчального закладу на основі кількох моделей; поширення випробуваного нового типу закладу;*
- 2.3 *Децентралізація управління системою ПТО та модернізація адміністрування навчальних закладів.*

3. Фінансування:

- 3.1 *Справедливий розподіл фінансового навантаження між різними рівнями управління сектором – багатоканальне (за рахунок державного бюджету, бюджету області, плати за навчання, добровільних пожертв тощо) фінансування ПТНЗ; передача державного фінансування професійно-технічних навчальних закладів на регіональний рівень з диференційованими дотаціями з державного бюджету;*
- 3.2 *Вдосконалення механізмів розподілу ресурсів – впровадження подушного фінансування (за кількістю учнів); вдосконалення тендерних процедур; впровадження коефіцієнтів складності для фінансування різних профілів та галузей навчання;*

- 3.3 Більш раціональне використання доходів навчальних закладів шляхом забезпечення більш широкої фінансової автономії, включаючи використання власних банківських рахунків.

4. Кадрова політика:

- 4.1 Поліпшення умов роботи фахівців сектора професійно-технічної освіти – *збільшення автономії навчальних закладів, забезпечення високоякісної, результативної роботи педагогічних працівників за допомогою коригування темпу та методів подачі передбаченого навчальним планом матеріалу; виділення часу на взаємонавчання та професійний розвиток; запровадження механізмів визначення та винагородження результативності педагогів; досягнення збалансованого співвідношення між заробітною платою педагогічних працівників та оплатою праці в інших галузях економіки;*
- 4.2 Переоцінка сильних та слабких сторін педагогічних кадрів – *раціоналізація педагогічного складу разом з оптимізацією мережі ПТНЗ за допомогою звільнень, перепрофілювання, перекваліфікації вчителів, або забезпечення для них матеріальної допомоги та компенсаційних виплат.*

95. Зелена книга «Децентралізація професійно-технічної освіти в Україні – поштовх до дій»⁴², яка була розроблена на основі результатів та програмних ідей, напрацьованих під час технічної наради та політичного форуму високого рівня «Професійна освіта та підготовка робітничих кадрів: сприяння соціально-економічному та регіональному розвитку України», що були проведені під егідою МОН, ФРУ та ЄФО 3–4 квітня 2017 року, також пропонує 4 основні напрями дій, які переважно охоплюють ті ж теми, що й звіт проекту PRIME, хоча й використовують інші формулювання. Їх можна стисло представити таким чином:

1. Ефективне багаторівневе управління: перегляд інституційних механізмів та розробка структури аналізу для децентралізації ПТО; створення чіткої основи для діалогу із залученням усіх основних зацікавлених сторін; впровадження сучасного передбачувального підходу, який дав би педагогічним працівникам можливості розробляти нові програми та реагувати на потреби планів економічного зростання та розвитку підприємництва; побудова нової системи навколо обсерваторії ринку праці, прогнозування потреб у професійних вміннях та методик кількісного прогнозування.

2. Оптимізація регіональних мереж ПТО: створення рекомендацій щодо оптимізації мереж ПТНЗ з урахуванням національного бачення системи професійної освіти та потреб регіонального розвитку; впровадження індивідуального підходу до питань власності щодо майна закладів професійної освіти для кожного окремого регіону або міста, який міг би допомогти пом'якшити проблеми передачі повноважень та відповідальності щодо фінансування ПТНЗ; впровадження концепції центрів передового досвіду професійної освіти з метою створення опорних центрів співробітництва з виробництвом та можливостей розвитку державно-приватного партнерства; подальший розвиток управління ПТО, зокрема введення індикаторів результативності з метою спрощення процесу прийняття поінформованих рішень та покращення іміджу та репутації системи.

⁴² ЄФО, 2017.

3. Функціонування закладів професійної освіти та децентралізація: збільшення автономії навчальних закладів шляхом надання їм повноважень приймати рішення щодо різних питань, як-то кадрові ресурси, навчальні плани, фінанси. Цей процес повинен супроводжуватися посиленням ролі керівних рад ПТНЗ, що представлятимуть інтереси спільноти ПТО, роботодавців, батьківських об'єднань та громадянського суспільства, а також посиленням підзвітності; покращення управління на рівні навчальних закладів професійної освіти шляхом впровадження нових практик, зокрема інструментів вимірювання результативності, забезпечення якості та практик самооцінювання.

4. Державно-приватне партнерство: поглиблення соціального діалогу у ПТО з одночасним вдосконаленням існуючої системи рад; розробка стратегічної системи державно-приватного партнерства у професійній освіті із залученням соціальних партнерів на усіх рівнях та у тісній співпраці з регіональними радами професійної освіти.

96. Інша нещодавня публікація ЄФО (*VET Governance. ETF Partner Country Profile Ukraine*)⁴³ визначає три «вказівника», спрямованих на сприяння подальшому діалогу щодо формування політики та/або її покращення. Вони стосуються: **1) загального планування та управління, 2) фінансування, 3) механізмів координації у сфері формування політики ПТО, та зокрема пропонують такі кроки:**

1. На основі національної стратегії та у співпраці з зацікавленими особами прийняти новий Закон «Про професійну освіту», який, серед іншого, спростить процедури для кожної функції управління системою професійної освіти.
2. Започаткувати діалог на тему політики щодо:
 - національної тристоронньої угоди про професійну освіту та трудові ресурси, а також створення законодавчої бази для участі соціальних партнерів у формуванні політики у сфері професійної освіти;
 - оптимізації мережі ПТНЗ та розширення навчання на виробництві;
 - фінансової автономії навчальних закладів.
3. Впроваджувати інституційні механізми з метою диверсифікації джерел фінансування ПТО із залученням підприємств у процес бюджетного планування ПТО;
4. Створити нову міжвідомчу агенцію, що нестиме загальну відповідальність за політику у сфері ПТО та функціонування системи, передбачивши нормативно врегульовану формальну участь у ній усіх ключових зацікавлених сторін.
5. Підвищити привабливість ПТО завдяки покращенню її представлення та забезпечення ефективних схем професійної орієнтації.

97. **Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні**⁴⁴, підготовлена Національною академією педагогічних наук України, пропонує такі перспективні напрями модернізації професійної освіти:

98.

- у сфері законодавства: розробка сучасної нормативно-правової бази для професійної освіти з урахуванням найкращих міжнародних практик та національних обставин;

⁴³ [Управління у сфері професійної освіти і навчання. Стислий огляд України як країни-партнера ЄФО](#) (VET Governance. ETF Partner Country Profile Ukraine), ЄФО, 2017.

⁴⁴ [Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні](#). Національна академія педагогічних наук України. За редакцією В. Г. Кременя Київ: Педагогічна думка, 2017.

- *у сфері формування й виконання державного замовлення:* розробити та впровадити систему моніторингу ринку праці для виявлення реальних потреб у фахівцях; удосконалити державну статистичну звітність у сфері професійної освіти і навчання;
- *у сфері удосконалення змісту професійної освіти:* оновити «Національний класифікатор професій» для забезпечення відповідності міжнародній класифікації; оновити «Державний перелік професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах»; забезпечити розроблення освітніх та професійних стандартів на основі компетентнісного підходу;
- *у сфері розширення співпраці з роботодавцями:* створити сучасну систему податкових і фінансово-кредитних механізмів для залучення коштів роботодавців, приватного сектора в інвестування розвитку професійної освіти, наукової та інноваційної діяльності в освіті; сприяти налагодженню співробітництва з роботодавцями у питаннях розроблення професійних та оновлення освітніх стандартів; запровадити незалежну експертизу програм професійної освіти і навчання;
- *у сфері управління професійною освітою:* забезпечувати поетапну, поступову оптимізацію мережі професійно-технічних навчальних закладів та їх передачу до комунальної власності з урахуванням науково обґрунтованих критеріїв; запровадження сучасних варіативних форм професійної освіти;
- *у сфері підвищення престижності робітничих професій у суспільстві:* розробити й запровадити державні і регіональні програми популяризації професійної освіти; розробити механізм психолого-педагогічного супроводу консультування з планування й розвитку професійної кар'єри;
- *у сфері інформаційного забезпечення професійної освіти і навчання та запровадження інноваційних технологій навчання:* впровадити фінансову та методичну підтримку інноваційних процесів у системі професійної освіти і навчання України; створити інформаційно-комунікаційну мережу професійного навчання; *у сфері професійного навчання на виробництві:* забезпечити формування ринку освітніх послуг; створення сучасного інформаційного та навчально-методичного забезпечення для навчання на виробництві;
- *у сфері підвищення якості педагогічного персоналу:* удосконалити підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти; підвищити заробітну плату викладачам і майстрам виробничого навчання;
- *у сфері фінансового та матеріально-технічного забезпечення професійної освіти:* зберегти фінансування професійних навчальних закладів у формі субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, державне замовлення на професійну підготовку кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів за стратегічно важливими спеціальностями; розробити механізми розподіленої відповідальності за фінансування й гарантування раціонального розподілу ресурсів на професійну освіту, багатоканального й різнорівневого фінансування професійної підготовки кваліфікованих фахівців.

99. Основна рекомендація Доповіді щодо ПТО полягає у її децентралізації та оптимізації мережі навчальних закладів із їх реорганізацією в *одно- і багатопрофільні професійні ліцеї і багаторівневі та багатопрофільні професійні коледжі.*

100. Експерти також проаналізували низку інших документів. Багато з них, наприклад документи ЄФО *«Україна. Тенденції розвитку освіти, навчання та зайнятості у 2016 році»*

(Ukraine. Education, Training and Employment Developments 2016)⁴⁵, **«Документ з описом стратегії для України на 2017–2020 роки»** (Country Strategy Paper for Ukraine 2017-20)⁴⁶, та до певної міри також матеріал Світового банку **«Професійні уміння для сучасної України»** (Skills for a Modern Ukraine)⁴⁷, вказують майже на ті самі проблеми та потреби української системи ПТО. Тому, ми не розглядаємо їх тут докладно.

3.2 Висновки місії у країні

101. У національних програмних документах та в численних дослідженнях і звітах, що були згадані вище (див. розділі 2 та 3.1), у якості основних пріоритетів щодо модернізації системи ПТО України пропонуються такі заходи:

- децентралізація системи професійної освіти;
- оптимізація управління системою в цілому та вдосконалення управління на рівні навчальних закладів;
- вдосконалення механізмів фінансування;
- оптимізація мережі закладів професійної освіти (ПТНЗ державної форми власності);
- покращення якості професійної освіти та забезпечення її відповідності потребам ринку праці.

102. Однак, ці заходи тісно пов'язані між собою, і їх слід впроваджувати в рамках єдиної комплексної стратегії. Інші нагальні потреби системи ПТО, що були визначені:

- вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти;
- модернізація матеріально-технічної бази навчальних закладів (приміщень та навчального обладнання);
- Національна рамка кваліфікацій;
- вдосконалення системи професійної орієнтації та підвищення привабливості професійної освіти;
- створення різних форм державно-приватного партнерства.

103. Усі перелічені вище потреби в цілому підтверджуються аналізом, що був здійснений групою експертів у формі співбесід та обговорень зі значною кількістю зацікавлених осіб (70 осіб з понад 30 організацій), як-то представників Верховної Ради, органів державної виконавчої влади (міністерств), регіональних органів у сфері освіти, державних установ, партнерів та проектів у сфері розвитку, закладів професійно-технічної освіти, представників соціальних партнерів (організацій роботодавців) та організацій громадянського суспільства. В результаті спілкування із згаданими особами були виявлені також і деякі специфічні аспекти вищезазначених потреб, що не відображені у програмних документах, а також додаткові потреби, що є не менш нагальними, а в деяких випадках – навіть більш фундаментальними. Докладний опис результатів місії представлений у Додатках 5 та 6.

104. Нижче перераховані *основні* проблеми української системи професійної освіти, що були виявлені експертами в результаті кабінетного дослідження та проведеної місії:

⁴⁵ [Україна. Тенденції розвитку освіти, навчання та зайнятості у 2016 році](#) (Ukraine. Education, Training and Employment Developments 2016), ЄФО 2017.

⁴⁶ [Документ з описом стратегії для України на 2017–2020 роки](#) (Country Strategy Paper for Ukraine 2017-20), ЄФО 2016 рік.

⁴⁷ [Документ «Професійні уміння для сучасної України»](#) (Skills for a Modern Ukraine), група Світового банку 2017.

- неефективна мережа закладів професійної освіти із застарілою матеріально-технічною базою більшості навчальних закладів (у багатьох ПТНЗ база не оновлювалася протягом останніх 30 років); низька якість професійної підготовки, відсутність системи забезпечення якості, невідповідність потребам ринку праці; недостатня забезпеченість навчальними засобами та матеріалами, замалі обсяги практичного навчання;
- зростання браку якісних педагогічних кадрів (особливо майстрів виробничого навчання);
- неефективне управління та адміністрування у системі професійної освіти на всіх рівнях, зокрема спричинене недостатнім розумінням користі системи професійної освіти для розвитку країни та регіонів; недостатня координація сектора; низький рівень автономії навчальних закладів;
- недостатнє фінансування професійної освіти, неефективні схеми фінансування навчальних закладів, відсутність середньострокового фінансового планування;
- стабільне скорочення контингенту учнів (та їх набору) через низький рівень привабливості професійної освіти та демографічну ситуацію; неефективна організація та застарілі методи професійної орієнтації; відсутність достатньо надійних середньострокових прогнозів потреб ринку праці як на національному, так і на регіональному рівнях; слабка мотивація партнерів долучатися до процесів у сфері професійної освіти або її розвитку;
- дроблення системи професійної освіти на «професійно-технічну» та «фахову передвищу», та деякі інші.

105. Ситуацію ускладнює відсутність системного підходу до реформування професійно-технічної освіти або, принаймні, чіткого бачення національної моделі ПТО, а також недосконала законодавча база.

106. Крім того, існує низка зовнішніх чинників, які, однак, безпосередньо впливають на ПТО. Багато таких чинників описані у [Додатку 12](#) з відповідним статистичним обґрунтуванням. Далі ми викладаємо судження щодо деяких чинників, які можуть бути корисними для загального процесу планування реформ у секторі ПТО.

107. Зменшення обсягів набору учнів до ПТНЗ частково пояснюється стійкою тенденцією до скорочення кількості населення (з 51 838 500 осіб у 1990 році до 42 584 500 у 2017 року, або на 17,9 %) як у містах, так і у сільській місцевості (відповідно на 15,4 % та 22,8 % за той же проміжок часу), зокрема через скорочення народжуваності (на 260 новонароджених на 1000 населення у період між 1990 та 2016 рр.) та від'ємне сальдо міграції (на 67,7 осіб на 1000 населення у період між 1990 та 2016 рр.). Це призводить до скорочення кількості ПТНЗ та до неповного використання їхніх приміщень та можливостей. Водночас, вищі навчальні заклади, кількість яких залишається фактично незмінною, приваблює значно більшу кількість студентів, ніж ПТО.

108. Кількість студентів передвищої професійної освіти (ВНЗ I-II рівнів акредитації) також зазнала істотного скорочення (з 757 тисяч у 1990 році до 217,3 тисяч у 2017 році). Об'єднання цього сектора освіти з професійною освітою (що здається цілком виправданим з точки зору пропонуваніх рівнів кваліфікації) вочевидь призвело б до покращення академічної та

фінансової ефективності такої комплексної системи. Сукупний учнівський контингент можна було б порівнювати з більшою кількістю студентів вищої освіти (приблизно 86 %).

109. Старіння населення (яке супроводжується скороченням частки населення працездатного віку та населення у віці, типовому для здобуття професійно-технічної освіти) наводить на думку про доцільність ініціатив, спрямованих на залучення людей старшого віку до заходів неформального навчання, а також і до професійного навчання молоді шляхом обміну досвідом. Через підвищення віку народження жінками дітей набувають більшого значення короткотермінові курси перепідготовки жінок, які сприяли б їхньому поверненню (та конкурентоздатності) на ринок праці після декретної відпустки (для тих, хто працював до того). Також слід враховувати, що очікувана тривалість життя для жінок в Україні є більшою за чоловіків.

110. Спостерігається стійкий розвиток міських районів та зростання міського населення. За останні два роки було створено багато об'єднаних територіальних громад. Очікується, що цей новий тип адміністративно-територіальних одиниць забезпечить більший рівень гнучкості та ширші можливості для регіонів і, таким чином, сектор ПТО також зможе скористатися новими перспективами вдосконалення та розвитку, пов'язаними зі зростанням попиту на спеціалістів. Однак, необхідно забезпечити надійну систему ефективного розповсюдження інформації про можливості ПТО (та інших видів навчання).

3.3 Оцінка потреб щодо модернізації матеріально-технічної бази ПТО

111. Оцінка потреб сектора ПТО у п'яти вибраних регіонах (місто Київ, Вінницька область, Львівська область, Рівненська область, Дніпропетровська область) включала в себе збір інформації на двох рівнях:

- мезорівень: обласні адміністрації (керівники обласних департаментів професійної освіти МОН);
- мікрорівень: заклади професійно-технічної освіти (професійні училища та центри професійно-технічної освіти).

112. Було вирішено здійснювати аналіз структури потреб сектора ПТО за двома складовими:

- матеріальною складовою: потреби щодо інвестицій у матеріально-технічну базу (приміщення та обладнання);
- нематеріальною складовою: потреби щодо покращення якості освіти та здобуття професійних вмінь, що відповідають потребам ринку праці у регіоні (розробка навчальних планів, професійний розвиток педагогічних працівників, навчальні програми, забезпечення якості, виробнича практика на підприємствах тощо).

113. У цьому розділі представлено оцінку матеріальної складової, яка є однією з найнагальніших проблем сектора ПТО, і також визнана пріоритетним напрямом для надання підтримки ЄС у 2018–2020 рр. у ТЗ для цього завдання.

114. При формуванні репрезентативної вибірки ПТНЗ для кожного з 5-и регіонів, бралися до уваги такі критерії:

- значення навчального закладу для розвитку регіону,

- галузеве спрямування та спеціалізація,
- тип навчального закладу,
- форма власності,
- демографічні та гендерні фактори (кількість учнів (чоловічої та жіночої статі) та педагогічних працівників (чоловіків і жінок)),
- ступінь зносу приміщень та обладнання, %.

115. Дані щодо потреб в інвестиціях у матеріально-технічну базу збиралися за допомогою анкети, що була розроблена спеціально для цього проекту і була заповнена 24 навчальними закладами з 5 вибраних регіонів України (по 5 закладів у кожному регіоні, крім Львівської області, з якої в дослідженні взяли участь 4 заклади). Детальна інформація щодо потреб в інвестиціях у матеріально-технічну базу наводиться у таблиці нижче. Зразок заповненої анкети наводиться у [Додатку 13](#). Усі інші анкети можуть бути надані за вимогою.

116. Респондентів (ПТНЗ) просили надати інформацію про їхні потреби у наступних категоріях інвестицій:

- капітальний ремонт та енергозбереження (для будівель);
- придбання сучасного обладнання та технічне переоснащення;
- створення навчально-практичних центрів;
- нове будівництво;
- інше.

117. Крім того, їх просили надати обґрунтування для кожного виду інвестицій та рівень їх пріоритетності (3 – високий, 2 – середній, 1 – помірний).

Потреби щодо інвестицій в матеріально-технічну базу ПТНЗ вибраних регіонів на 2018–2020 роки

Регіон / навчальний заклад	Профіль / спеціалізація	Кількість учнів (в т. ч. чол./жін.)	Кількість викладачів	Опис заходу	Рік введення в експлуатацію / % зносу	Сума, грн євро	Обґрунтування інвестицій	Рівень пріоритетності (3 – високий, 2 – середній, 1 – помірний)
Місто Київ								
1. Навчально-науковий центр професійно-технічної освіти НАПН України	Транспорт / автомобільна техніка	460 (382/78)	36	Капітальний ремонт/ енергозбереження	1966, 1974, 1975, 1979 (100 %)	8,5 млн грн 274 тис. євро	Від тривалого терміну експлуатації всі конструкції проржавіли та деформувались. Для забезпечення енергозбереження необхідне утеплення фасаду, заміна вікон, оновлення систем водопостачання, каналізації та опалення.	3
2. Київське вище професійне училище будівництва і архітектури	Будівництво/ будівельні і ремонтно-будівельні роботи	405 (347/58)	44	Створення навчально-практичного центру	1979 (60 %)	7,5 млн грн 240 тис. євро	Реалізація вищезазначених заходів дасть змогу ефективно та раціонально використовувати ресурси навчального закладу (завдяки сучасним технологіям) та зменшувати собівартість підготовки кваліфікованих робітників	3
3. Київське вище професійне училище водного транспорту	Водний транспорт, громадське харчування	519 (394/125)	51, включаючи 28 майстрів в. н.	Капітальний ремонт, енергозбереження	Будівлі: 1946, 1917 (50–100 %);	4,5 млн грн 145 тис. євро	Зменшення вартості комунальних послуг (для трьох будівель)	3
				Придбання сучасного обладнання	95 %		Упровадження інноваційних виробничих технологій в змісті професійного навчання. Забезпечення належної якості підготовки конкурентоспроможних фахівців.	3
4. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва м. Києва»	Виробництво художніх та ювелірних виробів	467 (160/307)	49, включаючи 26 майстрів в. н.	Капітальний ремонт будівлі та майстерень	1972 (78 %)	9,4 млн грн 301 тис. євро	Дозволить підвищити рівень прибутковості та енергоефективності	3
				Придбання сучасного обладнання	1972 (82–100 %)	5,5 млн грн 176 тис. євро	Сучасне обладнання дозволить учням відповідати потребам ринку праці (програмне забезпечення для 3-D дизайну та муфельні печі для більш точного лиття)	3
				Ремонт футбольного поля та спортивного знаряддя	1972 (82 %)	1,5 млн грн 48 тис. євро	Дозволить учням займатися спортом та сприятиме їхньому фізичному розвитку	2
5. Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва	Легка промисловість (дизайн промислової продукції; перукарська справа та декоративна косметика)	821 (222/599)	93	Капітальний ремонт будівлі та майстерень	1917, 1965 (100 %)	2,6 млн грн 83 тис. євро	Протікання даху, знос допоміжних споруд. Аварійний стан приміщень.	3
				Придбання сучасного професійного обладнання	1980–2012 (64–100 %)	0,87 млн грн 28 тис. євро	Підвищення рівня підготовки кваліфікованих робітників	3
				Придбання навчального обладнання	2005–2017 (60 %)	0,36 млн грн 12 тис. євро	Підвищення рівня підготовки кваліфікованих робітників	2
РАЗОМ (м. Київ): 40,7 млн грн або 1,3 млн євро								
Вінницька область								
1. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Хмільницький аграрний центр професійно-технічної освіти»	Сільське господарство	511 (320/191)	67	Придбання сучасного сільськогосподарського обладнання	1980–1989 (100 %)	20 млн грн 641 тис. євро	Відсоток зносу автотракторної техніки та сільськогосподарських машин становить 100 %	3
				Технічне переоснащення сучасним обладнанням (інше)	1980–1998 (80–95 %)	118 тис. грн 3,8 тис. євро	Потреба в сучасному технічному переоснащенні обладнання відповідно до вимог ринку (для підготовки мулярів, штукатурів, лицювальників, фермерів, кухарів, перукарів)	3
				Капітальний ремонт	1978 (50 %)	8 млн грн 256 тис. євро	Протягом 39 років експлуатації не проводився капітальний ремонт приміщень. Потребує ремонту система опалення, водопостачання, каналізації. Необхідність заміни перекриття даху, заміна вікон, дверей, підлоги, облаштування душових	3

Регіон / навчальний заклад	Профіль / спеціалізація	Кількість учнів (в т. ч. чол./жін.)	Кількість викладачів	Опис заходу	Рік введення в експлуатацію / % зносу	Сума, грн євро	Обґрунтування інвестицій	Рівень пріоритетності (3 – високий, 2 – середній, 1 – помірний)
							кабінок, санвузлів.	
2. Державний навчальний заклад «Немирівський професійний ліцей»	Будівельні, монтажні, ремонтно-будівельні роботи; електротехнічне виробництво, громадське харчування	393 (217/176)	17	Технічне переоснащення майстерень (для професії «Зварювальник ручної зварки»)	(н. д.)	689 тис. грн 22,1 тис. євро	Створення оптимальних та ефективних умов для набуття учнями якісних професійних умінь та забезпечення вільного доступу роботодавців до кваліфікованих робітничих кадрів	3
				Технічне переоснащення майстерень (для професії «Опоряджувальник будівельний»)	(н. д.)	697 тис. грн 22,3 тис. євро	Створення оптимальних та ефективних умов для набуття учнями якісних професійних умінь та забезпечення вільного доступу роботодавців до кваліфікованих робітничих кадрів	2
3. Вище професійне училище № 41 м. Тульчина (Департамент освіти і науки Вінницької облдержадміністрації)	Механізація сільського господарства	600 (483/117)	64, включаючи 40 вчителів (19/21) та 24 майстрів в. н. (23/1)	Сучасне технічне переоснащення	1976	19,3 млн грн 619 тис. євро	Внаслідок недостатнього фінансування виникла невідповідність рівня матеріально-технічної бази інноваційним вимогам. Існує невідкладна потреба в оновленні тракторного та машинного парку, придбанні енергозберігаючого обладнання.	3
				Енергозбереження, пожежна безпека	1977	2,78 млн грн 89,1 тис. євро	Забезпечення економії коштів на опаленні та збереженні енергоносіїв (заміна вікон, утеплення стін, дахів та встановлення протипожежної сигналізації в гуртожитку)	2
				Розвиток спортивної інфраструктури	1979	1,48 млн грн 47,5 тис. євро	Це вирішить проблему вільного часу підлітків та мотивуватиме майбутніх військовослужбовців до покращення своєї фізичної форми. Існує потреба у встановленні вуличних силових тренажерів, асфальтуванні доріжок, встановленні лав, огорожі та вуличних освітлювальних приладів.	1
4. Вінницький центр професійно-технічної освіти переробної промисловості	Переробна промисловість	303 (75/228)	15	Придбання сучасного професійного обладнання	1988 (74 %)	1,86 млн грн 59,6 тис. євро	Придбання сучасного обладнання для професій виробник м'ясних напівфабрикатів, пекар, сировар, кондитер покращить підготовку кваліфікованих робітників для ринку праці.	3
5. ДНЗ «Барський професійний будівельний ліцей»	Будівництво	353 (285/68)	20	Технічне переоснащення майстерень	1985–2010 (100 %)	1,96 млн грн 62,8 тис. євро	Матеріально-технічна база ліцею повинна відповідати останнім технологіям, що використовуються на виробництві. Це посилить конкурентоспроможність учнів на ринку праці.	2
РАЗОМ (Вінницька область): 56,9 млн грн або 1,8 млн євро								
Львівська область								
1. Львівське міжрегіональне вище професійне училище залізничного транспорту	Залізничний транспорт	480 (407/73)	25	Придбання нового обладнання, технічне переоснащення	1989–2005 (50–100 %)	4,7 млн грн 151 тис. євро	Для покращення якості навчання залізничників для семи регіонів України	3
				Енергозбереження				
2. Державний навчальний заклад Мединський професійний ліцей/Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації	Механізація сільського господарства, громадське харчування	300 (2012/88)	19	Капітальний ремонт, енергозбереження	19 722 (70 %)	300 тис. грн 9,6 тис. євро	Ремонт гуртожитку із заміною вікон на енергозберігаючі допоможе зменшити витрати на комунальні послуги	3
				Технічне переоснащення	н. д.	255 тис. грн 8,2 тис. євро	Придбання сучасних запасних частин для автомобілів та тракторів, а також інструментів дозволить підвищити якість підготовки	2
				Капітальний ремонт	1972, 1984 (56–94 %)	800 тис. грн 25,6 тис. євро	Встановлення сертифікованої автоматичної протипожежної сигналізації та ремонт внутрішньої водяної системи пожежогасіння у трьох будівлях необхідні для дотримання норм пожежної безпеки України	1
3. Вище професійне	Легка	360	18	Капітальний ремонт,	1982, 1983 (75	2,8 млн грн	Заміна вікон та дверей, капітальний ремонт системи опалення,	3

Регіон / навчальний заклад	Профіль / спеціалізація	Кількість учнів (в т. ч. чол./жін.)	Кількість викладачів	Опис заходу	Рік введення в експлуатацію / % зносу	Сума, грн євро	Обґрунтування інвестицій	Рівень пріоритетності (3 – високий, 2 – середній, 1 – помірний)
училище № 11 (м. Червоноград)	промисловість (виробництва одягу), електротехніка, комп'ютерні технології	(155/205)		енергозбереження	%	89,7 тис. євро	заміна основних блоків для забезпечення відповідності вимогам щодо енергозбереження, забезпечення комфортних умов проживання учнів та економії бюджетних коштів	
				Придбання нового обладнання, технічне переоснащення	н. д.	1,7 млн грн 54,5 тис. євро	Для швейного навчально-практичного центру, створеного у 2017 році, необхідне професійне обладнання. Для забезпечення загального навчального процесу необхідне комп'ютерне та мультимедійне обладнання.	3
				Капітальний ремонт – інше	1982, 1983 (75 %)	700 тис. грн 22,4 тис. євро	Встановлення автоматичної протипожежної сигналізації підвищить безпеку учнів та виправить порушення, виявлені Державним департаментом з надзвичайних ситуацій	2
4. Вище професійне училище № 19 м. Дрогобича (МОН)	Будівельні і ремонтно-будівельні роботи, транспорт, громадське харчування, сфера послуг	813 (461/352)	95, включаючи 40 майстрів в. н.	Нове будівництво, енергозбереження	н. д.	2,5 млн грн 80,2 тис. євро	Будівництво котельні допоможе знизити вартість комунальних послуг	3
				Технічне переоснащення	85–100 %	949 тис. грн 30,4 тис. євро	Технічне переоснащення майстерень сприятиме покращенню професійного рівня та професійних умінь учнів. Технічне переоснащення системи протипожежної сигналізації спрямоване на дотримання вимог чинного законодавства щодо безпеки учнів та працівників.	3
				Капітальний ремонт, енергозбереження	1971 (98 %)	90 тис. грн 2,9 тис. євро	Капітальний ремонт системи опалення дозволить заощаджувати енергію та забезпечить комфортний температурний режим	3
РАЗОМ (Львівська область): 14,7 млн грн або 474,5 тис. євро								
Рівненська область								
1. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Дубровицький професійний ліцей» / Управління освіти і науки Рівненської ОДА	Будівництво	240 (216/24)	10	Придбання нового обладнання	(н. д.)	700 тис. грн 22,4 тис. євро	У зв'язку з наявністю договорів на підготовку кваліфікованих робітників за професією «Електрогазозварник» навчальний заклад буде проводити ліцензування даної професії та проводитиме закупівлю нового обладнання	3
				Придбання нового обладнання, переоснащення	2003–2013 (90 %)	300 тис. грн 9,6 тис. євро	Для переоснащення комп'ютерного та мультимедійного класу з метою сприяння розвитку учнів у сфері ІТ	3
				Технічне переоснащення	1971–2013 (87 %)	800 тис. грн 25,6 тис. євро	Впровадження практичних, особистісно-діяльнісних та творчих компонентів змісту навчання (переоснащення класів з фізики та хімії)	2
				Технічне переоснащення	(н. д.)	200 тис. грн 6,4 тис. євро	Заклад планує замінити професію «Столяр будівельний, тесляр» на професію «Столяр будівельний, меблевик», тому майстерня, яка наявна в навчальному закладі, потребує технічного переоснащення для якісного проведення виробничого навчання, для зацікавленості учнів до вибраної професії.	1
2. Вище професійне училище № 22 м. Сарни (МОН)	Транспорт і будівництво	1023 (751/272)	98, включаючи 48 вчителів та 50 майстрів в. н.	Капітальний ремонт, енергозбереження	1983–1986 (80–100 %)	3,95 млн грн 126 тис. євро	Економія бюджетних коштів через скорочення витрат на опалення, збільшення терміну експлуатації будівель, покращення їх естетичного вигляду (2 основні будівлі).	3
				Придбання нового обладнання, технічне переоснащення		8,4 млн грн 271 тис. євро	Це допоможе покращити якість підготовки висококваліфікованих робітників, що будуть здатні знайти своє місце на ринку праці України; знизити споживання енергії (технічне переоснащення майстерні столярів, придбання парку машин і тракторів)	3
				Капітальний ремонт, енергозбереження	1935, 1965 (70–100 %)	604 тис. грн 19,4 тис. євро	Заміна вікон на енергозберігаючі, утеплення фасаду та ремонт даху дозволить суттєво скоротити використання енергоресурсів (2 додаткових приміщення)	2
3. ДПТНЗ «Сарненський професійний аграрний	Сільське господарство,	504	21	Завершення будівництва	нова	22 млн грн 705 тис. євро	Було розпочате будівництво комплексу лабораторій та майстерень практичного навчання для покращення навчального	3

Регіон / навчальний заклад	Профіль / спеціалізація	Кількість учнів (в т. ч. чол./жін.)	Кількість викладачів	Опис заходу	Рік введення в експлуатацію / % зносу	Сума, грн євро	Обґрунтування інвестицій	Рівень пріоритетності (3 – високий, 2 – середній, 1 – помірний)
лицей» (МОН)	транспорт, сфера послуг			Капітальний ремонт	1973 (98 %)	2,2 млн грн 70,5 тис. євро	Існує необхідність ремонту дахів, які сильно зносилися.	3
				Придбання нового професійного обладнання	65 %	9,9 млн грн 318 тис. євро	Для покращення навчально-виробничого процесу та поліпшення культивування землі, що належить ліцею (сільськогосподарська техніка)	3
				Придбання нового навчального обладнання	70 %	270 тис. грн 8,6 тис. євро	Придбання 27 комп'ютерів для покращення навчально-виробничого процесу	2
4. ДНЗ «Рівненське вище професійне училище ресторанного сервісу і торгівлі» (МОН)	Громадське харчування, торгівля	526 (105/421)	14	Створення навчально-практичного центру	1985 (85 %)	15 млн грн 481 тис. євро	Створення сучасного центру (за рахунок ремонту існуючої будівлі та придбання нового обладнання) зі спеціалізацією з готельно-ресторанного обслуговування дозволить задовольнити сучасні потреби ринку	3
				Капітальний ремонт, енергозбереження	1985 (85 %)	3,5 млн грн 112 тис. євро	Реалізація цього проекту дозволить зменшити річні втрати тепла на 25 %	1
5. Квасилівський професійний лицей (департамент освіти і науки Рівненської облдержадміністрації)	Будівельні і ремонтно-будівельні роботи, громадське харчування, легка промисловість	562 (346/216)	39	Капітальний ремонт, енергозбереження	78–100 %	5 млн грн 160 тис. євро	Перекрыття даху гуртожитку, ремонт сантехнічних та каналізаційних мереж, утеплення фасаду та заміна вікон дозволять зменшити втрати тепла	3
				Придбання нового обладнання, технічне переоснащення	69–100 %	2,2 млн грн 70,5 тис. євро	Нове навчальне обладнання (комп'ютери, проектори тощо) слугуватиме для покращення навчально-виробничого процесу. Необхідно придбати два автомобілі для підготовки водіїв категорії «В» та «С».	3
РАЗОМ (Рівненська область): 75,0 млн грн або 2,4 млн євро								
Дніпропетровська область								
1. ДПТНЗ «Кам'янський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівництва та автотранспорту», Департамент освіти і науки Дніпропетровської ОДА (МОН)	Транспорт, ремонтно-будівельні роботи і будівництво	529 (316/231)	21	Капітальний ремонт, енергозбереження	1972 (100 %)	4,0 млн грн 128,2 тис. євро	Енергозбереження будівлі. Покращення санітарно-гігієнічних умов закладу. Забезпечення спортивної зали, майстерень та кабінетів якісним дахом та новими склопакетами. Забезпечення належних умов для навчального процесу.	3
				Енергозбереження	1972 (100 %)	4,5 млн грн 144,2 тис. євро	Встановлення сучасної системи автономного опалення знизить витрати на природний газ та електроенергію. Теплоінженерні характеристики будівель будуть відповідати сучасним вимогам.	2
				Придбання сучасного обладнання	1985 (90 %)	7,2 млн грн 230,8 тис. євро	Забезпечення умов для навчання учнів на новій техніці, яка сьгодні використовується сільськогосподарськими підприємствами (придбання трактора, комбайна, сіялки)	3
				Технічне переоснащення	2005 (90 %)	250 тис. грн 8,0 тис. євро	Обладнання комп'ютерних класів апаратним та програмним забезпеченням підвищить рівень знань про інформаційно-комунікаційні технології	2
Вище професійне училище № 75 м. Дніпропетровської ОДА (МОН)	Сільське господарство	487 (300/187)	54	Капітальний ремонт	1917–1989 (89–100 %)	5,7 млн грн 183,0 тис. євро	Енергозбереження будівлі. Покращення санітарно-гігієнічних умов. Забезпечення спортивної зали, майстерень та кабінетів якісним дахом та новими склопакетами. Забезпечення належних умов для навчального процесу.	3
				Технічне переоснащення	1946–2015 (75–100 %), 2016 (10 %)	10,7 млн грн 344,8 тис. євро	Переоснащення матеріально-технічної бази дозволить підвищити конкурентоспроможність учнів на ринку праці. Існує потреба у професійному обладнанні (комбайн-живарка, ротативна косарка, дисковий культиватор, культиваторний причіп) та навчальному обладнанні (комп'ютери, мультимедійний проектор тощо)	3
3. Державний професійно-	Електрична галузь,	829	116	Капітальний ремонт,	1968, 1974,	55,5 млн грн	Зниження витрат на комунальні послуги (утеплення фасаду,	3

Регіон / навчальний заклад	Профіль / спеціалізація	Кількість учнів (в т. ч. чол./жін.)	Кількість викладачів	Опис заходу	Рік введення в експлуатацію / % зносу	Сума, грн євро	Обґрунтування інвестицій	Рівень пріоритетності (3 – високий, 2 – середній, 1 – помірний)
технічний навчальний заклад «Дніпровський регіональний центр професійно-технічної освіти» (МОН)	будівництво, ремонтно-будівельні роботи	(413/416)		енергозбереження	1975 (100 %)	1,8 млн євро	заміна вікон, дверей та лампочок світлодіодними лампами; будівництво двоскатного даху, заміна труб (каналізація, водо- та теплопостачання), реконструкція електромережі)	
				Технічне переоснащення	1968–1975 (100 %)	57,0 млн грн 1,8 млн євро	Встановлення протипожежної сигналізації; модернізація та придбання комп'ютерної та оргтехніки, звукової апаратури, кондиціонерів; обладнання для навчального процесу, меблі для учнів, бібліотечний фонд, побудова техніки, переоснащення їдальні. Усе це спрямоване на підготовку висококваліфікованих робітників.	3
				Інше (облаштування території)	1968–1975 (100 %)	8,1 млн грн 259,7 тис. євро	Благоустрій території. Обґрунтування: Безпека життєдіяльності	2
4. Західно-Донбаський професійний ліцей, Департамент освіти і науки Дніпропетровської ОДА	Машинобудування, будівництво, торгівля	428 (263/165)	66	Технічне переоснащення	60–90 %	3,4 млн грн 109,0 тис. євро	Майже 75 % виробничого обладнання, яке обліковується на балансі ліцею, 70–80-х років випуску, повністю амортизоване та не відповідає сучасним вимогам виробництва.	3
				Капітальний ремонт, енергозбереження	н. д.	200,4 тис. грн 6,4 тис. євро	Реконструкція вузлу обліку газу котельні ліцею дозволить зекономити 980 тис. грн / 31,4 євро	3
				Придбання нового обладнання	2005 (100 %)	574,2 тис. грн 18,4 тис. євро	Фізично та морально застаріла комп'ютерна техніка унеможливіє розвиток інформаційно-технологічної культури учнів, їх адаптацію до сучасних інформаційно-комунікаційних засобів. Ліцей здійснює підготовку кваліфікованих робітників за професіями «Оператор комп'ютерного набору» та «Оператор верстатів з програмним керуванням», у здобутті яких головним є комп'ютерна обробка інформації. Придбання сучасної комп'ютерної і мультимедійної техніки та програмного забезпечення.	2
				Капітальний ремонт, енергозбереження	1969 (100 %)	963,5 тис. грн 30,9 тис. євро	Об'єкт перебуває в експлуатації 38 років та жодного разу капітальний ремонт будівлі не проводився. Є необхідність в утепленні фасаду та заміні дерев'яних вікон, що дозволить економити енергію та кошти бюджету.	2
5. Нікопольський центр професійної освіти, Департамент освіти і науки Дніпропетровської ОДА	Металургійна промисловість	409 (284/-125)	59	Капітальний ремонт, енергозбереження	1971 (100 %)	25,0 млн грн 803,3 тис. євро	Ремонт покрівлі навчального корпусу та гуртожитку. Енергозбереження, збереження матеріально-технічної бази навчального закладу.	3
				Капітальний ремонт, енергозбереження	1971 (100 %)	1,2 млн грн 38,5 тис. євро	Заміна вікон на металопластикові в навчальному корпусі. Енергозбереження.	2
				Технічне переоснащення	1971 (100 %)	12,0 млн грн 385,0 тис. євро	Придбання нового обладнання для якісного навчання, відповідно до сучасних вимог виробництва, за професіями «Токар», «Верстатник широкого профілю. Оператор верстатів з програмним керуванням».	1
РАЗОМ (Дніпропетровська область): 196,3 млн грн або 6,3 млн євро								
УСЬОГО: 383 млн грн або 12,3 млн євро								

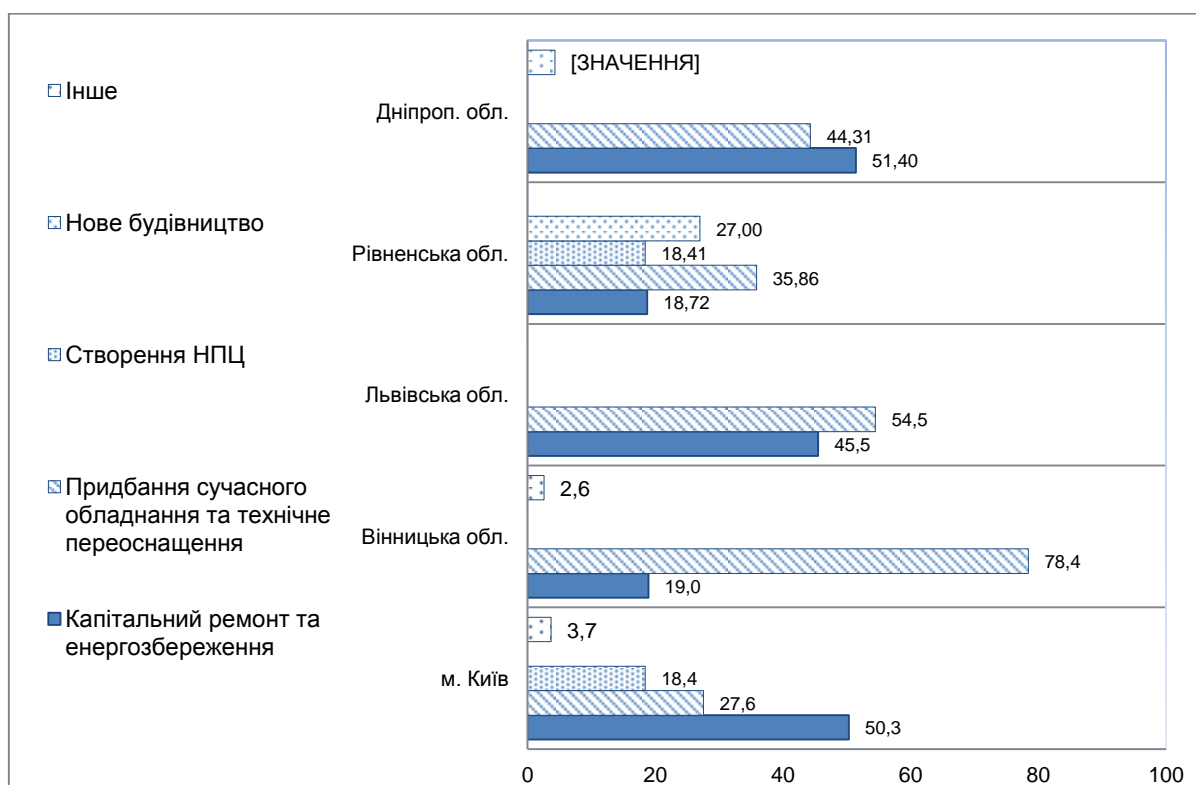
тис. = тисяч

млн = мільйонів

118. Згідно з наведеною вище таблицею, більшість ПТНЗ, незалежно від регіону, мають дуже високий рівень зносу матеріально-технічної бази (60–100 %). Обладнання застаріле, а будівлі не ремонтувалися протягом 30–40 років. Декілька будівель ПТНЗ у Дніпропетровській області та у місті Києві були введені в експлуатацію ще 100 років тому (у 1917 році). Однак ревізія наявних основних засобів (землі, будівель, обладнання), їхнього віку та стану, включаючи перевірку енергоефективності будівель, не проводилася. Її необхідно здійснити разом із вивченням існуючих та майбутніх потреб ринку праці та аналізом майбутньої оптимізації мережі ПТНЗ.

119. Діаграма 1 ілюструє, що потреби регіонів в інвестиціях переважно стосуються двох видів інвестиційної діяльності, а саме (i) капітального ремонту та енергозбереження; (ii) придбання сучасного обладнання та технічного переоснащення.

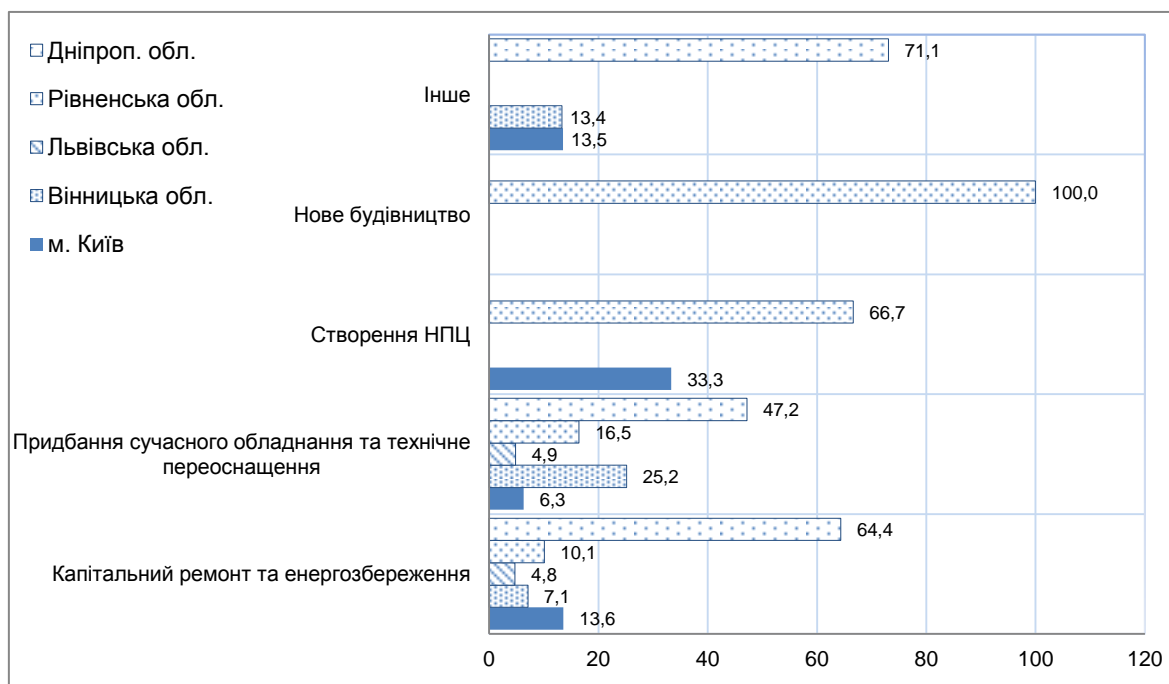
Діаграма 1. Ключові потреби щодо інвестицій у покращення матеріально-технічної бази на 2018–20 роки за регіонами (як % від загальних потреб регіону)

120. Ці два компоненти складають 77,9–100 % у регіональних потребах Вінницької, Львівської, Дніпропетровської областей та м. Києва. У Рівненській області ця частка є нижчою (54,6 %), оскільки тут ПТНЗ вважають за необхідне інвестиції у нове будівництво та створення навчально-практичних центрів. Інші потреби (ремонт спортивного майданчика та спортивної зали, благоустрій території тощо) не перевищують 5 % регіональних потреб і мають середній рівень пріоритетності за нашою методологією (див. останній стовпчик наведеної вище Таблиці «Потреби щодо інвестицій в матеріально-технічну базу»).

121. На діаграмі 2 представлено огляд ключових потреб вибраних регіонів в інвестиціях для покращення матеріально-технічної бази за видом інвестиційної діяльності:

Діаграма 2. Ключові потреби щодо інвестицій у покращення матеріально-технічної бази на 2018–20 роки за видом діяльності, %

122. Дніпропетровська область має вищу частку розрахункових потреб на капітальний ремонт та енергозбереження, а також на придбання сучасного обладнання та технічне переоснащення (64,4 % та 47,2 % відповідно). Це можна пояснити, в першу чергу, значно більшою площею адміністративних та навчальних корпусів та допоміжних споруд місцевих ПТНЗ у порівнянні з іншими регіонами. Зокрема, площа Державного професійно-технічного навчального закладу «Дніпровський регіональний центр професійно-технічної освіти» та Західно-Донбаського професійного ліцею складає відповідно 25 089 та 21 534 кв. м, що майже вдвічі більше, ніж середній показник в інших регіонах. Насправді, близько 43 % ПТНЗ Дніпропетровської області були утворені шляхом об'єднання кількох навчальних закладів (тобто, мають вдвічі більше будівель). Водночас, ПТНЗ Вінницької та Рівненської областей потребують більше коштів на дорожче обладнання та технічне переоснащення у зв'язку зі своєю регіональною спеціалізацією у сфері сільського господарства та механізації сільського господарства (зокрема на модернізацію техніки і тракторного парку, тощо).

123. Потрібно зазначити, що матеріально-технічна база у кількох професійно-технічних навчальних закладах (здебільшого в місті Києві) виглядає об'єктивно кращою, ніж в інших регіонах, що пояснюється більш тісними відносинами з місцевими роботодавцями, економічно-вигідним розташуванням та більш ефективним менеджментом, який шукає шляхи отримання доходів.

124. Як показало наше дослідження, найбільшим пріоритетом респонденти вважають виконання ремонтних робіт та забезпечення енергозбереження (заміна вікон та дверей, утеплення стін і дахів, ремонт систем опалення, водопостачання, каналізації тощо), оскільки ці заходи спрямовані на:

- зменшення вартості комунальних послуг;
- економію енергоресурсів;

- покращення санітарно-гігієнічних умов закладу;
- забезпечення належних умов для навчального процесу.

перед пояснень, якими обґрунтовується необхідність *придбання сучасного обладнання та технічного переоснащення*, можна назвати такі:

- рівень зносу професійного обладнання, автомобільного транспорту, сільськогосподарської техніки у багатьох ПТНЗ досягає 70–100 %;
- впровадження інноваційних технологій виробництва забезпечить належну якість підготовки конкурентоспроможних фахівців;
- сучасне обладнання дозволить учням відповідати потребам ринку праці;
- це допоможе покращити якість підготовки висококваліфікованих робітників, що будуть здатні знайти своє місце на ринку праці України;
- це підвищить якість та престижність професійної освіти.

125. Інша нагальна проблема сектора ПТО полягає у цілковитій відсутності умов для людей з інвалідністю. Більшість ПТНЗ залишаються для таких осіб недоступними. Необхідно забезпечити наявність спеціальних зовнішніх та внутрішніх ліфтів, підйомників для інвалідних візків, мобільних поручнів та іншого обладнання. Відповідно, при планування будь-яких будівельно-ремонтних робіт слід брати до уваги цей аспект.

126. На мезорівні, ми просили регіональні адміністрації (керівників обласних відділів професійної освіти) надати свої розрахунки щодо фінансових потреб на вдосконалення матеріально-технічної бази у вибраних регіонах у 2018–2020 роках (діаграма 3). Як вже зазначалося, відносно більші потреби Дніпропетровської області можна пояснити, в першу чергу, промисловою специфікою цього регіону (яка потребує більш дорогого обладнання для ПТНЗ) та більшою площею приміщень навчальних закладів.

127. Однак, ці цифри можна сприймати лише як орієнтовні: довготривала практика недофінансування сектора ПТО та відсутність будь-яких інвестицій призвели до неспроможності регіональних органів влади адекватно розрахувати реальні потреби.

Діаграма 3. Розрахунки базових (мінімальних) потреб щодо інвестицій у матеріально-технічну базу вибраних регіонів на 2018–2020 роки, у млн євро

128. Тому, більш доцільним буде робити розрахунок загальної цифри потреб сектора ПТО України на розвиток матеріально-технічної бази, відштовхуючись від інформації, що була надана окремими ПТНЗ (із подальшою апроксимацією), а не регіональними органами влади.

129. За розрахунками, потреби 24 навчальних закладів у 5 вибраних регіонах, що дорівнює приблизно 3 % усіх ПТНЗ України, складають 12 303 000 євро. Таким чином, **загальні потреби на розвиток матеріально-технічної бази сектора ПТО України дорівнюватимуть приблизно 410 100 000 євро.**

130. Що стосується нематеріальної складової потреб, респонденти (ПТНЗ) згадували такі нагальні питання:

- Гострий дефіцит підручників професійного навчання (за спеціалізаціями), які не фінансуються ані з державного, ані з регіональних бюджетів (чи бюджетів обласних центрів). Навчальним закладам доводиться купувати такі підручники самостійно.
- Проблема із забезпеченням підручниками із загальноосвітніх предметів (для середньої освіти). Їх або недостатньо, або вони є застарілими.
- Необхідність виробництва електронних підручників та збагачення бібліотечного фонду.
- Навчальні плани не відповідають потребам ринку праці та потребують серйозного вдосконалення. Навчальним закладам дозволено змінювати лише 20 % своїх навчальних планів, що надзвичайно мало.
- Низька мотивація викладачів через відносно низьку оплату праці та відсутність можливостей для професійного розвитку.
- Недостатні обсяги виробничого навчання учнів на підприємствах.

131. Підсумовуючи, можна сказати, що більшість професійно-технічних навчальних закладів та центрів професійно-технічної освіти мають слабку матеріально-технічну базу та застаріле обладнання. Бюджетна підтримка на вдосконалення матеріально-технічної бази є незначною,

а ДПП розвинене слабо. Модернізація матеріально-технічної бази є необхідною передумовою для успішного впровадження реформи сектора ПТО, спрямованої на покращення якості освіти та набуття професійних вмінь, що були б актуальними для ринку праці. Тому, цей напрямок можна назвати одним з пріоритетних для допомоги ЄС у 2018–2020 роках. Беручи до уваги значний розмір потреб сектора ПТО України на вдосконалення матеріально-технічної бази, однією з можливостей можна вважати створення багатофункціональних центрів передового досвіду професійної освіти принаймні у пілотних регіонах та впровадження схем співфінансування.

4. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

132. Для того, щоб підтримка Європейським Союзом реформ у сфері ПТО була дієвою та ефективною, а також щоб її наслідки були стійкими, потрібні деякі передумови. Вони необхідні для того, щоб забезпечити *критичну масу* заходів, які повинні будуть не лише дати певний результат, але й мати системний вплив, на відміну від фрагментованих або локальних покращень.

133. Тому, незалежно від того, якими будуть способи та основні напрями реалізації підтримки ЄС реформуванню системи ПТО в Україні, обов'язковою умовою для впровадження будь-якої програми допомоги вважається наявність *надійної та доречної політики (стратегії) сектора*.

4.1 Доречність

134. «Доречність» – це показник міри, до якої державна політика спрямована на вирішення головних обмежень та слабкостей сектора та є узгодженою з іншими документами Уряду та ЄС щодо планів розвитку.

135. Можна стверджувати, що наразі в Україні **доречність політики наявна, але лише частково**. Справді, основні програмні документи, такі як Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки та Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року із супровідним Планом пріоритетних дій Уряду на 2017 рік встановлюють головні цілі розвитку ПТО з урахуванням виявлених проблем системи та передбачають конкретні заходи та цільові показники. Вони також враховують положення головного програмного документа держави – Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020» та Угоди про асоціацію. Однак, під час здійснення своєї місії експерти виявили низку нагальних потреб щодо вдосконалення системи ПТО, які не відображені у відповідних програмних документах (див. докладніше у розділах 3.2 та 4.4). Більше того, потреби, що сформульовані у зазначених стратегічних документах, не завжди направлені на вирішення відповідних проблем до повної міри.

4.2 Надійність

136. «Надійність» є, зокрема, мірою щодо таких аспектів:

- Чи є державна політика реалістичною та досяжною;
- Чи є інституційні механізми з управління та координації процесу її реалізації достатніми та ефективними;
- Чи достатньо наявних людських та технічних ресурсів для реалізації запланованих заходів та здійснення функцій координації та моніторингу;
- Чи існують докази наявності політичної волі Уряду на втілення у життя порядку денного реформ. Є три способи, щоб це оцінити: 1) наявний багаторічний бюджет, який виділяє достатнє фінансування для реалізації державної політики; 2) є свідчення про сильну політичну підтримку порядку денного реформ, яка надходить не лише з боку відповідального міністерства, але також з інших сторін та вищого рівня влади; 3) Уряд має послужний список втілених реформ;
- Чи існує система моніторингу реалізації та чи може вона бути використана як основа для звітування про хід реалізації.

137. Надійності поки що бракує. Зокрема, Національна стратегія розвитку освіти досі не доповнена планом заходів, а Пріоритетні заходи Уряду докладно розписані лише на 2017 рік, і вартість їх виконання не визначена. Це унеможливує винесення будь-яких суджень щодо обсягів необхідних ресурсів для цих реформ та щодо того, чи здатен Державний бюджет забезпечити такі витрати, а також щодо необхідної (чи хоча б можливої) суми фінансової підтримки, яку повинна надати спільнота донорів – і особливо ЄС – для забезпечення виконання Плану заходів.

138. Що стосується інституційних механізмів, за управління у сфері професійно-технічної освіти, її контроль та підтримку відповідають кілька різних структур. Проте їхні ролі не завжди чітко визначені та відокремлені. На національному рівні функції, пов'язані з розробкою державної освітньої політики, формуванням державного замовлення⁴⁸, веденням класифікатора робітничих професій, розподілені відповідно між МОН, МЕРТ та Мінсоцполітики, що не видається оптимальним рішенням. Крім того, передача функції щодо *реалізації державної освітньої політики* регіональним органам у контексті децентралізації ще більше ускладнить систему управління, і вочевидь, виникне потреба у її оптимізації. Органи управління та підтримки страждають від дефіциту достатньо кваліфікованого та досвідченого персоналу. Різні зацікавлені сторони, включаючи представників партнерів у сфері розвитку, так коментують деякі проблемні напрями (і їхні коментарі підтверджуються власними спостереженнями експертів): обмежена кількість персоналу; брак стратегічної цілеспрямованості; обмеженість або відсутність знань щодо підходів та інструментарію КСР-ОЕСР у сфері моніторингу політик. До цього можна додати необхідність розвитку глибшої суміжності між формулюванням політики, річним та багаторічним плануванням бюджету у контексті формування та реалізації політики. Особливу користь міністерства отримали б від розвитку потенціалу у сфері здійснення комплексного фінансового та технічного моніторингу, розробки узгодженої системи моніторингу та оцінювання політики тощо. Створення Ради професійної освіти, регіональних рад, керівних рад навчальних закладів (див. розділ 4.4 далі) та навчання їхніх членів для виконання покладених на ці органи завдань повинні відбуватися паралельно з процесом розвитку потенціалу міністерств.

139. Координація сектора фактично на налагоджена: механізми координації (органи із залученням багатьох зацікавлених сторін) між державними інститутами та недержавними діячами не організовані, механізмів координації ключових донорів сектора не існує. Деякі підсекторні органи, на кшталт Ради з питань професійної орієнтації населення або регіональних рад професійної освіти дійсно були формально утворені, але не можна знайти майже жодних доказів їхньої ефективності, чи хоча б функціональності. Також, не існує системи оцінки результативності або, принаймні, механізму моніторингу реалізації стратегій та досягнення цільових результатів та завдань сектора.

140. Один важливий політичний крок в напрямку багаторічного планування бюджету⁴⁹ вже зроблено, але ця система досі знаходиться на зародковому етапі. Документ «*Основні напрями*

⁴⁸ Починаючи з 2016 року, у зв'язку з процесом децентралізації цю функцію було передано регіональним органам, але МЕРТ все ще відповідає за прогнозування потреб у робітничих кадрах.

⁴⁹ У проекті Закону «Про Державний бюджет України на 2018 рік» зазначено: *Проект Державного бюджету України на 2018 рік було розроблено на основі Основних напрямів бюджетної політики на 2018–2020 роки та стратегічних документів держави, включаючи Середньостроковий план Пріоритетних дій Уряду до 2020 року.*

бюджетної політики на 2018-2020 роки» навряд чи можна використовувати для ефективного середньострокового бюджетного планування.

4.3 Сценарії підтримки ЄС

141. Розробляючи викладені далі рекомендації, експерти враховували не лише окреслені вище питання, але й декілька інших **принципів**, що мають центральне значення для підходу ЄС щодо розроблення програм, які викладені, зокрема, у Порядку денному щодо змін, Паризькій декларації та Дорожній карті щодо взаємодії з громадянським суспільством:

- Необхідно докладати усіх зусиль для **запобігання випадкам збігів та дублювання** підтримки, що надається. Натомість, допомога ЄС повинна **бути узгодженою із заходами, що вживаються країнами-членами ЄС з урахуванням цілей служб Комісії щодо впровадження Спільної розробки програм до 2017 року**. Як мінімум, це означає тісну координацію з ключовими країнами-членами ЄС, що працюють у цьому секторі.
- Паризька декларація вимагає від ЄС тісної співпраці з **партнерами у сфері розвитку** (двосторонніми донорами, міжнародними організаціями та МФО), а також доповнення та посилення допомоги, що надається ними, а саме Світовим банком, Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), ЮНЕСКО, ЄФО, ПРООН, Британською Радою, Шведським агентством з питань міжнародного співробітництва і розвитку (SIDA), ЄБРР, ЄІБ та іншими.
- **Необхідно враховувати горизонтальні питання:** серед іншого, сюди входить включення у формулювання програм та проектів гендерних питань; сприяння активному залученню організацій громадянського суспільства у планування та моніторинг процесу реформ, і, де можливо, у надання послуг; забезпечення того, щоб допомога, яка надається, сприяла екологічно сталому соціально-економічному розвитку.
- Пропоновані заходи повинні узгоджуватись з пріоритетами та завданнями **Угоди про асоціацію** між ЄС та Україною.

142. Перед початком формулювання рекомендованого варіанту надання підтримки ЄС, експерти розглянули **три сценарії**:

- 1) **Інтенсивний:** цей сценарій був би спрямований на вжиття інтенсивних заходів, спрямованих на підготовку країни та її системи ПТО до впровадження *Контракту щодо секторальної реформи (КСР)* до кінця 2019 року, після чого розпочалася б реалізація більш цільових заходів згідно з доречною та надійною Стратегією професійної освіти. Загалом, ефективність КСР пов'язана з зокрема з тим, наскільки він сприяє підвищенню почуття відповідальності бенефіціара, а також внутрішньої та зовнішньої підзвітності, покращенню структур управління та адміністративних здібностей, розвитку інституційного середовища і, що не менш важливо, зростанню ефективності підтримки шляхом мінімізації «ланок»-посередників, наприклад виконавців проектів.

Інша перевага КСР полягає у його всеохоплюючому системному підході до реформ сектору, на відміну від іноді фрагментарних малих проектів, які мають вузьке коло завдань та обмежені зв'язки з іншими проектами, що призводить до низької

ефективності, результативності та до їх мінімального впливу. КСР також дозволяє здійснювати усі процедури закупівель у відповідності до національного, а не європейського законодавства, яке, зазвичай, є більш складним та потребує більше часу, особливо коли стосується виконання робіт та поставок.

Для впровадження КСР необхідно, щоб у країні були наявні як мінімум такі умови: а) надійна та доречна стратегія національного/секторального розвитку; б) надійна та доречна програма з відновлення та (або) підтримки макроекономічної стабільності; с) надійна та доречна програма з удосконалення системи управління державними фінансами; д) опублікування Урядом виконавчого проекту бюджету або прийнятого бюджету в рамках минулого або поточного бюджетного циклу. Однак на даному етапі не можна гарантувати належного виконання цих умов, принаймні в межах відносно короткого періоду часу – скажімо, одного року.

- 2) **Проміжний:** цей сценарій був би спрямований на закладення міцного фундаменту для забезпечення кращої ефективності широкого процесу реформ шляхом створення доречної та надійної Стратегії ПТО та покращення інституційної структури (зокрема включаючи управління, координацію сектора та моніторинг політики) протягом першого року впровадження заходів, після чого було б розпочате здійснення комплексних реформ сектора ПТО в рамках єдиної стратегії.
- 3) **Екстенсивний:** цей сценарій означав би негайний запуск низки проектів, спрямованих на вирішення особливо нагальних проблем системи ПТО. Жодної особливої підготовчої фази або заходів до початку реалізації цього сценарію не потрібно. Однак, навіть якби потреби реформ у секторі ПТО були б чітко визначені, вони не лежали б у єдиній стратегічній площині, що мала б кілька загальних цілей, завдань та запланованих результатів, а радше вимагали б окремих різнобічних заходів, що виходили б за межі логічної структури. Існував би значний ризик фрагментарних заходів, що не були б пов'язані між собою за допомогою загального обґрунтування та послідовності дій, що могло б призвести до відносно низької ефективності та недостатньої стійкості результатів таких втручань.

143.3 урахуванням характеристик цих сценаріїв, найоптимальнішим за нинішніх умов української системи ПТО здається другий – *проміжний* – сценарій, який, відповідно, і рекомендований експертами. За такого варіанту буде можливо забезпечити міцну основу для ефективного впровадження подальших реформ у сфері професійної освіти та ефективної зовнішньої допомоги у розвитку системи шляхом затвердження комплексної Стратегії професійної освіти, але перед тим також впровадити (продовжити впровадження) **перехідних заходів**, спрямованих на вирішення найбільш пріоритетних потреб системи ПТО. Під час реалізації рекомендованого сценарію пропонуємо дотримуватися таких двох *принципів*:

- поєднання різних способів реалізації заходів для забезпечення дієвості фінансової підтримки та належного освоєння виділених коштів;
- поєднання заходів на системному та місцевому рівнях, щоб забезпечити різноманіття реформ.

4.4 Основні напрями впровадження заходів

144. Як було зазначено вище, в рамках запропонованого сценарію підтримки ЄС рекомендується впроваджувати два «основоположних» заходи, які також відповідають основним рекомендаціям документів, що обговорювались, зокрема, у розділах 2 та 3.1:

- затвердження **Стратегії ПТО**, та
- створення законодавчо врегульованої **системи координації сектора**.

145. Створення системи координації сектора вважається передумовою для впровадження будь-яких заходів і, як очікується, забезпечить залучення усіх ключових зацікавлених сторін до процесів реформування системи професійної освіти, що дозволить забезпечити не лише кращу координацію, але й почуття відповідальності за політику і стратегію у сфері ПТО, а також їх прийняття.

146. Стратегія визначатиме пріоритети та завдання реформ сектора професійної освіти та його подальшого розвитку. При цьому, здійснений експертами аналіз дозволяє рекомендувати такі основні **напрями**, у яких вважається за доцільне впроваджувати **перехідні заходи** до затвердження Стратегії (або на більш пізньому етапі, якщо це все ще буде актуально, можливо, також розглянути їх в рамках Стратегії):

- A1. Децентралізація та оптимізація управління системою професійної освіти та її адміністрування.
- A2. Оптимізація мережі закладів професійно-технічної освіти.
- A3. Вдосконалення механізмів фінансування.
- A4. Вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти.
- A5. Покращення якості професійної освіти та забезпечення її відповідності потребам ринку праці.
- A6. Професійна орієнтація та розвиток кар'єри.
- A7. Модернізація матеріально-технічної бази.

147. Ці напрями узгоджуються з головними програмними документами Уряду у сфері освіти та, зокрема, ПТО, та в основному відображені у них, а саме у Національній стратегії розвитку освіти на період 2005–2015 рр., та будуть спрямовані на задоволення найбільш першочергових потреб системи ПТО, що були визначені на даному етапі.

148. Нижче наводяться стислі пояснення щодо кожного запропонованого заходу та напрямку дій, а також рекомендації щодо їхнього спрямування та очікуваних результатів. Вони можуть бути корисні для розробки на більш пізньому етапі окремих заходів, наприклад проектів технічної допомоги чи інших.

Стратегія ПТО

149. Національна Стратегія професійної освіти закладе бачення, цілі та завдання розвитку системи ПТО в Україні. У ній будуть також обговорені питання *моніторингу* та *оцінювання*

реалізації Стратегії, зокрема із зазначенням органів, що нести будуть загальну відповідальність за її виконання, а також способи її впровадження, та будуть представлені основні принципи такого моніторингу та оцінювання. Цей документ супроводжуватиметься *деталізованим за роками Планом дій із розрахунком витрат*, який буде основним інструментом для впровадження Стратегії і міститиме *програмні заходи, очікувані результати та показники, що піддаватимуться об'єктивному контролю; набір заходів з показниками результатів та джерела для перевірки кожного результату; зазначення відповідальних організацій, строків виконання, а також необхідних ресурсів*.

150. Після розроблення Стратегії (чи краще – паралельно з ним) буде створено систему моніторингу політики для системи освіти або (принаймні) для сектора ПТО, що супроводжуватиметься посиленням спроможностей національних органів щодо формулювання⁵⁰, координації, впровадження та моніторингу надійних та доречних реформ сектору.

151. Логіка децентралізації системи ПТО в Україні наводить на думку, що насправді необхідна не лише національна, але й регіональні стратегії ПТО. Основна мета цієї рекомендації полягає у забезпеченні кращої відповідності регіональних мереж професійної освіти потребам областей з одночасним урахуванням національних інтересів у рамках єдиної освітньої політики⁵¹. Таким чином, регіональні стратегії ПТО розроблятимуться після, на основі, та у відповідності до національної стратегії.

152. Тож, очікувані результати цього заходу такі:

- *доречна і надійна Національна стратегія та План дій у сфері професійної освіти;*
- *законодавчо врегульована система моніторингу політики у сфері професійної освіти;*
- *посилення потенціалу та спроможності національних органів щодо формулювання, координації, впровадження та моніторингу реформ сектору;*
- *регіональні стратегії професійної освіти*⁵².

Система координації сектору

153. Створення законодавчо врегульованої системи координації сектору на національному та регіональному рівнях із належним залученням ключових гравців до діалогу щодо політики у сфері ПТО забезпечить відповідне представлення та врахування позицій, ідей та інтересів широкого кола зацікавлених сторін. Зокрема, це збалансує централізований процес прийняття рішень. Структурою найвищого рівня, у роботі якої братимуть участь зацікавлені особи, буде *Національна рада професійної освіти*⁵³ (НРПО), в рамках якої вони залучатимуться переважно до формування та реалізації політики у сфері ПТО, та, ймовірно, і до її моніторингу та оцінювання.

⁵⁰ Очевидно, що цей захід повинен передувати розробленню стратегії, але за наявних обставин може мати сенс впроваджувати їх паралельно.

⁵¹ На сьогодні, у більшій частині регіонів затверджені трирічні плани розвитку ПТО, які, однак, не відповідають жодній національній стратегії у цій сфері. Більше того, вони не завжди відповідають стратегіям регіонального розвитку. Ці плани здебільшого не містять розрахунків витрат і, тому, не є надійними.

⁵² В рамках цього заходу пропонується надавати підтримку розробленню регіональних стратегій ПТО лише у пілотних регіонах (див. нижче таблицю із способами підтримки ЄС).

⁵³ Якщо виникне потреба, експерти у вигляді додаткового внеску розроблять коротку концепцію Національної ради професійної освіти або подібної структури.

154. Як головна платформа соціального партнерства НРПО задаватиме напрям обговоренням та напрацюванню політики у сфері ПТО (а, можливо, і законодавчих актів) та надаватиме консультації МОН та Уряду. Попри те, що НРПО буде дорадчим органом, вона повинна стати одним з центральних компонентів управління системи ПТО, який не лише буде визнаний на державному рівні, але й матиме значний вплив на будь-які важливі рішення, які прийматимуть керівні державні органи, в тому числі Уряд, а, можливо, навіть і парламент. Тому, дискреційні повноваження НРПО повинні бути закріплені на законодавчому рівні.

155. Стратегія ПТО також розроблятиметься під керівництвом НРПО, що забезпечить її **прийняття та почуття причетності й відповідальності** з боку ключових зацікавлених сторін.

156. Як вже було згадано, сьогодні у всіх регіонах створені ради професійної освіти, але їхню формальну роль та результативність з точки зору сприяння розвитку ПТО у регіонах не можна вважати задовільними. На порядку денному МОН стоїть завдання перетворити ці ради на органи, що здійснюватимуть формування політики на регіональному рівні. ЄФО рішуче підтримує це прагнення і вже заклав міцний концептуальний фундамент для такої трансформації. Очевидно, що після такого переформатування виникне потреба у серйозному розвитку потенціалу членів рад (на обох рівнях).

157. Результати:

- офіційно створена та дієва Національна рада професійної освіти за належної участі ключових зацікавлених сторін;
- офіційно створені та дієві регіональні ради професійної освіти⁵⁴.

158. Тут варто зазначити, що для самої цієї програми підтримки ЄС буде також потрібно створити *Наглядову раду*. Однак роль цього органу не обов'язково повинна обмежуватись координацією впроваджуваних заходів, але також може стосуватись і обговорень більш широких питань, пов'язаних із політикою у сфері ПТО.

A1. Децентралізація та оптимізація управління системою професійної освіти та її адміністрування

159. Вже згадувалось, що децентралізація сектора ПТО в Україні впроваджується у три етапи:

- передача відповідальності за фінансування з центрального на регіональний та муніципальний рівні (область, обласний центр, міста обласного значення у 2016 році, та область і обласний центр у 2017 році);
- Постановою Уряду від 25 жовтня 2017 року (ще не опублікована) було затверджено передачу деяких адміністративних функцій від МОН до обласних адміністрацій;
- передача матеріальних активів (будівель та іншого майна ПТНЗ) у розпорядження областей та обласних центрів (заплановано).

160. Відомо, що, імовірно через недостатньо системний підхід, децентралізація вже спричинила системі ПТО серйозні проблеми (див. розділ 1.4). Дійсно, процес децентралізації не

⁵⁴ В рамках цього заходу рекомендується підтримувати створення рад професійної освіти лише у пілотних регіонах (див. нижче таблицю щодо способів надання підтримки ЄС).

можна розглядати в ізоляції від реформ системи в цілому. Тому, щоб децентралізація відбувалася ефективно, потрібно переглянути усю систему управління та інституційного адміністрування у секторі ПТО; так само, щоб бути оптимальною, нова система управління повинна бути адаптована до особливостей нової, переглянутої структури мережі ПТНЗ та забезпечувати її ефективність та подальший розвиток. Для здійснення ефективної та «безболісної» децентралізації не менш важливо завчасно створити міцний механізм координації та відповідні консультативні органи, до яких на належному рівні будуть залучені усі важливі зацікавлені сторони, включаючи соціальних партнерів. Цей підхід відповідає напрямам дій, що пропонуються у сфері децентралізації, наприклад у документі ЄФО «Децентралізація професійно-технічної освіти в Україні»: 1) ефективне багаторівневе управління; 2) оптимізація регіональних мереж ПТО; 3) функціонування закладів професійної освіти та децентралізація; та 4) державно-приватне партнерство.

161. Інформаційна система управління освітою (ІСУО) широко визнана одним з ефективних інструментів управління та адміністрування у секторі освіти, який дозволяє приймати обґрунтовані рішення та розробляти політики на основі фактичних даних. При цьому вона повинна бути тісно взаємопов'язана з інформаційною системою ринку праці (ІСРП) (див. пункт **A5** нижче).

162. Очікувані результати:

- *концепція системи управління професійною освітою, що пропонує більш ефективний розподіл сфер адміністративних компетенцій (повноважень) у контексті децентралізованої системи професійної освіти;*
- *законодавчі акти, що визначають завдання створених або реорганізованих установ;*
- *покращення здібностей працівників органів управління;*
- *колективні органи управління, наприклад керівні ради навчальних закладів в усіх закладах професійної освіти;*
- *діюча інформаційна система управління освітою, забезпечена методологією та інструментарієм для збору та аналізу даних.*

A2. Оптимізація мережі закладів професійної освіти

163. Буде розроблена концепція оптимізації із супровідним планом заходів щодо її реалізації. Рекомендується більш істотне скорочення кількості ПТНЗ ніж те, що пропонується урядовим планом дій⁵⁵. Концепція повинна визначати цілі оптимізації, очікувані результати, а також методи та підходи щодо її впровадження, конкретні цільові показники та ризики. План заходів передбачатиме конкретні дії, результати, строки, визначатиме відповідальні органи та вартість кожного заходу.

164. Солідна основа вже була запропонована звітом проекту PRIME Європейського фонду освіти, і видається можливим розробити таку концепцію та план заходів у доволі стислі терміни. При оптимізації концепції враховуватиметься як ефективність системи ПТО в цілому, так і регіональні потреби, про які можна дізнатися зі стратегій розвитку кожної області. У якості однієї з можливостей пропонується розглянути створення багатофункціональних

⁵⁵ Приблизно 1,25 % від нинішньої кількості закладів на рік.

регіональних центрів передового досвіду, які повинні надавати не лише первинну, але і *неперервну професійну освіту* і навчання (див. також пункт **D7** далі).

165. Наразі в країні обговорюються два можливих підходи щодо оптимізації:

- a) об'єднання деяких ПТНЗ із збереженням усіх кампусів (у структурі «опорного закладу професійної освіти») у вигляді філій, та із перерозподілом пропонувані кваліфікацій;
- b) об'єднання закладів із закриттям деяких кампусів та консервацією їхніх будівель (з можливим їх використанням для потреб НУШ у 2027 році).

166. Однак, очевидно, що універсального рішення не існує, і в кожному окремому випадку доведеться застосовувати диференційований підхід. Яка б з моделей не була обрана, важливо, щоб при оптимізації також враховувалися потреби, пов'язані із реалізацією концепції **Нової української школи**.

167. Очікувані результати:

- *повна інвентаризація закладів професійної освіти;*
- *концепція оптимізації мережі професійної освіти та відповідний план дій;*
- *заходи оптимізації, що впроваджуватимуться згідно з зазначеною концепцією;*
- *створення регіональних багатофункціональних центрів передового досвіду професійної освіти і навчання⁵⁶.*

A3. Вдосконалення механізмів фінансування

168. Як зазначалося раніше, деякі заходи, спрямовані на перегляд системи фінансування ПТО, зокрема передача функції фінансування ПТНЗ з центрального на регіональний та муніципальний рівень, вже розпочато. Однак їх результати поки що неоднозначні (наприклад, нерівність у фінансуванні різних ПТНЗ через різні фінансові можливості областей та обласних центрів), і потрібно шукати краще рішення. Можливі різні механізми, і ми пропонуємо визначити їх в рамках конкретного проекту технічної допомоги. Проте, відповіддю на цю проблему могло б стати, наприклад, введення *подушного фінансування* чи «системи ваучерів». Інші можливі варіанти включають: 1) прив'язку коштів ПТО до конкретних джерел бюджетних надходжень та 2) забезпечення можливостей використання ДПП та різних способів укладення договорів для залучення інвестицій приватного сектора у професійну освіту.

169. Загалом, покращення механізму фінансування ПТО можна було б ініціювати незалежно від інших аспектів, але структурні реформи, про які тут йдеться, є доброю нагодою втілити ці зміни у більш доцільний, ефективний та комплексний спосіб. Як зазначалося, одним з інструментів для забезпечення надійності політики сектора є багаторічне планування бюджету. В Україні існує велика потреба у створенні такої системи. При здійсненні реформ також необхідно брати до уваги питання забезпечення більш належного застосування фінансування програм, внутрішнього аудиту та бюджетної прозорості. Для забезпечення

⁵⁶ В рамках цього заходу підтримуватиметься створення *багатофункціональних центрів передового досвіду професійної освіти* лише у пілотних регіонах (див. нижче таблицю щодо способів надання підтримки ЄС).

належного та ефективного фінансового менеджменту потрібно подбати про відповідний розвиток потенціалу.

170. Очікувані результати:

- впровадження нового механізму багатоканального фінансування професійної освіти, що забезпечуватиме доцільність (цілеспрямованість) та ефективність фінансових асигнувань;
- належне застосування систем багаторічного фінансового планування та фінансування програм на макро-, мезо- та мікро-рівнях;
- належне функціонування системи внутрішнього аудиту в МОН та місцевих адміністраціях.

A4. Вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти

171. Наступним пріоритетом після прийняття Закону «Про освіту» є Закон «Про професійну освіту». Водночас, коли буде затверджено Стратегію ПТО, швидше за все знадобиться вносити нові зміни до законодавства, щоб забезпечити сприятливі умови для впровадження реформ у секторі. Після цього будуть прийматися різні підзаконні акти.

172. Очікувані результати:

- Закон «Про професійну освіту»;
- перегляд Закону «Про освіту»;
- підзаконні акти на підставі Закону «Про професійну освіту» та створення сприятливого законодавчого поля для ефективних реформ.

A5. Покращення якості професійної освіти та забезпечення її відповідності потребам ринку праці

173. Це найбільший напрям, до якого входить ціла низка елементів, зокрема: перегляд Класифікатора професій та Державного переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах; розробка професійних та освітніх стандартів на компетентнісних засадах у відповідності до потреби ринку праці; розробка нових (за модульним принципом) та сучасних методичних, навчальних матеріалів та матеріалів з оцінювання; підготовка викладачів тощо. Очікується, що створення *Національного агентства кваліфікацій*, передбачене Законом «Про освіту», а також *Центрів незалежного оцінювання* сприятиме забезпеченню якості та відповідності ПТО потребам ринку праці. Докладну інформацію про стан справ із розробкою Національної рамки кваліфікацій України представлено у [Додатку 14](#).

174. Існують серйозні питання щодо здійснення прогнозування потреб у робітничих кадрах, що є завданням МЕРТ. В результаті децентралізації ПТО обласна влада отримала обов'язок здійснювати перспективну оцінку потреб регіонального ринку праці та формувати регіональне замовлення, не маючи при цьому жодної методології та навчених цьому працівників. Тому,

вдосконалення системи прогнозування потреб ринку праці слід вважати однією з ключових вимог системи, а ефективним інструментом для вирішення цього завдання стане інформаційна система ринку праці (ІСРП). Нещодавно ЄФО представив нову модель прогнозування навичок в Україні⁵⁷, що була розроблена за участі НАН, ДСС та ІДСД (докладніше див. [Додаток 15](#)).

175. В межах цього напрямку дій також розглядатиметься можливість втілення системи підтвердження результатів неформального та інформального навчання, яка була офіційно впроваджена у країні (Постанова КМУ № 340 від 15 травня 2013 року). Рекомендується розширити список професій, за якими здійснюється підтвердження результатів попереднього навчання та сприяти залученню осіб, які потребують визнання кваліфікації, особливо ВПО.

176. Очікувані результати:

- створення та введення в дію Національного агентства кваліфікацій;
- перегляд та забезпечення сумісності класифікатора професій та переліку професій (спеціальностей) з підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ; електронний реєстр професій;
- повна законодавча та методологічна база для розроблення та затвердження професійних та освітніх стандартів;
- затвердження професійних та освітніх стандартів на основі компетентнісного підходу, затвердження відповідних навчальних планів на (основі модульного принципу)^{*58}
- підготовка викладацького складу до здійснення навчання за новими стандартами та навчальними планами на компетентнісній основі*;
- створення центрів незалежного оцінювання*;
- введення в дію системи підтвердження результатів неформального та інформального навчання;
- введення в дію інформаційної системи ринку праці (ІСУО), забезпеченої методологією та інструментами для прогнозування потреб у кваліфікованих кадрах на національному та місцевому рівнях.

А6. Професійна орієнтація та розвиток кар'єри

177. Професійна орієнтація належить до офіційних завдань Державної служби зайнятості, та Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття була затверджена Програма Державної служби зайнятості щодо професійної орієнтації на 2017–2020 роки (Постанова № 145 від 7 вересня 2017 року). Однак, діяльність ДСЗ направлена переважно на тих, хто шукає роботу, і не охоплює усіх, кому потрібна ця послуга. Деякі заходи у сфері професійної орієнтації також впроваджуються у ПТНЗ, але загалом у цій сфері застосовуються застарілі методи. Основний прийом – відвідування педагогічними працівниками професійної освіти загальноосвітніх шкіл та реклама власних закладів. Іншим інструментом з приваблення учнів є проведення виставок навчальних закладів. Можна також згадати деякі місцеві ініціативи, наприклад фестивалі професій⁵⁹ та конкурси фахової майстерності, у яких беруть участь заклади професійної освіти.

⁵⁷ Аналітичний звіт про прогнозування професій та професійних умінь в Україні доступний на сайті ЄФО.

http://www.etf.europa.eu/web.nsf/pages/EV_2017_Skills_Forecasting_Model_renewed_Model_new_results?openDocument

⁵⁸ Для результатів з позначкою «*» потрібно визначити конкретні кількісні показники (наприклад, кількість стандартів, які необхідно розробити). Вони запропоновані у логічній структурі, що представлена у **Додатку 21**.

⁵⁹ Наприклад, орієнтований на дітей захід під назвою «Місто професій»:

178. Інститут ПТО НАПН України займається цим питанням з 2012 року і зараз проводить дослідження на тему теоретичної та методичної підтримки для процесу розвитку кар'єри учнів. Так, з 2016 року лабораторія професійної кар'єри⁶⁰ розробляє систему консультування з питань побудови та розвитку професійної кар'єри для учнів ПТНЗ. Усі досягнення регулярно публікуються та презентуються безпосередньо професійно-технічним навчальним закладам у формі серії вебінарів та експериментальних заходів, що проводяться у навчальних закладах Вінницької, Сумської, Київської областей та міста Києва.

179. У цьому контексті, ми розуміємо професійну орієнтацією та розвиток кар'єри у ширшому сенсі, ніж сама лише реклама ПТО серед молоді та підвищення її привабливості. Її слід розглядати в рамках професійної орієнтації впродовж усього життя⁶¹. Експерти рекомендують створити законодавчо врегульовану систему професійної орієнтації, що базуватиметься, скажімо, на державному *центрі професійної орієнтації*⁶², який забезпечуватиме усю методичну підтримку (включаючи зміст, прийоми, надання інформації, тренінги тощо), а також відділах професійної орієнтації в усіх ПТНЗ, у яких працюватиме принаймні один фахівець, що пройшов відповідну підготовку.

180. Очікувані результати:

- *затвердження концепції комплексної системи професійної орієнтації та розвитку кар'єри;*
- *створення та введення в дію центру професійної орієнтації;*
- *створення відділів професійної орієнтації в усіх закладах професійної освіти з принаймні одним працівником, що пройшов відповідне навчання.*

A7. Модернізація матеріально-технічної бази

181. Ми усвідомлюємо, що модернізація матеріально-технічної бази є однією із складових забезпечення якості професійно-технічної освіти. Однак, у контексті цього звіту ми розглядаємо її як окремий напрям впровадження дій через різницю у методах надання підтримки, тобто виконання робіт та постачання обладнання на протигагу послугам. Укладання договорів підряду на виконання робіт за Практичними інструкціями з договірних процедур Служби зовнішньої діяльності ЄС – надзвичайно тривалий та складний процес: чим більший договір, тим складніше процедура. Підготовчий етап, під час якого необхідно підготувати попереднє техніко-економічне обґрунтування, основне техніко-економічне обґрунтування, аналіз впливу на довкілля та суспільство, та аналіз ефективності витрат, може тривати багато місяців. Тому, не рекомендується укладати договори на виконання робіт під безпосереднім управлінням Представництва ЄС. Більш підходящими способами видаються *надання прямих грантів і (або) непряме управління через акредитовану міжнародну організацію.*

http://m.kievlast.com.ua/news/v_beloj_cerkvi_proidet_proforientacionnij_ivent_dlja_detej_gorod_professij56189

⁶⁰ <http://ivet-ua.science/labs/prof-career>

⁶¹ Багато інформації про сучасні підходи та напрацювання у цій сфері можна знайти на веб-сайті Європейської мережі з питань політики у сфері професійної орієнтації впродовж усього життя (European Lifelong Guidance Policy Network): <http://www.elgpn.eu>.

⁶² На початковому етапі такий центр можна організувати на базі однієї з існуючих державних установ, але не обов'язково як незалежну структуру.

182. Експерти також не рекомендували б виділяти кошти на ремонт великої кількості закладів, а натомість застосувати «інтенсивний» підхід, тобто обрати невелику кількість закладів (наприклад, один чи два у кожному з пілотних регіонів) для їх трансформування на багатофункціональні центри передового досвіду професійної освіти та передбачити значне фінансування на тотальне вдосконалення цих закладів за найвищими можливими стандартами якості. Інші заклади цих регіонів будуть взаємодіяти з цими центрами передового досвіду в межах мережі і також одержуватимуть від останніх різні види підтримки (наприклад методичну, розвиток людських ресурсів, використання їхніх приміщень і обладнання, коли це буде можливо і доречно)⁶³.

183. В межах цієї рамкової програми допомоги пропонується застосувати таку орієнтовну схему здійснення інвестицій у матеріально-технічну базу системи ПТО:

- **Проект(и) технічної допомоги:**
 - визначення потреб щодо обладнання та підготовка тендерної документації на його закупівлю;
 - здійснення повної ревізії будівель ПТНЗ, у тому числі на предмет енергоефективності та доступності для людей з інвалідністю;
 - підготовка тендерної документації на будівельні роботи⁶⁴.
- **Схема надання грантів:**
 - створення (модернізація шляхом повної реконструкції та переоснащення) 12 центрів передового досвіду професійної освіти в пілотних регіонах.
- **Інвестиції МФО:**
 - створення (модернізація шляхом повної реконструкції та переоснащення) 13 центрів передового досвіду професійної освіти в усіх інших (непілотних) регіонах;
 - модернізація (повна реконструкція та переоснащення) як мінімум одного закладу професійної освіти у кожному з 12 пілотних регіонів.

184. Важливо пам'ятати, що:

- а)** перелік обладнання для закупівлі потрібно визначати *після* розроблення відповідних професійних та освітніх стандартів та затвердження навчальних планів;
- б)** вибір закладів для проведення модернізації (як центрів передового досвіду, так і «звичайних») можна робити лише після затвердження концепції та плану дій щодо оптимізації мережі ПТНЗ, або, у крайньому випадку, в рамках такої концепції та плану.

185. Спостереження експертів також показали, що майже в жодному закладі професійної освіти не беруться до уваги питання енергоефективності та доступності навчальних корпусів для осіб з інвалідністю. Тому, ці два аспекти необхідно обов'язково враховувати при виконанні проектів реконструкції. Детальний опис процедур аудиту енергоефективності будівель та розрахунки приблизної вартості цієї послуги наводяться у [Додатку 16](#).

⁶³ Якщо виникне потреба, експерти у вигляді додаткового внеску розроблять стислу концепцію щодо таких центрів передового досвіду.

⁶⁴ Тендерам на будівельні (будівельно-ремонтні) роботи повинні передувати проектувальні роботи.

186. Очікувані результати:

- повна ревізія будівель ПТНЗ, у тому числі на предмет енергоефективності та доступності для людей з інвалідністю;
- тендерна документація на здійснення будівельно-ремонтних робіт;
- повний ремонт будівель*;
- визначення потреб в обладнанні згідно з новими навчальними планами (див. п. А5 вище);
- повне оснащення навчальних закладів необхідним обладнанням*

4.5 Інші питання

187. Додатково до зазначених вище напрямів, можна також здійснити окремі «інноваційні» заходи, які можуть бути реалізовані як на рівні системи ПТО, так і на рівні ПТНЗ. Нижче наводимо деякі приклади таких можливих заходів, що були визначені під час консультацій, та рекомендуються до розгляду:

- введення елементів дуального навчання (або навчання на виробництві)⁶⁵;
- організація дистанційного навчання (особливо для учнів, що проживають на тимчасово окупованих територіях та в населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення в Україні);
- впровадження систем забезпечення якості у ПТНЗ⁶⁶.

188. Тут потрібно зробити важливу ремарку. Створення **Державно-приватного партнерства** (ДПП), що є однією з загальних потреб системи ПТО, не розглядається у цьому звіті як окремий напрямок впровадження заходів, але ми не нехтуємо цим питанням. Як показує досвід, і як ще раз підтвердили опитані зацікавлені сторони, без створення конкретних передумов, таких як сприятливе законодавство, участь соціальних партнерів у формуванні політики і управлінні, важко очікувати від приватного сектора великої мотивації щодо широкої та ефективної співпраці з державною системою ПТО. Таким чином, для створення системного ДПП потрібне міцне підґрунтя. Тому, рекомендовано розглядати питання створення передумов для ДПП в рамках пунктів **A1** (децентралізація та оптимізація управління системою професійної освіти та її адміністрування), **A3** (вдосконалення механізмів фінансування) та **A4** (вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти).

4.6 Географічні області впровадження заходів

189.3 2016 року п'ять регіонів, а саме Вінницька, Львівська, Рівненська, Дніпропетровська області та місто Київ, брали участь у пілотних ініціативах МОН, що реалізовувалися у співпраці з ЄФО та були присвячені вирішенню ключових проблем у сфері децентралізації ПТО. Ці заходи стосувалися таких питань, як багаторівневе управління, оптимізація мереж ПТО, автономія навчальних закладів, проекти державно-приватного партнерства у професійній освіті.

⁶⁵ Цими питаннями займається проект GIZ. Дуальна освіта як форма навчання згадується у Законах «Про вищу освіту», «Про освіту» та у законопроекті «Про професійну освіту»

⁶⁶ Ці два проекти були запропоновані Інститутом ПТО НАПН України. Витрати на ці проекти складуть близько 112 та 63 тис. євро відповідно. Той же інститут запропонував ще два проекти, які варто розглянути (див. [Додаток 17](#)).

190. На нашу думку, має сенс залучити зазначені регіони і до реалізації очікуваної програми підтримки ЄС, щоб консолідувати їхні досягнення дотепер та поширити накопичений цими областями досвід. При цьому експерти рекомендували б розширити географію впровадження заходів, розглянувши можливість включення ще принаймні **шести або семи регіонів**, вибір яких пропонується здійснювати зокрема на підставі таких критеріїв:

- рівень економічного розвитку та потенціал для такого розвитку,
- частка молоді у загальній чисельності населення,
- мережа ПТНЗ,
- рівень зайнятості,
- питання міграції, тощо.

191. За результатами порівняльного аналізу, що був здійснений на підставі статистичних даних (див. [Додаток 18](#))⁶⁷, консультацій з зацікавленими сторонами, та низки інших факторів, у тому числі тих, що стосуються попереднього досвіду реалізації різних проектів (див. [Додаток 19](#)), надаємо перелік регіонів, що попередньо рекомендуються як⁶⁸ бенефіціари (та партнери) заходів програми:

1. Чернігівська область.	5. Київська область.	9. Вінницька область.
2. Дніпропетровська обл.	6. Львівська область.	10. Волинська область.
3. Івано-Франківська обл.	7. Рівненська обл.	11. Запорізька область.
4. Харківська область.	8. Сумська область.	12. м. Київ.

4.7 Рекомендації щодо варіантів підтримки з боку ЄС

192. Як зазначалося раніше, перед затвердженням Стратегії пропонується впровадити *перехідні заходи* (або продовжити їхнє впровадження, якщо їх вже було розпочато). Однак, пізніше, їх реалізацію можна буде продовжувати вже в рамках впровадження стратегії, яка розпочнеться, у кращому випадку, в межах періоду планування програм, про який йдеться у цьому звіті. У наведеній нижче таблиці подано *орієнтовний* графік впровадження заходів:

Заходи	Роки					
	1	2	3	4	5	6
Створення Національної ради професійної освіти	x					
Створення регіональних рад професійної освіти	x					
Розроблення та затвердження Національної стратегії професійної освіти	x	x				
Створення законодавчо врегульованої системи моніторингу політики		x				
Посилення потенціалу та спроможності національних органів щодо координації, впровадження та моніторингу надійних та доречних реформ сектора		x				
Розроблення та затвердження регіональних стратегій професійної освіти		x				
Реалізація перехідних заходів і (або) Стратегії професійної освіти (на три або п'ять років)	x	x	x	x	x	x

⁶⁷ Дані були люб'язно надані Інститутом демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України.

⁶⁸ Очікується, що заходи системного рівня принесуть користь усім регіонам.

• Децентралізація та оптимізація управління системою професійної освіти та її адміністрування	x					
• Оптимізація мережі закладів професійної освіти	x	x				
• Вдосконалення механізмів фінансування	x	x				
• Вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти	x	x	x			
• Покращення якості професійної освіти та забезпечення її відповідності потребам ринку праці	x	x	x	x	x	x
• Професійна орієнтація та розвиток кар'єри		x	x	x	x	x
• Модернізація матеріально-технічної бази професійної освіти			x	x	x	x
Пілотне випробування інноваційних моделей у вибраних закладах професійної освіти або на рівні системи	x	x	x	x	x	x

193. Рішення щодо часових рамок, на які поширюватиметься Стратегія, тобто три чи п'ять років, буде прийматися на політичному рівні. Важливо зазначити, що **безпосередню підтримку ЄС рекомендовано поширювати не на всі заходи**, передбачені стратегією ПТО (принаймні під час циклу планування програм). Водночас, з міркувань доцільності деякі заходи будуть згруповані у більш широкі компоненти і навпаки, будуть охоплюватися кількома різними проектами. Нижче наводимо **синопсис** запропонованої програми підтримки ЄС:

Назва програми: Вдосконалення підготовки робітничих кадрів заради покращення ринку праці в сучасній Україні
Загальна мета: Створити міцну базу для ефективного впровадження реформ у секторі професійної освіти та ефективної зовнішньої допомоги (зокрема з боку ЄС) щодо розвитку системи професійної освіти з метою забезпечення її відповідності потребам мінливого ринку праці
Конкретні цілі: <ol style="list-style-type: none"> 1. Покращення ефективності реформ у сфері професійної освіти в Україні шляхом впровадження доречної та надійної стратегії та створення законодавчо врегульованої системи координації сектора на національному та регіональному рівнях. 2. Оптимізація мережі закладів професійної освіти та створення ефективних систем управління та фінансування, що відповідатимуть потребам національного та регіонального розвитку, та концепції Нової української школи; 3. Покращення якості та підвищення привабливості професійної освіти, а також покращення її відповідності потребам ринку праці.

Компоненти та результати⁶⁹

Компонент 1. Стратегія та система координації сектора

- R 1.1.** Створено та введено в дію Національну раду професійної освіти.
- R 1.2.** Розроблено та затверджено Національну стратегію професійної освіти.
- R 1.3.** Створено та введено в дію регіональні ради професійної освіти у пілотних регіонах⁷⁰.
- R 1.4.** Розроблено та затверджено регіональні стратегії професійної освіти.

Компонент 2. Мережа професійної освіти, її управління та фінансування

- R 2.1.** Мережу державних закладів професійної освіти оптимізовано у відповідності до потреб регіональних ринків праці, а також створено фінансові можливості для розвитку системи професійної освіти.
- R 2.2.** Визначено концептуальні, правові, організаційні та інші аспекти багатофункціональних центрів передового досвіду (ЦПД).
- R 2.3.** Створено ефективну багаторівневу систему управління та адміністрування, яка відповідатиме потребам децентралізованої та оптимізованої системи професійної освіти.
- R 2.4.** Впроваджено новий механізм багатоканального фінансування професійної освіти, що забезпечуватиме доцільність та ефективність фінансових асигнувань.
- R 2.5.** Належним чином застосовуються системи багаторічного бюджетного планування та фінансування програм.
- R 2.6.** Створено (покращено) правову базу, що забезпечує ефективність реформ у сфері професійної освіти.
- R 2.7.** Введено в дію інформаційну систему управління освітою, що забезпечена методологією та інструментами для збору та аналізу даних.

Компонент 3. Якість професійної освіти та ринок праці

- R 3.1.** Створено та введено в дію Національне агентство кваліфікацій.
- R 3.2.** Створено центри незалежного оцінювання.
- R 3.3.** Національну рамку кваліфікацій (НРК) приведено у відповідність до ЄРК, і вона включає, зокрема:
 - переглянуті та сумісні класифікатор професій та перелік професій (спеціальностей) з підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ;
 - повну законодавчу та методологічну базу для розроблення та затвердження професійних та освітніх стандартів;
 - заново розроблені (переглянуті) професійні та освітні стандарти на основі компетентнісного підходу та відповідні навчальні програми (на модульній основі).
- R 3.4.** Викладацький склад професійної освіти здатен здійснювати навчання учнів за новими стандартами та навчальними програмами на компетентнісній основі;
- R 3.5.** Створено комплексну та законодавчо врегульовану систему професійної орієнтації та розвитку кар'єри⁷¹.
- R 3.6.** Введено в дію інформаційну систему ринку праці, що забезпечена необхідною методологією та інструментами для прогнозування потреб у кваліфікованих кадрах на національному та місцевому рівнях.
- R 3.7.** Введено в дію систему підтвердження результатів неформального та інформального навчання як мінімум для п'яти кваліфікацій, що користуються великим

⁶⁹ Тут наводяться лише узагальнені результати. Більш детальна інформація щодо результатів для кожного напрямку впровадження заходів подається у розділі 4.4.

⁷⁰ Загалом (не маючи на увазі лише цю програму підтримки), очікується, що регіональні ради професійної освіти будуть створені в усіх регіонах.

⁷¹ Інститут ПТО НАПН України вже розробив проекти певних методик та частково розробив рекомендації щодо практичного аспекту створення відділів професійної орієнтації у ПТНЗ.

попитом.	
Компонент 4. Модернізація матеріально-технічної бази професійної освіти	
R 4.1. Повна ревізія будівель ПТНЗ, у тому числі на предмет енергоефективності та доступності для людей з інвалідністю.	
R 4.2. Тендерна документація на будівельні роботи.	
R 4.3. Визначено потреби в обладнанні згідно з новими навчальними програмами та тендерна документація на закупівлю обладнання.	
R 4.4. У пілотних регіонах створено багатофункціональні центри передового досвіду (реконструкція та обладнання). Модернізовано принаймні ще один заклад професійної освіти у кожному пілотному регіоні. В усіх інших регіонах створено багатофункціональні центри передового досвіду.	
Період планування програм	2018–2020 рр.
Період впровадження	2019–2024 рр.
Ключові зацікавлені сторони:	
<ul style="list-style-type: none"> • Міністерство освіти і науки, • Міністерство соціальної політики, • Міністерство економічного розвитку і торгівлі, • Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, • Державна служба зайнятості, • Регіональні органи влади, 	<ul style="list-style-type: none"> • Національна академія педагогічних наук, • Інститут ПТО НАПН України, • Національна академія наук України, • Інститут професійних кваліфікацій, • організації та об'єднання роботодавців, • професійні спілки, • організації громадянського суспільства, тощо.
Способи реалізації	
Технічна допомога	– 9 600 000 євро
Програма Twinning	– 900 000 євро
Схема надання грантів	– 7 000 000 євро
Комунікація та висвітлення діяльності	– 200 000 євро
Оцінювання та аудит	– 200 000 євро
Разом	– 17 900 000 євро
Інвестиції МФО	– 20 000 000 євро
УСЬОГО	37 900 000 євро

194. Пропоновані способи реалізації підтримки ЄС щодо впровадження зазначених вище заходів наводяться у таблиці на наступній сторінці. Експерти усвідомлюють, що кількість пропонованих проектів повинна бути такою, щоб Представництво ЄС в Україні мало змогу ефективно з ними впоратися. Тому, ці проекти структуровані у такий спосіб, що дозволяє певним чином їх поєднувати (наприклад, можливі різні комбінації проектів технічної допомоги №№ 3, 4 та 5, а також комбінації проектів Twinning №№ 2 та 3), або розділяти (наприклад, проект технічної допомоги № 3 або грантовий проект № 1 чи № 2), якщо необхідно.

195. Витрати на кожний проект оцінювалися на підставі наших власних розрахунків. Зразок розрахунку витрат на проект технічної допомоги наводиться у [Додатку 20](#). Розрахунок середніх затрат на створення (повна реконструкція та оснащення) центру передового досвіду (становить близько 500 тис. євро) наводиться у [Додатку 21](#), в якому також окреслені стислі рекомендації щодо необхідних кроків та процедур.

196. Крім того, експерти пропонують орієнтовну логічну структуру впровадження заходів ([Додаток 22](#)) та матрицю ризиків ([Додаток 23](#)), які представлені як на рівні системи, так і на операційному.

СПОСОБИ ПІДТРИМКИ ЄС

Спосіб	Орієнтовна назва та сфера	Зв'язок з результатами програми	Рік	Орієнтовна сума в євро
ТД 1	<p>Сприяння у розробці Національної стратегії професійної освіти та налагодженні системи координації сектора в Україні</p> <ul style="list-style-type: none"> Створення Національної ради професійної освіти та регіональних рад професійної освіти в пілотних регіонах; Розроблення Національної стратегії професійної освіти та регіональних стратегій професійної освіти в пілотних регіонах; Створення системи моніторингу політики; Посилення потенціалу та спроможності національних органів щодо формулювання, координації, впровадження та моніторингу надійних та доречних реформ сектора. 	<p>R 1.1 R 1.2 R 1.3 R 1.4</p>	1	600 000
ТД 2	<p>Сприяння у вдосконаленні системи фінансування професійної освіти в Україні</p> <ul style="list-style-type: none"> Впровадження повноцінної системи багаторічного бюджетного планування в освіті та, зокрема, у секторі професійної освіти; Впровадження бюджетування програм в освіті та, зокрема, у секторі професійної освіти; Посилення потенціалу та можливостей відповідних органів у сфері управління фінансами. 	<p>R 2.4 R 2.5</p>	1–2	400 000
ТД 3	<p>Сприяння у формуванні в Україні комплексної системи професійної освіти, орієнтованої на ринок праці</p> <ul style="list-style-type: none"> Налагодження системи ефективного багаторівневого управління та адміністрування у системі ПТО (на національному, регіональному та інституційному рівнях), включаючи розвиток потенціалу для регіональних органів з питань освіти в Україні (для пілотних регіонів); Оптимізація мережі державних закладів професійної освіти; Вдосконалення правової бази у сфері професійної освіти; Вдосконалення НРК (перегляд класифікатора професій та переліку професій (спеціальностей) з підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ; створення правової 	<p>R 2.1 R 2.3 R 2.6 R 3.3 R 3.4 R 3.5 R 3.7 R 4.1 R 4.2</p>	2–4 (2–6)	7 500 000

Спосіб	Орієнтовна назва та сфера	Зв'язок з результатами програми	Рік	Орієнтовна сума в євро
	<p>та методичної бази для розроблення та затвердження професійних та освітніх стандартів; допомога із розробкою стандартів та навчальних програм);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготовка викладачів до проведення навчання за новими стандартами та програмами; • Створення комплексної та законодавчо врегульованої системи професійної орієнтації та професійного розвитку; • Введення в дію системи підтвердження результатів неформального та інформального навчання; • Модернізація матеріально-технічної бази професійної освіти (ревізія будівель навчальних закладів, визначення їхніх потреб щодо обладнання, розробка тендерної документації на будівельно-проектувальні роботи та придбання обладнання). 	R 4.3		
ТД 4	<p>Сприяння у створенні Національного агентства кваліфікацій в Україні</p> <ul style="list-style-type: none"> • Концептуальні та правові аспекти, включаючи системи забезпечення якості в українських ПТНЗ. 	R 3.1	2 (3)	300 000
ТД 5	<p>Сприяння у створенні центрів незалежного оцінювання в Україні</p> <ul style="list-style-type: none"> • Концептуальні та правові аспекти. 	R 3.2	2 (3)	300 000
ТД 6	<p>Сприяння у створенні інтегрованої інформаційної системи ринку праці та інформаційної системи управління освітою в Україні</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повний пакет програмного та апаратного забезпечення для ІСУО та ІСРП; • Методологія використання ІСУО та ІСРП. 	R 2.7 R 3.6	2–3	500 000
Twinning 1	Розвиток потенціалу для Національного агентства кваліфікацій України	R 3.1	3	300 000
Twinning 2	Розвиток потенціалу для центрів незалежного оцінювання в Україні	R 3.2	3	600 000
Схема надання грантів 1	Створення 12 багатофункціональних центрів передового досвіду професійної освіти в пілотних регіонах	R 2.2 R 4.4	3–5	6 000 000
Схема надання грантів 2	Пілотне випробування інноваційних моделей		2–4 (2–6)	1 000 000
Централізоване	Комунікація та висвітлення діяльності		1–6	200 000

Спосіб	Орієнтовна назва та сфера	Зв'язок з результатами програми	Рік	Орієнтовна сума в євро
управління	<i>Оцінка та аудит</i>		4 (6)	200 000
Разом				17 900 000
Позики/гранти від МФО	<i>Створення 13 багатофункціональних центрів передового досвіду професійної освіти в інших (не пілотних) регіонах Модернізація як мінімум одного закладу професійної освіти у кожному пілотному регіоні – 12</i>	R 4.4	2–6	20 000 000
УСЬОГО				37 900 000

ДОДАТОК 1. ВИКОРИСТАНІ ДОКУМЕНТИ

1. Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Україною; Угода про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі.
2. Бюджетний кодекс України.
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік».
4. Закон України «Про Державний бюджет України на 2017 рік».
5. Проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік».
6. Проект Постанови про Основні напрями бюджетної політики на 2018–2020 роки.
7. Закон України «Про освіту».
8. Закон України «Про вищу освіту».
9. Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів».
10. Закон України «Про зайнятість населення».
11. Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності».
12. Закон України «Про професійний розвиток працівників».
13. Проект Закону України «Про професійну освіту».
14. Закон України «Про стандартизацію» від 2001 року.
15. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, Указ Президента України № 344/2013 від 25.06.2013.
16. Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020», Указ Президента України № 5 від 12.01.2015.
17. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.
18. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року.
19. План заходів Уряду з виконання Стратегії сталого розвитку, Розпорядження КМУ № 213-р від 04.03.2015.
20. Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року, Розпорядження КМУ № 275-р від 03.04.2017.
21. План пріоритетних дій Уряду на 2017 рік, Розпорядження КМУ № 275-р від 03.04.2017.
22. Постанова КМУ № 373 від 31.05.2017 про затвердження Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів.
23. Постанова КМУ № 875 від 30.11.2016 про внесення змін до Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ.
24. Постанова КМУ № 818 від 16.11.2016 про затвердження переліку професій загальнодержавного значення, підготовка за якими здійснюється за кошти державного бюджету.
25. Постанова КМУ № 657 від 26.08.2015 про затвердження Порядку розміщення вищими і професійно-технічними навчальними закладами на вкладних (депозитних) рахунках в установах банків державного сектора економіки тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг.
26. Постанова КМУ № 687 від 26.11.2014 про утворення Інституту модернізації змісту освіти та Інституту освітньої аналітики.
27. Постанова КМУ № 340 від 15.05.2013 про затвердження Порядку підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями.

28. Постанова КМУ № 842 від 17.09.2008 про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення.
29. Постанова КМУ № 150 від 27.01.2010 про затвердження плану заходів з реалізації Концепції державної системи професійної орієнтації населення.
30. Постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011 про затвердження Національної рамки кваліфікацій.
31. Розпорядження КМУ № 1077-р від 14.12.2016 про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки.
32. Розпорядження КМУ № 994-р від 14.12.2016 про схвалення методичних рекомендацій щодо формування регіонального замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів.
33. Наказ Міністерства фінансів України № 11 від 14.01.2011 про бюджетну класифікацію.
34. Наказ Міністерства освіти і науки України № 930 від 06.10.2010 про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників.
35. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 694 від 14.06.2012 Про затвердження Положення про навчально-практичний центр (за галузевим спрямуванням) професійно-технічного навчального закладу.
36. Наказ Міністерства соціальної політики України № 207 від 20.03.2017 про затвердження Порядку видачі ваучерів для підтримання конкурентоспроможності осіб на ринку праці (остання редакція від 07.10.2015).
37. Постанова Правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття № 145 від 07.09.2017 про проект Програми державної служби зайнятості щодо професійної орієнтації на 2017—2020 роки.
38. Звіту Туринського процесу в Україні за 2012 рік.
39. Звіту Туринського процесу в Україні за 2014.
40. Звіт Туринського процесу в Україні за 2016–17 рр.
41. Концепція Нової української школи, 2016.
42. Концептуальна записка ЄФО "VET and Skills: Contributing to Socio-Economic and Regional Development in Ukraine" («Професійна освіта та підготовка робітничих кадрів: сприяння соціально-економічному та регіональному розвитку України»), політичний форум високого рівня та технічна нарада, 3 та 4 квітня 2017 року.
43. ETF Country Strategy Paper for Ukraine 2017-20 (Документ ЄФО з описом стратегії для України на 2017–2020 рр.).
44. Зелена книга ЄФО "Decentralising Vocational Education and Training in Ukraine. Momentum for Action" («Децентралізація професійно-технічної освіти в Україні – поштовх до дій»), 2017.
45. "VET Governance. ETF Partner Country Profile Ukraine" («Управління у сфері ПОН. Стислий огляд України як країни-партнера ЄФО»), ЄФО 2017.
46. "Ukraine. Education, Training and Employment Developments 2016" («Україна. Тенденції розвитку освіти, навчання та зайнятості у 2016 році»), ЄФО 2017.
47. "Optimisation of the Network of Vocational Education and Training Providers in Ukraine. Assessment of Options for Policy Action. PRIME" («Оптимізація мережі професійно-технічних навчальних закладів в Україні. Оцінка можливостей заходів у сфері політики. Проект PRIME»), ЄФО 2016.
48. Young People Not in Employment, Education or Training (NEET). An Overview in ETF Partner Countries (Молодь, що не працює та не навчається. Огляд стану справ у країнах-партнерах ЄФО), ЄФО 2015.
49. Аналітичний звіт ЄФО "Lifelong Learning Qualifications" («Кваліфікації навчання впродовж життя»), 2015.

50. Flexicurity and The Role of Lifelong Learning in Ukraine («Модель гнучких гарантій та роль навчання впродовж життя в Україні»), ЄФО 2011.
51. Labour market transitions of young women and men in Ukraine (Перехід до ринку праці молодих жінок та чоловіків в Україні), МОП 2014.
52. Skills for a Modern Ukraine («Професійні уміння для сучасної України»), група Світового банку 2017.
53. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні, Національна академія педагогічних наук України, 2017.
54. Офіційна статистика Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>;
55. Документи різних проектів.

ДОДАТОК 2. ПЕРЕЛІК ОПИТАНИХ ОСІБ

№	ІМ'Я	ПОСАДА	КОНТАКТНІ ДАНІ
Представництво Європейського Союзу в Україні			
1	Хуана Мера Кабейо	Перший радник, керівник відділу економічної співпраці, соціального та регіонального розвитку	juana.mera-cabello@eeas.europa.eu
2	Віра Рибак	Керівник сектора освіти, науки та інформаційного суспільства	vira.rybak@eeas.europa.eu
3	Коломб де Мерсей	Керівник сектора громадянського суспільства та ЗМІ	colombe.de-mercey@eeas.europa.eu
Комітет Верховної Ради з питань науки і освіти			
4	Олександр Співаковський	Перший заступник Голови	spivakovskiy@sp-vr.com
5	Ірина Констанкевич	Голова підкомітету	
6	Алла Луцька	Головний консультант секретаріату	a_lutska@ukr.net
Міністерство освіти і науки України			
7	Павло Хобзей	Заступник Міністра	khobzey@mon.gov.ua
8	Микола Кучинський	Директор департаменту професійної освіти	kuchynskyy@mon.gov.ua
9	Вікторія Карбишева	Заступник директора департаменту професійної освіти, контактна особа ЄФО	vkarbysheva@i.ua
10	Михайло Коваль	Начальник відділу, Департамент економіки та фінансування	m_koval@mon.gov.ua
Міністерство соціальної політики України			
11	Олександр Савенко	Директор департаменту зайнятості та соціального діалогу	pr1@mlsp.gov.ua
12	Олена Головата	заступник начальника Управління міжнародних зв'язків	"
13	Тетяна Ковальова	головний спеціаліст відділу нормативно-правового регулювання зайнятості, департамент зайнятості та соціального діалогу	"
14	Олена Донська	Головний спеціаліст відділу професійного розвитку, департамент зайнятості та соціального діалогу	"

№	ІМ'Я	ПОСАДА	КОНТАКТНІ ДАНІ
15	Ірина Гриб	Головний спеціаліст відділу взаємодії з громадськістю	"
Державна служба зайнятості України			
16	Ірина Вознюк	Начальник управління профорієнтації, профнавчання та навчальних закладів	voznyuk.irina@es.dcz.gov.uq
17	Ніна Денисова	Заступник управління профорієнтації, профнавчання та навчальних закладів, начальник відділу організації профорієнтації та профнавчання	pr1@mlsp.gov.ua
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України			
18	Олексій Стельмах	Начальник управління соціальної і гуманітарної сфери	ostelmakh@me.gov.ua
19	Ксенія Плічко	Начальник відділу гуманітарної сфери	"
Київська міська рада			
20	Олег Бондаренко	Начальник управління професійної освіти департаменту освіти і науки, молоді та спорту	viddil_prof_kiev@ukr.net
Департамент освіти і науки Львівської ОДА			
21	Марія Саврук	Головний спеціаліст відділу професійної освіти, координації діяльності вищих навчальних закладів і науки	
22	Дарія Шевченко	Спеціаліст відділу професійної освіти, координації діяльності вищих навчальних закладів і науки	daria.shevchenko93@gmail.com
23	Михайло Мураль	Начальник відділу професійної освіти, координації діяльності вищих навчальних закладів і науки	"
24	Володимир Бобко	Директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти	"
25	Ярослав Ткач	Головний спеціаліст відділу професійної освіти, координації діяльності вищих навчальних закладів і науки	"
Департамент освіти і науки Вінницької ОДА			
26	Валерій Бачинський	Заступник директора департаменту освіти і науки Вінницької ОДА, начальник управління	valeriybachinskiy@gmail.com

№	ІМ'Я	ПОСАДА	КОНТАКТНІ ДАНІ
		професійної освіти, інноватики та науки	
Департамент освіти і науки Дніпропетровської ОДА			
27	Антон Демура	Заступник начальника департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації	a_demura@ukr.net
28	Наталія Дяченко	Директор Покровського центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів	"
29	Юрій Ніколаєв	Директор Дніпровського міського центру зайнятості	"
Департамент освіти і науки Рівненської ОДА			
30	Петро Коржевський	Заступник начальника управління освіти і науки	nvo12@ukr.net
Інститут модернізації змісту освіти			
31	Тетяна Пятничук	Начальник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти	ptv2613@ukr.net
Інститут освітньої аналітики			
32	Сергій Мельник	Завідувач сектора	s.melnik@iea.gov.ua
Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України			
33	Валентина Радкевич	Директор	ipto_info@ukr.net
34	Ганна Романова	Заступник директора	"
35	Олександр Базелюк	Завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання	"
36	Олександра Бородієнко	Завідувач лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання	"
37	Олексій Закатнов	Завідувач лабораторії професійної орієнтації і виховання	"
38	Наталія Кулалаєва	Завідувач лабораторії технологій професійного навчання	"
Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України			
39	Лариса Лісогор	Завідувач відділу соціальних проблем ринку праці	lara_lis@ukr.net
Інститут педагогіки НАПН України			
40	Олена Локшина	Завідувач лабораторії порівняльної педагогіки,	olena.lokshyna@despro.org.ua

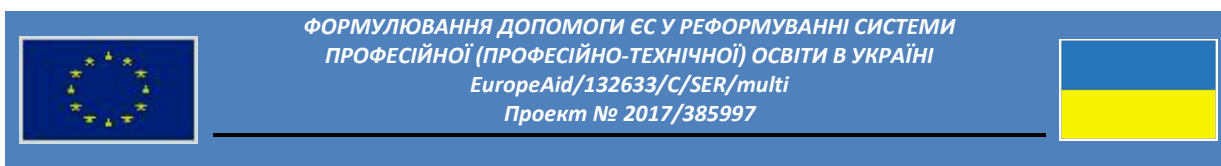
№	ІМ'Я	ПОСАДА	КОНТАКТНІ ДАНІ
		національний експерт ЄФО з Туринського процесу	
Конфедерація роботодавців України			
41	Олексій Мірошніченко	Виконавчий Віце-президент	ovm@employers.org.ua
Федерація роботодавців України			
42	Анатолій Гармаш	Заступник директора департаменту розвитку трудового потенціалу та корпоративної соціальної відповідальності	garmash@fru.org.ua anatol_garm@ukr.net
Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти			
43	В'ячеслав Супрун	Президент	proftekhosvita@i.ua
Інститут професійних кваліфікацій			
44	Родіон Колишко	Директор	rodion.kolyshko@ipq.org.ua
GIZ Україна			
45	Сабіне Мюллер	Регіональний директор в Україні та Білорусі	giz-ukraine@giz.de
46	Фолькер Бодє	Заступник директора в Україні	volker.bode@giz.de
47	Бенджамін Клінгер	Менеджер програм	benjamin.klinger@giz.de
48	Єнс Адам	Менеджер програм	jens.adam@giz.de
Посольство Швеції / Шведське агентство з питань міжнародного співробітництва і розвитку (SIDA)			
49	Даніель Грунвіус	Перший секретар / керівник програм з розвитку співробітництва	daniel.gronvius@gov.se
Посольство Німеччини			
50	Тобіас Шрадер	Другий секретар, відділ економіки	wz-1@kiew.diplo.de
Британська Рада			
51	Саймон Вільямс	Директор в Україні, британський аташе з культури	simon.williams@britishcouncil.org.ua
52	Людмила Таценко	Керівник навчальних програм	lyudmila.tatsenko@britishcouncil.org.ua
53	Віталій Тихонович	Менеджер з розвитку бізнесу в Україні (освіта і суспільство)	vitaliy.tykhonovych@britishcouncil.org.ua
Європейський інвестиційний банк			
54	Анастасія Харлан	Бізнес-аналітик	a.kharlan@eib.org
55	Андрій Парінов	Експерт з питань технічної допомоги	a.parinov@eib.org
Європейський банк реконструкції та розвитку			

№	ІМ'Я	ПОСАДА	КОНТАКТНІ ДАНІ
56	Василь Говгера	Експерт з економічних питань, аналітик відділу агробізнесу	hohverav@ebrd.com
57	Надежда Мустья	Спеціаліст, консультант з питань малого бізнесу, група фінансування та розвитку МСП	mustean@ebrd.com
Програма U-LEAD			
58	Александра Фелінгер	Керівник групи (GIZ)	alexandra.fehlinger@giz.de
59	Міхал Кубіш	Представник Республіки Польща (Polish Aid)	michal@kubisz.eu
60	Андрій Гевко	Координатор з розвитку спроможності та тренінгів	hevko.a@gmail.com
61	Геннадій Русанов	Радник з розвитку спроможності	grusanov@narda.org.ua
Проект FORBIZ			
62	Маттіас Хальдер	Керівник проекту	matthias.halder@gfa-group.de
63	Джошуа Бадах	Старший експерт	joshua.badachm@gfa-group.de
64	Богдана Александрова	Старший консультант з питань політики розвитку МСП	Bogdana.Aleksandrova@gfa-group.de

ПТНЗ			
65	Дмитро Гоменюк	Навчально-науковий центр професійно-технічної освіти	2595186@ukr.net
66	Микола Ладан	Директор Броварського професійного ліцею	Ptu2brovary@ukr.net
67	Ольга Артеменко	Директор Міжрегіонального центру ювелірного мистецтва	kiev.plum@gmail.com
68	Василь Петрович	Директор Київського професійного коледжу з посиленою військовою та фізичною підготовкою	mvpv@ukr.net
69	Катерина Криворучко	Директор Львівського вищого професійного художнього училища	lphl@komitex.net
70	Ігор Матвіїв	Заступник директора Львівського міжрегіонального вищого професійного училища залізничного транспорту	matviiv_igor@ukr.net
71	Василь Лужецький	Директор Меденицького професійного ліцею	mpldonloda@ukr.net
Експерти ЄФО			
72	Ірина Федець	Експерт ЄФО	iryanka_shf@yahoo.com
73	Ольга Лиса	Експерт ЄФО	olysa@ukr.net
74	Даніела Клара	Координатор проектів	dcl@etf.europa.eu

[↩ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 3. МАТЕРІАЛИ СЕМІНАРУ З РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Нарада з розповсюдження інформації щодо формулювання допомоги ЄС у реформуванні системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні

Київ, 17 листопада 2017 року

Час	Доповідач
13:30–14:00	Реєстрація та вітальна кава
14:00–14:20 20'	Вітальне слово: <ul style="list-style-type: none">• <i>Павло Хобзей</i>, заступник Міністра освіти і науки України• <i>Беренд де Гроот</i>, керівник Програм співробітництва Представництва Європейського Союзу в Україні
14:20–15:00 40'	Презентація основних результатів дослідження <ul style="list-style-type: none">• <i>Арам Авагян</i>, керівник групи експертів• <i>Катерина Фурманець</i>, ключовий експерт• <i>Сніжана Леу</i>, ключовий експерт
15:00–15:15 15'	Зворотний зв'язок від Міністерства освіти і науки <ul style="list-style-type: none">• <i>Павло Хобзей</i>, заступник Міністра освіти і науки України
15:15–15:30 15'	Коментарі Європейського фонду освіти <ul style="list-style-type: none">• <i>Маргарета Ніколовська</i>• <i>Ар'єн Дей</i>
15:30 – 17:00 90'	Обговорення / запитання та відповіді Усі учасники
17:00 – 17:30 30'	Закриття наради, кава та спілкування

СПИСОК УЧАСНИКІВ

Нарада з розповсюдження інформації щодо формулювання допомоги ЄС у реформуванні системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні

Київ, 17 листопада 2017 року

№	ІМ'Я ТА ПРИЗВИЩЕ	ПОСАДА	КОНТАКТНІ ДАНІ
ЄС			
1	Беренд де Гроот	Керівник Програм співробітництва Представництва ЄС в Україні	Berend.DE-GROOT@eeas.europa.eu
2	Хуана Мера Кабейо	Керівник відділу економічної співпраці, соціального та регіонального розвитку Представництва ЄС в Україні	juana.mera-cabello@eeas.europa.eu
3	Віра Рибак	Керівник сектору освіти, науки та інформаційного суспільства Представництва ЄС в Україні	vira.rybak@eeas.europa.eu
4	Коломб де Мерсей	Керівник сектору громадянського суспільства та ЗМІ Представництва ЄС в Україні	colombe.de-mercey@eeas.europa.eu
5	Кірсі Ліндроос	Керівник групи експертів з питань освіти Групи підтримки України (SGUA) Європейської комісії	Kirsi.Lindroos@ec.europa.eu
6	Надія Вертебна	Експерт Групи підтримки України (SGUA) Європейської комісії	Nadiya.Vertebna@ec.europa.eu
ЄФО			
7	Маргарета Ніколовська	Спеціаліст з питань політик і систем у сфері професійної освіти і навчання – координатор програм ЄФО в Україні та Азербайджані Операційний департамент	Margareta.Nikolovska@etf.europa.eu
8	Ар'єн Дей	Експерт ЄФО	Arien.Deij@etf.europa.eu
Комітет Верховної Ради з питань науки і освіти			
9	Алла Луцька	Головний консультант секретаріату	a_lutska@ukr.net
10	Ірина Костанкевич	Голова підкомітету з питань позашкільної, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, та освіти дорослих	filol9944@gmail.com
Офіс реформ Кабінету Міністрів України			
11	Ольга Болібок	Представник Офісу реформ КМУ	olgabolibok@gmail.com
12	Юлія Музиченко	Представник Офісу реформ КМУ	olgabolibok@gmail.com

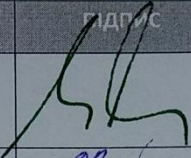
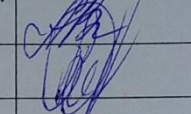
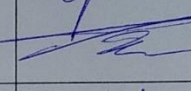
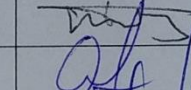
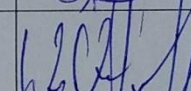
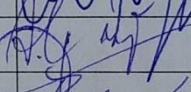
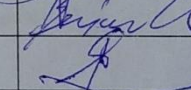
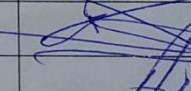
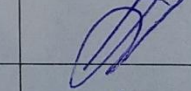
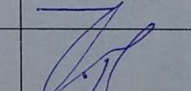
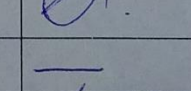
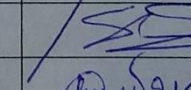
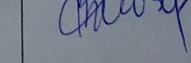
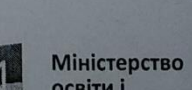
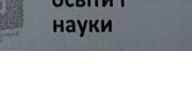

Міністерство освіти і науки України			
13	Лілія Гриневич	Міністр	
14	Павло Хобзей	Заступник Міністра	khobzey@mon.gov.ua
15	Ганна Новосад	Начальник управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції	a_novosad@mon.gov.ua
16	Микола Кучинський	Директор департаменту професійної освіти	kuchynskyy@mon.gov.ua
17	Вікторія Карбишева	Заступник директора департаменту професійної освіти, контактна особа ЄФО	vkarbysheva@i.ua
18	Олена Оржель	Офіс освітніх реформ	cohesion@ukr.net
19	Михайло Коваль	Директор департаменту економіки та фінансування	m_koval@mon.gov.ua
Міністерство соціальної політики України			
20	Ольга Крентовська	Перший заступник Міністра	pr1@mlsp.gov.ua
21	Наталія Василенко	Начальник відділу професійного розвитку департаменту зайнятості та соціального діалогу	pr1@mlsp.gov.ua
Державна служба зайнятості України			
22	Ірина Вознюк	Начальник управління профорієнтації, профнавчання та навчальних закладів	voznyuk.irena@es.dcz.gov.ug
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України			
23	Олексій Стельмах	Начальник управління соціальної і гуманітарної сфери	ostelmakh@me.gov.ua
24	Олександр Черних	Директор департаменту промислової політики Міністерства економічного розвитку і торгівлі	chernykh@me.gov.ua
Регіональні органи влади			
25	Олег Бондаренко	Начальник управління професійної освіти департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міської державної адміністрації	viddil_prof_kiev@ukr.net
26	Володимир Бобко	Директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти, департамент освіти і науки Львівської ОДА	daria.shevchenko93@gmail.com
27	Валерій Бачинський	Заступник директора департаменту освіти і науки Вінницької ОДА, начальник управління професійної освіти, інноватики та науки	valeriybachinskiy@gmail.com
28	Михайло Ковальчук	Директор Комаргородського вищого професійного училища	valeriybachinskiy@gmail.com
29	Оксана Дудля	Начальник відділу професійно-технічної освіти та ресурсного забезпечення	a_demura@ukr.net
30	Петро Коржевський	Заступник начальника управління освіти і науки Рівненської ОДА	nvo12@ukr.net
Інститут модернізації змісту освіти			
31	Тетяна Пятничук	Начальник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення	ptv2613@ukr.net

		змісту професійної освіти	
Інститут освітньої аналітики			
32	Сергій Мельник	Завідувач сектору	s.melnik@iea.gov.ua
Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України			
33	Валентина Радкевич	Директор	ipto_info@ukr.net
Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України			
34	Лариса Лісогор	Експерт	lara_lis@ukr.net
Інститут педагогіки НАПН України			
35	Олена Локшина	Завідувач лабораторії порівняльної педагогіки, національний експерт ЄФО з Туринського процесу	olena.lokshyna@despro.org.ua
Федерація роботодавців України			
36	Анатолій Гармаш	Заступник директора департаменту розвитку трудового потенціалу та корпоративної соціальної відповідальності	garmash@fru.org.ua anatol_garm@ukr.net
Інститут професійних кваліфікацій			
37	Родіон Колишко	Директор	rodion.kolyshko@ipq.org.ua
GIZ Україна			
38	Сабіне Мюллер	Регіональний директор в Україні та Білорусі	giz-ukraine@giz.de
39	Бенджамін Клінгер	Менеджер програм	benjamin.klinger@giz.de
Посольство Швеції / Шведське агентство з питань міжнародного співробітництва і розвитку (SIDA)			
40	Даніель Грунвіус	Перший секретар / керівник програм з розвитку співробітництва	daniel.gronvius@gov.se
41	Генрік Вітфельт	Керівник відділу сприяння реформам Посольства Швеції	daniel.gronvius@gov.se
Британська Рада			
42	Людмила Таценко	Директор освітніх програм	Ljudmila.Tatsenko@britishcouncil.org.ua
43	Віталій Тихонович	Менеджер з розвитку бізнесу	Ljudmila.Tatsenko@britishcouncil.org.ua
Європейський інвестиційний банк			
44	Анастасія Харлан	Бізнес-аналітик	a.kharlan@eib.org
45	Андрій Парінов	Експерт з питань технічної допомоги	a.parinov@eib.org
Європейський банк реконструкції та розвитку			
46	Василь Говгера	Експерт з економічних питань, аналітик відділу агробізнесу	hohverav@ebrd.com
Програма U-LEAD			
47	Аня Фішер	Керівник відділу секторальної децентралізації	anja.fischer@giz.de
48	Міхал Кубіш	Представник Республіки Польща (Polish Aid)	michal@kubisz.eu
49	Геннадій Русанов	Експерт	grusanov@narda.org.ua
Німецько-Українська промислово-торговельна палата			
50	Александр Маркус	Голова Правління Німецько-Української промислово-торговельної палати	Alexander.Markus@ukraine.ahk.de

ПРООН			
51	Маркус Бранд	Радник з питань демократичного врядування та керівник стратегічної дорадчої групи	marcus.brand@undp.org
Експерти АЕСОМ			
52	Арам Авагян	Експерт сектору професійної освіти і навчання та інституційних реформ, керівник групи експертів	aram.avagyan1@gmail.com
53	Катерина Фурманець	Експерт з питань фінансування та формування витрат	furmanets@ier.kiev.ua
54	Сніжана Леу	Експерт з питань професійної освіти і навчання та професійних умінь	SL-work@i.ua
Гості			
55	Олег Литвинов	Перекладач	oleh.lytvynov@gmail.com

СПИСОК УЧАСНИКІВ

Нарада з розповсюдження інформації щодо формулювання допомоги ЄС у
реформуванні системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні
Київ, 17 листопада 2017 року

№	ІМ'Я ТА ПРИЗВИЩЕ	ПОСАДА	ПІДПИС
1	Александр Маркус	Голова Правління Німецько-Української промислово-торговельної палати	
2	Алла Луцька	Головний консультант секретаріату ВРУ	
3	Анастасія Харлан	Бізнес-аналітик ЄІБ	
4	Анатолій Гармаш	Директор департаменту розвитку трудового потенціалу та корпоративної соціальної відповідальності ФРУ	
5	Андрій Парінов	Експерт з питань технічної допомоги ЄІБ	
6	Аня Фішер	Керівник відділу секторальної децентралізації GIZ	
7	Арам Авагян	Експерт сектору професійної освіти і навчання та інституційних реформ, керівник групи експертів AECOM	
8	Ар'єн Дей	Головний спеціаліст з питань систем кваліфікацій ЄФО	
9	Бенджамін Клінгер	Менеджер програм GIZ	
10	Беренд де Гроот	Керівник Програм співробітництва Представництва ЄС в Україні	
11	Бруно Деніс	Керівник Представництва в Україні ЄІБ	
12	Валентина Мельник	Проректор з науково-педагогічної роботи Інституту підготовки кадрів ДСЗ	
13	Валентина Радкевич	Директор ІПТО НАПН	
14	Валерій Бачинський	Заступник директора департаменту освіти і науки Вінницької ОДА, Начальник управління професійної освіти, інноватики та науки	
15	Василь Говгера	Експерт з економічних питань, аналітик відділу агробізнесу	
16	Вікторія Карбишева	Заступник директора департаменту професійної освіти МОН	
17	Віра Рибак	Керівник сектору освіти, науки та інформаційного суспільства Представництва ЄС в Україні	

ФОРМУЛЮВАННЯ ДОПОМОГИ ЄС У РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ
Проект фінансується Європейським Союзом

18	Віталій Тихонович	Менеджер з розвитку бізнесу БР	
19	Володимир Ковтунець	Перший Заступник Міністра МОН	
20	Ганна Новосад	Начальник управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції МОН	
21	Геннадій Русанов	Експерт U-LEAD	
22	Генрік Вітфельт	Керівник відділу сприяння реформам Посольства Швеції SIDA	
23	Даніель Грунвіус	Перший секретар / керівник програм з розвитку співробітництва SIDA	
24	Дмитро Олійник	Голова Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні, Голова Ради Федерації роботодавців України	
25	Ірина Вознюк	Начальник управління профорієнтації, профнавчання та навчальних закладів ДСЗ	
26	Ірина Констанкевич	Голова підкомітету з питань позашкільної, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, та освіти дорослих ВРУ	
27	Катерина Фурманець	Експерт з питань фінансування та формування витрат AECOM	
28	Кірсі Ліндроос	Керівник групи експертів з питань освіти Групи підтримки України (SGUA) Європейської комісії SGUA	
29	Коломб де Мерсей	Керівник сектору громадянського суспільства та ЗМІ Представництва ЄС в Україні	
30	Лариса Лісогор	Завідувач відділу соціальних проблем ринку праці ІДСС	
31	Лілія Гриневич	Міністр МОН	
32	Людмила Таценко	Директор освітніх програм БР	
33	Маргарета Ніколовська	Спеціаліст з питань політик і систем у сфері професійної освіти і навчання – координатор програм ЄФО в Україні та Азербайджані Операційний департамент ЄФО	
34	Маркус Бранд	Радник з питань демократичного врядування та керівник стратегічної дорадчої групи ПРООН	
35	Мартін Шрьодер	Політичний Радник, Охорона здоров'я, Працевлаштування, Юстиція та Внутрішні справи Представництва ЄС в Україні	

AECOM

Міністерство
освіти і
науки

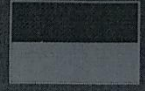
ФОРМУЛЮВАННЯ ДОПОМОГИ ЄС У РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ
Проект фінансується Європейським Союзом

36	Микола Кучинський	Директор департаменту професійної освіти	
37	Михайло Коваль	Начальник відділу середньострокового прогнозування та поточного планування фінансів професійно-технічних навчальних закладів та інших закладів, установ МОН	
38	Михайло Ковальчук	Директор Комаргородського вищого професійного училища	
39	Міхал Кубіш	Представник Республіки Польща (Polish Aid) U-LEAD	
40	Надія Вертебна	Експерт Групи підтримки України (SGUA) Європейської комісії SGUA	
41	Наталія Василенко	Начальник відділу професійного розвитку департаменту зайнятості та соціального діалогу МСП	
42	Оксана Дудля	Начальник відділу професійно-технічної освіти та ресурсного забезпечення	
43	Олег Бондаренко	Начальник управління професійної освіти департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міської державної адміністрації	
44	Олег Литвинов	Перекладач	
45	Олександр Черних	Директор департаменту промислової політики МЕРТ	
46	Олександра Пікарьось	Завідувач лабораторією НМЦ ПТО у Львівській області	
47	Олексій Стельмах	Начальник управління соціальної і гуманітарної сфери МЕРТ	
48	Олена Локшина	Завідувач лабораторії порівняльної педагогіки, національний експерт ЄФО з Туринського процесу ІП НАПН	
49	Олена Оржель	Офіс освітніх реформ МОН	
50	Ольга Болібок	Представник Офісу реформ КМУ	
51	Ольга Крентовська	Перший заступник Міністра МСП	
52	Павло Хобзей	Заступник Міністра МОН	
53	Петро Коржевський	Заступник начальника управління освіти і науки Рівненської ОДА	
54	Родіон Колишко	Директор ІПК	
55	Сабіне Мюллер	Регіональний директор в Україні та Білорусі GIZ	
56	Сергій Мельник	Завідувач сектору ІОА	
57	Сніжана Леу	Експерт з питань професійної освіти і навчання та професійних умінь AECOM	

ФОРМУЛЮВАННЯ ДОПОМОГИ ЄС У РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ
Проект фінансується Європейським Союзом

58	Тетяна Пятничук	Начальник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти ІЗО МОН	—
59	Хуана Мера Кабейо	Керівник відділу економічної співпраці, соціального та регіонального розвитку Представництва ЄС в Україні	J. Mera
60	Юлія Музиченко	Представник Офісу реформ КМУ	Ю. Музиченко
61	Віктор Тарасевичевський		Віктор Тарасевичевський
62	Helen Maslukivska	UNDP	/SID
63	Mustafa Sait Amefow	UNDP	/SID
64			
65			
66			

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ 1

Основні пріоритети модернізації системи професійної освіти України, визначені в результаті *огляду документів*:

- децентралізація системи професійної освіти;
- оптимізація управління системою в цілому та вдосконалення управління на рівні навчальних закладів;
- вдосконалення механізмів фінансування;
- оптимізація мережі закладів професійної освіти (державних ПТНЗ);
- покращення якості професійної освіти та забезпечення її відповідності потребам ринку праці;
- вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти;
- модернізація матеріально-технічної бази навчальних закладів (приміщень та навчального обладнання);
- Національна рамка кваліфікацій;
- вдосконалення системи професійної орієнтації та підвищення привабливості професійної освіти;
- створення різних форм державно-приватного партнерства.

Основні проблеми української системи професійної освіти, що були *визначені експертами*:

- неефективна мережа закладів професійної освіти, що доповнюється застарілою матеріально-технічною базою більшості навчальних закладів (у багатьох закладах база не оновлювалася впродовж останніх 30 років); низька якість професійної підготовки, відсутність системи забезпечення якості, невідповідність потребам ринку праці; недостатня забезпеченість навчальними засобами та матеріалами, замалі обсяги практичного навчання;
- зростання браку людських ресурсів (особливо майстрів виробничого навчання);
- неефективне управління та адміністрування у системі професійної освіти на усіх рівнях, спричинене, зокрема, недостатнім розумінням користі системи професійної освіти для розвитку країни та регіонів; недостатня координація сектору; низький рівень автономії навчальних закладів;
- недостатнє фінансування професійної освіти, неефективні схеми фінансування навчальних закладів, відсутність середньо-строкового фінансового планування;
- стабільне скорочення контингенту учнів (та їх набору) через низький рівень привабливості професійної освіти та демографічну ситуацію; неефективна організація та застарілі методи професійної орієнтації; відсутність достатньо надійних середньо-строкових прогнозів потреб ринку праці як на національному, так і на регіональному рівнях; слабка мотивація партнерів долучатися до процесів у сфері професійної освіти або її розвитку;
- дроблення системи професійної освіти на «професійно-технічну» та «фахову перед-вищу», та деякі інші.

Ситуацію ускладнює *відсутність системного підходу до реформування професійної освіти* або, принаймні, чіткого бачення національної моделі професійної освіти, а також недосконала законодавча база.

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ 2

Напрямки впровадження заходів та очікувані результати

A8. Децентралізація та оптимізація управління системою професійної освіти та її адміністрування

- концепція системи управління професійною освітою, що пропонує більш ефективний розподіл сфер адміністративної компетентності (повноважень) у контексті децентралізованої системи професійної освіти;
- законодавчі акти, що визначають завдання створених або реорганізованих установ;
- покращення здібностей працівників органів управління;
- органи колективного управління, наприклад, керівні ради навчальних закладів при усіх закладах професійної освіти;
- дієва інформаційна система управління освітою, забезпечена методологією та інструментами для збору та аналізу даних.

A9. Оптимізація мережі закладів професійної освіти

- повна інвентаризація закладів професійної освіти;
- концепція оптимізації мережі професійної освіти та відповідний план дій;
- заходи оптимізації, що впроваджуватимуться згідно з зазначеною концепцією;
- створення регіональних багатофункціональних центрів передового досвіду професійної освіти і навчання.

A10. Вдосконалення механізмів фінансування

- впровадження нового механізму багатоканального фінансування професійної освіти, що забезпечуватиме доцільність (цілеспрямованість) та ефективність фінансових асигнувань;
- належне застосування систем багаторічного фінансового планування та фінансування програм на макро-, мезо- та мікро-рівнях;
- належне функціонування системи внутрішнього аудиту в МОН та місцевих адміністраціях.

A11. Вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти

- Закон «Про професійну освіту»;
- перегляд Закону «Про освіту»;
- підзаконні акти на підставі Закону «Про професійну освіту» та створення сприятливого законодавчого поля для ефективних реформ.

A12. Покращення якості професійної освіти та забезпечення її відповідності потребам ринку праці

- створення та введення в дію Національного агентства кваліфікацій;
- впровадження переглянутих та сумісних класифікаторів занять (професій) та кваліфікацій (спеціальностей) професійної освіти; електронний реєстр професій;
- повна законодавча та методологічна база для розроблення та затвердження професійних та освітніх стандартів;

- затвердження професійних та освітніх стандартів на основі компетентнісного підходу та затвердження відповідних навчальних планів;
- створення центрів незалежного оцінювання;
- дієва система підтвердження результатів неформальної та інформальної освіти;
- дієва інформаційна система ринку праці, забезпечена методологією та інструментами для прогнозування потреб у кваліфікованих кадрах.

A13. Професійна орієнтація та професійний розвиток

- затвердження концепції комплексної системи професійної орієнтації та професійного розвитку;
- створення та введення в дію центру професійної орієнтації;
- створення відділів професійної орієнтації в усіх закладах професійної освіти з принаймні одним підготовленим працівником.

A14. Модернізація матеріально-технічної бази

- повний аудит будівель закладів професійної освіти, у тому числі аспектів енергоефективності та доступності для людей з інвалідністю;
- тендерна документація на проведення ремонтів;
- повний ремонт будівель;
- визначення потреб в обладнанні згідно з новими навчальними планами;
- повне забезпечення навчальних закладів обладнанням та устаткуванням.

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ 3

Потреби щодо інвестицій в матеріально-технічну базу вибраних закладів професійної освіти з пілотних регіонів на 2018–2020 рр.

Регіон / навчальний заклад	Галузь / спеціалізація	Кількість учнів (в т. ч. чол./жін.)	Кількість викладачів (чол./жін.)	Сума, тис. євро
Місто Київ				
1. Навчально-науковий центр професійно-технічної освіти НАПН України	Транспортна / автомобільна	460 (382/78)	36	274,0
2. Київське вище професійне училище будівництва і архітектури	Будівництво/ будівельні і ремонтно-будівельні роботи	405 (347/58)	44	240,0
3. Київське вище професійне училище водного транспорту	Водний транспорт, громадське харчування	519 (394/125)	51, включаючи 28 майстрів в. н.	145,0
4. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва м. Києва»	Виробництво художніх та ювелірних виробів	467 (160/307)	49, включаючи 26 майстрів в. н.	525,0
5. Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва	Легка промисловість (дизайн промислової продукції; перукарська справа та декоративна косметика)	821 (222/599)	93	123,0
УСЬОГО				1307,0
Вінницька область				
1. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Хмільницький аграрний центр професійно-технічної освіти»	Сільське господарство	511 (320/191)	67	900,8
2. Державний навчальний заклад «Немирівський професійний ліцей»	Будівельні, монтажні, ремонтно-будівельні роботи; електротехнічне виробництво, громадське харчування	393 (217/176)	17	44,4
3. Вище професійне училище № 41 м.Тулчина (Вінницька ОДА)	Механізація сільського господарства	600 (483/117)	64, включаючи 40 вчителів (19/21); 24 майстра в. н. (23/1)	755,6
4. Вінницький центр професійно-технічної освіти переробної промисловості	Переробна промисловість	303 (75/228)	15	59,6
5. ДНЗ «Барський професійний будівельний ліцей»	Будівництво	353 (285/68)	20	62,8
УСЬОГО				1823,2

Регіон / навчальний заклад	Галузь / спеціалізація	Кількість учнів (в т. ч. чол./жін.)	Кількість викладачів (чол./жін.)	Сума, тис. євро
Львівська область				
1. Львівське міжрегіональне вище професійне училище залізничного транспорту	Залізничний транспорт	480 (407/73)	25	151,0
2. Державний навчальний заклад «Меденицький професійний ліцей» (Львівська ОДА)	Механізація сільського господарства, громадське харчування	300 (2012/88)	19	43,4
3. Вище професійне училище № 11 (м. Червоноград)	Легка промисловість (виробництва одягу), електротехніка, комп'ютерні технології	360 (155/205)	18	166,6
4. Вище професійне училище №19 м. Дрогобича (МОН)	Будівельні і ремонтно-будівельні роботи, транспорт, громадське харчування, сфера послуг	813 (461/352)	95, включаючи 40 майстрів в. н.	113,5
УСЬОГО				474,5
Рівненська область				
1. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Дубровицький професійний ліцей» (Рівненська ОДА)	Будівництво	240 (216/24)	10	64,0
2. Вище професійне училище №22 м. Сарни (МОН)	Транспорт і будівництво	1023 (751/272)	98, включаючи 48 вчителів та 50 майстрів в. н.	416,4
3. ДПТНЗ «Сарненський професійний аграрний ліцей» (МОН)	Сільське господарство, транспорт, сфера послуг	504	21	1102,1
4. ДНЗ «Рівненське вище професійне училище ресторанного сервісу і торгівлі» (МОН)	Громадське харчування, торгівля	526 (105/421)	14	593,0
5. Квасилівський професійний ліцей (Рівненська ОДА)	Будівельні і ремонтно-будівельні роботи, громадське харчування, легка промисловість	562 (346/216)	39	230,5
УСЬОГО				2406,0
Дніпропетровська область				
1. ДПТНЗ «Кам'янський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівництва та автотранспорту» (Дніпропетровська ОДА)	Транспорт, ремонтно-будівельні роботи і будівництво	529 (316/231)	21	511,2
Вище професійне училище № 75 м. Дніпропетровської ОДА (МОН)	Сільське господарство	487 (300/187)	54	527,8
3. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Дніпровський регіональний центр професійно-технічної освіти» (МОН)	Електрична галузь, будівництво, ремонтно-будівельні роботи	829 (413/416)	116	3859,7
4. Західно-Донбаський професійний ліцей, Департамент освіти і науки Дніпропетровської ОДА	Машинобудування, будівництво, торгівля	428 (263/165)	66	164,7
5. Нікопольський центр	Металургійна промисловість	409	59	1226,8

Регіон / навчальний заклад	Галузь / спеціалізація	Кількість учнів (в т. ч. чол./жін.)	Кількість викладачів (чол./жін.)	Сума, тис. євро
професійної освіти, Департамент освіти і науки Дніпропетровської ОДА		(284/125)		
УСЬОГО				6290,2
РАЗОМ				12 300

На здійснення загальної модернізації матеріально-технічної бази професійної освіти в Україні потрібно 410 100 000 євро.

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ 4
Статистична інформація про пілотні регіони

	Чернігівська область	Дніпропетровська область	Івано-Франківська область	Харківська область	Київська область	Львівська область	Рівненська область	Сумська область	Вінницька область	Волинська область	Запорізька область	Місто Київ
Середнє населення, млн.	1,04	3,242	1,38	2,7	1,73	2,53	1,16	1,11	1,597	1,04	1,75	2,92
Сальдо міграції	-834	-2300	124	797	13 700	4980	-253	1152	-2500	-1260	-1,69	13 288
Населення у віці від 0 до 15 років, % від загального населення	19,1	16,3	18,2	14,5	17,4	17,3	21,6	14,1	16,5	20,8	15,4	16,7
Населення у віці від 16 до 59 років, % від загального населення	46,1	60,9	62,4	62,5	61,2	62,5	60,9	61,5	60,2	61,0	60,7	62,8
Економічно активне населення, тис.	478,7	1547,1	610,4	1321,2	789,8	1134,9	530,5	527,3	729,8	431,8	816,3	1461,6
Рівень безробіття (за методологією МОП), %	11,3	8,1	8,8	6,4	6,8	7,7	10,6	9,8	9,7	11,5	10,0	7,3
Кількість вакансій, тис.	0,7	3,4	0,5	2,8	2,3	2,8	0,9	1,0	0,5	1,6	0,5	5,5
Зареєстровані безробітні, що працевлаштувалися за допомогою служби зайнятості, тис.	13,1	39,2	10,6	39,3	12,2	19,8	12,3	13,8	25,5	11,9	24,7	10,1
Середня заробітна плата, грн.	4804	5913	4993	5499	6406	5623	5703	5129	5153	5151	6125	11 094
Нижче (для Києва – вище), ніж по країні, на %	25,8	8,7	22,9	15,1	1,1	13,2	11,9	20,8	20,4	20,5	5,4	71,3
Валовий регіональний продукт на особу, тис. грн.	35,2	65,89	33,17	45,82	60,11	37,34	30,35	37,17	37,27	30,39	50,61	155,9
Індекс промислової продукції	105,8	99,3	95,5	105,8	106,2	99,3	98,1	91,2	105,3	100,2	96,9	104,4
Обсяг реалізованої продукції, у % від загального обсягу по країні	1,2	10,8	1,1	4,4	6,2	3,3	0,8	1,13	1,9	1,7	3,5	40,1
З яких вироблено, %												
середніми підприємствами	51,8	27,2	53,0	54,7	38,8	46,7	58,8	57,2	42,3	59,3	28,2	45,9
великими підприємствами	26,5	57,2	20,1	15,9	42,9	26,4	12,6	19,1	28,9	25,5	53,6	38,6
малими підприємствами	21,7	15,3	26,9	29,4	18,3	26,9	28,6	23,7	28,8	15,2	18,2	15,6
Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій, %	1,5	9,5	2,0	4,8	9,5	5,2	1,3	1,6	2,4	1,8	3,1	29,7
Питома вага активних підприємств регіону у загальній кількості підприємств по країні, %	2,13	7,5	2,8	5,8	5,5	5,7	2,2	2,1	3,3	2,3	4,2	17,1
Кількість ПТНЗ	20	58	20	53	26	60	24	33	35	19	44	25
Кількість учнів, тис.	5,82	23,7	10,14	13,97	8,85	27,0	12,04	10,24	14,4	9,1	14,1	14,77
та від загальної чисельності по країні, %	2,0	8,3	3,6	4,9	3,1	9,5	4,2	3,6	5,1	3,2	4,93	5,2

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ 5
Синопис запропонованої програми підтримки ЄС

Назва програми: Кращі професійні вміння для кращих робочих місць в сучасній Україні
Загальна мета: Створити міцну базу для ефективного впровадження реформ у секторі професійної освіти та ефективної зовнішньої допомоги (зокрема з боку ЄС) щодо розвитку системи професійної освіти, яка відповідатиме потребам мінливого ринку праці
Конкретні цілі: <ol style="list-style-type: none">4. Покращення ефективності реформ професійної освіти в Україні шляхом впровадження відповідної та надійної галузевої стратегії та створення законодавчо врегульованої системи координації сектору на національному та регіональному рівнях;5. Оптимізація мережі закладів професійної освіти та створення ефективних систем управління та фінансування, що відповідатимуть потребам регіонального розвитку та концепції Нової української школи;6. Покращення якості та підвищення привабливості професійної освіти, а також покращення її відповідності потребам ринку праці.
Компоненти та результати <p><i>Компонент 1. <u>Стратегія та система координації сектору</u></i></p> <p>R 4.5. Розроблено та затверджено національну стратегію у сфері професійної освіти.</p> <p>R 4.6. Створено та введено в дію Національну раду професійної освіти.</p> <p>R 4.7. Створено та введено в дію регіональні ради професійної освіти у пілотних регіонах.</p> <p>R 4.8. Розроблено та затверджено регіональні стратегії професійної освіти.</p> <p><i>Компонент 2. <u>Мережа професійної освіти, її управління та фінансування</u></i></p> <p>R 5.1. Мережу державних закладів професійної освіти оптимізовано у відповідності до потреб регіональних ринків праці, а також створено фіскальний простір для розвитку системи професійної освіти.</p> <p>R 5.2. В усіх регіонах створено багатофункціональні центри передового досвіду (правові, організаційні, методологічні та кадрові аспекти).</p> <p>R 5.3. Створено ефективну багаторівневу систему управління та адміністрування, яка відповідатиме потребам децентралізованої та оптимізованої системи професійної освіти.</p> <p>R 5.4. Впроваджено новий механізм багатоканального фінансування професійної освіти, що забезпечуватиме доцільність та ефективність фінансових асигнувань.</p> <p>R 5.5. Належним чином застосовуються системи багаторічного фінансового планування та фінансування програм.</p> <p>R 5.6. Створено (покращено) правову базу, що забезпечує ефективність реформ у сфері професійної освіти.</p> <p>R 5.7. Дієва інформаційна система управління освітою, що забезпечена методологією та інструментами для збору та аналізу даних.</p> <p><i>Компонент 3. <u>Якість професійної освіти та ринок праці</u></i></p> <p>R 6.1. Створено та введено в дію Національне агентство кваліфікацій.</p> <p>R 6.2. Створено центри незалежного оцінювання.</p> <p>R 6.3. Національну рамку кваліфікацій (НРК) приведено у відповідність до ЄРК, і вона включає, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none">- переглянуті та сумісні класифікаторів занять (професій) та кваліфікацій (спеціальностей) професійної освіти;- повну законодавчу та методологічну базу для розроблення та затвердження

<p>професійних та освітніх стандартів; - нещодавно розроблені (переглянуті) професійні та освітні стандарти на основі компетентнісного підходу та відповідні навчальні плани.</p> <p>R 6.4. Створено комплексну та законодавчо врегульовану систему професійної орієнтації та професійного розвитку.</p> <p>R 6.5. Дієва інформаційна система ринку праці забезпечена необхідною методологією та інструментами для прогнозування потреб у кваліфікованих кадрах.</p> <p>R 6.6. Введено в дію систему підтвердження результатів неформальної та інформальної освіти як мінімум для п'яти кваліфікацій, на які є великий попит.</p> <p>Компонент 4. <u>Модернізація матеріально-технічної бази професійної освіти</u></p> <p>R 7.1. Повний аудит будівель закладів професійної освіти, включаючи аспекти енергоефективності та доступності для людей з інвалідністю.</p> <p>R 7.2. Проект тендерної документації на проведення будівельних робіт.</p> <p>R 7.3. Визначено потреби в обладнанні згідно з новими навчальними планами та тендерна документація на закупівлю обладнання.</p> <p>R 7.4. У пілотних регіонах створено багатофункціональні центри передового досвіду (реконструкція та обладнання); Модернізовано принаймні один заклад професійної освіти у кожному пілотному регіоні; В усіх інших регіонах створено багатофункціональні центри передового досвіду.</p>	
Період програмування	2018–2020 рр.
Період впровадження	2019–2024 рр.
Ключові зацікавлені сторони:	
<ul style="list-style-type: none"> • Міністерство освіти і науки, • Міністерство соціальної політики, • Міністерство економічного розвитку і торгівлі, • Державна служба зайнятості, • Регіональні органи влади, • Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, • Інститут професійних кваліфікацій • та інші. 	
Способи реалізації	
<p>Технічна допомога</p> <p>Програма Twinning</p> <p>Схема розподілу грантів</p> <p>Комунікація та висвітлення діяльності</p> <p>Оцінювання та аудит</p>	
Інвестиції міжнародних фінансових установ	

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

Формування допомоги ЄС у реформуванні системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні

НАРАДА З РОЗПОВІДУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ДОПОМОГИ ЄС У РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Київ, 17 листопада 2017 року

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

ДРУГА ФАЗА

- Визначення та встановлення пріоритетності напрямів для впровадження заходів в рамках допомоги ЄС сектору професійної освіти
- Обґрунтування пропозованих очікуваних результатів впровадження заходів
- Пропозиція щодо областей для впровадження заходів
- Формування варіантів, сценаріїв та способів впровадження заходів ЄС

узгоджено з пріоритетами уряду та організацій-замовників

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

ПОЛІТИКА СЕКТОРУ (1)

- Актуальність** політики у сфері професійної освіти – часткова:
 - Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020»
 - Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки
 - Середньостроковий план пріоритетних дій уряду до 2020 року
 - План пріоритетних дій уряду на 2017 рік
 - не усі потреби відображено у програмних документах
 - сформульовані потреби не завжди повною мірою направлені на вирішення відповідних проблем

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

ПОЛІТИКА СЕКТОРУ (2)

- Надійність** політики у сфері професійної освіти – недостатня:
 - Стратегія у сфері професійної освіти – потрібно перерахувати у ринкову вираженні та обчислити вартість
 - Координація сектору – повинна передбачати участь багатьох зацікавлених сторін та бути законодавчо врегульованою
 - Модель оцінки результативності – потрібен механізм моніторингу та оцінювання
 - Багаторічне фінансове планування – повинно слугувати основою для державних бюджетів на кожен рік
 - Інституційні механізми – повинні бути більш дєдздатними та сприятливими

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

Сценарій підтримки ЄС:

- Створення законодавчо врегульованої системи координації сектору
- Затвердження актуальної та надійної стратегії професійної освіти
- Впровадження стратегії

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- Стратегія у секторі професійної освіти:**
 - Актуальна і надійна Національна стратегія та План дій у сфері професійної освіти;
 - Законодавчо врегульована система моніторингу політики у сфері професійної освіти;
 - Посилення потенціалу та спроможності національних органів щодо формування, координації, впровадження та моніторингу реформ сектору;
 - Регіональні стратегії професійної освіти.
- Система координації сектору:**
 - Офіційно створена та діюча Національна рада професійної освіти за участі ключових зацікавлених сторін
 - Офіційно створені та діючі регіональні ради професійної освіти

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

Напрямки впровадження заходів (пріоритети стратегії):

- Децентралізація та оптимізація управління системою професійної освіти та її адміністрування
- Оптимізація мережі закладів професійної освіти
- Вдосконалення механізмів фінансування
- Вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти
- Покращення якості професійної освіти та забезпечення її відповідності потребам ринку праці
- Професійна орієнтація та професійний розвиток
- Модернізація матеріально-технічної бази

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

Запропоновані пілотні регіони:

1. Чернігівська область	5. Київська область	9. Вінницька область
2. Дніпропетровська область	6. Львівська область	10. Волинська область
3. Івано-Франківська область	7. Рівненська область	11. Запорізька область
4. Харківська область	8. Сумська область	12. місто Київ

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

ОРІЕНТОВНИЙ ГРАФІК ЗАХОДІВ:

Заходи	Ріок					
	1	2	3	4	5	6
Створення Національної ради професійної освіти	x					
Розроблення та затвердження національної стратегії у сфері професійної освіти	x					
Створення законодавчо врегульованої системи моніторингу політики	x					
Посилення потенціалу та спроможності національних органів щодо формування, координації, впровадження та моніторингу надійності та актуальності реформ сектору	x					
Створення регіональних рад професійної освіти	x					
Розроблення та затвердження регіональних стратегій професійної освіти	x					
Реалізація стратегії у сфері професійної освіти (2015-2020 або 2019-2022)	x	x	x	x	x	x
Децентралізація та оптимізація управління системою професійної освіти та її адміністрування						
• Оптимізація мережі закладів професійної освіти	x	x				
• Вдосконалення механізмів фінансування	x	x				
• Вдосконалення законодавства у сфері професійної освіти	x	x				
• Покращення якості професійної освіти та забезпечення її відповідності потребам ринку праці	x	x	x	x	x	x
• Професійна орієнтація та професійний розвиток	x	x	x	x	x	x
• Модернізація матеріально-технічної бази	x	x	x	x	x	x
Пілотне впровадження інноваційних моделей у вибраних закладах професійної освіти та на рівні системи	x	x	x	x	x	x

БЕНЕФИЦІАРИ РАМКОВОГО КОНТРАКТУ 2013 – ЛОТ 9: Культура, освіта, зайнятість та соціальна сфера

ОРІЕНТОВНИЙ ГРАФІК ЗАХОДІВ:

Спосіб	Орієнтовна назва та сфера	Рік					
			1	2	3	4	5
Технічне допомога	1. Сприйма у розробці національної стратегії професійної освіти та належності системи координації сектору	1					
	2. Сприйма у вдосконаленні системи фінансування професійної освіти в Україні	1-2					
	3. Сприйма у розвитку інтегрованої системи професійної освіти, орієнтованої на ринок праці в Україні	2-3 (2-6)					
	4. Сприйма у створенні Національного агентства за професійної освіти	2 (3)					
	5. Сприйма у створенні центрів незалежного оцінювання в Україні	2 (3)					
	6. Сприйма у створенні інтегрованої інформаційної системи ринку праці та інформаційної системи управління освітою в Україні	2-3					
Програма Twinning	1. Розвиток потенціалу для регіональних органів освіти в Україні (два регіони)	2					
	2. Розвиток потенціалу для Національного агентства за професійної освіти в Україні	3					
	3. Розвиток потенціалу для центрів незалежного оцінювання в Україні	3					
Спільні дослідні гранті	1. Створення багатифункціональних центрів передового досвіду професійної освіти в пілотних регіонах – 12	3-5					
	2. Пілотне впровадження інноваційних моделей управління освітою в Україні	2-4 (2-6)					
Централізоване управління	Розуміння та висвітлення діяльності	1-4					
	Оцінювання та звіт	4 (6)					
Позички/гранти від міжнародних фінансових установ	Створення багатифункціональних центрів передового досвіду професійної освіти в інших (не пілотних) регіонах – 13	1-4					
	Модернізація як мінімум одного закладу професійної освіти у кожному пілотному регіоні – 12	2-4					

ДОДАТОК 4. ДАНІ ПРО ПТНЗ, УЧНІВ ТА ВИПУСКНИКІВ

Мережа
закладів професійної (професійно-технічної) освіти України за типами
станом на 01.09.2017

Область, місто	Вищі професійні училища	Центри професійно-технічної освіти	Професійні ліцеї	Професійно-технічні училища	Коледжі	Заклади професійної (професійно-технічної) освіти, що є структурними підрозділами закладів вищої освіти	Заклади інших типів	Навчальні центри при кримінально-виконавчих установах закритого типу, професійні училища соціалізації та ПТУ при виховних колоніях	Разом закладів освіти
Вінницька	12	5	11	3	-	-	-	4	35
Волинська	6	1	6	4	-	-	3	2	22
Дніпропетровська	6	16	22	9	-	-	2	5	60
Донецька	7	4	25	6	-	1	-	2	45
Житомирська	7	1	15	4	-	-	-	1	28
Закарпатська	3	2	9	1	-	1	-	-	16
Запорізька	7	7	21	-	-	-	1	5	41
Івано-Франківська	6	1	11	1	-	-	4	1	24
Київська	5	4	10	2	-	-	2	4	27
Кіровоградська	2	1	8	10	-	-	-	3	24
Луганська	3	-	20	-	-	1	2	-	26
Львівська	24	1	24	1	1	2	-	5	58
Миколаївська	4	-	21	2	-	2	-	2	31
Одеська	3	2	17	7	-	6	1	3	39
Полтавська	5	4	14	14	-	-	-	5	42
Рівненська	10	1	8	-	-	-	2	4	25
Сумська	11	6	9	2	-	1	-	4	33
Тернопільська	7	1	7	3	1	-	2	2	23
Харківська	4	8	28	2	-	1	1	7	51
Херсонська	6	-	11	6	-	1	-	2	26
Хмельницька	6	4	17	-	-	-	-	4	31

Черкаська	4	3	13	-	-	-	1	2	23
Чернівецька	5	-	8	1	-	1	-	1	16
Чернігівська	3	1	12	2	-	-	-	2	20
м. Київ	11	5	4	-	1	4	1	-	26
УКРАЇНА	167	78	351	80	3	21	22	70	792

**Контингент учнів, слухачів
закладів професійної (професійно-технічної) освіти України
станом на 01.09.2017**

Область, місто	Кількість закладів	Всього, загальний контингент (учні, слухачів)	Всього, випускників закладів загальної середньої освіти	Професійна підготовка випускників закладів загальної середньої освіти		
				На базі повної загальної середньої освіти	На базі базової загальної середньої освіти	На базі незавершеної базової загальної середньої освіти
Вінницька	35	13889	13631	3124	10419	88
Волинська	22	8449	8235	2325	5907	3
Дніпропетровська	60	21747	20666	5905	14668	93
Донецька	45	11190	10483	2318	8165	-
Житомирська	28	8230	8026	2031	5946	49
Закарпатська	16	6148	6107	1252	4855	-
Запорізька	41	13989	13136	3797	9339	-
Івано-Франківська	24	9787	9671	2198	7473	-
Київська	27	7938	7476	1858	5618	-
Кіровоградська	24	7555	7159	1505	5652	2
Луганська	26	5815	5657	1305	4258	94
Львівська	58	23999	23201	6202	16977	22
Миколаївська	31	10082	9756	2715	7041	-
Одеська	39	14788	14031	3446	10582	3
Полтавська	42	9826	9350	2904	6340	106
Рівненська	25	10998	10744	3885	6859	-
Сумська	33	9682	9337	3421	5916	-
Тернопільська	23	8560	8346	1281	7065	-

Харківська	51	13817	13393	3651	9585	153
Херсонська	26	8030	7842	2876	4966	-
Хмельницька	31	9863	9417	2412	7005	-
Черкаська	23	7421	7121	1973	5148	-
Чернівецька	16	6511	6394	2209	4185	-
Чернігівська	20	5171	5124	2121	2983	20
м. Київ	26	12738	12573	2935	9229	409
УКРАЇНА	792	266223	256876	69649	186185	1042

Джерело: МОН, 2017

[↻Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 5. ДЕТАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО УСТАНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З СЕКТОРОМ ПТО

Міністерство освіти і науки України

В цілях реалізації **Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та Плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік** (Розпорядження Кабінету Міністрів України № 275-р від 3 квітня 2017 року) МОН прагне:

- модернізувати систему ПТО:
 - розробити нові стандарти на основі компетентнісного підходу на базі професійних стандартів;
 - модернізувати матеріально-технічну базу та забезпечити навчальні заклади сучасним обладнанням, у зв'язку з чим необхідна підтримка ЄС щодо залучення МФО до розвитку матеріально-технічної бази ПТО;
 - здійснити ефективну децентралізацію ПТО: дієві регіональні ради професійної освіти, розробка механізму формування регіонального і державного замовлення;
- налагодити систему професійних кваліфікацій шляхом створення Національного агентства кваліфікацій;
- розробити ефективні механізми фінансування з метою ефективної інтеграції системи ПТО до Нової української школи;
- впровадити програму Нової української школи (НУШ);
- забезпечити розвиток державно-приватного партнерства з метою більш широкого впровадження дуальної системи освіти та залучення бізнесу до модернізації ПТО (навчальні плани, навчання, професійні вміння, розвиток матеріально-технічної бази, модернізація обладнання тощо), запровадження належних стимулів для підтримки ПТО бізнесом;
- напрацювати механізми регіонального замовлення;
- забезпечити навчання та підвищення кваліфікації працівників системи ПТО з метою покращення її результативності;
- провести належну піар-кампанію з метою підвищення привабливості ПТО.

Нова українська школа замислена як важливий елемент підтримки та розвитку системи навчання впродовж життя, в рамках якої планується створити профільну середню освіту, де учень старшої школи зможе вибирати між:

академічним спрямуванням із поглибленим вивченням окремих предметів з орієнтацією на продовження навчання в університеті, яке буде здійснюватися в академічних ліцеях (старших школах), даватиме можливість змінити профіль навчання протягом першого (перехідного) року та передбачатиме державну підсумкову атестацію (ДПА) (зовнішнє незалежне оцінювання – ЗНО) по закінченні курсу; або

професійним спрямуванням – навчання з метою отримання першої професії, яке буде здобуватись у професійних ліцеях та профільних коледжах; випускники професійних ліцеїв та коледжів зможуть вступати до ВНЗ, а випускники коледжів зможуть навчатися у ВНЗ за скороченою програмою при успішному проходженні ДПА у формі ЗНО.

Офіційна сторінка НУШ: <http://nus.org.ua/>; <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>

Основні проблеми:

- низька якість освіти;
- невідповідність між потребами ринку праці та рівнем підготовки;
- неефективні правила управління – брак фінансування, законодавчі та адміністративні перешкоди, що пов'язані з:
 - поганою матеріально-технічно базою (20–30 років без ремонту);
 - слабким залученням приватного сектора та соціальних партнерів;
 - незбалансованою системою навчання впродовж життя – брак системного бачення;
 - відсутністю прогнозування потреб ринку праці;
 - низькою мотивацією майстрів виробничого навчання – низька оплата викладацької діяльності;
- загальним зниженням престижності ПТО – необхідність інших підходів до професійної орієнтації.

Передбачувані та необхідні реформи:

- багаторівневе управління,
- новий Закон «Про професійну освіту»,
- диверсифікація інструментів фінансування,
- створення навчально-практичних центрів (НПЦ) при ПТНЗ з оновленими навчальними посібниками, обладнанням та новими стандартами на базі компетентнісного підходу.

Вже зроблено: створено понад 25 НПЦ у всіх регіонах (1 на область) для професій, щодо яких на ринку праці спостерігається дефіцит кадрів, а саме: швачка, кравець, кравець-закрійник, монтажник санітарно-технічних систем та устаткування, тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва та лісового господарства (у 2016 році у Херсоні та Дніпрі, та у 2017 році – у Харкові та Кропивницькому):

- 9 навчально-практичних центрів для підготовки електромонтерів, монтажників, слюсарів-ремонтників та спеціалістів з металообробки у співпраці з компанією Geberit;
- розширення переліку професій для створення НПЦ у галузях туризму, готельного бізнесу, дорожнього будівництва та автотранспорту;
- оптимізація системи ПТНЗ з метою покращення матеріально-технічної бази для їх повноцінного використання сьогодні та після 2027 року в цілях профільного навчання у середніх школах;
- оновлення системи професійної орієнтації з метою приваблення більшої кількості учнів до ПТО.

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон)

Основні завдання: опікується питаннями регіонального розвитку і визначає основні тенденції соціально-економічного розвитку у галузях промисловості, будівництва, сільського господарства, капітальних інвестицій та внутрішньої торгівлі⁷². На думку Мінрегіону, ПТО може бути ключовим чинником, який сприятиме розвитку зазначених галузей, але поки що з цим є певні проблеми, зокрема низька ефективність праці людей, низький рівень та якість освіти.

⁷² <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/08/Osnovni-tendentsiyi-sotsialno-ekonomichnogo-rozvitku-regioniv1.pdf>

Встановлені відомості: у зв'язку з тим, що система не зазнавала змін протягом 25 років, не має стратегії розвитку та інструментів для визначення потреб окремих регіонів чи галузей економіки у робітничих кадрах, рівень її відповідності потребам регіонів залишається дуже низьким. Регіональні органи влади не зацікавлені та не відчують мотивації до розвитку ПТО, оскільки вони не бачать жодної необхідності у низькоякісній освіті, яка не збігається з потребами ані регіону, ані економічної галузі. Через те, що вони досі залишаються централізованими, вони також не можуть забезпечити належне управління та контроль. Існує величезна потреба в оптимізації та модернізації системи з метою забезпечення підготовки кадрів у відповідності до потреб ринку праці, а також необхідність здійснити навчання керівників ПТНЗ щодо застосування ефективних інструментів та підходів управління.

Участь у секторі ПТО та (або) вплив на нього: на сьогодні Мінрегіон має/демонструє низку зацікавленість у секторі ПТО з точки зору розвитку регіону, та при цьому ресурси Державного фонду регіонального розвитку витрачаються на ПТО, але лише для «латання дір» та задоволення нагальних потреб, що виникають у зв'язку з тим, що система не змінювалася та належним чином не підтримувалася протягом 25 років. Наявність цього інструмента – великий «плюс», але використовується він дуже примітивно через низку проблем, наявних у секторі професійно-технічної освіти.

Потреби та рекомендації щодо допомоги ЄС: 1) підтримати регіони шляхом здійснення досліджень ринку праці, щоб задовольнити їхні нинішні потреби у робітничих кадрах; 2) оновити класифікатор професій; 3) покращити методи управління та можливості керівних органів сектора ПТО, щоб зменшити політичний рівень (характер) його управління; 4) надати технічну допомогу на національному рівні з чітко визначеними завданнями; 5) створити нове середовище професійної освіти за допомогою комплексних пілотних проєктів, спрямованих на підвищення професійної кваліфікації керівного та викладацького складу, оновлення обладнання, наприклад шляхом створення центрів передового досвіду в пілотних регіонах згідно з класифікацією видів економічної діяльності; 6) впровадження сучасної та чутливої системи моніторингу.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі (МЕРТ)

Вплив на сектор ПТО: На сьогодні та до 2021 року МЕРТ здійснює розрахунок середньострокових потреб ринку праці у фахівцях та робітничих кадрах за професійними групами (див. наведені далі таблиці) на основі методики, що була затверджена Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 305 від 26 березня 2013 року (див. наведені далі таблиці). Методика:

- базується на розрахунку кількості зайнятого населення за видами економічної діяльності, що необхідно для передбачення додаткової потреби певних видів економічної діяльності у робітничих кадрах за професіями (класифікатор професій: рівень підрозділу);
- передбачає порівняння отриманих значень прогнозованої додаткової потреби з пропозиціями центральних та місцевих органів виконавчої влади та соціальних партнерів.

Потреби та рекомендації щодо допомоги ЄС: змінити математичну модель методики та програмне забезпечення (зі зручним інтерфейсом) з метою:

- створення єдиної бази даних для використання;

- внесення змін до прогнозу ринку праці з урахуванням перспективних планів соціально-економічного розвитку регіонів;
- надання постійного зворотного зв'язку між регіонами та роботодавцями.

Розрахунок потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці за видами економічної діяльності та професійними групами у 2017 році

(розрахунки Мінекономрозвитку на базі даних Держстату)

2017 рік (тис. осіб)	Усього	Види економічної діяльності															
		Сільське, лісове господарство та рибне господарство	Промисловість	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщування й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Інші види економічної діяльності
Усього	259,73	18,29	65,53	30,42	55,35	15,87	5,46	7,60	4,17	0,13	2,82	5,87	16,82	8,51	14,66	1,97	6,27
Законодавці, вищі державні службовці, вищі посадові особи громадських і самоврядувальних організацій	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Керівники підприємств, установ та організацій	13,97	0,27	1,48	2,57	1,16	1,85	0,49	0,27	0,27	0,00	0,12	0,79	2,94	0,45	0,74	0,00	0,55
Керівники малих підприємств без апарату управління	7,14	0,36	1,02	0,40	4,36	0,21	0,48	0,15	0,00	0,00	0,06	0,08	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00
Менеджери підприємств, установ, організацій та їх підрозділів	1,90	0,02	0,45	0,07	0,55	0,00	0,00	0,25	0,36	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00
Професіонали в галузі фізичних, математичних та технічних наук	11,71	0,13	6,68	1,19	0,08	0,23	0,00	0,00	0,13	0,04	0,31	1,12	1,38	0,22	0,04	0,00	0,15
Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук	3,81	0,39	0,09	0,00	0,19	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,02	2,88	0,00	0,01
Викладачі	4,43	0,00	0,29	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,08	0,01	0,03	0,00
Інші професіонали	15,11	0,48	1,86	0,51	3,00	0,37	0,22	0,00	0,25	0,01	0,00	1,19	3,93	0,00	1,17	0,48	1,66
Технічні фахівці в галузі прикладних наук та техніки	11,44	0,23	6,16	1,30	0,81	1,24	0,00	0,00	0,03	0,00	0,13	0,14	1,38	0,03	0,00	0,00	0,00
Фахівці в галузі біології, агрономії та медицини	5,87	0,28	0,48	0,00	0,81	0,07	0,00	0,06	0,00	0,01	0,00	0,02	0,31	0,15	3,60	0,07	0,02
Фахівці в галузі освіти	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,21	0,03	0,12	0,00	0,07
Інші фахівці	11,86	0,39	3,75	0,11	2,03	0,26	0,30	0,13	0,00	0,00	0,24	0,08	2,95	0,17	0,73	0,00	0,71
Фахівці в галузі харчової та переробної промисловості	0,20	0,01	0,00	0,00	0,07	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Службовці, пов'язані з інформацією	4,70	0,16	1,71	0,22	0,00	1,66	0,00	0,17	0,07	0,01	0,00	0,13	0,40	0,17	0,00	0,00	0,01
Службовці, що обслуговують клієнтів	5,71	0,03	0,19	0,00	1,75	1,22	0,38	0,19	1,52	0,00	0,01	0,07	0,15	0,00	0,00	0,00	0,19
Працівники, що надають персональні та захисні послуги	17,15	0,65	1,86	1,18	1,51	0,81	2,29	0,64	0,47	0,04	0,61	1,07	1,34	1,19	2,41	0,79	0,28
Продавці та демонстратори	27,22	0,02	0,28	0,06	26,81	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00
Працівники, що надають інші послуги юридичним та фізичним особам	0,26	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кваліфіковані сільськогосподарські робітники та рибалки	1,78	1,62	0,04	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01	0,01	0,00	0,03	0,00
Робітники з видобутку корисних копалин і на будівництві	18,40	0,06	0,00	16,53	0,62	0,00	0,07	0,31	0,00	0,00	0,23	0,23	0,11	0,00	0,07	0,00	0,17
Робітники металургійних та машинобудівних професій	11,12	0,43	2,41	2,54	1,68	0,00	0,18	0,00	0,01	0,24	0,00	0,43	0,12	0,17	0,11	0,26	

Робітники в галузі точної механіки, ручних ремесел та друкування	1,87	0,01	1,09	0,02	0,37	0,06	0,00	0,05	0,00	0,00	0,09	0,02	0,08	0,00	0,01	0,01	0,08
Інші кваліфіковані робітники з інструментом	9,99	0,00	9,37	0,00	0,09	0,00	0,14	0,00	0,06	0,00	0,00	0,05	0,00	0,04	0,00	0,00	0,25
Робітники, що обслуговують промислове устаткування	4,04	0,07	2,22	0,17	0,63	0,12	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09	0,43	0,18	0,00	0,07
Робітники, що обслуговують машини та складальники машин	7,71	0,13	6,82	0,13	0,04	0,00	0,00	0,28	0,00	0,00	0,05	0,10	0,02	0,14	0,00	0,00	0,00
Водії та робітники з обслуговування пересувної техніки та установок	24,42	2,85	5,41	0,84	2,74	4,46	0,54	4,44	0,79	0,00	0,10	0,10	0,67	0,10	1,28	0,00	0,09
Найпростіші професії торгівлі та сфери послуг	9,32	0,33	1,65	0,31	1,71	0,18	0,30	0,09	0,20	0,00	0,58	0,54	0,12	1,03	0,90	0,12	1,26
Найпростіші професії в сільському господарстві та подібних галузях	9,91	9,20	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,09	0,00	0,36
Найпростіші професії у видобувних галузях, будівництві, промисловості та на транспорті	16,04	0,14	9,51	2,20	2,46	0,62	0,13	0,32	0,01	0,00	0,00	0,00	0,20	0,06	0,07	0,22	0,09
Найпростіші професії, що є загальними для всіх галузей економіки	2,23	0,03	0,48	0,03	0,73	0,64	0,01	0,00	0,00	0,00	0,04	0,01	0,02	0,06	0,18	0,00	0,00

Розрахунок потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці за видами економічної діяльності та професійними групами у 2018 році

(розрахунки Мінекономрозвитку на базі даних Держстату)

2018 рік (тис. осіб)	Усього	Види економічної діяльності															
		Сільське, лісове господарство та рибне господарство	Промисловість	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщування й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Інші види економічної діяльності
Усього	287,08	19,30	76,29	46,06	52,80	12,97	7,42	7,24	4,92	0,23	3,48	8,49	18,03	9,86	10,12	2,31	7,55
Законодавці, вищі державні службовці, вищі посадові особи громадських і самоврядувальних організацій	0,03	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Керівники підприємств, установ та організацій	18,11	0,29	0,00	5,65	1,01	2,27	0,98	0,14	0,21	0,00	0,07	1,21	4,15	0,48	0,77	0,00	0,88
Керівники малих підприємств без апарату управління	8,53	0,61	1,57	0,58	4,42	0,16	0,87	0,10	0,00	0,00	0,05	0,16	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Менеджери підприємств, установ, організацій та їх підрозділів	1,14	0,02	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,35	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00
Професіонали в галузі фізичних, математичних та технічних наук	14,34	0,17	7,65	1,56	0,00	0,11	0,00	0,00	0,12	0,10	0,18	2,18	1,72	0,41	0,02	0,00	0,12
Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук	2,82	0,52	0,09	0,00	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,02	1,90	0,00	0,01
Викладачі	4,91	0,00	0,52	0,00	0,02	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,35	0,00	0,02	0,00
Інші професіонали	14,95	0,64	1,43	0,68	2,97	0,27	0,33	0,00	0,00	0,01	0,00	2,13	2,46	0,00	1,21	0,36	2,48
Технічні фахівці в галузі прикладних наук та техніки	14,45	0,29	8,13	1,86	0,80	0,95	0,00	0,00	0,03	0,00	0,17	0,15	2,07	0,01	0,00	0,00	0,00
Фахівці в галузі біології, агрономії та медицини	4,03	0,39	0,78	0,00	1,05	0,10	0,00	0,06	0,00	0,01	0,00	0,02	0,40	0,16	0,95	0,08	0,01
Фахівці в галузі освіти	0,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	0,11	0,00	0,10
Інші фахівці	12,54	0,57	5,83	0,00	0,35	0,15	0,42	0,07	0,00	0,00	0,20	0,06	2,99	0,10	0,68	0,00	1,12
Фахівці в галузі харчової та переробної промисловості	0,32	0,01	0,00	0,00	0,12	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Службовці, пов'язані з інформацією	5,57	0,24	2,37	0,43	0,00	1,60	0,00	0,08	0,06	0,01	0,00	0,14	0,39	0,25	0,00	0,00	0,00
Службовці, що обслуговують клієнтів	6,21	0,04	0,18	0,00	1,73	1,44	0,45	0,10	1,74	0,00	0,00	0,07	0,16	0,00	0,00	0,00	0,29
Працівники, що надають персональні та захисні послуги	18,09	0,80	1,87	2,71	1,33	0,62	2,23	0,69	0,72	0,08	0,93	1,08	0,96	1,43	1,53	1,12	0,00
Продавці та демонстратори	25,73	0,02	0,32	0,10	25,22	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00
Працівники, що надають інші послуги юридичним та фізичним особам	0,42	0,00	0,00	0,00	0,41	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кваліфіковані сільськогосподарські робітники та рибалки	2,20	2,07	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01	0,01	0,00	0,05	0,00
Робітники з видобутку корисних копалин і на будівництві	28,12	0,06	0,00	25,81	0,98	0,00	0,11	0,34	0,00	0,00	0,35	0,23	0,20	0,00	0,04	0,00	0,00
Робітники металургійних та машинобудівних професій	9,97	0,54	0,00	3,46	2,39	1,72	0,00	0,08	0,00	0,01	0,35	0,00	0,75	0,16	0,15	0,14	0,22
Робітники в галузі точної механіки, ручних ремесел та друкування	2,89	0,01	1,72	0,03	0,69	0,08	0,00	0,02	0,00	0,00	0,09	0,03	0,15	0,00	0,01	0,01	0,05

Інші кваліфіковані робітники з інструментом	14,03	0,00	13,40	0,00	0,03	0,00	0,21	0,00	0,10	0,00	0,00	0,09	0,00	0,07	0,00	0,00	0,14
Робітники, що обслуговують промислове устаткування	3,38	0,08	1,43	0,24	0,37	0,10	0,00	0,03	0,00	0,01	0,00	0,00	0,09	0,72	0,20	0,00	0,13
Робітники, що обслуговують машини та складальники машин	8,63	0,17	7,58	0,17	0,00	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	0,06	0,17	0,02	0,28	0,00	0,00	0,00
Водії та робітники з обслуговування пересувної техніки та установок	24,83	3,55	5,45	0,96	3,49	1,76	1,10	4,81	1,29	0,00	0,14	0,09	0,67	0,12	1,32	0,00	0,07
Найпростіші професії торгівлі та сфери послуг	10,80	0,41	1,64	0,66	2,23	0,09	0,33	0,09	0,29	0,00	0,85	0,53	0,00	1,11	0,84	0,08	1,63
Найпростіші професії в сільському господарстві та подібних галузях	8,28	7,61	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,11	0,00	0,30
Найпростіші професії у видобувних галузях, будівництві, промисловості та на транспорті	18,60	0,13	13,16	1,06	2,31	0,55	0,19	0,31	0,01	0,00	0,00	0,00	0,38	0,10	0,07	0,33	0,00
Найпростіші професії, що є загальними для всіх галузей економіки	2,59	0,03	0,48	0,04	0,88	0,80	0,01	0,00	0,00	0,00	0,06	0,01	0,03	0,08	0,19	0,00	0,00

Розрахунок потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці за видами економічної діяльності та професійними групами у 2019 році

(розрахунки Мінекономрозвитку на базі даних Держстату)

2019 рік (тис. осіб)	Усього	Види економічної діяльності															
		Сільське, лісове господарство та рибне господарство	Промисловість	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщування й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Інші види економічної діяльності
Усього	357,34	29,82	87,42	68,69	69,22	18,82	9,01	8,29	5,91	0,30	4,82	8,38	14,47	11,85	9,56	2,12	8,67
Законодавці, вищі державні службовці, вищі посадові особи громадських і самоврядувальних організацій	0,06	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Керівники підприємств, установ та організацій	27,35	0,45	0,00	11,27	1,13	4,45	1,57	0,09	0,15	0,00	0,05	1,21	4,39	0,51	0,94	0,00	1,12
Керівники малих підприємств без апарату управління	12,01	1,41	2,11	0,79	5,83	0,21	1,32	0,08	0,00	0,00	0,04	0,20	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Менеджери підприємств, установ, організацій та їх підрозділів	0,98	0,04	0,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,33	0,00	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00
Професіонали в галузі фізичних, математичних та технічних наук	15,46	0,30	7,93	1,90	0,00	0,06	0,00	0,00	0,10	0,14	0,12	2,53	1,55	0,73	0,01	0,00	0,09
Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук	3,11	0,99	0,08	0,00	0,00	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06	0,02	1,54	0,00	0,01
Викладачі	5,45	0,00	0,76	0,00	0,02	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,65	0,00	0,01	0,00
Інші професіонали	14,56	1,21	0,82	0,83	3,79	0,33	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00	2,36	0,07	0,00	1,47	0,22	3,04
Технічні фахівці в галузі прикладних наук та техніки	17,66	0,53	9,82	2,47	1,02	1,20	0,00	0,00	0,02	0,00	0,25	0,12	2,23	0,00	0,00	0,00	0,00
Фахівці в галузі біології, агрономії та медицини	4,67	0,81	1,10	0,00	1,81	0,21	0,00	0,07	0,00	0,02	0,00	0,01	0,37	0,18	0,00	0,08	0,01
Фахівці в галузі освіти	0,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,42	0,00	0,13	0,00	0,12
Інші фахівці	14,48	1,19	7,99	0,00	0,00	0,10	0,51	0,05	0,00	0,00	0,19	0,03	2,22	0,00	0,78	0,00	1,42
Фахівці в галузі харчової та переробної промисловості	0,51	0,02	0,00	0,00	0,25	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Службовці, пов'язані з інформацією	7,84	0,51	2,99	0,82	0,00	2,61	0,00	0,05	0,05	0,02	0,00	0,11	0,28	0,40	0,00	0,00	0,00
Службовці, що обслуговують клієнтів	8,17	0,08	0,16	0,00	2,22	2,73	0,46	0,07	1,92	0,00	0,00	0,05	0,12	0,00	0,00	0,00	0,37
Працівники, що надають персональні та захисні послуги	21,07	1,43	1,70	5,43	1,48	0,77	1,75	0,84	0,98	0,11	1,41	0,76	0,35	1,73	1,20	1,13	0,00
Продавці та демонстратори	31,26	0,02	0,32	0,17	30,66	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00
Працівники, що надають інші послуги юридичним та фізичним особам	0,81	0,00	0,00	0,00	0,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кваліфіковані сільськогосподарські робітники та рибалки	3,92	3,78	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,04	0,00
Робітники з видобутку корисних копалин і на будівництві	41,09	0,10	0,00	37,63	1,85	0,00	0,15	0,40	0,00	0,00	0,52	0,16	0,24	0,00	0,03	0,00	0,00
Робітники металургійних та машинобудівних професій	13,43	0,99	0,00	4,37	2,91	3,02	0,00	0,04	0,00	0,01	0,52	0,00	0,90	0,20	0,17	0,13	0,17
Робітники в галузі точної механіки, ручних ремесел та друкування	4,40	0,01	2,36	0,04	1,46	0,15	0,00	0,02	0,00	0,00	0,09	0,03	0,19	0,00	0,01	0,00	0,02

Інші кваліфіковані робітники з інструментом	17,74	0,00	17,10	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,14	0,00	0,00	0,09	0,00	0,13	0,00	0,00	0,02
Робітники, що обслуговують промислове устаткування	2,83	0,12	0,46	0,31	0,11	0,13	0,00	0,03	0,00	0,01	0,00	0,00	0,07	1,17	0,25	0,00	0,17
Робітники, що обслуговують машини та складальники машин	9,17	0,32	7,71	0,22	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,07	0,18	0,01	0,49	0,00	0,00	0,00
Водії та робітники з обслуговування пересувної техніки та установок	30,19	6,38	4,96	0,98	5,90	0,00	1,77	5,82	1,83	0,00	0,20	0,06	0,50	0,13	1,61	0,00	0,04
Найпростіші професії торгівлі та сфери послуг	13,94	0,75	1,48	1,33	3,82	0,04	0,32	0,12	0,38	0,00	1,26	0,37	0,00	1,21	0,97	0,05	1,85
Найпростіші професії в сільському господарстві та подібних галузях	8,69	8,09	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,14	0,00	0,22
Найпростіші професії у видобувних галузях, будівництві, промисловості та на транспорті	21,96	0,18	16,49	0,00	2,80	0,81	0,23	0,35	0,01	0,00	0,00	0,00	0,47	0,18	0,09	0,34	0,00
Найпростіші професії, що є загальними для всіх галузей економіки	3,86	0,05	0,43	0,05	1,34	1,56	0,01	0,00	0,00	0,00	0,08	0,01	0,02	0,09	0,23	0,00	0,00

Розрахунок потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці за видами економічної діяльності та професійними групами у 2020 році

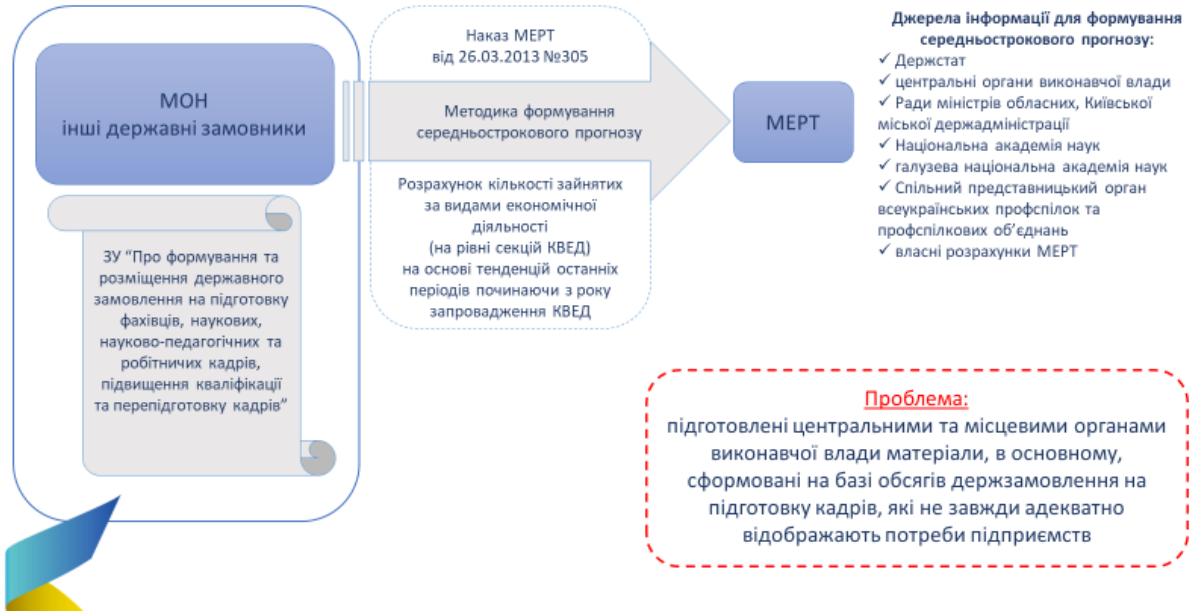
(розрахунки Мінекономрозвитку на базі даних Держстату)

2020 рік (тис. осіб)	Усього	Сільське, лісове господарство та рибне господарство		Промисловість	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщення й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Інші види економічної діяльності
		25,15	83,51															
Усього	337,07	25,15	83,51	62,15	69,39	15,17	5,44	9,09	9,53	0,24	4,25	8,44	16,59	9,21	7,84	2,69	8,39	
Законодавці, вищі державні службовці, вищі посадові особи громадських і самоврядувальних організацій	0,04	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Керівники підприємств, установ та організацій	21,09	0,38	0,00	7,76	1,34	3,06	0,71	0,18	0,40	0,00	0,09	1,21	4,24	0,46	0,29	0,00	0,97	
Керівники малих підприємств без апарату управління	10,41	0,79	1,71	0,81	5,88	0,22	0,64	0,13	0,00	0,00	0,06	0,16	0,00	0,00	0,01	0,00		
Менеджери підприємств, установ, організацій та їх підрозділів	1,59	0,03	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,19	0,69	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,06		
Професіонали в галузі фізичних, математичних та технічних наук	15,88	0,22	8,43	2,16	0,00	0,13	0,00	0,00	0,23	0,10	0,23	2,12	1,73	0,39	0,01	0,00		
Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук	3,10	0,69	0,10	0,00	0,00	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,02	1,94	0,00		
Викладачі	4,72	0,00	0,55	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,11	0,00	0,02		
Інші професіонали	15,83	0,84	1,47	0,94	3,94	0,37	0,24	0,00	0,00	0,01	0,00	2,09	0,98	0,00	1,76	0,43		
Технічні фахівці в галузі прикладних наук та техніки	16,79	0,38	8,99	2,57	1,06	1,29	0,00	0,00	0,05	0,00	0,21	0,16	2,08	0,00	0,00	0,00		
Фахівці в галузі біології, агрономії та медицини	4,28	0,52	0,84	0,00	1,41	0,13	0,00	0,07	0,00	0,02	0,00	0,02	0,40	0,16	0,60	0,10		
Фахівці в галузі освіти	0,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	0,04	0,00		
Інші фахівці	13,04	0,75	6,36	0,00	0,00	0,18	0,31	0,09	0,00	0,00	0,25	0,06	3,02	0,00	0,77	0,00		
Фахівці в галузі харчової та переробної промисловості	0,31	0,01	0,00	0,00	0,16	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Службовці, пов'язані з інформацією	6,75	0,32	2,61	0,60	0,00	2,20	0,00	0,11	0,12	0,01	0,00	0,14	0,39	0,24	0,00	0,00		
Службовці, що обслуговують клієнтів	8,95	0,06	0,20	0,00	2,30	1,94	0,33	0,13	3,43	0,00	0,00	0,07	0,16	0,00	0,00	0,32		
Працівники, що надають персональні та захисні послуги	19,86	1,06	2,06	3,67	1,75	0,84	1,63	0,86	1,38	0,08	1,12	1,10	0,86	1,35	0,80	1,29		
Продавці та демонстратори	34,06	0,02	0,35	0,14	33,46	0,02	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Працівники, що надають інші послуги юридичним та фізичним особам	0,54	0,00	0,00	0,00	0,53	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Кваліфіковані сільськогосподарські робітники та рибалки	2,90	2,73	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01	0,01	0,00	0,05		
Робітники з видобутку корисних копалин і на будівництві	38,48	0,08	0,00	35,76	1,27	0,00	0,08	0,42	0,00	0,00	0,42	0,23	0,20	0,00	0,02	0,00		
Робітники металургійних та машинобудівних професій	12,95	0,72	0,00	4,78	3,17	2,37	0,00	0,10	0,00	0,01	0,42	0,00	0,74	0,15	0,06	0,16		
Робітники в галузі точної механіки, ручних ремесел та друкування	3,28	0,01	1,87	0,04	0,88	0,10	0,00	0,03	0,00	0,00	0,11	0,03	0,15	0,00	0,00	0,01		

Інші кваліфіковані робітники з інструментом	15,28	0,00	14,69	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,19	0,00	0,00	0,09	0,00	0,07	0,00	0,00	0,10
Робітники, що обслуговують промислове устаткування	3,23	0,10	1,29	0,33	0,35	0,13	0,00	0,04	0,00	0,01	0,00	0,00	0,09	0,67	0,08	0,00	0,14
Робітники, що обслуговують машини та складальники машин	9,59	0,22	8,38	0,24	0,00	0,00	0,00	0,24	0,00	0,00	0,07	0,17	0,02	0,25	0,00	0,00	0,00
Водії та робітники з обслуговування пересувної техніки та установок	27,56	4,70	6,00	1,31	4,67	0,00	0,80	5,98	2,46	0,00	0,17	0,09	0,68	0,11	0,51	0,00	0,08
Найпростіші професії торгівлі та сфери послуг	12,69	0,55	1,81	0,92	2,98	0,10	0,25	0,12	0,56	0,00	1,03	0,55	0,00	1,05	0,83	0,10	1,86
Найпростіші професії в сільському господарстві та подібних галузях	10,37	9,70	0,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,04	0,00	0,34
Найпростіші професії у видобувних галузях, будівництві, промисловості та на транспорті	19,90	0,18	14,50	0,00	3,06	0,75	0,14	0,39	0,01	0,00	0,00	0,00	0,37	0,10	0,03	0,38	0,00
Найпростіші професії, що є загальними для всіх галузей економіки	3,10	0,04	0,53	0,05	1,16	1,07	0,01	0,00	0,00	0,00	0,07	0,01	0,03	0,07	0,07	0,00	0,00

3 презентації
«Вдосконалення методики прогнозування потреб у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці»
МЕРТ

ФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО ПРОГНОЗУ: ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО ПРОГНОЗУ

Метою є:

- ✓ достовірний середньостроковий прогноз потреби ринку праці, сформований з урахуванням максимально точної інформації (без її викривлення), наданої центральними та місцевими органами виконавчої влади
- ✓ ознайомлення громадськості з тенденціями розвитку тієї чи іншої професії – висвітлення на веб-сайті результатів удосконаленого прогнозування щодо потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці задля інформування молоді, яка стоїть перед вибором професії, та інших громадян, які мають намір змінити професію

УДОСКОНАЛЕННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ МЕТОДИКИ

ПЕРЕПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОГНОЗУВАННЯ

СТВОРЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІЗ ЗРУЧНИМ ІНТЕРФЕЙСОМ,
яке дозволить:

- ✓ сформувати єдину базу статистичних даних для використання як Міністерством так і державними та регіональними замовниками
- ✓ здійснювати корегування регіонального прогнозу ринку праці відповідно до перспективних планів соціально-економічного розвитку регіонів
- ✓ здійснювати постійний зворотній зв'язок з регіонами та роботодавцями

Міністерство соціальної політики (Мінсоцполітики)

Мінсоцполітики відповідає за державну політику у сфері трудових відносин, сім'ї і дітей, імміграції та протидії торгівлі людьми, прав жінок, прав дітей, гуманітарної допомоги тощо. Мінсоцполітики надає соціальні гарантії за допомогою системи державного соціального захисту, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, Пенсійного фонду України, через державні агенції, що входять до структури міністерства: Державної служби України з питань інвалідів та ветеранів, Державної інспекції України з питань праці та Державної служби зайнятості.

Плани:

- внесення змін до Класифікатора професій до 2020 року;
- забезпечення підтримки у питаннях професійного навчання та підвищення кваліфікації людей з особливими потребами;
- створення системи визнання результатів попереднього навчання.

Вплив на сектор ПТО:

- тісно співпрацює з МОН у питаннях розробки освітніх стандартів та законодавства, а також збалансування системи освіти;
- бере участь у розробленні професійних стандартів; та
- забезпечує професійне навчання безробітного населення через Державну службу зайнятості.

Потреби та рекомендації щодо допомоги ЄС:

- врегулювання фінансових аспектів в умовах децентралізації;
- забезпечення навчального процесу необхідним обладнанням, сучасними навчальними (освітніми) програмами, курсами стажування, а також залучення роботодавців до навчального процесу;
- розробка та створення системи (механізму) точного прогнозування потреб ринку праці.

Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України (ІДСД)

ІДСД здійснює непряме вивчення сектора ПТО переважно в розрізі питань, що стосуються ринку праці, зайнятості та соціального партнерства.

Міжнародна діяльність: співпрацює з ПРООН, ФН ООН, ЮНІСЕФ, Європейською Комісією, Світовим банком, МОП, МОМ, Всесвітньою організацією охорони здоров'я, Національним інститутом демографії Франції, Інститутом демографічних досліджень імені Макса Планка та іншими організаціями. Широка співпраця Інституту з іноземними та міжнародними донорами допомагає проводити актуальні дослідження у сфері освіти й зайнятості.

Участь у секторі ПТО та (або) вплив на нього:

- участь у реалізації проекту-обстеження МОП «Перехід молоді від навчання до стабільної роботи» (2013, 2015 роки) разом з Українським центром соціальних реформ;

- проведення заходів, круглих столів, спільних засідань та обговорень стосовно перспектив змін у попиті та пропозиції на ринку праці, реагування на виклики реформування системи професійної освіти у співпраці з департаментом професійної освіти МОН;
- реалізація проектів, спрямованих на вивчення проблем сектора ПТО (за фінансової підтримки ЄФО, а також фондів обласного бюджету) у співпраці з Дніпропетровською обласною державною адміністрацією;
- участь (відділу соціальних проблем ринку праці ІДСД) у розробці нормативно-правової бази для розвитку системи ПТО, а також а) формування системи прогнозування потреб економіки у робітничих кадрах за професіями (на національному та регіональному рівнях) згідно з Розпорядженням КМУ № 1077-р від 14 грудня 2016 року, б) модернізація інструментарію моніторингового дослідження реального працевлаштування випускників ВО та ПТО;
- участь (відділу соціальної інфраструктури) у розробці пропозицій щодо покращення інфраструктури системи освіти.

Інститут освітньої аналітики Міністерства освіти і наук України (ІОА)

ІОА був утворений Урядом у 2014 році з метою забезпечення управління сектора освіти на основі точної галузевої статистики та аналітики, що дозволить здійснювати моніторинг відповідних процесів та приймати поінформовані управлінські рішення щодо реформування освіти. Його завданням є розвиток освітньої статистики, а також збір, обробка та аналіз інформації у сфері освіти.

Спроможності: ІОА має кваліфікований персонал із значним досвідом у фінансовій та освітній сфері, а також у сфері комп'ютерного моделювання, розробки та підтримки інформаційних та аналітичних систем, збору освітньої статистики.

Вплив на сектор освіти: Аналітична інформація використовується Міністерством освіти і науки для розробки заходів щодо реалізації Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту» та інших, та юридичного обґрунтування нових законодавчих ініціатив, включаючи вдосконалення моделі фінансування освіти.

Вплив на сектор ПТО: У структурі Інституту є відділ статистики і аналітики професійної освіти, до складу якого входить сектор навчальних закладів та сектор дослідження якості освіти та забезпечення ринку праці, які займаються такими питаннями:

- дослідженнями та розробкою методики щодо визначення обсягів та напрямів підготовки робітників у відповідності до потреб регіональних ринків праці;
- підготовкою аналітичних матеріалів для керівництва Міністерства стосовно реформування системи навчання, включаючи заклади професійної освіти;
- участю у розробленні законодавства та нормативних документів відповідного спрямування;
- підтримкою системи ПТО під час формування Національної системи кваліфікацій, професійних та освітніх стандартів, методичних рекомендацій щодо їхньої розробки, тощо.

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України (ІПТО НАПН)

ІПТО НАПН був створений 20 квітня 2006 р. для проведення фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих на розв'язання актуальних теоретичних і методологічних проблем педагогіки і психології професійно-технічної освіти.

Спроможності: 42 наукових співробітника, серед яких 11 докторів педагогічних наук, 17 кандидатів наук, а також 9 професорів, 11 старших наукових співробітників, 3 доцента, 1 – член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України; 6 лабораторій, 3 наукових центри, 8 періодичних видань, 4 з яких є фаховими.

Участь у секторі ПТО та (або) вплив на нього: ІПТО НАПН здійснює низку видів інноваційної діяльності для сектора ПТО, що стосуються підвищення кваліфікації викладачів, створення цифрового освітнього середовища, розроблення SMART-посібників, підходів щодо професійної орієнтації.

- Здійснює 14 експериментів (7 всеукраїнських, 1 академічний, 6 за дорученням) з питань менеджменту освіти, технологій викладання, розвитку компетентності у сфері енергоефективності, відкритого професійного навчання на модульній основі, дистанційного навчання, інформаційно-освітнього середовища, розробки цифрових навчальних ресурсів.
- Вивчає тенденції країн ЄС у сфері професійної освіти і навчання та обґрунтовує можливості їх впровадження з метою використання інноваційних ідей для модернізації української системи ПТО в умовах європейської інтеграції.
- Забезпечує методичну підтримку щодо створення при ПТНЗ служб/центрів професійної орієнтації для учнів професійної освіти.
- Розробляє способи здійснення дистанційного професійного навчання та створення сучасного інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ, включаючи розробку електронних SMART-посібників.
- Здійснює методичну підтримку професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах та технікумах з питань стандартизації.

Останні досягнення: У секторі управління ПТО на регіональному рівні з метою сприяння регіональному розвитку – впровадження організації маркетингу в Сумській області, а саме у Роменському ВПУ. Це допомогло Державній адміністрації «відкрити» для себе ключове значення сектора ПТО для розвитку регіону, підвищити значення ПТО серед громадян та роботодавців, та, як наслідок, попри на стале скорочення кількості нових учнів, що спричинене демографічними чинниками, підвищити рівень працевлаштування учнів та доходи ПТНЗ.

Інновації:

- технологія веб-квесту;
- дистанційні курси для розвитку екологічної компетентності;
- особистісно-розвивальне середовище;
- відкрите професійне навчання на модульній основі;
- моделювання освітньо-професійних кластерів;
- технології управління ПТО (розвиток соціального партнерства, організація маркетингу, організаційна культура, оцінка рівня конкурентоспроможності ПТНЗ);
- інформаційно-аналітична система;
- проекти стандартів професійно-технічної освіти на компетентнісній основі (майстер ресторанного обслуговування, майстер банно(лазне)-оздоровчих послуг, підручний

сталевара конвертера, опоряджувальник будівельний, маляр, деревообробник будівельний) тощо.

Інститут модернізації змісту освіти (ІМЗО)

ІМЗО був утворений відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 687 як правонаступник державної наукової установи «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти». На сьогодні ІМЗО підпорядковується МОН та має у своїй структурі відділ наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти, до складу якого входять декілька секторів, що займаються різними аспектами наукового та навчально-методичного забезпечення професійної освіти.

Спроможності: 16 працівників, з яких 12 відповідають за діяльність сектора професійної освіти, а 4 займаються розробкою стандартів професійно-технічної освіти; залучення на добровільних засадах 9–20 спеціалістів з 3–4 ПТНЗ до процесу розробки стандартів ПТО.

Основні завдання та функціональні обов'язки:

- формування, розробка та ухвалення стандартів професійно-технічної освіти;
- вивчення та відбір підручників та посібників для одержання грифів МОН;
- проведення конкурсів фахової майстерності, сертифікація керівного складу професійної освіти.

Влив на сектор ПТО: починаючи з травня було розроблено 40 стандартів професійно-технічної освіти згідно з рекомендаціями щодо розроблення Державних стандартів професійно-технічної освіти на основі компетентнісного підходу (Наказ МОН № 946 від 30 червня 2017 року); до 16 ДСПТО вносяться коригування Мінсоцполітики та ФРУ, 19 були затверджені Наказом Міністра освіти і науки, 24 стандарти готуються до громадського обговорення.

Державна служба зайнятості (ДСЗ)

ДСЗ – це єдина державна інституція в Україні, яка фінансується за рахунок соціального страхування та надає широкий спектр послуг для громадян у сфері працевлаштування та для роботодавців – у сфері забезпечення кваліфікованими кадрами. ДСЗ забезпечує соціальний захист за допомогою Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд було засновано у 2000 році. Його бюджет формується за рахунок внесків працівників, роботодавців та з інших джерел.

Спроможності: Близько 16 000 працівників, які надають соціальні послуги у 637 центрах зайнятості та 11 центрах професійно-технічної освіти по всій країні.

Основні напрями діяльності:

- займається питаннями безробіття;
- пропонує послуги навчання та підвищення кваліфікації для осіб з метою підвищення їхньої успішності на ринку праці за 82 професіями, в межах 230 тематичних курсів;
- пропонує навчальні програми людям старше 45 років для забезпечення конкурентоспроможності людей середнього віку на ринку праці;

- здійснює професійну орієнтацію згідно з Концепцією державної системи професійної орієнтації населення (Постанова КМУ № 842 від 17 вересня 2008 року) та відповідного Плану дій (Розпорядження КМУ № 150-р від 27 січня 2010 року).

Участь у секторі ПТО та (або) вплив на нього: ДСЗ активно співпрацювала з навчальними закладами сектора ПТО на початку 2000-х років, а сьогодні здебільшого зосереджує свої зусилля на навчальних відділах та підрозділах підприємств; у 2017 році співпрацювала з 206 ПТНЗ та 66 ВНЗ.

Інститут професійних кваліфікацій (ІПК)

ІПК був заснований у 2014 році як приватна ініціатива, спрямована на підтримку створення інформаційно-аналітичної платформи для організації та здійснення професійного діалогу щодо розвитку системи професійних кваліфікацій в Україні, організації та здійснення професійних досліджень, порівняння прогресу у сфері розвитку національної системи професійних кваліфікацій з її міжнародними аналогами та залучення широкого кола зацікавлених осіб до професійного діалогу.

Спроможності: тісні партнерські стосунки з організаціями, що представляють ринок праці, освітніми установами та державними органами, що відповідають за освіту і навчання, а також з неурядовими організаціями, що працюють у сфері професійних кваліфікацій (професійні асоціації); залучення національних та міжнародних експертів; теоретичний та практичний досвід у розробленні елементів системи професійних кваліфікацій.

Основні завдання:

- сприяння формуванню та розвитку системи професійних кваліфікацій та її складових (професійні стандарти, галузеві ради, центри оцінювання);
- підтримка у питаннях забезпечення якості освіти;
- вивчення інформації про ринок праці;
- формування державного замовлення на підготовку фахівців для забезпечення ринку праці кваліфікованими кадрами;
- створення різних траєкторій навчання, професійної орієнтації та перспективи навчання впродовж життя

Інновації:

- **Вивчення системи ПТО** на регіональному рівні з метою:
 - представлення основної інформації щодо загальних статистичних даних регіону та конкретних даних сектора ПТО (наприклад кількості ПТНЗ та постачальників послуг професійного навчання, контингенту учнів та кількості педагогічних працівників, пропонувані кваліфікації тощо);
 - передбачення ситуації у секторі; та
 - передбачуваних майбутніх потреб у кваліфікованих кадрах та тенденцій ринку праці <http://www.futureskills.org.ua/map>
- **Репозитарій** професійних стандартів, професійних кваліфікацій, освітніх стандартів, статистичних матеріалів, освітніх програм та інформаційних матеріалів про розробників професійних стандартів, корисні довідкові матеріали та посилання – електронний архів

для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого та надійного відкритого доступу до будь-яких даних, результатів наукових розробок та досліджень. Метою Репозитарію є:

- надання відкритого доступу до системи професійних кваліфікацій України;
- збір тематичних матеріалів в одному місці;
- збереження електронного архіву матеріалів <http://profstandart.org.ua/about>

Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти (ВАПП)

ВАПП – добровільна громадська організація, яка об'єднує колективи навчальних закладів, які займаються підготовкою робітничих кадрів, та роботодавців. Асоціація була створена рішенням Всеукраїнської установчої конференції працівників професійно-технічної освіти 27 квітня 1995 року (Свідоцтво № 668 від 14 липня 1995 року, видане Міністерством юстиції України).

Основна мета: забезпечення соціального захисту працівників та учнів професійно-технічної школи та сприяння збереженню, розвитку та оновленню системи підготовки робітничих кадрів.

Федерація роботодавців України (ФРУ)

ФРУ – це найбільш впливове об'єднання українського бізнесу. Заснована у 2002 році, Федерація вже 15 років успішно представляє та захищає інтереси бізнесу як в Україні, так і на міжнародному рівні.

Спроможності: 90 галузевих та регіональних організацій роботодавців, що представляють найбільш вагомі сектори економіки України, серед яких: машинобудування, автомобілебудування, металургія, аерокосмічна і оборонна промисловість, АПК, хімічне виробництво, ІТ-сфера, медіа-галузь, медична та мікробіологічна промисловість, будівництво, транспортна сфера та інфраструктура, ритейл та логістика, легка та харчова промисловість, туризм, комунальні послуги, сфера послуг; представляє інтереси близько 8500 підприємств, які у сукупності генерують 70 % ВВП України і дають роботу понад 6 млн людей.

Місія:

- представляти і захищати інтереси інвесторів в Україні та у світі;
- налагодити ефективну та рівноправну співпрацю між бізнесовою спільнотою, владою і профспілками;
- встановити в Україні кращі практики ведення бізнесу;
- реалізовувати власні проекти та ініціативи, просуваючи етичні та правові стандарти ведення бізнесу в Україні.

Участь у секторі ПТО та (або) вплив на нього:

- співробітництво з органами державної влади та членами ФРУ з питань, що стосуються реформування професійної та вищої освіти, включаючи підготовку пропозицій до законопроектів, участь у діяльності відповідних робочих груп;

- підтримка у впровадженні проектів, пов'язаних з реформуванням системи кваліфікацій, включаючи впровадження НРК, питання забезпечення якості, підтвердження результатів неформального та інформального навчання, розробки професійних та освітніх стандартів;
- сприяння впровадженню дуальної професійної освіти і навчання;
- сприяння розвитку галузевих рад з розробки професійних стандартів і професійних кваліфікацій, центрів оцінювання (якості), тощо.

Конфедерація роботодавців України (КРУ)

Всеукраїнське об'єднання обласних організацій роботодавців «Конфедерація роботодавців України» утворене 20 липня 2006 року відповідно до Закону України «Про організації роботодавців» з метою представництва і захисту інтересів роботодавців, організацій роботодавців та їх об'єднань в економічних та соціально-трудових відносинах, захисту їх законних прав та інтересів та розвитку соціального діалогу в Україні (Свідоцтво про державну реєстрацію № 2527, видане Міністерством юстиції України 19 вересня 2006 року).

Завдання:

- захищати інтереси своїх членів (роботодавців та їх об'єднань) у сфері соціально-економічної політики, трудових та інших відносин в Україні та у всьому світі;
- надавати підтримку галузевим радам з розробки професійних стандартів і професійних кваліфікацій у металургійному, енергетичному, видобувному секторі, які є найбільш активними у цій сфері, та залучати до цієї роботи великі компанії та представників підприємств.

Участь у секторі ПТО та (або) вплив на нього:

- ініціювання та постійна підтримка у розробленні професійних стандартів для професійної (80 %) та вищої (20 %) освіти;
- реалізація власних проектів та ініціатив, не лише з метою просування етичних та правових стандартів ведення бізнесу в Україні, але також для точного розвитку сектора ПТО у відповідності до потреб і вимог ринку праці;
- підтримка реформ у сфері ПТО через Інститут професійних кваліфікацій;
- підтримка діяльності конкурсу WorldSkills в Україні.

Професійно-технічні навчальні заклади

ПТНЗ здійснюють підготовку переважно молодих людей у віці від 16 до 26 років. Вони діють на підставі старого Закону «Про професійно-технічну освіту», через що стикаються із серйозними труднощами. На даний час, децентралізація створила умови для конкуренції серед навчальних закладів, адже їм потрібно шукати шляхи для доведення своєї важливості для регіону та його розвитку. Лише ті заклади, у структурі яких діють навчально-практичні центри, мають більшу свободу дій завдяки Положенню про навчально-практичний центр.

ПТНЗ намагаються тісно співпрацювати з роботодавцями з питань виробничої практики для своїх учнів, але не завжди залучають їх до різних аспектів навчального процесу (організація, забезпечення, оцінювання). Як наслідок, вони часто випускають на ринок праці слабо підготовлених і (або) низько кваліфікованих робітників. У зв'язку з цим ПТНЗ вважають найбільш актуальними на сьогодні питання законодавства, ДПП, фінансування, утримання та розвитку інфраструктури.

Що стосується ПТНЗ, які відвідали експерти, отриману в них інформацію узагальнено у наведеній нижче таблиці. Однак, кожен заклад має свої специфічні риси, зокрема:

- **Усі з них** здійснюють підготовку учнів з інших регіонів, тому місцеву владу важко переконати у необхідності виділення достатнього фінансування.
- **Львівське міжрегіональне вище професійне училище залізничного транспорту** не використовує усіх своїх потужностей, тому що є «постачальником» кадрів для Львівської залізниці та обмежене пропозицією кваліфікацій лише для залізничного сектора; не пропонує загальних або «популярних» професій, щоб збільшити кількість учнів.
- **Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва та Львівське вище професійне художнє училище** мають специфічні потреби у навчальних матеріалах, посібниках, обладнанні. Обсяг їхньої діяльності досить вузький.
- **Меденицький професійний ліцей** – це єдиний навчальний заклад у Львівській області, який здійснює професійну підготовку трактористів, але база його обладнання (включаючи різні типи транспортних засобів та тракторів) є цілковито застарілою. Ліцей вже звернувся до МОН із проханням виділити фінансування на створення НПЦ у 2018 році, але відповіді поки що немає.
- усі заклади потребують допомоги у сфері енергоефективності для навчальних корпусів і (або) учнівських гуртожитків.

Заклад	Кількість				Розподіл за статтю		НПЦ	Фінансування			Джерела доходу	Потреби	Розрахунок комплектація
					%	%		Субвенція %		Власний дохід			
	учнів	працівників	вчителів	майстрів в. н.	хлопців	дівчат		Держава	Область				
Навчально-науковий центр професійно-технічної освіти http://www.nnc.kiev.ua/	460	149	46	21	75	25	–	12	88	2 млн	Оренда та виробнича практика	Підготовка викладачів, нові стандарти, сучасне обладнання	600
Броварський професійний ліцей http://bpl.ucoz.com/	534	76	14	16	75	25	Будівельні технології (Siniat), санітарно-технічний сектор (Geberit), сектор декору (Sniezka)	30	70	~950 000–1 800 000 грн	Освітні послуги (курси і підвищення кваліфікації) Виробнича практика	Діагностичний центр	720
Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва http://www.jewelart.com.ua/	467	102	23	26	35	65	–	17	74	~900 000 грн (9 %)	Освітні послуги (курси) Виробнича практика	Спеціалізовані посібники, інструменти та обладнання, підготовка викладачів	720
Львівське вище професійне художнє училище http://lvphu.at.ua/	396	96	34	18	48	52	Центри будівництва (Хенкель Баутехнік, Фонд Ебергарда Шьока, Ceresit)	1	96	640 000 грн (3 %)	Освітні послуги (курси) і послуги для населення Виробнича практика	Підготовка викладачів, обладнання, енергоефективність для гуртожитку, ремонт спортивної зали	400
Львівське міжрегіональне вище професійне училище залізничного транспорту http://lmvpuzt.com.ua/	475	98	78	20	80	20	Для залізничного транспорту (з 1994 року)	15	85	~500 000 грн	Освітні послуги (курси) і послуги для населення, виробнича практика	Навчальне обладнання, інтерактивне обладнання та посібники, інструменти, підготовка викладачів	720
Меденицький професійний ліцей	300	85	19	15	70	30	–	16	84	~300 000 грн	Освітні послуги (курси)	НПЦ з підготовки трактористів	720

https://sites.google.com/site/medenychi/											Виробнича практика		
Київський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою http://www.pkvfp.kiev.ua/	1250	209	38	43	60	40	Туристичний комплекс, комунікаційний та телевізійний центр	15	85		Оренда та виробнича практика	Підготовка викладачів, обладнання, законодавство	1 300

[↻Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 6. ДІЯЛЬНІСТЬ ДОНОРІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ У СЕКТОРІ ПТО

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ)

ЄІБ (<http://www.eib.org/index.htm>) – це єдиний банк, який знаходиться у власності країн-членів Європейського Союзу і представляє їхні інтереси, і який тісно співпрацює з іншими європейськими інституціями для впровадження політик ЄС. ЄІБ має понад 50 років досвіду та накопичених знань у сфері фінансування проектів. У його штаб-квартирі, що знаходиться в Люксембурзі, працює 2 900 осіб. Крім того, діє мережа місцевих та регіональних офісів у Європі та за її межами.

ЄІБ – найбільший у світі багатосторонній позичальник та позикодавець, що надає фінансування та експертну допомогу для сталих інвестиційних проектів, що сприяють виконанню завдань політики ЄС, шляхом **надання позик** – переважно кредитів, але також і гарантій, мікрофінансування, вкладень в акціонерний капітал тощо; **змішаної допомоги** – фінансування з інших джерел, зокрема з бюджету ЄС (що поєднується з кредитами для формування повного пакету фінансування); **консультацій** – адміністративні можливості та можливості у сфері управління проектами для полегшення інвестицій.

ЄІБ підтримує проекти, які роблять істотний внесок у зростання та забезпечення зайнятості в Європі, і тому його діяльність зосереджена у чотирьох пріоритетних напрямках: інновації та професійні уміння, доступ до фінансування для малого бізнесу, інфраструктура, клімат та довкілля. Понад 90 % діяльності ЄІБ припадає на Європу, але він також є великим інвестором і в інших країнах світу, де позичає кошти за хорошими ставками.

Зацікавленість ЄІБ у секторі ПТО в Україні стосується питань, що пов'язані з чітким баченням системи, змістом навчання, яке відповідало б потребам ринку праці, розробкою навчальних програм, підготовкою педагогічного складу, розвитком професійних вмінь та компетентностей на умовах 50 % підтримки за допомогою надання позик.

Корисні посилання:

Допомога ЄС уможливила першу позику ЄІБ у місцевій валюті для МСП в Україні

<http://www.eib.org/infocentre/press/releases/all/2017/2017-288-first-eib-local-currency-loan-for-smes-in-ukraine-made-possible-with-eu-support.htm>

Група ЄІБ підписує перші гарантійні угоди в Грузії, Молдові та Україні в рамках ініціативи

EU4Business <http://www.eib.org/infocentre/press/releases/all/2017/2017-287-the-eib-group-signs-the-first-guarantee-agreements-in-georgia-moldova-and-ukraine-under-the-eu4business-initiative.htm>

Український тунель відображає зміцнення зв'язків з ЄС

<http://www.eib.org/infocentre/stories/all/2016-july-01/ukraine-tunnel-reflects-boost-in-eu-ties.htm>

Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ)

GIZ (<https://www.giz.de/en/worldwide/302.html>) підтримує перехід України до демократії та верховенства права від імені Уряду Німеччини з 1993 року.

Загальна інформація: Сьогодні GIZ реалізує в Україні проекти та програми за дорученням п'яти німецьких міністерств, Європейського Союзу (ЄС), Департаменту міжнародного розвитку Уряду Великої Британії (DFID), Міністерства закордонних справ та у справах співдружності Великої Британії (FCO), а також Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO) у 20 населених пунктах України та об'єднує майже 300 національних та іноземних фахівців.

До того ж приблизно 30 інтегрованих та реінтегрованих фахівців працюють у міських та державних адміністраціях, комунальних підприємствах, університетах, спілках, торгових палатах та громадських організаціях над питаннями, пов'язаними з розвитком сталої інфраструктури, безпекою, відбудовою та миром, соціальним розвитком, урядуванням та демократією, довкіллям та зміною клімату, економічним розвитком та зайнятістю.

Вплив GIZ на розвиток України:

https://www.giz.de/projektseiten/index.action?request_locale=de_DE#?region=4&countries=UA

СТАЛА ІНФРАСТРУКТУРА

- Партнерство з модернізації: енергоефективність у лікарнях
- Енергоефективність у громадах
- Пілотний проект «Енергоефективна забудова» (BMUB)

БЕЗПЕКА, ВІДБУДОВА ТА МИР

- Німецька програма з біологічної безпеки
- Розвиток соціальної інфраструктури у зв'язку зі збільшенням кількості внутрішньо переміщених осіб
- Підтримка українських громад у зв'язку зі збільшенням кількості внутрішньо переміщених осіб
- Підтримка України в управлінні надзвичайними ситуаціями
- Підтримка транзитних містечок для внутрішньо переміщених осіб (завершено)

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

- Консультування з ВІЛ/СНІДу та підтримка інституцій
- Відділ регіонального моніторингу та розвитку потенціалу для програми Східного партнерства «Культура» (завершено)

ДЕРЖАВА ТА ДЕМОКРАТІЯ

- Адміністративна реформа та модернізація в рамках Східного партнерства
- Національна політика міського розвитку в Україні
- Підтримка реформи децентралізації
- Інтегрований розвиток міст в Україні
- Консультативний фонд впровадження реформ
- Реформа управління на сході України
- Ефективне управління державними фінансами
- Муніципальний розвиток та оновлення старої частини міста Львова
- Заходи з підтримки німецької меншини в Україні

НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА КЛІМАТ

- Створення енергетичних агентств (BMUB)

ЕКОНОМІКА ТА ЗАЙНЯТІСТЬ

- Транскордонна співпраця країн «Східного партнерства» у рамках проекту «Муніципальний розвиток на Південному Кавказі»
- Стипендіальна програма німецької економіки для України
- Програма зеленої економіки
- Консультативні послуги для міських адміністрацій приймаючих міст ЄВРО-2012 (завершено)

Нинішніми пріоритетними напрямками німецько-української співпраці у сфері розвитку є: **демократія, громадянське суспільство, державне управління, децентралізація, енергетично сталий економічний розвиток.**

Участь у секторі ПТО та вплив на нього: GIZ вже здійснило 10 проектів у сфері енергоефективності, які охоплювали питання кваліфікацій та навчання; опосередковано залучило Львівське вище професійне художнє училище до заходів в рамках муніципального розвитку та оновлення старої частини міста Львова; передбачає можливе співробітництво із сектором ПТО з питань розвитку професійних вмінь в рамках щойно розпочатого проекту «Професійна інтеграція внутрішньо переміщених осіб в Україні» (докладніша інформація наводиться нижче).

Поточний проект **«Професійна інтеграція внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні»** здійснюється за донорської підтримки Федерального міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини. Проект розпочався в серпні 2017 року, розрахований до липня 2021 року, і має загальний бюджет 4 000 000 євро. Він націлений на *ВПО, матерів з дітьми та самотніх матерів шляхом короткострокових навчальних курсів і (або) програм стажувань для покращення і (або) підвищення їхніх можливостей щодо працевлаштування.* До здійснення заходів програм планується залучити приватні навчальні заклади та навчальні центри ДСЗ. Планується, що навчальні програми будуть *максимально зорієнтовані на ринок праці.* Існує потенційна можливість подальшого використання розроблених курсів для навчання, перепідготовки, підвищення кваліфікації представників інших груп населення.

Деякі нинішні ініціативи GIZ у сфері освіти:

GIZ веде активну діяльність у **секторі сільського господарства**, залучаючи ПТНЗ та ВНЗ до оновлення і (або) розробки навчальних програм для харчової галузі. Ця ініціатива включає навчання викладачів інструкторами з німецьких підприємств для забезпечення внесення потрібних змін до навчальних планів.

Інша діюча програма – **Стипендіальна програма німецької економіки для України** – також здійснюється за підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку. Проект розпочався в жовтні 2014 року, розрахований до липня 2018 року, і має загальний бюджет 1 000 000 євро. Він охоплює сектор ВО і націлений на студентів та випускників ВНЗ України. Кожного року близько 30 студентів проходять курс стажування у Німеччині на відповідному підприємстві з метою привнесення німецьких бізнес-підходів у бізнес-середовище України та покращення його ефективності та можливостей розвитку.

Також існує **навчальна програма** (місячний курс стажування) **для менеджерів** українських компаній, метою якої є надання способів та інструментів співпраці з німецькими компаніями.

Британська Рада (БР)

Британська Рада (<http://www.britishcouncil.org.ua/>) – це міжнародна організація Сполученого Королівства, мета якої – розширення культурних відносин та розповсюдження освітніх можливостей. Зареєстроване благодійне товариство: 209131 (Англія та Уельс), SC037733 (Шотландія), яке *встановлює дружній діалог та розбудовує порозуміння між людьми Великої Британії та інших країн шляхом здійснення позитивного внеску у Великій Британії та у країнах, із якими працює БР; змінює життя, створюючи можливості, вибудовуючи зв'язки та довіру.*

В Україні Британська Рада працює з 1992 року і діє як відділ культури Посольства Великої Британії та є установою-виконавцем міжурядової угоди 1994 року про співробітництво у сферах освіти, науки та культури між Великою Британією та Україною.

Завдання Британської Ради в Україні – підтримувати європейський вибір країни та амбіції щодо міжнародного партнерства, зробити Велику Британію кращим партнером для України у питаннях реформування системи освіти та розвитку її культурного сектора.

Підтримка НУШ <http://www.britishcouncil.org.ua/en/new-school>

Британська Рада є головним партнером Міністерства освіти і науки України з підготовки вчителів англійської мови в рамках реформи «Нової української школи» у секторі середньої освіти. Перше навчання буде проведено для вчителів іноземних мов зі 100 пілотних шкіл з усіх регіонів України, які добровільно зголосилися стати першими школами, в яких буде запроваджено освітню реформу.

Вплив на сектор ПТО:

Робота БР у сфері професійних умінь

<http://www.britishcouncil.org.ua/en/programmes/education/other-work>

Британська Рада Україна впроваджувала проект **«Навички для працевлаштування» (2010–2013 роки)**, пропонуючи українським зацікавленим особам *доступ до досвіду Великої Британії у сфері визначення потреб/прогалин у професійних вміннях та кваліфікаціях*. Цей проект вивчав ролі галузевих рад з розробки професійних стандартів і професійних кваліфікацій та британський досвід реформи у сфері кваліфікацій з метою забезпечення більш поінформованої політики і практики реформи в Україні. Було здійснено низку ознайомчих поїздок українських зацікавлених осіб до Великої Британії та британських експертів – до України.

- **Українські партнери:** Федерація роботодавців, Міністерство освіти і науки України, Академія педагогічних наук України, Міністерство соціальної політики.
- **Британські партнери:** Комісія з питань зайнятості та професійних умінь, Альянс галузевих кваліфікаційних рад, Рада з навчання впродовж життя, компанія «Proskills UK», Національна академія професійних умінь.
- **Результати:** На основі британської моделі в Україні були створено низку галузевих рад з розробки професійних стандартів і професійних кваліфікацій та розроблено близько 50 професійних стандартів.

У **2014–16 роках** БР продовжувала надавати підтримку низці заходів, що реалізовувалися спільно з ЄФО та Міністерством освіти і науки, запрошуючи британських експертів, зокрема міжнародній конференції «Інституційні аспекти забезпечення якості в українській системі освіти», семінарам «Кваліфікаційні стандарти для НРК в Україні», «Зв'язки між списками професій та реєстром НРК», «Система професійних кваліфікацій – йдучи в напрямку до всеохоплюючого підходу, орієнтованого на попит». Серед **британських доповідачів** на заходах ЄФО можна назвати: Стівена Джексона, заступника директора британського Агентства забезпечення якості, Ієна Кіндера, голову Комісії з питань зайнятості та професійних умінь, Кейт О'Коннор, виконавчого директора компанії «Skillset».

Витрати: Участь британських експертів у заході – від 2000 до 5000 фунтів стерлінгів, ознайомча поїзда до Великобританії – від 15 000 до 30 000 фунтів, в залежності від кількості учасників та гонорарів британських партнерів з виконання.

Останнім часом БР не здійснювала діяльності, присвяченої безпосередньо професійним вмінням.

Сфери інтересів у ПТО: Для України може бути актуальним досвід Великої Британії, що стосується *моделі учнівства та консультацій з розвитку кар'єри*.

Корисні посилання:

Журнал «Vocational Education Exchange», жовтень–грудень 2017 року

<https://www.britishcouncil.org/education/skills-employability/what-we-do/vocational-education-exchange-online-magazine/october-2017>

Проекти у сфері професійних умінь

<https://www.britishcouncil.org.ng/programmes/education/skills-enterprise-projects/skills-projects>

Які вміння потрібні сучасним вчителям професійної освіти?

<https://www.britishcouncil.az/en/programmes/education-society/vocational/magazine-april-2017/vocational-teachers>

Навички для працевлаштування <https://www.britishcouncil.vn/en/programmes/education/skills-employability>

Міжнародне партнерство у сфері професійних вмінь

https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/international_skills_partnerships_brochure.pdf

Програма допомоги Великої Британії Україні на 2016–2017 роки

<https://www.gov.uk/government/news/uk-programme-assistance-to-ukraine-2016-2017>

Європейський Фонд Освіти (ЄФО)

ЄФО (<http://www.etf.europa.eu>) веде дуже активну роботу у секторі ПТО і підтримує низку ініціатив з розвитку сектора в Україні. **Туринський процес** ЄФО істотно вплинув на розвиток системи професійно-технічної освіти. На сьогодні ЄФО займається питаннями **формування політики, підтримки децентралізації та розвитку системи кваліфікацій**.

ЄФО передбачає подальшу підтримку у таких *семи напрямках*:

- координація заходів та надання нормативної підтримки у процесі формування та розвитку НРК;
- модернізація системи передбачення потреб у кваліфікованих кадрах та розробки професійних стандартів;
- розробка кваліфікацій різних типів (освітні стандарти та навчальні плани на основі результатів навчання) у відповідності до НРК;
- розробка системи підтвердження результатів професійного навчання (присвоєння професійних кваліфікацій);
- вдосконалення процесів забезпечення якості кваліфікацій;
- вдосконалення системи інформування про статус впровадження НРК;
- забезпечення міжнародного визнання НРК та національних кваліфікацій.

Роль ЄФО

- Туринський процес – надання підтримки Міністерству освіти і науки України у поширенні процесу на 25 областей.
- Заходи підтримки щодо створення більш сталих умов для ініціювання та сприяння розвитку системи ПТО.
- Розробка спільного стратегічного бачення щодо необхідності ПТО для України (альтернативні та диверсифіковані фінансові ресурси та експертна підтримка для забезпечення розвитку ПТО у всіх 25 регіонах).
- Допомога регіонам у реалізації їхніх власних ініціатив з метою кращого задоволення потреб учнів, соціальних партнерів та місцевих громад у контексті децентралізації.
- Розробка проекту з багаторівневого управління ПТО з метою впровадження процесів децентралізації в Україні.
- Проект з прогнозування потреб у кваліфікованих кадрах та можливостей працевлаштування з метою розробки методики передбачення потреб у кадрах.
- Підтримка руху в напрямку цілісного підходу до НРК з метою впровадження принципу навчання впродовж життя та підтвердження результатів неформального та інформального навчання.
- Експертна допомога у питаннях розвитку ключових компетентностей у сфері підприємливості.
- Надання підтримки Представництву ЄС.

Туринський процес в Україні – це щодворічний аналіз систем та політик у сфері професійної освіти і навчання, який проводиться з 2010 року. Четвертий циклу Туринського процесу був проведений у 2016–17 роках, і його заключні публікації, включаючи аналіз країни,

регіонального рівня та порівняння з іншими країнами, зберігається у базі даних на веб-сайті ЄФО: http://www.etf.europa.eu/web.nsf/pages/TRP_2016-17_Ukraine_EN. Наступний цикл Туринського процесу заплановано на 2019–2020 роки, і основна увага в рамках нього приділятиметься оцінці прогресу країни (у відповідності до структури моніторингу, прийнятої з урахуванням Ризьких висновків).

Регіональні ради професійної освіти в Україні – це остання ініціатива ЄФО та МОН, спрямована на підтримку належного функціонування регіональних рад ПТО в умовах децентралізації, та зокрема на сприяння належній реалізації їх організаційного виміру. Попередні досягнення та результати були представлені на конференції «Регіональне управління політикою у сфері підготовки кваліфікованих кадрів та системою професійної освіти і навчання в Україні. Якими повинні бути роль та обов'язки регіональних рад професійної освіти?», Львів, 25–26 жовтня 2017 року. На порядок денний конференції виносилися питання організаційних, функціональних, управлінських аспектів діяльності регіональних рад професійної освіти, а також питання повноважень і відповідальності.

Актуальні посилання:

Стратегічний документ щодо держави Україна на 2017–2020 роки

[https://www.etf.europa.eu/wpubdocs.nsf/0/671BB067A82EDD71C12580BC00581228/\\$File/CSP%20Ukraine%202017-2020_External%20Distribution%20Jan%202017.pdf](https://www.etf.europa.eu/wpubdocs.nsf/0/671BB067A82EDD71C12580BC00581228/$File/CSP%20Ukraine%202017-2020_External%20Distribution%20Jan%202017.pdf)

Децентралізація професійної освіти і навчання в Україні – Поштовх до дій. Зелена книга для спрямування обговорень щодо реформ та здібностей, необхідних для побудови досконалої та привабливої системи професійної освіти в Україні

[http://www.etf.europa.eu/webatt.nsf/0/1B1E7FCCA73C09F4C12581B60043CB00/\\$file/VET%20decentralisation%20Ukraine%20Green%20Paper.pdf](http://www.etf.europa.eu/webatt.nsf/0/1B1E7FCCA73C09F4C12581B60043CB00/$file/VET%20decentralisation%20Ukraine%20Green%20Paper.pdf)

Інші проекту у секторі ПТО:

Навчання підприємливості та навички підприємництва – допомога підприємцям у

започаткуванні та розвитку бізнесу заради позитивного впливу на економіку і суспільство країни (більш детальну інформацію дивіться тут

[http://www.etf.europa.eu/wpubdocs.nsf/0/D3A34AD07160187AC12580BC00599F91/\\$File/IP%202017%20SP%20EL.pdf](http://www.etf.europa.eu/wpubdocs.nsf/0/D3A34AD07160187AC12580BC00599F91/$File/IP%202017%20SP%20EL.pdf))

Підтримка зовнішніх програм та проектів ЄС – експертні та технічні консультації у сфері освіти, навчання та ринку праці в рамках механізму надання допомоги на етапі до приєднання до ЄС, механізму європейського сусідства та розвитку співпраці (більш детальну інформацію дивіться тут

[http://www.etf.europa.eu/wpubdocs.nsf/0/71EB1F3E5B985934C12580BC00587374/\\$File/IP%202017%20SUPEU.pdf](http://www.etf.europa.eu/wpubdocs.nsf/0/71EB1F3E5B985934C12580BC00587374/$File/IP%202017%20SUPEU.pdf))

Професійні вміння та управління у сфері професійної освіти і навчання – реформа систем управління у сфері професійної освіти і навчання з метою досягнення більш ефективних, дієвих та актуальних результатів політики на основі принципів ефективного та багаторівневого управління, субсидіарності та територіальної єдності

[http://www.etf.europa.eu/wpubdocs.nsf/0/2724A33495B793AFC12580BC0058D80C/\\$File/IP%202017%20SP%20GOV.pdf](http://www.etf.europa.eu/wpubdocs.nsf/0/2724A33495B793AFC12580BC0058D80C/$File/IP%202017%20SP%20GOV.pdf)

ЄФО також співпрацює з фондом «Innove» (Естонія), якій підтримує проект реформування ПТО у Волинській області.

- На першому етапі вони здійснили оцінку усіх стандартів ПТО на основі компетентнісного підходу. Ця оцінка здійснювалася незалежним міжнародним експертом з Литви на підставі аналізу документів, стандартів, навчальних планів та бесід з зацікавленими сторонами.
- Разом з фондом «Innove» ЄФО також організував ознайомчу поїздку до Естонії для зацікавлених осіб сектора ПТО з метою знайомства з діючою децентралізованою системою професійної освіти і навчання, що побудована на основі компетентнісного підходу.

- В рамках наступного етапу ініціативи, вони працюють над аналізом ринку (структурований план або модель), методологією та рекомендаціями щодо розробки стандартів – професійних, освітніх та стандартів оцінювання.

Прийняття нового Закону «Про освіту» є дуже важливим для процесу, оскільки він передбачає створення незалежних кваліфікаційних центрів. Для належного функціонування таких центрів *потрібні стандарти*. Таким чином, розробка методичних рекомендацій для розробників стандартів та навчальних планів, виконавців навчальних планів, оцінювачів та, можливо, експертів із забезпечення якості буде наступним етапом у партнерстві ЄФО та естонських закладів професійної освіти.

Естонське співробітництво з метою розвитку (фонд «Innove»)

Фонд «Innove» (<https://www.innove.ee/en>) здійснює діяльність з координування заходів у сфері пропагування професійної освіти в Естонії, а також реалізує міжнародні проекти, програми та ініціативи.

Загальна інформація: Україна є пріоритетним партнером Естонії у сфері двосторонньої співпраці з 2006 року. Більше того, Україна була першою країною-бенефіціаром у 1998 році, коли Естонія почала здійснювати програми двосторонньої допомоги. Протягом цих років Естонія вклала у підтримку розвитку України понад 9 млн євро, з яких 6 млн були виділені впродовж 2014–2016 років.

Наголос у цій двосторонній співпраці робиться на заходи, що **сприятимуть** реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС. У 2017 році співпраця Естонії з Україною у сфері розвитку **зосереджується на** розбудові демократії та ефективного управління (включаючи електронне урядування та рішення ІКТ у державному управлінні), а також на підтримці бізнес-середовища та **освіти**. Основними бенефіціарами двостороннього співробітництва у сфері розвитку є урядові та неурядові організації, органи місцевої влади, університети тощо.

Участь у секторі ПТО України та вплив на нього: Фонд «Innove» реалізує у Волинській області проект з впровадження досвіду Естонії у сфері реформування професійної освіти.

Метою проекту є надання підтримки професійно-технічним навчальним закладам Волинської області та МОН України щодо розвитку системи ПТО в рамках української Стратегії розвитку освіти до 2021 року.

Безпосереднім **завданням проекту** є поділитися передовим досвідом Естонії у сфері реформування професійної освіти, що був накопичений протягом останніх 20 років, з метою надання Україні допомоги у підготовці робітничих кадрів для її економіки та інтеграції з ЄС.

Проект побудований на обміні досвідом естонських директорів закладів професійної освіти, ключових викладачів та роботодавців, що залучені до здійснення підготовки кадрів, з директорами та викладачами п'яти українських пілотних закладів, та передбачає їхнє стажування у навчальних закладах Естонії. Тривалість проекту становить 21 місяць. У разі успіху, проект послужить хорошим прикладом для реформування ПТО в інших регіонах України.

Програми ЄС для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку («U-LEAD з Європою»)

U-LEAD (<http://ulead.org.ua/>; Початкова Фаза: <http://tsnap.ulead.org.ua/en/>; Компонент 2: <http://component2.ulead.org.ua/>) – це програма Європейського Союзу та його країн-членів Данії, Естонії, Польщі та Швеції, яка впроваджується за підтримки багатьох донорів та сприяє створенню прозорої і підзвітної багаторівневої системи управління, яка реагуватиме на потреби громадян. Програма розрахована на 2016–2017 роки та має бюджет 102 млн євро.

Головним партнером U-LEAD в Україні є *Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон)*. Програма реалізується за підтримки *Європейської Комісії, Федерального міністерства економічного співробітництва і розвитку Німеччини, Міністерства закордонних справ Данії, Міністерства закордонних справ Естонії, Міністерства закордонних справ Польщі та Міністерства закордонних справ Швеції*. Відповідно, два компонента нинішньої програми впроваджуються Німецьким товариством міжнародного співробітництва (**GIZ**) – *посилення спроможності щодо проведення реформ, децентралізації та регіональної політики*, та Шведським агентством міжнародного розвитку (**SIDA**) – *створення ефективних центрів надання адміністративних послуг, підвищення поінформованості населення про місцеве самоврядування за допомогою делегованої співпраці*.

Участь у секторі ПТО України та вплив на нього:

- На прохання МОН в межах загального мандату програми U-LEAD було розроблено пакет заходів для сектора ПТО. Метою цих ініціатив є сприяння *регіональному розвитку та посилення потенціалу на різних адміністративних рівнях* **«Сприяння формуванню в Україні управління ПТО, що базується на фактичних даних»**.

Запропоновані заходи доповнюють інші минулі та нинішні донорські ініціативи та добре узгоджуються з пріоритетними діями політичного рівня у сфері ПТО, що передбачені планом дій Уряду на 2017 рік, а саме з: оптимізацією існуючих ресурсів ПТО, впровадженням елементів дуальної системи навчання та формуванням регіонального замовлення з урахуванням потреб ринку праці.

Загальна мета полягає у створенні кращих можливостей для реагування системи ПТО на потреби ринку праці та цілі регіонального розвитку. Передбачено **три конкретні цілі**, що реалізовуватимуться *на рівні макрорегіону Рівненської та Львівської областей (1 та 2), та на національному рівні (3)*, а саме:

1. Налагодження ефективних методів співпраці між ПТНЗ та роботодавцями для визначення профільної спеціалізації закладів, розробки та надання навчальних програм.
2. Створення на місцевому та регіональному рівнях механізмів збору інформації про ринок праці, його дослідження та прогнозування.
3. Вдосконалення систем нагляду, планування та регулювання для налагодження в регіонах системи управління ПТО, що базуватиметься на фактичних даних та результативності.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)

ЄБРР (<http://www.ebrd.com>) надає Україні комплексний пакет підтримки з метою стабілізації та закріплення її реформ. ЄБРР також приділяє увагу таким питанням як: посилення енергоефективності та енергетичної безпеки, розкриття сільськогосподарського та промислового потенціалу, створення якісної інфраструктури та зміцнення фінансового сектора, адміністративна підтримка та внески до Чорнобильського Фонду «Укриття» з метою надання Україні допомоги із перетворенням місця аварії 1986 року.

Загальні відомості про проекти ЄБРР в Україні: <http://www.ebrd.com/where-we-are/ukraine/data.html>

Група фінансування та розвитку МСП <http://www.ebrd.com/what-we-do/sectors-and-topics/ebd-small-business-initiative.html>

Участь у секторі ВО України та вплив на нього: Група фінансування та розвитку МСП підтримує сектор освіти з 2016 року, але у сфері ВО. Група налагодила ефективне **співробітництво з Сумським університетом** у сфері оновлення навчальних програм з метою надання студентам сучасної освіти у харчовому секторі; проект співпраці, що реалізується у залученні доповідачів ЄБРР та професорів університету до спільних заходів та лекцій для студентів ветеринарного, аграрного та м'ясного напрямків; коригування співвідношення між теоретичними та практичними частинами навчальних програм з метою збільшення частки практики до 60 % з 2019 року; створення міжуніверситетської освітньої платформи для обміну простою у розумінні інформацією з актуальних питань (замість написаних важкою мовою звітів), та створення короткострокових онлайн курсів для самоосвіти студентів.

Участь у секторі ПТО та вплив на нього: Діяльність Групи у секторі ПТО обмежується мандатом організації у сфері розвитку приватного сектора, але у випадку надходження запитів з боку приватного сектора, група завжди відкрита для співпраці.

Шведське агентство міжнародного розвитку (SIDA)

SIDA (<http://www.sida.se/English/where-we-work/Europe/Ukraine-/Our-work-in-Ukraine/>) займається розвитком співпраці з Україною з 1995 року і сьогодні її допомога стосується переважно *розвитку ринку, демократії, прав людини та захисту довкілля*. У зв'язку з конфліктом на сході України SIDA також надає країні гуманітарну допомогу (зокрема на суму 26,4 млн дол. США у 2016 році).

Загальна інформація: Шведська співпраця у сфері розвитку допомагає знижувати рівень бідності у світі шляхом ініціатив у сфері економічного та політичного розвитку у бідних країнах, що посилюють їхню демократію та створюють умови для виходу людей з бідності.

Завданням шведської програми співпраці у сфері розвитку є створення можливостей для людей, що живуть за межею бідності та зазнають утисків, покращити умови їхнього життя. Кожний, хто живе і сплачує податки у Швеції, робить свій внесок у цю допомогу. Рішення про суму коштів, що виділяються на проекти розвитку у річному бюджеті, приймається Урядом. Вже тривалий час ця сума становить один відсоток ВВП Швеції. Шведське агентство міжнародного розвитку (SIDA) уповноважене розпоряджатися половиною усього бюджету Швеції, що виділяється на програми допомоги, і підпорядковується Міністерству зовнішніх справ Швеції.

Пріоритети SIDA в Україні: наголос робиться на підтримці зайнятості шляхом фінансування проектів НДО у сфері підготовки та перепідготовки, що впроваджуються закладом Beetroot Academy для представників приватного сектора. Постійних проектів для ПТО агентство не впроваджує, але готове підтримувати діяльність ЄС і (або) інших донорів у сфері професійної освіти в рамках великої програми. Агентство сприяє у налагодженні співпраці зі шведськими установами.

Проект ЄС «FORBIZ»

Проект «FORBIZ» (<http://forbiz.org.ua/>) був розпочатий у 2016 році Представництвом Європейського Союзу в Україні за підтримки Міністерства економічного розвитку і торгівлі.

Проект спрямований на підтримку малого і середнього підприємництва в Україні та покращення бізнес-клімату країни.

Проект «FORBIZ» являє собою команду з 60 досвідчених експертів віком близько 30 років з різних питань у цій сфері, і має за мету сприяти покращенню регулювання шляхом налагодження партнерства між Урядом та бізнесом. Діяльність проекту охоплює такі питання: безперервний аналіз законодавства, аналіз проектів законодавчих актів, сприяння співпраці між регуляторами та бізнесом у галузях енергетики та житлово-комунального господарства, сільського господарства, будівництва, транспорту та інфраструктури, нагляду за ринком, міжнародної торгівлі та інформаційних технологій.

Участь у секторі ПТО та вплив на нього: Діяльність проекту «FORBIZ» у секторі освіти і навчання обмежена, але сектор ПТО може використовувати його платформу ефективного регулювання «PRO» для розвитку підприємницьких навичок, оскільки вона надає чіткі настанови щодо відкриття власного приватного бізнесу <https://regulation.gov.ua/startup/index>

Залучення сектора ПТО передбачене в рамках розробки **Стратегії МСП до 2020 року**, яка слугуватиме дорожньою картою для покращення бізнес-середовища <http://blogs.ec.europa.eu/promotingenterprise/ukraine-launches-the-sme-2020-strategy-development-process-to-boost-a-sustainable-business-environment-in-the-country/>

Проект ЄС у Рівненській та Волинській областях

У **2014–2017** роках ЄС надавав підтримку департаментам освіти і науки Рівненської та Волинської обласних державних адміністрацій, Волинському ресурсному центру (західноукраїнська непідприємницька громадська організація) у впровадженні проекту **«Покращення системи підготовки кадрів для потреб економіки Волинського субрегіону»**. Проект передбачає дослідження ринку праці, роботу з найпроблемнішими ділянками в підготовці робітничих професій, створення доступу до інструментів професійної орієнтації і вибору професії та до засобів формування активної поведінки на ринку праці – від пошуку роботи до започаткування власної справи, сприяння соціальному діалогу роботодавців і держави в питаннях професійно-технічного навчання, формування нової якості трудових ресурсів, яка зможе стати конкурентною перевагою субрегіону в боротьбі за інвестиції та нові робочі місця та призведе до зменшення міжрегіональних економічних диспропорцій.

Більше інформації можна знайти за посиланням <http://surdp.eu/en/Improving-Vocational-Training-System-according-to-the-needs-of-the-Volyn-sub-regional-economy>

[↻ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 7. СУБВЕНЦІЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ МІСЦЕВИМ БЮДЖЕТАМ

на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів,
тис. грн

Регіон	2016 (факт.)	2017 (план.)
Вінницька область	330,0	599,0
Волинська область	330,0	599,0
Дніпропетровська область	13 143,8	330,0
Донецька область	469,5	330,0
Житомирська область	330,0	599,0
Закарпатська область	628,5	330,0
Запорізька область	330,0	599,0
Івано-Франківська область	628,5	330,0
Київська область	330,0	330,0
Кіровоградська область	628,5	19 860,0
Луганська область	628,5	330,0
Львівська область	329,7	599,0
Миколаївська область	330,0	330,0
Одеська область	628,5	330,0
Полтавська область	330,0	330,0
Рівненська область	329,9	599,0
Сумська область	628,5	330,0
Тернопільська область	628,5	330,0
Харківська область	330,0	19 860,0
Херсонська область	17 009,1	330,0
Хмельницька область	330,0	599,0
Черкаська область	628,5	330,0
Чернівецька область	327,5	599,0
Чернігівська область	330,0	599,0
м. Київ	328,5	599,0
Всього	40 266,0*	50 000,0

*Примітка: у 2016 році було виділено та витрачено на модернізацію ПТО лише 40,3 млн грн з запланованого обсягу 50,0 млн грн.

Джерело: Міністерство фінансів України

[Назад до тексту](#)

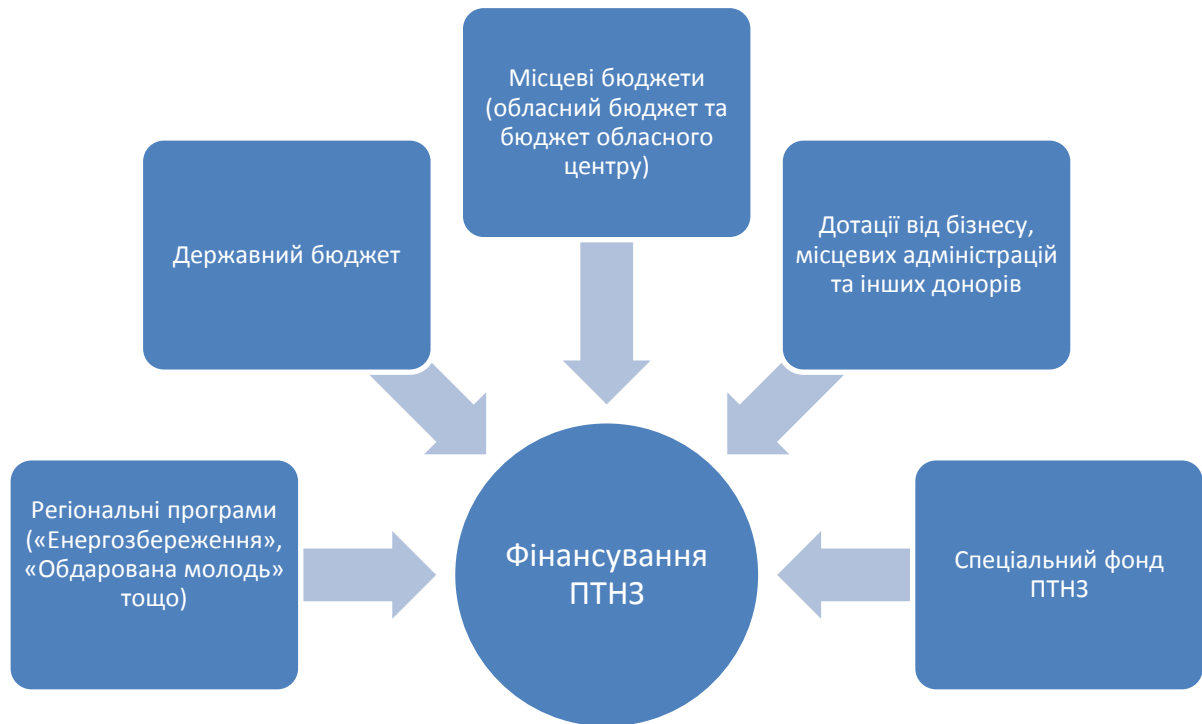
ДОДАТОК 8. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ

Постанова КМУ № 818 від 16 листопада 2016 року

1. Виноградар (6112)
2. Бджоляр (6123)
3. Монтер колії (7129)
4. Налагоджувальник верстатів і маніпуляторів з програмним керуванням (7223)
5. Монтажник систем вентиляції, кондиціонування повітря, пневмотранспорту й аспірації (7233)
6. Слюсар з ремонту дорожньо-будівельних машин та тракторів (7233)
7. Живописець (7324)
8. Тістороб (7412)
9. Верстатник деревообробних верстатів (7423)
10. Бурильник експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту та газ (8113)
11. Помічник бурильника експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту й газ (8113)
12. Моторист бурової установки (8113)
13. Верстатник широкого профілю (8211)
14. Токар (8211)
15. Фрезерувальник (8211)
16. Складальник корпусів металевих суден (8284)
17. Помічник машиніста тепловоза (8311)
18. Помічник машиніста електровоза (8311)
19. Машиніст бурової установки (будівельні роботи) (8332)

[↪Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 9. СТРУКТУРА ФІНАНСУВАННЯ СЕКТОРА ПТНЗ НА ПРИКЛАДІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

[↻ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 10. КАПІТАЛЬНІ ВИДАТКИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ НА ПТО ЗА РЕГІОНАМИ У 2015–2017 РОКАХ, %

Регіон	Частка капітальних видатків у видатках регіонального бюджету, %			
	2015	2016	2017	Середнє
Вінницька область	3,7	6,4	1,0	3,7
Волинська область	2,3	0,5	0,6	1,1
Дніпропетровська область	2,4	3,2	0,4	2,0
Донецька область	3,8	2,7	0,7	2,4
Житомирська область	0,3	0,3	0,1	0,2
Закарпатська область	3,8	1,9	0,6	2,1
Запорізька область	0,9	2,7	1,1	1,6
Івано-Франківська область	0,8	0,5	0,3	0,5
Київська область	0,4	0,6	0,5	0,5
Кіровоградська область	0,7	3,1	10,4	4,7
Луганська область	1,3	0,7	0,9	1,0
Львівська область	3,9	0,7	0,1	1,6
Миколаївська область	0,4	1,3	1,3	1,0
Одеська область	0,7	0,8	0,8	0,8
Полтавська область	0,6	0,5	0,7	0,6
Рівненська область	0,7	0,9	0,3	0,6
Сумська область	6,3	0,6	0,8	2,6
Тернопільська область	0,9	0,8	0,7	0,8
Харківська область	0,2	1,6	0,2	0,7
Херсонська область	0,4	9,1	0,1	3,2
Хмельницька область	0,9	1,2	0,9	1,0
Черкаська область	1,1	1,2	0,5	1,0
Чернівецька область	1,2	1,0	1,0	1,1
Чернігівська область	0,3	0,5	0,3	0,4
м. Київ	1,5	2,9	3,1	2,5
м. Севастополь	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.
Автономна Республіка Крим	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.
Всього по Україні	1,8	2,0	1,0	1,6

Джерело: Міністерство фінансів України та власні розрахунки

[↻ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 11. ДАНІ ЩОДО ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ УЧНІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ СИСТЕМИ ПТО СТАНОМ НА КІНЕЦЬ 2015 РОКУ

№	Приймаюча область	Прийнято учнів, всього	Звідки						Працевлаштовано викладачів
			АР Крим	Севастополь	Донецька область		Луганська область		
					всього	дітей-сиріт	всього	дітей-сиріт	
1	Вінницька обл.	59	2	-	26	4	31	9	-
2	Волинська обл.	15	3	1	4	-	7	-	-
3	Дніпропетровська обл.	136	3	-	91	8	42	2	8
4	Донецька обл.	190	-	-	173	53	17	2	7
5	Житомирська обл.	22	1	-	12	-	9	-	-
6	Закарпатська обл.	5	1	-	2	-	2	-	-
7	Запорізька обл.	170	4	-	134	18	32	1	4
8	Івано-Франківська обл.	8	-	-	2	-	6	-	-
9	Київська обл.	72	3	1	45	11	23	1	6
10	Кіровоградська обл.	36	-	-	14	3	22	5	2
11	Луганська обл.	155	-	-	6	-	149	23	39
12	Львівська обл.	44	5	1	25	1	13	1	1
13	Миколаївська обл.	42	3	-	26	-	13	-	3
14	Одеська обл.	73	-	-	12	2	61	41	1
15	Полтавська обл.	82	2	-	40	2	40	3	7
16	Рівненська обл.	23	2	-	14	-	7	1	2
17	Сумська обл.	60	2	1	39	5	18	2	3
18	Тернопільська обл.	13	3	-	5	-	5	-	2
19	Харківська обл.	333	-	-	146	16	187	20	3
20	Херсонська обл.	38	4	-	19	3	15	5	1
21	Хмельницька обл.	34	2	-	14	1	18	3	2
22	Черкаська обл.	22	-	-	16	-	6	1	-
23	Чернівецька обл.	20	-	-	13	1	7	-	1
24	Чернігівська обл.	20	-	-	10	2	10	1	-
25	м. Київ	240	12	1	113	9	114	3	9
Всього		1912	52	5	1001	139	854	124	101

[↻ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 12. СТАТИСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЧИННИКИ, ЩО МАЮТЬ ВПЛИВ НА ПТО

1) Стійке скорочення населення України як у містах, так і в сільській місцевості

	1990	2014 ²	2015 ²	2016 ²	2017 ²	порівняння 1990– 2016 рр.	порівняння 1990– 2017 рр.	на серпень- вересень 2017 р.
ЧИСЕЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ								
Загальна чисельність наявного населення								
	станом на 1 січня року							
всього	51 838 500	45 426 200	42 929 300	42 760 500	42 584 500	-9 078 000	-9 254 000	42 444 919
міського	34 869 200	31 336 600	29 673 100	29 585 000	29 482 300	-5 284 200	-5 386 900	
сільського	16 969 300	14 089 600	13 256 200	13 175 500	13 102 200	-3 793 800	-3 867 100	
Загальна чисельність постійного населення								
всього	51 556 500	45 245 900	42 759 700	42 590 900	42 414 900	-8 965 600	-9 141 600	42 275 282
чол.	23 826 200	20 918 300	19 787 800	19 717 900	19 644 600	-4 108 300	-4 181 600	
жін.	27 730 300	24 327 600	22 971 900	22 873 000	22 770 300	-4 857 300	-4 960 000	

2) Природний приріст населення має від'ємне значення через стійке скорочення народжуваності; від'ємне сальдо міграції

	1990	2014 ²	2015 ²	2016 ²	порівняння 1990–2016 рр.	на серпень- вересень 2017 р.
на 1000 наявного населення						
Кількість живонароджених	657 200	465 900	411 800	397 000	-260 200	243 862
Смертність	629 600	632 300	594 800	583 600	-46 000	386 505
Природний приріст, скорочення (–) населення	27 600	-166 400	-183 000	-186 600	-214 200	-142 643
Міграція населення між Україною та іншими країнами, зростання/скорочення (–) населення	78 300	22 600	14 200	10 600	-67 700	3020

3) Старіння населення; стійке скорочення потенційної кількості учнів ПТО

	1990	2014 ²	2015 ²	2016 ²	2017 ²	порівняння 1990–2016 рр.	порівняння 1990–2017 рр.
ПОСТІЙНЕ НАСЕЛЕННЯ ЗА ВИБРАНИМИ ВІКОВИМИ ГРУПАМИ							
0–14	11 084 200	6 710 700	6 449 200	6 494 300	6 535 500	-4 589 900	-4 548 700
0–15	11 814 300	7 120 100	6 816 000	6 856 300	6 887 000	-4 958 000	-4 927 300
0–17	13 305 000	8 009 900	7 614 700	7 614 000	7 615 600	-5 691 000	-5 689 400
16–59	30 291 400	28 372 500	26 613 300	26 317 400	25 982 000	-3 974 000	-4 309 400
15–64	34 297 700	31 606 400	29 634 700	29 327 700	29 011 900	-4 970 000	-5 285 800
18+	38 251 500	37 236 000	35 145 000	34 976 900	34 799 300	-3 274 600	-3 452 200
60+	9 450 800	9 753 300	9 330 400	9 417 200	9 545 900	-33 600	95 100
65+	6 174 600	6 928 800	6 675 800	6 768 900	6 867 500	594 300	692 900

4) Скорочення рівня народжуваності у ранньому віці та, частково, в оптимальному віці для народження дітей; додатний рівень оптимального віку для народження дітей; зростання частки народжень у віці ризику; збільшення очікуваної тривалості життя для жінок

	1990	2014	2015	2016	порівняння 1990–2016 рр.	
НАРОДЖУВАНІСТЬ						
Вікові коефіцієнти народжуваності (живонароджених дітей на 1000 жінок певного віку)						
15–49		53,3	44,5	44,2	42,7	-10,6
15–19		59,1	0,3 %	27,3	25,3	-33,8

20–24	161,8	89,9	92,3	87,8	-74,0
25–29	87,6	91,3	91,8	90,1	2,5
30–34	41,6	60,6	58,8	58,7	17,1
35–39	15,1	27,6	27,3	27,3	12,2
40–44	3,4	5,5	5,6	5,8	2,4
45–49	0,1	0,4	0,4	0,5	0,4
Сумарний коефіцієнт народжуваності (на 1 жінку)	1,850	1,498	1,506	1,466	-0,4
Очікувана тривалість життя при народженні, років					
всього	70,42	71,37	71,38	71,68	1,3
чол.	65,60	66,25	66,37	66,73	1,1
жін.	74,82	76,37	76,25	76,46	1,6

5) Стійке зростання та розвиток міст, скорочення сільських населених пунктів

	1990	2014	2015	2016	2017	порівняння 1990–2016 рр.	порівняння 1990–2017 рр.
АДМІНІСТРАТИВНІ ОДИНИЦІ УКРАЇНИ							
Райони	479	490	490	490	490	11,0	11
Об'єднані територіальні громади	-	-	-	93	126	93	126
Міста	436	460	460	460	460	24	24
з яких: міст зі спеціальним статусом, республіканського та обласного значення	145	182	184	187	189	42	44
Селищ міського типу	927	885	885	885	885	-42	-42
Сільських населених пунктів	28 804	28 397	28 388	28 385	28 377	-419	-427

6) Загальне скорочення навчальних закладів усіх типів, крім ВНЗ

	1990	2014	2015	2016	2017	порівняння 1990–2016 рр.	порівняння 1990–2017 рр.
ОСВІТА							
Всього навчальних закладів (за даними ДСС)							
Дошкільних навчальних закладів	24 500	15 000	14 800	14 900		-9 600	
Загальноосвітніх шкіл	21 800	19 300	17 600	17 300	16 900	-4 500	-4 900
ПТНЗ	1246	814	798	787	784	-459	-462
ВНЗ 1 та 2 рівн. акр.: спеціалісти	742	478	387	371	370	-371	-372
ВНЗ 3 та 4 рівн. акр.: спеціалісти	149	325	277	288	287	139	138

7) Відсутність чіткого розуміння типів навчальних закладів за рівнями освіти у секторі ВО; велика кількість державних ВНЗ

	2017
Усього ВНЗ та науково-дослідницьких установ, та їхні типи (Єдина державна електронна база з питань освіти)	
Академії	77
Відокремлені підрозділи	550
Інститути	270
Коледжі	423
Консерваторії (музичні академії)	1
Без типу	21
Технікуми (коледжі)	217

	2017
Університети	207
Всього:	1766
з яких за формою власності	
Державні	1102
Комунальні	247
Приватні	417

8) Очевидна популярність ВО серед учнів шкіл

	1990	2014	2015	2016	2017	порівняння 1990–2016 рр.	порівняння 1990–2017 рр.
Кількість учнів/студентів							
Дошкільні навчальні заклади	2 428 000	1 295 000	1 291 000	1 300 000		-1 128 000	
Загальноосвітні школи	713 200	4 204 000	3 757 000	3 783 000	3 846 000	3 069 800	3 132 800
ПТНЗ	643 400	315 600	304 100	285 800	273 000	-357 600	-370 400
ВНЗ 1 та 2 рівн. акр.: спеціалісти	757 000	329 000	251 300	230 100	217 300	-526 900	-539 700
ВНЗ 3 та 4 рівн. акр.: спеціалісти	881 300	1 723 700	143 800	1 375 200	1 369 400	493 900	488 100

9) Скорочення набору до ПТНЗ та ВНЗ 1-2 рівнів акредитації;

	1990	2014	2015	2016	порівняння 1990–2016 рр.
Зараховано учнів/студентів					
ПТНЗ	380 500	178 000	176 600	157 900	-222 600
ВНЗ 1 та 2 рівн. акр.: спеціалісти	241 000	69 500	63 200	60 600	-180 400
ВНЗ 3 та 4 рівн. акр.: спеціалісти	174 500	291 600	259 900	253 200	78 700

10) Стійке скорочення кількості випусників з 1990 року (усі рівні)

	1990	2014	2015	2016	2017	порівняння 1990–2016 рр.	порівняння 1990–2017 рр.
Випусників							
Загальноосвітні школи II рівня	696 000	411 000	339 000	336 000	329 000	-360 000	-367 000
Загальноосвітні школи III рівня	406 000	304 000	247 000	229 000	211 000	-177 000	-195 000
ПТНЗ: кваліфіковані робітники	376 700	182 000	165 000	152 800		-223 900	
ВНЗ 1 та 2 рівн. акр.: спеціалісти	228 700	79 100	73 400	68 000		-160 700	
ВНЗ 3 та 4 рівн. акр.: спеціалісти	136 900	405 400	374 000	318 700		181 800	
Педагогічного складу							
Загальноосвітні школи	537 000	508 000	454 000	444 000	438 000	-99 000	-99 000

11) Скорочення населення вікової групи 15–70 та групи працездатного віку, та зростання серед них рівнів безробіття

	2014	2015	2016	порівняння 1990–2016 рр.	на серпень-вересень 2017 р.
БАЗОВІ ПОКАЗНИКИ РИНКУ ПРАЦІ (річні дані)					
Економічно активне населення					
віком 15–70 років	19 920 900	18 097 900	17 955 100	-1 965 800	17 830 600
віком 15–70 років, відсотків від загальної чисельності населення відповідної вікової групи	62,4	62,4	62,2	-0,2	
працездатного віку	19 035 200	17 396 000	17 303 600	-1 731 600	17 151 500

працездатного віку, у відсотках від загальної чисельності населення відповідної вікової групи	71,4	71,5	71,1	-0,3	
---	------	------	------	------	--

	2014	2015	2016	порівняння 1990–2016 рр.
Зайнятого населення				
віком 15–70 років	18 073 300	16 443 200	16 276 900	-1 796 400
віком 15–70 років, відсотків від загальної чисельності населення відповідної вікової групи	56,6	56,7	56,3	-0,3
працездатного віку	17 188 100	15 742 000	15 626 100	-1 562 000
працездатного віку, у відсотках від загальної чисельності населення відповідної вікової групи	64,5	64,7	64,2	-0,3

- 12) Загалом, з 2014 року спостерігається скорочення рівня безробіття, при чому рівень серед жінок є нижчим, а серед чоловіків – вищим
- 13) Рівень безробіття серед міського населення узгоджується із загальним скороченням населення, а для сільського населення показники протилежні – незважаючи на скорочення населення, рівень безробіття зростає
- 14) З 2014 року потреба роботодавців у робітничих кадрах зросла на 31 200 робочих місць

	2014	2015	2016	2017	порівняння 1990–2016 рр.	порівняння 1990–2017 рр.	на серпень-вересень 2017 р.
Безробітних (за методологією МОП)							
віком 15–70 років	1 847 600	1 654 700	1 678 200		-169 400		
у віці 15–70 років, у відсотках від загальної чисельності населення відповідної вікової групи	9,3	9,1	9,3		0,0		
працездатного віку	1 847 100	1 654 000	1 677 500		-169 600		
працездатного віку, у відсотках від загальної чисельності населення відповідної вікової групи	9,7	9,5	9,7		0,0		
Кількість зареєстрованих безробітних	458 600	461 100	407 200	429 000		-29 600	393 700
жін.	251 442	274 725	221 716	211 500		-39 942	171 900
чол.	208 925	185 442	181 291	217 500		8575	131 100
міське населення	284 525	287 733	238 033	224 500		-60 025	183 600
сільське населення	175 842	172 433	164 975	204 500		28 658	119 400
Потреба роботодавців у робітничих кадрах	35 300	25 900	36 000			31 200	66 500
середній розмір допомоги на випадок безробіття, грн	1179	1289	1678	2015		836	1988

- 15) Коефіцієнт працевлаштування був високим як серед чоловіків, так і серед жінок (приблизно 95 %) у 2016 році

	2014	2015	2016	2017	порівняння 1990–2017 рр.	на серпень-вересень 2017 р.
Працевлаштування зареєстрованих безробітних						

жін.	227 000	218 800	209 500	10 400	-17 500	147 500
чол.	267 000	225 800	189 200	8300	-77 800	163 900

- 16) Середня зарплатня серед жінок є нижчою за зарплатню чоловіків приблизно на один прожитковий мінімум

	2014	2015	2016	2017	порівняння 1990–2016 рр.
Середня місячна заробітна платня					
гривень	3480	4195	5183	6784	
жін.	3037	3631	4480	6243	
чол.	3979	4848	6001	7779	
у відсотках від мінімального прожиткового рівня для працездатного населення (що діяв у грудні відповідного року)	285,7	304,4	323,9		38,2
у відсотках від показників минулого року	93 511	79,8	109		15,5

	2014	2015	2016	2017	на серпень-вересень 2017 р.
Мінімальний прожитковий рівень					
всього	1176	1176	1544	1544	1624
для вікової групи 0–6 років	1032	1032	1355	1355	1426
для вікової групи 6–18 років	1286	1286	1689	1689	1777
для осіб працездатного віку	1218	1218	1600	1600	1684
Для осіб, що втратили працездатність	949	949	1247	1247	1312

	2014	2015	2016	порівняння 1990–2016 рр.
Штатні працівники				
Середня кількість штатних працівників (на підприємствах із кількістю працівників 10+)	8 959 000	8 065 000	7 868 000	-1 091 000

- 17) Загальний рівень ротації кадрів (на підприємствах з понад 10 працівниками) по країні з причин прийому на роботу є вищим, ніж через звільнення

	2014 ²	2015 ²	2016 ²	порівняння 1990–2016 рр.
Рівень ротації кадрів (на підприємствах з понад 10 працівниками), у відсотках від загальної кількості штатних працівників				
для прийому на роботу	22,8	24	26,1	3,3
для звільнень	30,3	30,2	29,2	-1,1

[↻ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 13. ЗРАЗОК ЗАПОВНЕНОЇ ФОРМИ ПОТРЕБ ПТНЗ, ЩО БУЛИ ОТРИМАНІ ВІД РЕГІОНІВ

Державний професійно-технічний навчальний заклад «Дніпровський регіональний центр професійно-технічної освіти»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Повна назва та орган підпорядкування	Державний професійно-технічний навчальний заклад «Дніпровський регіональний центр професійно-технічної освіти»; Міністерство освіти і науки України
Місцезнаходження	Україна, 49057, м. Дніпро, проспект Богдана Хмельницького, 229
Тип навчального закладу	Професійно-технічний навчальний заклад
Форма навчання та рівень акредитації	Денна, третій
Форма власності	державна
Джерела фінансування (вказати % за рахунок Державного бюджету, місцевих бюджетів (обласний, районний, міський), приватних та власних коштів)	100% місцевий бюджет
Спеціалізація (професійний напрямок)	1. Загальних для всіх галузей економіки; 2. Загальні професії електротехнічного виробництва ; 3. Будівельних,монтажних і ремонтно-будівельних робіт ; 4. Автомобільного транспорту; 5. Хлібопекарського та макаронного виробництва; 6. Громадського харчування
Перелік професій за освітньо – кваліфікаційним рівнем – молодший спеціаліст:	-
Перелік професій за освітньо – кваліфікаційним рівнем – кваліфікований робітник:	7212 Електрогазозварник, 7212Електрозварник на автоматичних та напіваавтоматичних машинах; 7212Електрогазозварник; 7139 Опоряджувальник будівельний; 7141 Маляр; 7141 Маляр з оброблення декорацій 4190 Монтажник експозиції та художньо-оформлювальних робіт; 5122 Кухар, 7412 Кондитер; 5122 Кухар; 7412 Кондитер; 4112 Оператор комп`ютерного набору , 4211 Контролер-касир; 7231 Слюсар з ремонту автомобілів; 4211 Контролер-касир 4112 Оператор комп`ютерного набору 8274 Машиніст тістообробних машин 7412 Пекар 7412 Кондитер; 7133 Штукатур, 4132 Лицювальник-плиточник, 7141 Маляр; 7412 Пекар, 7412 Тістороб, 8274 Машиніст тістообробних машин, 7412 Формувальник тіста, 7412 Кондитер; 7233 Слюсар з виготовлення деталей та вузлів систем вентиляції, кондиціонування повітря, пневмотранспорту й аспірації; 7136 Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування;

	7131 Покрівельник рулонних покрівель і покрівель із штучних матеріалів
Кількість студентів (в т.ч. чол./жін.)	829 (413/416)
Кількість викладачів, педпрацівників	116
Кількість років навчання	3р.; 2,5р.; 2р.; 1р.; 1р.5міс.
Вартість навчання одного студента на рік (калькуляція вартості надання освітніх послуг)	35125
Рік проведення останнього капітального ремонту	-
Структура витрат у грн:	
Поточні	29065349,0
Капітальні	53864,0
Всього:	29119213,0
Структура витрат у % до загальних витрат:	
Поточні	99,8
Капітальні	0,2
Всього:	100
Структура витрат у грн.:	
Оплата праці та нарахування, професійний розвиток	18114189,0
Стипендії та соціальна допомога	4437622,0
Витрати на інфраструктуру навчального процесу (обладнання, устаткування)	1474742,0
Витрати на утримання закладу (комунальні , енергоносії та інші)	5038796,0
Капітальні витрати	53864,0
Інші витрати, пов'язані з навчанням (зазначити які)	
Всього:	29119213,0
Структура витрат у % до загальних витрат:	
Оплата праці та нарахування, проф. розвиток	62,2
Стипендії та соц. допомога	15,2
Витрати на інфраструктуру навчального процесу (обладнання, устаткування)	5,1
Витрати на утримання закладу (комунальні , енергоносії та інші)	17,3
Капітальні витрати	0,2
Інші витрати, пов'язані з навчанням (зазначити які)	
Всього:	100

ПОТОЧНИЙ СТАН ІНФРАСТРУКТУРИ

Найменування	Кількість	Кв.м	Рік введення в експлуатацію	Балансова вартість в грн (в актуальних цінах)	% Зносу (% амортизації)	Рік проведення кап ремонту (для будівель)
Всього будівель та споруд, з них:						
адміністративні						
учбові	3	19117,3	1968,1975,1974	3703534	100	
гуртожитки	2	5972,1	1975,1974	36789277	100	
інше (вказати які)						
Всього обладнання та устаткування, з них:		н/а				
Професійне обладнання для навчального процесу	307	н/а		670842	85,9	
Учбове обладнання, зокрема :	242	н/а		517286	95,9	
проектори	8	н/а		10174	100	
оргтехніка	234	н/а		507112	95,9	

інше		н/а			
------	--	-----	--	--	--

ОБГРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ІНФРАСТРУКТУРУ (БУДІВЛІ, ОБЛАДНАННЯ ТА УСТАТКУВАННЯ)

Об'єкт /Рік введення в експлуатацію	1968,1974,1975
НАЙМЕНУВАННЯ ЗАХОДУ (придбання, нове будівництво, капітальний ремонт, технічне переоснащення, енергозбереження, інше вказати конкретно)	Енергозбереження: -утеплення фасаду; -заміна та реставрація вікон та дверей; - заміна ламп на світлодіодні; -ремонт покрівлі (влаштування двускатної); -заміна труб (каналізаційних, водопостачання та теплопостачання) - реконструкція електромережі
Сумма, грн	55500000
Обґрунтування	Скорочення витрат на енергоносії
Рівень пріоритетності (3-високий, 2-середній, 1-помірний)	3

Об'єкт/Рік введення в експлуатацію	1968, 1974,1975
НАЙМЕНУВАННЯ ЗАХОДУ (придбання, нове будівництво, капітальний ремонт, технічне переоснащення, енергозбереження, інше вказати)	Благоустрій території: -відновлення асфальтового покриття; - відмостка; - ремонт та відновлення огорожі; - спил старих дерев; - омолодження дерев; - облаштування спортивних майданчиків
Сумма, грн	8100000
Обґрунтування	Безпека життєдіяльності
Рівень пріоритетності (3-високий, 2-середній, 1-помірний)	2

Об'єкт/Рік введення в експлуатацію	1968, 1974,1975
НАЙМЕНУВАННЯ ЗАХОДУ (придбання, нове будівництво, капітальний ремонт, технічне переоснащення, енергозбереження, інше вказати)	Технічне переоснащення: - влаштування пожежної сигналізації; - модернізація та придбання комп'ютерної та оргтехніки, звукової апаратури, кондиціонерів; - придбання обладнання, устаткування для навчально- виробничого процесу; - придбання сучасних учнівських меблів, стелажів, книжкових полиць; - бібліотечний фонд; - переобладнання їдальні; - побутова техніка для гуртожитків (холодильники, пральні машини, водонагрівальні баки,газові плити)
Сумма, грн	57000000
Обґрунтування	Підготовка висококваліфікованих робітників
Рівень пріоритетності (3-високий, 2-середній, 1-помірний)	3

Об'єкт/Рік введення в експлуатацію	1968, 1974,1975
НАЙМЕНУВАННЯ ЗАХОДУ (придбання, нове будівництво, капітальний ремонт, технічне переоснащення, енергозбереження, інше вказати)	Капітальний ремонт: навчальних кабінетів, лабораторій і навчально-виробничих майстерень, коридорів, сходових маршів, туалетів, актових залів, спортивних залів, гуртожитків.
Сумма, грн	7200000
Обґрунтування	Приведення будівель до євростандартів
Рівень пріоритетності (3-високий, 2-середній, 1-помірний)	2

[↻Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 14. РОЗРОБКА НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ В УКРАЇНІ

Розвиток національної системи кваліфікацій

З часу прийняття НРК у 2011 прогрес у цьому напрямку відбувався нерівномірно. Нововведення на кшталт впровадження професійних стандартів, створення галузевих комітетів, розробки та впровадження системи підтвердження результатів неформального та інформального навчання, нових освітніх стандартів та навчальних планів для професійної та вищої освіти на основі результатів навчання, нового законодавства у сфері професійної та вищої освіти частково мали місце, але загалом у цій сфері бракує системного підходу.

Важливість НРК була підтверджена статтею 432 Угоди про асоціацію, у якій сказано, що *«Сторони здійснюють заходи, спрямовані на активізацію обміну інформацією, практикою та досвідом, для заохочення більш тісного співробітництва в галузі професійно-технічної освіти та навчання, зокрема з метою: (а) розвитку систем професійно-технічної освіти та навчання, подальшого підвищення кваліфікації протягом трудової діяльності/життя, що відповідає реаліям в контексті змін на ринку праці; (б) створення національних механізмів з метою покращення прозорості та визнання кваліфікацій та компетенцій, використовуючи, коли це можливо, досвід ЄС».*

Національне агентство кваліфікацій

Створення Національного агентства кваліфікацій є одним із сьогоднішніх пріоритетів МОН. НАК потрібне для того, щоб здійснити у системі освіти перехід на використання професійних стандартів; планується, що Національне агентство кваліфікацій не лише координуватиме розробку освітніх та професійних стандартів, але також формуватиме вимоги до кваліфікацій та процесу їх визнання у контексті результатів неформального та інформального навчання шляхом здійснення оцінювання нових стандартів з метою визначення рівня компетентності, яким повинні володіти випускники після здобуття відповідного рівня освіти. У зв'язку з цим, існує необхідність у створенні незалежних центрів тестування для офіційного визнання кваліфікацій.

Національна рамка кваліфікацій

В грудні 2016 року Уряд ухвалив **План заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016–2020 роки** (Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1077 від 14 грудня 2016 року).

Одним з напрямів роботи є покращення системи інформування усіх зацікавлених сторін про різні аспекти процесу впровадження національних кваліфікацій і (або) Національної рамки кваліфікацій (НРК). У зв'язку з цим передбачено створити національний веб-сайт (платформу) для збору даних на єдиному онлайн порталі, розповсюджувати інформацію про навчання та професійні стандарти, сприяти можливостям визнання результатів попереднього навчання, створити Національний реєстр кваліфікацій (що офіційно включені до НРК) тощо.

Платформа кваліфікацій

Планом заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016–2020 роки передбачено створити платформу кваліфікацій з метою:

- a) розроблення веб-сайту та реєстру кваліфікацій у 2017 році;
- b) здійснення офіційного запуску платформи та реєстру у 2018 році;
- c) здійснення підтримки функціонування веб-сайту та реєстру з метою приведення Національної рамки кваліфікацій у відповідність до критеріїв Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя та Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, та створення електронного реєстру професій (занять) у 2018–2019 роках;
- d) здійснення самосертифікації НРК та пов'язання реєстру кваліфікацій та бази освітніх програм з порталом PLOTEUS Європейської Комісії у 2019 році.

План заходів із впровадження НРК також відкриває можливість для використання інформації про НРК у додатках до документів про здобуття ВО та ПТО (пункт 24), а також для забезпечення використання НРК як інструменту для визнання дипломів та кваліфікацій, отриманих в інших країнах, та підтвердження результатів неформального та інформального навчання (пункт 25).

Для громадян України ця платформа буде корисною, оскільки вона представлятиме інформацію про можливості навчання, програми обміну та можливості в рамках Еразмус+ та інших грантів, міститиме поради щодо переїзду на навчання до іншої країни, дозволить порівнювати рамки кваліфікацій. 60 % витрат на реалізацію цих заходів планується покрити за рахунок Державного бюджету.

Професійні стандарти

Ситуація із розробленням професійних стандартів є доволі складною та заплутаною. За цю роботу нині відповідають роботодавці, але Мінсоцполітики намагається розпочати процес створення методичних рекомендацій з розроблення професійних стандартів, оскільки методика, що застосовується роботодавцями, не було офіційно затверджено, однак, водночас, їхні стандарти наразі використовуються для розроблення стандартів освітніх.

Тим часом, ЄФО вже запустив процес розробки стандартів оцінювання для здійснення зовнішньої оцінки професійних кваліфікацій. З цією метою, ЄФО провів 11 липня семінар, за результатами якого учасники рекомендували сформувати три робочі групи для розроблення методичних рекомендацій щодо розробки професійних стандартів, освітніх стандартів та стандартів оцінювання.

Робочі групи повинні бути сформовані з представників усіх зацікавлених осіб сектора ПТО, але ані кількісних, ані якісних умов для цього немає. Робочі групи повинні були напрацювати: проект структури та методики щодо розроблення професійних стандартів для подальшого їх тестування на обраних МОН пілотних професіях (токарь, маляр, кухар) до 1 вересня; проект структури та методичних рекомендацій щодо розроблення освітніх стандартів до 15 жовтня; тестування методології до 15 грудня – здійснити тестування застосування цієї методики.

Планується, що після зимових свят дві робочі групи продовжать працювати над методиками розробки професійних та освітніх стандартів для зазначених професій. ЄФО допомагатиме із

їх тестуванням. Восени планується здійснити обговорення цієї роботи та ініціювати розробку методики для стандартів оцінювання. Підтримку цій роботі забезпечуватимуть Міжвідомча робоча група з розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій та ЄФО.

На сьогодні, Мінсоцполітики не має офіційної методики щодо розроблення професійних стандартів, ІПК продовжує розробляти професійні стандарти на основі власної, неофіційної методики; середня вартість розроблення одного професійного стандарту становить 100 000 грн, але може відрізнятись в залежності від професії.

Зміст ПТО

У 2016 році ЄФО розпочав важливу роботу з розроблення стандартів та навчальних програм, яка повинна допомогти впродовж наступних двох років прояснити більшість методологічних питань щодо способів переформулювання та впровадження нових стандартів та навчальних програм професійної освіти на компетентнісній основі. Традиційно склалося, що стандарти та навчальні програми ПТО є дуже централізованими та інтегровані у тарифно-кваліфікаційну систему, але у децентралізованій системі професійної освіти навчальні заклади, місцеві та, можливо, регіональні органи влади матимуть більшу автономію щодо формування навчальних програм у співпраці з місцевими зацікавленими сторонами. Національні стандарти все одно будуть важливими для забезпечення доступності, справедливості, актуальності та якості професійної освіти. Зароджується нова модель стандартів, що базується на професійних стандартах та забезпечує структуру для модульного та результато-орієнтованого підходу, а також може сприяти прозорості та якості шляхом приділення більшої уваги питанням оцінювання. Як зазначалося вище, ЄФО підтримує роботу зацікавлених осіб над визначенням цієї нової моделі стандартів.

Освітні стандарти

Нові стандарти професійно-технічної освіти вже базуються на компетентнісному підході. Рекомендації з розроблення Державних стандартів професійно-технічної освіти на основі компетентнісного підходу діють з червня 2016 року (Наказ МОН № 946 від 30 червня 2017 року). Наказом затверджуються Рекомендації щодо загальних характеристик, структури, форми, процедури та порядку розроблення стандартів, перелік професій для розроблення освітніх стандартів у 2017 році (20 стандартів) та учасники робочих груп.

Освітні стандарти розробляються працівниками відділу наукового та навчально-методичного забезпечення Інституту модернізації змісту освіти за участі представників ПТНЗ та, у деяких випадках, роботодавців. Негативною стороною цієї діяльності є добровільно-безоплатний характер роботи залучених фахівців.

Освітні стандарти базуються на професійних (якщо вони є) або на освітньо-кваліфікаційних характеристиках. **Стандартів оцінювання** у широкому розумінні не існує, і вони містяться у положеннях ДСПТО щодо порядку оцінювання.

У 2017 році було розроблено 40 стандартів професійно-технічної освіти, з яких до 16 ДСПТО вносяться коригування Мінсоцполітики та ФРУ, 19 були затверджені Наказом Міністра освіти і науки, та, загалом, 24 стандарти готуються до громадського обговорення.

Дисбаланс професійних вмінь у будівельній галузі

Експерти ЄФО дослідили будівельну галузь Львівської області та проаналізували потреби у кваліфікованих кадрах на підставі якісного дослідження серед роботодавців та працівників (Ірина Федець) та пункту багаторівневого державного регулювання (Ольга Лиса).

Встановлені відомості

- у Львівській області більшість підприємств будівельної галузі є малими підприємствами (45,2 %), які здійснюють будівельну діяльність і/або надають відповідні послуги (45,2 %);
- серед роботодавців переважають чоловіки (65 %) вікової групи близько 60 років, з яких 40 % є власниками бізнесу, а жінки (35 %) належать до вікової групи близько 45 років та переважно є кадровиками (41 %) та менеджерами інших напрямків (46 %);
- працівники також переважно є чоловіками (89 %) вікової групи близько 40 років, які мають професійно-технічну освіту (71 %), але також серед них є і жінки (11 %) вікової групи близько 46 років із професійно-технічною освітою (62 %).

Результати аналізу

- невідповідність між попитом на продукцію та послуги та повільним темпом розвитку будівельної галузі;
- дефіцит зварників, електромонтажників та мулярів на будівельному ринку праці;
- дисбаланс між твердженнями роботодавців про брак професійних (технічних) вмінь та задоволеністю працівників їхнім рівнем кваліфікації (76 % працівників);
- причиною дисбалансу професійних вмінь є низька якість освіти та небажання працівників навчатися;
- для покращення ПТО рекомендується збільшити частку практичного навчання та внести відповідні зміни до навчальних планів.

Рекомендації

- внесення змін до трудового законодавства з метою полегшення участі роботодавців у здійсненні навчання шляхом надання їм ініціативи;
- розвиток системи ДПП;
- забезпечувати підвищення кваліфікації без відриву від виробництва для працівників.

[!\[\]\(3211b5d1d968fc1665909b34f9f16010_img.jpg\) Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 15. ОГЛЯД НОВОЇ МОДЕЛІ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

Розроблено за сприяння ЄФО

У зв'язку з ситуацією, в якій опинилася Україна в результаті політичної та економічної кризи 2014 року, та кількома важливими проблемами, які впливають на майбутнє українського ринку праці, ЄФО ініціював створення **моделі прогнозування потреби у навичках** для того, щоб розпочати повномасштабний процес розвитку політики щодо ринку праці та сприяння у розробці ІСРП в Україні. Цей процес здійснювався у кілька основних етапів:

– **У 2012–2013 рр.** фахівці Мінекономрозвитку за підтримки українських експертів, у відповідь на зростаюче розуміння потреби в інструментах для якісного аналізу майбутніх тенденцій щодо професій і кваліфікацій, на основі статистичного аналізу тенденцій, розробили власну методологію.

– **У 2014-2015 рр.** українські експерти за консультаційної та фінансової підтримки Європейського фонду освіти, на основі сучасних міжнародних методологічних підходів, що їх застосовують Європейський центр розвитку професійного навчання, Європейський фонд освіти, компанія Economix Research & Consulting, розробили і вперше використали основні елементи **моделі прогнозування середньострокової потреби у навичках**, однак, технічно-методологічні й інституційні питання не дозволили вивести розроблену модель на робочий рівень.

– Роботу над моделлю було продовжено **у 2016 р.** і особливо **у 2017 р.** із потужною підтримкою з боку ЄФО. На цьому етапі основними цілями були: переглянути і вдосконалити модель для більш деталізованого прогнозу потреб у навичках (кваліфікаціях) та створення перевіреного і готового для використання інструментарію; розробити матеріали для повного відображення особливостей інструментарію та представлення користувачам основних результатів його застосування; навчитися використовувати результати прогнозування для цілей розробки відповідних заходів політики та інформування громадськості основні його результати.

– **Та**, завдяки колективним зусиллям ЄФО, НАНУ, ІДСД, ДСС та Мінсоцполітики, а також підтримці МЕРТ, **9 листопада 2017 року** модель та аналітичний звіт з прогнозування професійних навичок в Україні (проаналізовані результати останніх середньострокових (до 2025 року) прогнозів щодо робочої сили для українського ринку праці були представлені на семінарі «Модель прогнозування навичок – оновлена модель, нові результати» (Київ, Україна).

Належна інформаційна система ринку праці забезпечить здійснення загального середньострокового прогнозування потреб ринку праці, мотивуватиме молодь до здобуття професій та спеціальностей, у яких передбачається потреба; реформування Державної служби зайнятості в напрямку її перетворення на клієнто-орієнтовану службу із широким спектром послуг та можливостей підготовки з урахуванням потреб економіки держави в цілому та економіки кожного регіону.

Важливість ефективної ІСРП для вирішення нинішніх економічних проблем була визнана на найвищому рівні, що відображено у кількох нормативних документах, що стосуються визначення заходів та дій з розвитку системи прогнозування пропозиції і попиту на робітничі кадри, а саме у: Постанові Верховної Ради України «Про програму діяльності Кабінету Міністрів України» № 1099-VIII від 4 квітня 2016 року, Плані пріоритетних дій Уряду на 2017 рік та Середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року, що були затверджені Розпорядженням КМУ № 275-р від 3 квітня 2017 року; та у Розпорядженні КМУ № 1077-р від 14 грудня 2016 року «Про затвердження плану заходів із впровадження НРК на 2016–2020 роки». Останній документ передбачає модернізацію інструментарію для проведення моніторингових досліджень щодо реального працевлаштування випускників вищих і професійно-технічних навчальних закладів.

Згідно з чинними законами України та постановами Уряду, за формування системи прогнозування ринку праці в Україні відповідають МЕРТ, Мінсоцполітики та МОН^{73, 74, 75, 76}.

Таким чином модель розробляється для відповідних департаментів Мінсоцполітики, МЕРТ та МОН, що відповідають за прогнозування потреб ринку праці в робітничих кадрах, діяльність системи професійно-технічної освіти, наукових та освітніх організацій, що залучені до досліджень ринку праці.

Основні джерела даних, які використовуються для моделювання, це – річні масиви мікроданих обстеження робочої сили; офіційний демографічний прогноз; макроекономічний прогноз ВВП по секторах економіки; деякі показники макrorівня, наприклад показники безробіття, показники зайнятості і т. п.

Запропонована модель складається з п'яти основних модулів:

- **макромодуля (M1)** – для забезпечення інформаційної підтримки для середньострокового (5–10 років) прогнозування у сфері зайнятості в Україні для визначених секторів;
- **модуля оцінки попиту, обумовленого економічним розвитком (M2)** – для трансформації оцінки зайнятості по визначених секторах (одержану у M1) у прогнози попиту на професії та кваліфікації;
- **модуля оцінки попиту, обумовленого заміщенням робочої сили (M3)** – для прогнозування попиту на робочу силу за професіями і кваліфікаціями на кожний прогнозний рік;
- **модуля оцінки пропозиції робочої сили (M4)** – для здійснення оцінки пропозиції робочої сили на кожний прогнозний рік на основі даних офіційного демографічного прогнозу і прогнозу змін в економічній діяльності населення за віковими та гендерними групами;
- **модуля оцінки невідповідності (незбалансованості) попиту і пропозиції (M5)** – для порівняння пропозиції і попиту на робочу силу та визначення кваліфікації та групи професій, по яких очікується суттєва невідповідність між пропозицією і попитом.

⁷³ Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів» № 5499-VI від 20 листопада 2012 року
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5499-17>

⁷⁴ Постанова КМУ «Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі» № 459 від 20 серпня 2014 року,
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/459-2014%D0%BF/page3>

⁷⁵ Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України» № 423 від 17 червня 2015 року,
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/423-2015%D0%BF/page2>

⁷⁶ Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України» № 630 від 16 жовтня 2014 року,
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF>

Поточні потреби моделі:

- сприяння у подальшому коректному впровадженні моделі та її ефективному використанні найбільш потенційним користувачем, а саме Мінсоцполітики;
- вдосконалення (спрощення) мови моделі для полегшення її розуміння будь-якою особою.

У звіті окреслено деякі **додаткові виклики для ринку праці**: неперервне підвищення кваліфікації робітничих кадрів в напрямку вищого і найвищого рівня освіти в Україні; специфіка участі на ринку праці представників молодших та старших вікових груп у зв'язку зі старінням населення, незважаючи на доволі стабільне залучення вікових груп в діапазоні від 35 до 59 років; передбачуване загальне зростання зайнятості на 7,7 % у проміжку між 2015 і 2025 роками, але із очікуваним спадом на 15,6 % у кожному третьому секторі (наприклад професійна, наукова та технічна діяльність); найсприятливіший розвиток професій вищого рівня при найбільшому спаді базових професій; зміни у попиті, попиті внаслідок заміщення для тих робітників, що залишать працевлаштування у період з 2015 до 2025 року (найвищий загальний попит спостерігається у таких професіях як керівники підприємств, виробничих та інших підрозділів, технічні професії, офісні службовці (41), водії автотранспортних засобів, а також у базових професіях у сфері лісового господарства, риболовства (у всіх на рівні 2,5 % на рік), робітники харчової промисловості, ремісники (2,7 % на рік), робітники з обслуговування виробничого обладнання, монтажники (3,0 % на рік), базові професії у сфері побутових та вуличних служб, базові професії у сфері сільського господарства (2,9 % на рік), що може становити ризик поляризації робочих місць; зміщення загальної пропозиції на ринку праці з професій нижчого до професій вищого та найвищого рівнів кваліфікації; значні втрати професійних вмінь, послаблення мотивації до участі на ринку праці у довгостроковій зайнятості, що, відповідно, зумовить неефективне використання доступної бази професійних вмінь та талантів; «дефіцит» або дисбаланс попиту і пропозиції та реалізації; можливий дисбаланс професійних умінь, особливо надмірний рівень освіти, тощо.

Експерти також надали **деякі рекомендації щодо політики**, а саме:

- **забезпечити ефективне врахування** результатів прогнозу щодо кваліфікацій у процесі прийняття рішень шляхом: забезпечення прозорого і зрозумілого трактування результатів прогнозу; інформування основних зацікавлених сторін щодо ризиків і викликів, пов'язаних з розвитком кваліфікацій в Україні (із використанням віртуальних платформ, веб-сайтів різних організацій для інформування громадськості); забезпечення консолідації роботи дослідників, активізації дискусій експертів для досягнення злагоженості і координованості системи прогнозування професійно-кваліфікаційного попиту;
- **сформувати систему прогнозування у сфері кваліфікацій та визначити перспективи розвитку кваліфікацій** шляхом посилення міжміністерської координації, налагодження співпраці між різними зацікавленими сторонами (роботодавцями та навчальними закладами);
- **здійснити модернізацію інструментарію проведення моніторингових досліджень про фактичне працевлаштування випускників вищих навчальних закладів і професійно-технічних закладів** (відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки») шляхом: організації співпраці між основним організаціями і зацікавленими сторонами; посилення їхньої спроможності щодо прогнозування кваліфікаційного попиту і забезпечення відповідності пропозиції і попиту на ринку праці. Також доцільно вдосконалити інформаційну систему ринку праці, мета якої полягає у використанні різних джерел інформації (адміністративних даних, альтернативних макроекономічних прогнозів, великих масивів даних

вакансій, даних досліджень секторів економіки, даних регіональних досліджень), використання відповідної інформації для розробки ефективної стратегії і планів дій для забезпечення відповідності кваліфікацій попиту на ринку праці;

– **попереджати зростання структурного безробіття**, яке виникає внаслідок дефіциту структурного попиту, який переживають окремі сектори економіки, що призводить не тільки до високого рівня структурного безробіття, але й до більш тривалого і більш вираженого безробіття в Україні (особливо у контексті діяльності МЕРТ та Мінсоцполітики).

[↻Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 16. АУДИТ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ БУДІВЕЛЬ ПТНЗ

Цілі аудиту енергетичної ефективності:

1. Виявлення джерел нераціонального споживання та необґрунтованих втрат енергії.
2. Визначення показників ефективного використання енергії.
3. Визначення потенціалу енергозбереження та підвищення ефективності використання енергії.
4. Розробка цільової та комплексної програми енергозбереження.

Аудит енергоефективності проводиться на основі попередньо визначених специфікацій та включає такі етапи:

- *Організаційний. Перевірка документів та укладення договору на здійснення енергетичного аудиту.*
- *Збір інформації про будівлю та її візуальна інспекція для ознайомлення з усіма характеристиками споживання енергії.*
- *Детальна інструментальна інспекція будівлі. Вимірювання різних показників (освітлення, системи вентиляції тощо) за допомогою спеціальних приладів.*
- *Аналіз результатів дослідження та зведення інформації.*
- *Розробка програм та заходів для зменшення втрат електроенергії та покращення ефективності конкретної будівлі.*
- *Надання звіту про здійснену інспекцію споживання електроенергії з усіма рекомендаціями щодо скорочення витрат на енергоресурси.*
- *Розробка та видача паспорта енергозбереження будівлі.*

Розрахунок вартості проведення енергетичного аудиту в Україні:

Відповідно до нашого дослідження ринку, середня вартість проведення аудиту в Україні на одну адміністративну чи навчальну будівлю може дорівнювати 1200 євро.

Професійно-технічні навчальні заклади в середньому мають:

- 2-3 адміністративні та навчальні корпуси;
- 1 гуртожиток;
- 5–10 інших приміщень (майстерні, комору, гараж, бойлерну, водопровідно-насосну станцію, спортивні зали, цегляний склад, і таке інше).

Під час аудиту енергетичної ефективності рекомендується основну увагу приділяти адміністративним та навчальним корпусам, а також гуртожитку, які споживають найбільше енергії. В середньому, це означатиме проведення аудиту для трьох будівель сукупною площею 5000 кв. м.

У таблиці нижче наводиться розрахунок вартості аудиту енергоефективності за схемою, запропонованою у п. А7 в розділі 4.4:

Заклади	Вартість (орієнтовна вартість для одиниці)	Одиниць (кількість будівель)	Загальна вартість, євро
12 центрів передового досвіду (один в кожному пілотному регіоні)	1200	3	43 200
13 центрів передового досвіду (по одному в кожному з неназваних регіонів)	1200	3	46 800
12 ПТНЗ (один в кожному пілотному регіоні)	1200	3	43 200
Всього			133 200

[↻ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 17. ЗРАЗКИ ПРОПОНОВАНИХ ПРОЕКТІВ

Назва проекту: Організація дистанційного професійного навчання для учнів, що проживають на тимчасово окупованих територіях та в населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення в Україні

Вартість: 112 535 євро

Мета проекту: забезпечити на інституційному рівні рівний доступ до якісної професійної освіти для учнів, що проживають на тимчасово окупованих територіях та в населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення в Україні, шляхом впровадження дистанційного навчання.

Очікувані результати:

- забезпечення реалізації прав людини та фундаментальних свобод на тимчасово окупованих територіях та в населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення в Україні, включаючи право на освіту;
- забезпечення особистої безпеки усіх учасників освітнього процесу в закладах професійно-технічної освіти на тимчасово окупованій території та в населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення в Україні;
- забезпечення регіональних підприємств на контрольованій території України кваліфікованими кадрами;
- впровадження кращих європейських практик у навчальному процесі українських ПТНЗ;
- підвищення якості навчального процесу українських ПТНЗ;
- підвищення частки використання інформаційних технологій у навчальному процесу в українських ПТНЗ;
- створення спеціалізованої інформації та освітнього середовища українських ПТНЗ;
- втілення у життя технологій змішаного навчання у сфері професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в українських ПТНЗ;
- створення та апробування авторських курсів дистанційного навчання;
- розробка та апробування дистанційної системи оцінювання рівня навчальних досягнень учнів ПТНЗ;
- покращення показників якості (доступність, відповідність потребам місцевого ринку праці, результати навчання);
- поточні заходи (планування, реалізація, оцінювання, звітування, покращення якості) для забезпечення відповідності професійної освіти і навчання (зміст навчальних програм, навчальні плани, оцінка результатів навчання) стандартам, встановленим зацікавленими особами.

Заходи:

1. Аналіз нинішнього стану дистанційного професійного навчання в українських ПТНЗ.
2. Вивчення особливостей ПТНЗ, що знаходяться на тимчасово окупованій території та в населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення в Україні.
3. Аналіз практик країн ЄС у сфері використання технологій дистанційного навчання у професійній освіті.
4. Розробка концепції дистанційного професійного навчання в українських ПТНЗ.

5. Розробка методичних інструментів для реалізації дистанційного навчання в Українських ПТНЗ (показники, критерії, методологія, методичні рекомендації, опитувальники та інше).
6. Розробка курсів дистанційного навчання для реалізації дистанційного навчання в українських ПТНЗ (цільова аудиторія – директори, заступники директорів, методисти та педагогічні працівники ПТНЗ).
7. Підготовка та дистанційне навчання для директорів та педагогічних працівників ПТНЗ.
8. Забезпечення підтримки учнів після проходження навчання.
9. Створення інформації про ПТНЗ та відповідного освітнього середовища для реалізації навчального процесу та здійснення професійної комунікації з метою збереження та накопичення знань, та обміну досвідом.
10. Проведення всеукраїнської конференції для обміну досвідом.
11. Публікація посібника та методичних рекомендацій.
12. Проведення семінарів.

*

Назва проекту: Впровадження систем забезпечення якості в українській професійно-технічній освіті

Вартість: 63 175 євро

Мета проекту: покращити якість та управління в системі ПТО на інституційному рівні шляхом вдосконалення систем забезпечення якості у ПТНЗ України.

Очікувані результати:

- підвищення ефективності управління у системі ПТО на інституційному рівні;
- підвищення якості навчального процесу в українських ПТНЗ;
- покращення рівня результатів навчання учнів ПТНЗ;
- впровадження у ПТНЗ культури неперервного моніторингу та самооцінювання з метою постійного вдосконалення.
- запровадження практики регулярного оцінювання якості у співпраці з зацікавленими особами;
- покращення показників якості (доступність, відповідність потребам місцевого ринку праці, результати навчання);
- поточні заходи (планування, реалізація, оцінювання, звітування, покращення якості), спрямовані на забезпечення відповідності професійної освіти і навчання (зміст, навчальні плани, оцінювання результатів навчання) стандартам, встановленим зацікавленими особами.

Заходи:

1. Аналіз нинішнього стану забезпечення якості в українських ПТНЗ.
2. Аналіз закордонного досвіду щодо впровадження систем забезпечення якості у країнах-членах ЄС.
3. Вивчення досвіду впровадження систем забезпечення якості у закладах професійної освіти і навчання у країнах-членах ЄС.
4. Розробка концепції впровадження систем забезпечення якості у ПТНЗ України.

5. Розробка методики впровадження систем забезпечення якості у ПТНЗ України (показники, критерії, вказівки, методичні рекомендації, опитувальники, роздаткові матеріали та інше).
6. Розробка курсів електронного навчання з впровадження систем забезпечення якості у ПТНЗ України (цільова аудиторія – директори, заступники директорів та педагогічні працівники ПТНЗ).
7. Проведення тренінгів для директорів та заступників директорів ПТНЗ, а також для педагогічних працівників.
8. Забезпечення супроводу учасників навчання після закінчення курсів.
9. Створення електронного інформаційного середовища для професійної комунікації з питань забезпечення якості, обміну кращими практиками, накопичення знань.
10. Створення відділів маркетингу у ПТНЗ з метою просування освітніх та інших послуг та підвищення ефективності комерційної діяльності.
11. Проведення всеукраїнської конференції для обміну досвідом та розповсюдження результатів.
12. Публікація посібника та методичних рекомендацій.
13. Проведення семінарів для директорів та заступників директорів ПТНЗ, а також для педагогічних працівників.

*

Назва проекту: Модернізація інформаційно-аналітична системи «Профтех» (ІАС «Профтех»)

Вартість: 164 800 євро

Мета проекту: забезпечення на національному, регіональному та місцевому рівнях механізмів оцінювання ефективної діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Очікувані результати:

- забезпечення реалізації прав і свобод людини, у тому числі права на освіту;
- реалізація механізмів взаємодії роботодавців із закладами професійної (професійно-технічної) освіти;
- забезпечення кваліфікованим персоналом підприємств України;
- імплементація кращого європейського досвіду у навчальний процес закладів професійної (професійно-технічної) освіти України;
- зростання якості навчального процесу у ПТНЗ України;
- підвищення частки ІТ-технологій у навчальному процесі ПТНЗ України;
- створення спеціалізованого інформаційно-аналітичного ресурсу для проведення безперервного моніторингу стану професійної освіти в Україні;
- покращення показників якості освіти (доступність, відповідність вимогам локального ринку праці, навчальні результати);
- діяльність на постійній основі (із планування, впровадження, оцінювання, звітування, покращення якості) з метою відповідності системи професійної освіти України (змісту навчальних програм, курикулуму, оцінювання навчальних результатів) стандартам, які встановлюються стейкхолдерами.

Заходи:

1. Аналіз існуючого стану професійного навчання учнів і слухачів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти України.
2. Удосконалення компонентної структури та індикаторів якості професійної освіти з урахуванням сучасних потреб ринку праці.
3. Модернізація апаратно-програмних складових ІАС «ПРОФТЕХ» з урахуванням вимог сучасних інформаційних технологій, у тому числі специфіки функціонування сучасної мережевої інфраструктури.
4. Створення на базі Інституту професійно-технічної освіти НАПН України дата-центру із забезпечення функціонування та підтримки ІАС «ПРОФТЕХ».
5. Розробка оновленого методичного інструментарію з впровадження ІАС «ПРОФТЕХ» у простір професійної освіти України (показники, критерії, методики, методичні рекомендації, опитувальники тощо).
6. Розробка дистанційних навчальних курсів із впровадження ІАС «ПРОФТЕХ» у простір професійної освіти України (цільова аудиторія – керівники, заступники керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методисти та педагогічний персонал закладів професійної (професійно-технічної) освіти).
7. Проведення тренінгів та здійснення дистанційного навчання керівників, заступників керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти та педагогічного персоналу закладів професійної (професійно-технічної) освіти.
8. Проведення всеукраїнської конференції з метою обміну досвідом.
9. Видання посібника та методичних рекомендацій.
10. Проведення семінарів.

*

Назва проекту: Інформаційно-аналітична система «ПРОФТЕХ»

Інформаційно-аналітична система «Профтех» (ІАС «Профтех»), створена з метою забезпечення інформаційної та технологічної підтримки діяльності системи професійної (професійно-технічної) освіти України і призначена для збору, обробки, аналізу, зберігання та передачі інформації системи професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема інформації про діяльність професійно-технічних навчальних закладів. Функціонально система здатна забезпечити інформаційні потреби органів управління ПТО різних рівнів та є комплексом інтегрованих додатків, які в єдиному інформаційному просторі підтримують основні аспекти аналітичної діяльності. Таким чином, Інформаційно-аналітична система «Профтех» здійснює наступні функції:

- прогностичну (прогнозування актуальних і перспективних потреб ринку праці, професійно-кваліфікаційної структури; демографічні прогнози й розрахунки майбутнього контингенту);
- експертно-аналітичну (аналіз ефективності діяльності системи ПТО; моніторинг доступності і якості ПТО, у тому числі вивчення стану працевлаштування випускників ПТНЗ, оцінка якості підготовки робочих кадрів роботодавцями; оцінка фінансування при переході на регіональне управління; аналіз ефективності партнерських відносин; аналіз рівня кадрового потенціалу тощо).

Компоненти та індикатори моніторингу професійної освіти розроблені з урахуванням рекомендацій міжнародних експертів в рамках Проекту Європейського Союзу TACIS «Підвищення ефективності управління професійно-технічною освітою на регіональному рівні в

Україні» (2005–2009 рр.) на основі досвіду європейських країн – Німеччини, Франції, Бельгії. За результатами обстеження інформаційних потреб системи професійної освіти України виокремлено наступні компоненти (32 індикатори):

- працевлаштування (5 індикаторів);
- зміст навчання і навчально-методичне забезпечення (6 індикаторів);
- ефективність навчання (8 індикаторів);
- педагогічні кадри (6 індикаторів);
- доступність професійної освіти (2 індикатори);
- матеріально-технічна база (3 індикатори);
- фінансування (2 індикатори).

Механізм оцінювання ефективної діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти полягає в проведенні комплексної порівняльної оцінки цієї діяльності, що характеризується за допомогою означених параметрів (індикаторів).

Об'єктами оцінювання ефективної діяльності виступають заклади професійної (професійно-технічної) освіти, педагогічні працівники, учні, слухачі, освітній процес, результативність навчання тощо.

Суб'єктами оцінювання у ІАС «ПРОФТЕХ» є:

1. Органи управління професійно-технічною освітою (національний і регіональний рівні). Здійснюється аналіз діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти за показниками у регіональному та галузевому розрізах (галузями виробництва та сфери послуг).
2. Заклади професійної (професійно-технічної) освіти (рівень закладу). Здійснюють порівняння закладів за галузями виробництва, здійснюють самоспостереження, самодіагностування, самооцінювання тощо.
3. Учні, батьки, випускники, педагогічні працівники, роботодавці. Мають можливість отримати достовірну інформацію для прийняття життєво важливих рішень щодо професійної підготовки для максимальної самореалізації.

Основними складовими ІАС «ПРОФТЕХ» є:

- підсистема накопичення та зберігання інформації (призначена для збору, зберігання, вибірки необхідних даних для подальшої обробки; інформація, яка отримана від закладів професійної (професійно-технічної) освіти, завантажується до сховища даних);
- підсистема аналітичної обробки інформації (забезпечує формування звітів, які висвітлюють динаміку діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти у часовому і у галузево-територіальному розрізах; подання інформації в табличному і графічному вигляді, експорт даних до табличного процесора Excel);
- підсистема документального забезпечення (містить методичні рекомендації щодо розробки інструментарію статистичного спостереження, створення системи показників, індикаторів, що віддзеркалюють ступінь досягнення заявлених пріоритетів розвитку професійної освіти; визначення єдиного підходу до організації інформаційно-аналітичного забезпечення; розробки технологій збору, обробки і подання інформації).

Технічні можливості системи дозволяють розраховувати в автоматичному режимі індикатори ефективної діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти України та отримувати завдяки конструктору звітів оперативну інформацію у наочній формі відповідно до

власних потреб, спостерігати за динамікою процесів. Також за допомогою мережі Інтернет в ІАС «Профтех» реалізована можливість вільного доступу, тобто вона є відкритим освітнім інформаційним середовищем. Її програмне забезпечення дозволяє автоматизувати процес розрахунку показників (індикаторів), здійснювати порівняння та ранжирування отриманих результатів досліджень у режимі конструктора, спостерігати в динаміці. ІАС «Профтех» дозволяє здійснювати оцінювання ефективної діяльності професійно-технічних навчальних закладів на національному й регіональному рівнях, рівні закладів професійної (професійно-технічної) освіти та у галузевому розрізі, порівнюючи показники однотипних закладів професійної (професійно-технічної) освіти або за галузями виробництва.

[↪ Повернутися до тексту](#)

ДОДАТОК 18. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕГІОНІВ

	Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
1	Чернігівська область		
	<p>Середня чисельність наявного населення Чернігівської області у 2016 році становила 1,04 млн осіб⁷⁷. Міграційне скорочення населення області за 2016 рік становило –834 особи⁷⁸. Демографічне навантаження на населення у віці 15–64 роки у містах обласного значення та районах Чернігівської області (станом на 1.01.2016 р.) становило 480 осіб, особами у віці 0–14 років – 199 осіб⁷⁹. За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Чернігівської області у 2016 році становила 478,7 тис. осіб⁸⁰. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 11,3 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні)⁸¹. Кількість вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 0,7 тис. одиниць⁸². Протягом 2016 року майже 13,1 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості⁸³. Середня заробітна плата у Чернігівській області у 2016 році становила 4804 грн, що на 25,8 % нижче, ніж по країні (6475 грн)⁸⁴.</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Чернігівської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 35,2 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні)⁸⁵. У 2016 році індекс промислової продукції досяг рівня 105,8 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні)⁸⁶. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 1,2 % від загального обсягу по країні. При цьому 51,8 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 26,5 % – великими підприємствами, 21,7 % – малими підприємствами⁸⁷. Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 1,5 %⁸⁸. Питома вага активних підприємств Чернігівського регіону у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 2,13 %. При цьому 24,9 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 13,7 % – у сфері державної оборони; 10,4 % – у сфері оптової та роздрібної торгівлі; 10,1 % – у сфері освіти⁸⁹.</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Чернігівської області у 2016 році становила 20 одиниць. Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 5,82 тис. осіб, або 2,0 % від загальної чисельності у цілому по країні⁹⁰.</p>

⁷⁷ Чисельність наявного населення (за оцінкою): http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/ds/kn/kn_u/kn1216_u.html

⁷⁸ Міграційний рух населення у 2016 році: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/ds/mr/mr_u/mr1216_u.html

⁷⁹ Вікова структура населення Волинської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Рівненської, Харківської, Чернігівської областей (дані Головного управління статистики регіонів)

⁸⁰ Економічно активне населення за регіонами у 2016 році: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/rp/rp_reg/reg_u/ean_2016u.htm

⁸¹ Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за регіонами у 2016 році: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/rp/rp_reg/reg_u/rbn_2016_u.htm

⁸² Потреба роботодавців у робочій силі (за даними Державної служби зайнятості України) у 2016 році: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/rp/rp_reg/reg_u/ppp_2016_u.htm

⁸³ Працевлаштування зареєстрованих безробітних за регіонами у 2016 році (за даними Державної служби зайнятості України): http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/rp/rp_reg/reg_u/pntd_2016_u.htm

⁸⁴ Середня заробітна плата за регіонами за місяць у 2016 році: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/gdn/reg_zp_m/reg_zpm16_u.htm

⁸⁵ Валовий регіональний продукт у 2015 р.: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vrp/vrp2015_u.zip

⁸⁶ Індекси промислової продукції за регіонами: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/pr/tpo/tpo_u/tpo1216_u.htm

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
2 Дніпропетровська область		
<p>Середня чисельність наявного населення Дніпропетровської області у 2016 році становила 3,242 млн осіб. Міграційне скорочення населення області за 2016 рік становило –2,3 тис. осіб. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Дніпропетровської області (станом на 1.01.2017 р.) становила 16,3 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 60,9 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Дніпропетровської області у 2016 році становила 1547,1 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 8,1 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 3,4 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 39,2 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприяння служби зайнятості.</p> <p>Середня заробітна плата у Дніпропетровській області у 2016 році становила 5913 грн, що на 8,7 % нижче, ніж по країні (6475 грн).</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Дніпропетровської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 65,89 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції становив 99,3 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні).</p> <p>Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 10,8 % від загального обсягу по країні. При цьому 57,2 % цього обсягу було вироблено великими підприємствами, 27,2 % – середніми підприємствами, 15,3 % – малими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 9,5 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Дніпропетровського регіону у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 7,5 %.</p> <p>При цьому 18,7 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 18,1 % – у сфері роздрібної та оптової торгівлі; 13,2 % – у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування.</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Дніпропетровської області у 2016 році становила 58 одиниць.</p> <p>Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 23,7 тис. осіб, або 8,3 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>
3 Івано-Франківська область		
<p>Середня чисельність наявного населення Івано-Франківської області у 2016 році становила 1,38 млн осіб. Міграційний приріст населення області за 2016 рік становив 124 особи.</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Івано-Франківської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 33,17 тис. грн (порівняно з</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Харківської</p>

⁸⁷ Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за їх розмірами за регіонами у 2016 році: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_reg/kp_reg_u/orp_reg_u_2016.htm

⁸⁸ Капітальні інвестиції за регіонами за 2016 рік: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/ibd/iki_reg/iki_reg_u/kireg_16_u.htm

⁸⁹ Кількість активних підприємств за регіонами України та видами економічної діяльності. Статистична інформація. – Електронний ресурс: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/kap/kap_u/kap_u16.htm

⁹⁰ Підготовка кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах у 2016 р. за регіонами. Статистичний збірник Державної служби статистики, 2017: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/bl/03/bl_pnzp2016xl.zip

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
<p>Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Івано-Франківської області (станом на 1.01.2017 р.) становила 18,2 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 62,4 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Івано-Франківської області у 2016 році становила 610,4 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році досяг 8,8 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 0,5 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 10,6 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості.</p> <p>Середня заробітна плата в Івано-Франківській області у 2016 році становила 4993 грн, що на 22,9 % нижче, ніж по країні (6475 грн).</p>	<p>46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції становив 95,5 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні).</p> <p>Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 1,1 % від загального обсягу по країні. При цьому 53,0 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 26,9 % – малими підприємствами, 20,1 % – великими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 2,0 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Івано-Франківської області у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 2,8 %.</p> <p>При цьому 30,2 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 10,2 % – у сфері роздрібної та оптової торгівлі.</p>	<p>області у 2016 році становила 20 одиниць.</p> <p>Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 10,14 тис. осіб, або 3,6 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
4 Харківська область		
<p>Середня чисельність наявного населення Харківської області у 2016 році становила 2,7 млн осіб. Міграційний приріст населення області за 2016 рік становив 797 осіб. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Харківської області (станом на 1.01.2017 р.) становила 14,5 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 62,5 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Харківської області у 2016 році становила 1321,2 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 6,4 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 2,8 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 39,3 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості.</p> <p>Середня заробітна плата у Харківській області у 2016 році становила 5499 грн, що на 15,1 % нижче, ніж по країні (6475 грн).</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Харківської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 45,82 грн (порівняно з 46,41 грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції досяг рівня 105,8 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні). Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 4,4 від загального обсягу по країні. При цьому 54,7 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 29,4 % – малими підприємствами, 15,9 % – великими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 4,8 %.</p> <p>Частка активних підприємств Харківського регіону у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 5,8 %. При цьому 17,9 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 16,9 % – у сфері роздрібною та оптовою торгівлі; 9,1 % – у промисловому секторі.</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Харківської області у 2016 році становила 53 одиниць.</p> <p>Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 13,97 тис. осіб, або 4,9 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>
5 Київська область		
<p>Середня чисельність наявного населення Київської області у 2016 році становила 1,73 млн осіб. Київська область є одним з лідерів міграційного приросту – 13,7 тис. осіб у 2016 році. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Київської області (станом на 1.01.2017 р.) становила 17,4 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 61,2 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Київської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 60,11 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції досяг рівня 106,2 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні). Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 6,2 % від загального обсягу по країні. При цьому 42,9 % цього</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Київської області у 2016 році становила 26 одиниць.</p> <p>Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 8,85 тис. осіб, або 3,1 % від загальної чисельності у</p>

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
<p>економічно активного населення Київської області у 2016 році становила 789,8 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 6,8 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість заявлених вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 2,3 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 12,2 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості. Середня заробітна плата у Київській області у 2016 році становила 6406 грн, що на 1,1 % нижче, ніж по країні (6475 грн).</p>	<p>обсягу було вироблено великими підприємствами, 38,8 % – середніми підприємствами, 18,3 % – малими підприємствами. Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 9,5 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Київської області у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 5,5 %. При цьому 22,5 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 15,0 % – у сфері роздрібно́ї та оптової торгівлі.</p>	<p>цілому по країні.</p>
6 Львівська область		
<p>Середня чисельність наявного населення Львівської області у 2016 році становила 2,53 млн осіб. Міграційний приріст населення області за 2016 рік становив 4,98 тис. осіб. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Львівської області (станом на 1.01.2017 р.) становила 17,3 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 62,5 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Львівської області у 2016 році становила 1134,9 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 7,7 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 2,8 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 19,8 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості. Середня заробітна плата у</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Львівської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 37,34 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції становив 99,3 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні).</p> <p>Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 3,3 % від загального обсягу по країні. При цьому 46,7 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 26,9 % – малими підприємствами, 26,4 % – великими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 5,2 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Львівського регіону у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 5,7 %. При цьому 26,2 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 12,1 % – у сфері роздрібно́ї та оптової торгівлі.</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Львівської області у 2016 році становила 60 одиниць. Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 27,00 тис. осіб, або 9,5 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
Львівській області у 2016 році становила 5623 грн, що на 13,2 % нижче, ніж по країні (6475 грн).		
7 Рівненська область		
<p>Середня чисельність наявного населення Рівненської області у 2016 році становила 1,16 млн осіб. Міграційне скорочення населення області за 2016 рік становило –253 особи. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Рівненської області (станом на 1.01.2017 р.) становила 21,6 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 60,9 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Рівненської області у 2016 році становила 530,5 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 10,6 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість заявлених вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 0,9 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 12,3 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості.</p> <p>Середня заробітна плата у Рівненській області у 2016 році становила 5703 грн, що на 11,9 % нижче, ніж по країні (6475 грн).</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Рівненської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 30,35 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції становив 98,1 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні).</p> <p>Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 0,8 % від загального обсягу по країні. При цьому 58,8 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 28,6 % – малими підприємствами, 12,6 % – великими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 1,3 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Рівненської області у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 2,2 %. При цьому 31,9 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 10,0 % – у сфері освіти; 9,8 % – у сфері державного управління.</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Рівненської області у 2016 році становила 24 одиниць.</p> <p>Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 12,04 тис. осіб, або 4,2 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>
8 Сумська область		
<p>Середня чисельність наявного населення Сумської області у 2016 році становила 1,11 млн осіб. Міграційний приріст населення області за 2016 рік становив 1152 особи. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Сумської області (станом на 1.01.2017 р.) становила 14,1 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 61,5 %.</p> <p>За даними вибіркового</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Сумської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 37,17 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції становив 91,2 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні).</p> <p>Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 1,13 % від</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Сумської області у 2016 році становила 33 одиниць.</p> <p>Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 10,24 тис. осіб, або 3,6 %</p>

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
<p>обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Сумської області у 2016 році становила 527,3 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 9,8 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість заявлених вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 1,0 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 13,8 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості. Середня заробітна плата у Сумській області у 2016 році становила 5129 грн, що на 20,8 % нижче, ніж по країні (6475 грн).</p>	<p>загального обсягу по країні. При цьому 57,2 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 23,7 % – малими підприємствами, 19,1 % – великими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 1,6 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Сумської області у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 2,1 %. При цьому 28,8 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 11,3 % – у сфері державного управління; 10,4 % – у сфері роздрібної та оптової торгівлі.</p>	<p>від загальної чисельності у цілому по країні.</p>
<p>9 Вінницька область</p>		
<p>Середня чисельність наявного населення Вінницької області у 2016 році становила 1,597 млн осіб. Міграційне скорочення населення області за 2016 рік становило –2,5 тис. осіб. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Вінницької області (станом на 1.01.2017 р.) становила 16,5 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 60,2 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Вінницької області у 2016 році становила 729,8 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 9,7 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 0,5 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 25,5 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості.</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Вінницької області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 37,27 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції становив 105,3 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні). Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 1,9 % від загального обсягу по країні. При цьому 42,3 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 28,9 % – великими підприємствами, 28,8 % – малими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 2,4 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Вінницької області у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 3,3 %. При цьому 24,9 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 13,1 % – у сфері сільського господарства; 12,3 % –</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Вінницької області у 2016 році становила 35 одиниць. Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 14,4 тис. осіб, або 5,1 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
Середня заробітна плата у Вінницької області у 2016 році становила 5153 грн, що на 20,4 % нижче, ніж по країні (6475 грн).	у сфері державного управління.	
10 Волинська область.		
<p>Середня чисельність наявного населення Волинської області у 2016 році становила 1,04 млн осіб. Міграційне скорочення населення області за 2016 рік становило –1,26 тис. осіб. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Волинської області (станом на 1.01.2017 р.) становила 20,8 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 61,0 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Волинської області у 2016 році становила 431,8 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 11,5 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 1,6 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 11,9 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості.</p> <p>Середня заробітна плата у Волинській області у 2016 році становила 5151 грн, що на 20,5% нижче, ніж по країні (6475 грн).</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Волинської області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 30,39 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції досяг рівня 100,2 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні). Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 1,7 % від загального обсягу по країні. При цьому 59,3 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 15,2 % – малими підприємствами, 25,5 % – великими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 1,8 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Волинській області у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 2,3 %. При цьому 28,9 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 10,4 % – у сфері освіти; 10,3 % – у сфері роздрібної та оптової торгівлі.</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Волинської області у 2016 році становила 19 одиниць.</p> <p>Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 9,1 тис. осіб, або 3,2 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>
11 Запорізька область		
<p>Середня чисельність наявного населення Запорізької області у 2016 році становила 1,75 млн осіб. Міграційне скорочення населення області за 2016 рік становило –1,69 тис. осіб. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Запорізької області (станом на 1.01.2017 р.) становила 15,4 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 60,7 %.</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт Запорізької області у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 50,61 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції становив 96,9 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні). Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Запорізької області у 2016 році становила 44 одиниці.</p> <p>Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року</p>

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
<p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Запорізької області у 2016 році становила 816,3 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 10,0 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила 0,5 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 24,7 тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості.</p> <p>Середня заробітна плата у Запорізькій області у 2016 році становила 6125 грн, що на 5,4 % нижче, ніж по країні (6475 грн).</p>	<p>2016 році становив 3,5 % від загального обсягу по країні. При цьому 53,6 % цього обсягу було вироблено великими підприємствами, 28,2 % – середніми підприємствами, 18,2 % – малими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 3,1 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств Запорізького регіону у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 4,2 %. При цьому 18,9 % підприємств зосереджено у сфері надання інших видів послуг; 14,7 % – у сфері роздрібної та оптової торгівлі; 13,2 % – у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування.</p>	<p>становила 14,1 тис. осіб, або 4,93 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>
<p>12 м. Київ.</p>		
<p>Середня чисельність наявного населення міста Києва у 2016 році становила 2,92 млн осіб. Міграційний приріст населення столиці за 2016 рік набагато перевищував інші показники – становив 13 288 осіб. Частка населення у віці 0–15 років у загальній чисельності населення Києва (станом на 1.01.2017 р.) становила 16,7 %, тоді як частка вікової групи 16–59 років – 62,8 %.</p> <p>За даними вибіркового обстеження Державної служби статистики, чисельність економічно активного населення Києва у 2016 році становила 1461,6 тис. осіб. Рівень безробіття у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2016 році становив 7,3 % (порівняно з 9,4 % у цілому по країні).</p> <p>Кількість заявлених вакансій, заявлених у Державну службу зайнятості у 2016 році, становила у Києві 5,5 тис. одиниць. Протягом 2016 року майже 10,1</p>	<p>За даними Державної служби статистики України, валовий регіональний продукт у місті Києві у розрахунку на одну особу становив у 2015 році 155,9 тис. грн (порівняно з 46,41 тис. грн у середньому по Україні).</p> <p>У 2016 році індекс промислової продукції досяг рівня 104,4 (порівняно з 102,8 у середньому по Україні). Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств у 2016 році становив 40,1 % від загального обсягу по країні. При цьому 45,9 % цього обсягу було вироблено середніми підприємствами, 38,6 % – великими підприємствами, 15,6 % – малими підприємствами.</p> <p>Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій становила 29,7 %.</p> <p>Питома вага активних підприємств міста Києва у загальній кількості підприємств по країні становила у 2016 році 17,1 %. При цьому 23,4 % підприємств зосереджено у сфері роздрібної та оптової торгівлі;</p>	<p>Мережа професійно-технічних навчальних закладів Києва у 2016 році становила 25 одиниць. Кількість учнів, слухачів ПТНЗ на кінець 2016 року становила 14,77 тис. осіб, або 5,2 % від загальної чисельності у цілому по країні.</p>

Демографічний потенціал	Економічний потенціал	Довідково
тис. зареєстрованих безробітних було працевлаштовано за сприянням служби зайнятості. Середня заробітна плата у Києві у 2016 році становила 11 094 грн, що на 71,3 % вище, ніж по країні (6475 грн).	15,3 % – у сфері надання інших видів послуг; 12,8 % – у сфері професійної та наукової діяльності; 7,4 % – у сфері операцій з нерухомим майном.	

	Чернігівська обл.	Дніпропетров. обл.	Івано-Франків. обл.	Харківська обл.	Київська обл.	Львівська обл.	Рівненська обл.	Сумська обл.	Вінницька обл.	Волинська обл.	Запорізька обл.	м. Київ
Середнє населення, млн	1,04	3,242	1,38	2,7	1,73	2,53	1,16	1,11	1,597	1,04	1,75	2,92
Сальдо міграції	-834	-2300	124	797	13 700	4980	-253	1152	-2500	-1260	-1,69	13 288
Населення у віці від 0 до 15 років, % від загального населення	14,4	16,3	18,2	14,5	17,4	17,3	21,6	14,1	16,5	20,8	15,4	16,7
Населення у віці від 16 до 59 років, % від загального населення	59,4	60,9	62,4	62,5	61,2	62,5	60,9	61,5	60,2	61,0	60,7	62,8
Економічно активне населення, тис.	478,7	1547,1	610,4	1321,2	789,8	1134,9	530,5	527,3	729,8	431,8	816,3	1461,6
Рівень безробіття (за методологією МОП), %	11,3	8,1	8,8	6,4	6,8	7,7	10,6	9,8	9,7	11,5	10,0	7,3
Кількість вакансій, тис.	0,7	3,4	0,5	2,8	2,3	2,8	0,9	1,0	0,5	1,6	0,5	5,5
Зареєстровані безробітні, що працевлаштувалися за допомогою служби зайнятості, тис.	13,1	39,2	10,6	39,3	12,2	19,8	12,3	13,8	25,5	11,9	24,7	10,1
Середня заробітна плата, грн	4804	5913	4993	5499	6406	5623	5703	5129	5153	5151	6125	11 094
Нижче (для Києва – вище), ніж по країні, на %	25,8	8,7	22,9	15,1	1,1	13,2	11,9	20,8	20,4	20,5	5,4	71,3
Валовий регіональний продукт на особу, тис. грн	35,2	65,89	33,17	45,82	60,11	37,34	30,35	37,17	37,27	30,39	50,61	155,9
Індекс промислової продукції	105,8	99,3	95,5	105,8	106,2	99,3	98,1	91,2	105,3	100,2	96,9	104,4
Обсяг реалізованої продукції, у % від загального обсягу по країні	1,2	10,8	1,1	4,4	6,2	3,3	0,8	1,13	1,9	1,7	3,5	40,1
З яких вироблено, % середніми підприємствами	51,8	27,2	53,0	54,7	38,8	46,7	58,8	57,2	42,3	59,3	28,2	45,9
великими підприємствами	26,5	57,2	20,1	15,9	42,9	26,4	12,6	19,1	28,9	25,5	53,6	38,6
малими підприємствами	21,7	15,3	26,9	29,4	18,3	26,9	28,6	23,7	28,8	15,2	18,2	15,6
Частка капітальних інвестицій регіону у загальній структурі інвестицій, %	1,5	9,5	2,0	4,8	9,5	5,2	1,3	1,6	2,4	1,8	3,1	29,7
Питома вага активних підприємств регіону у загальній кількості підприємств по країні, %	2,13	7,5	2,8	5,8	5,5	5,7	2,2	2,1	3,3	2,3	4,2	17,1
Кількість ПТНЗ	20	58	20	53	26	60	24	33	35	19	44	25
Кількість учнів, тис.	5,82	23,7	10,14	13,97	8,85	27,0	12,04	10,24	14,4	9,1	14,1	14,77
та від загальної чисельності по країні, %	2,0	8,3	3,6	4,9	3,1	9,5	4,2	3,6	5,1	3,2	4,93	5,2

[↩ Назад до тексту](#)

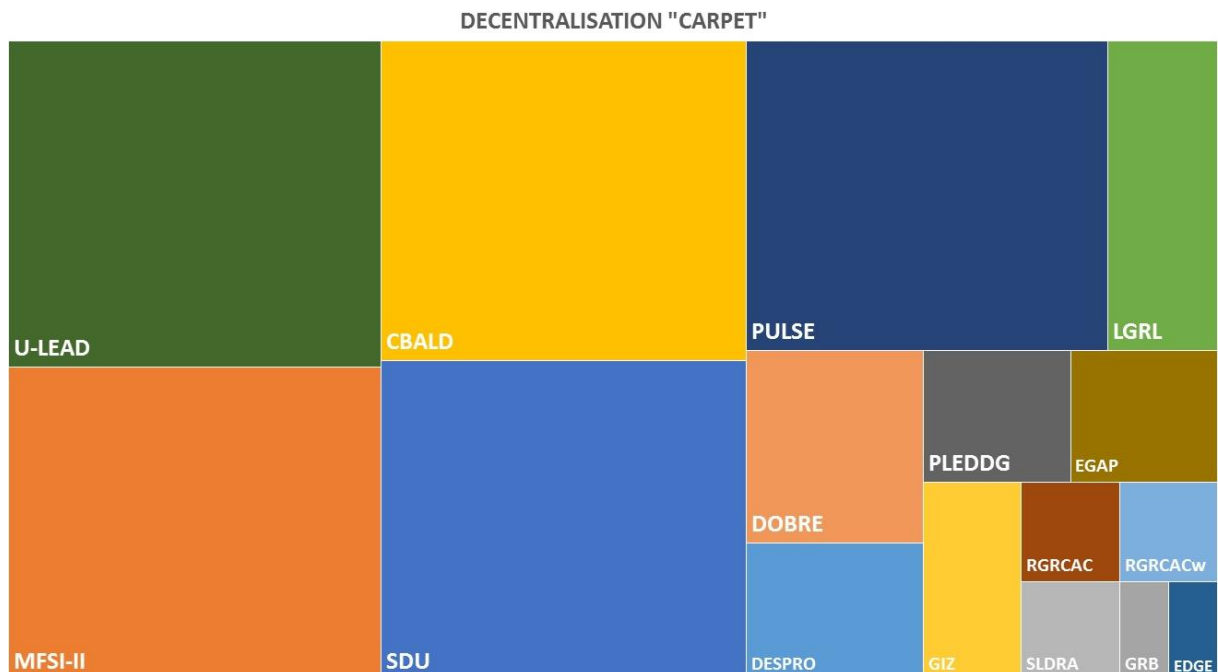
ДОДАТОК 19. ДОНОРСЬКА ПІДТРИМКА У ПИТАННЯХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Аналіз різноманітних проектів у сфері децентралізації, що впроваджувалися в Україні, починаючи з 2007 року, показує, що практично всі регіони отримували від донорів приблизно однакову підтримку, але найбільш охоплені проектами були Дніпропетровська (10 проектів), Івано-Франківська та Полтавська (9), Одеська, Луганська, Вінницька (8), Миколаївська, Запорізька (7) області, а у решті областей було реалізовано близько 5–6 проектів (див. наведену нижче мапу 1).

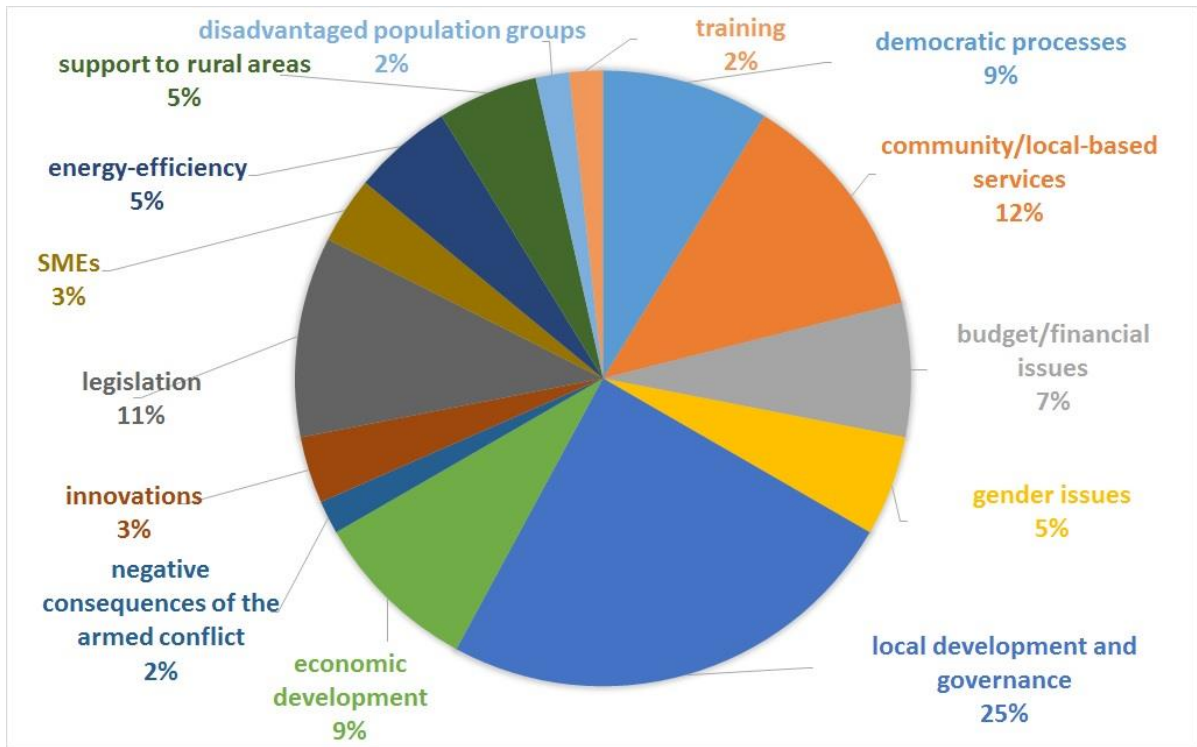

Найбільшу кількість областей охоплено програмою U-LEAD, проектом «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», проектом «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (МРГ), проектом «Підтримка децентралізації в Україні» (ПДУ), проектом «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), проектами за фінансової підтримки ЄС та його країн-членів, а саме Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції (U-LEAD), а також USAID (ЗМФІ-II та ПУЛЬС), ПРООН (МРГ) та SIDA (ПДУ):

Проекти охоплюють різні аспекти децентралізації. Найбільш охопленими є такі питання: місцевий розвиток та самоврядування (25 %), послуги на місцевому рівні та рівні громади (12 %), законодавство (11 %), економічний розвиток, демократичні процеси (9 %) тощо.

Якщо до цих проектів додати регіони, що у пілотному режимі брали участь у Туринському процесі ЄФО, вимальовується така картина:

Якщо враховувати також і регіони, що пропонуються для реалізації проектів підтримки ЄС, картина буде такою, як на цій мапі:

Помітно, що ще лишаються регіони, яким слід приділити увагу, зокрема: Черкаська, Житомирська, Хмельницька та Закарпатська області.

У таблиці на наступній сторінці наводиться основна інформація про донорські проекти у сфері децентралізації.

№	Назва проекту/програми	Донор	Виконавець(-ці)	Ключовий(-і) партнер(-и)	Цільова група	Регіон(-и)	Мета	Шляхом...
1	Підтримка децентралізації в Україні (DESPRO) 9,3 млн швейцарських франків 24.12.2007–24.12.2017 http://despro.org.ua/	Швейцарська Конфедерація через Швейцарське бюро співробітництва (SDC)	Швейцарський центр ресурсів та консультацій з питань розвитку (Skat)	Мінрегіон	ОДА, РР, РДА, СР, НДО	Вінницька, Дніпропетровська, Івано-Франківська, Полтавська та Сумська області	Оптимізація системи управління та сприяння ефективному місцевому розвитку в Україні (демократичні процеси та надання послуг на рівні громади)	Технічна допомога і сприяння покращенню комунальних послуг у селах
2	Зміцнення місцевої фінансової ініціативи в Україні (ЗМФІ-II) впровадження 4,7 млн дол. США 01.10.2011–31.12.2017 http://ibser.org.ua/en/project_mf_si	Агентство США з міжнародного розвитку (USAID)	Всеукраїнська громадська організація «Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень»	Міністерство фінансів та інші міністерства, відповідні комітети ВР	Органи місцевого самоуправління та місцеві відділення Державної казначейської служби	Усі регіони України	Розробка та впровадження програмно-цільового методу (ПЦМ) у бюджетному процесі та впровадження системи моніторингу енергозатрат	Вдосконалення законодавства, розробка методик, впровадження регулювання (місцевий соціально-економічний розвиток, впровадження ефективної та прозорої бюджетної системи) Покращення можливостей муніципальних підприємств щодо здійснення сучасного фінансового аналізу та планування
3	Гендерне бюджетування в Україні (ГОБ) 46,6 млн шведських крон 12.11.2013–31.12.2018 http://qrbproject.org/en/about/	Шведська міжнародна агенція з розвитку і співпраці (SIDA)	NIRAS Indevelop, CPM	Міністерство фінансів України та вибрані галузеві міністерства (Мінсоцполітики та інші)	ОДА, вибрані парламентські комітети, організації громадянського суспільства та навчальні заклади	Київ та усі регіони	Сприяти підвищенню економічної ефективності та прозорості видатків бюджету через врахування потреб різних груп жінок та чоловіків за допомогою впровадження ГОБ в Україні	Посилення результатів бюджетної політики через додавання гендерної та соціальної перспективи як аналітичної категорії, безпосереднє сприяння реформуванню управління державними фінансами в Україні; посилення потенціалу МФУ, вибраних галузевих міністерств та цільових груп щодо здійснення роботи з ГОБ та покращення розуміння та підвищення зацікавленості у впровадженні ГОБ на усіх рівнях органів управління.
4	«Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (МРГ) 23,8 млн євро 01.01.2014–30.12.2017. http://www.cba.org.ua/en/about-us/about-the-project	ПРООН/ЄС	ПРООН	ГО, ОМОС, парламентські комітети, національні асоціації МР та наукові установи	1000 ГО, 300 ОСББ, 1000 сільських та селищних рад, до 15 міських рад, 200 районних рад/адміністр	Усі регіони України	Популяризувати підхід до місцевого врядування і сталого розвитку, що орієнтований на громаду; покращити умови проживання людей у сільській і міській місцевості по всій країні	Відновлення соціальної та комунальної інфраструктури у пріоритетних сферах охорони здоров'я, екології, управління водними ресурсами, покращення управління житловим сектором, енергоефективності і місцевого економічного розвитку

№	Назва проекту/програми	Донор	Виконавець(-ці)	Ключовий(-і) партнер(-и)	Цільова група	Регіон(-и)	Мета	Шляхом...
					рацій, 25 РР/ОДА			
5	Підтримка децентралізації в Україні 31,8 млн шведських крон 08.09.2014–31.12.2018 http://sklinternational.org.ua/en/about/history/	Шведська міжнародна агенція з розвитку і співпраці (SIDA)	SKL та SALAR	Мінрегіон, МФУ, МОН	Хмельницька ОДА, вибрані парламентські комітети	Хмельницька обл.	Надання допомоги у впровадженні реформи децентралізації влади та забезпечення її довгострокового впливу шляхом вдосконалення місцевого самоврядування та надання послуг	Фінансова децентралізація (МФУ), Децентралізація у сфері освіти (МОН), комунікація реформ
6	Місьцеве самоврядування та верховенство права в Україні 28,3 млн шведських крон 01.10.2014–31.12.2017 http://ammu.com.ua/projects/local-government	Шведська міжнародна агенція з розвитку і співпраці (SIDA)	Академія Фольке Бернадотта (Folke Bernadotte Academy)	Мінрегіон	Органи місцевого самоврядування	Миколаївська, Одеська, Львівська, Івано-Франківська, Харківська, Полтавська, Запорізька, Дніпропетровська області	Підтримка зміцнення та інтеграції принципів верховенства права в сфері надання публічних послуг органами місцевого самоврядування в Україні	Посилити спроможність органів місцевої влади щодо надання публічних послуг у відповідності до принципів верховенства права та впливу на прийняття рішень на центральному політичному рівні; підвищити розуміння різних категорій громадян стосовно того, як реалізовувати свої права при зверненні за одержанням послуг; зміцнити громадянське суспільство в його спроможності вимагати правової відповідальності та підзвітності від органів влади на місцевому рівні.
7	Експертна підтримка врядування та економічного розвитку (EDGE) 18,8 млн канадських доларів 10.11.2014–31.07.2019 http://edge.in.ua/	Департамент закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади	Agriteam Canada Consulting	МФУ, Національне антикорупційне бюро України, МЕРТ	Урядові партнери, Проектний офіс реформ Національної ради реформ	Київ	Допомагає Україні рухатися в напрямку демократичного і процвітаючого суспільства через просування демократії, центром якої є громадяни, та сприяння сталому економічному розвитку.	Реагує на критичні потреби українського Уряду на національному та регіональному рівні в плануванні, реалізації та комунікації реформ щодо врядування та економічного розвитку: оновлення законодавства з метою сприяння МСП; планування і проведення навчання персоналу НАБУ; створення навчального підрозділу НАБУ; підтримка створення Проектного офісу секторальної децентралізації
8	Відновлення врядування та	Уряди Швеції	ПРООН та ООН-	ОДА,	15 міст та 2	Донецька та	Подолання негативних	Встановлення надійної системи

№	Назва проекту/програми	Донор	Виконавець(-ці)	Ключовий(-и) партнер(-и)	Цільова група	Регіон(-и)	Мета	Шляхом...
	примирення на територіях України, що постраждали від кризи 3 млн дол. США 01.01.2015–31.12.2017 http://www.ua.undp.org/content/ukraine/en/home/operations/projects/recovery-and-peacebuilding/restoration-and-reconciliation-sida-sdc.html	та Швейцарської Конфедерації (SIDA та SDC)	Жінки	військово-цивільні адміністрації, органи місцевого самоврядування, органи безпеки, ОГС, молодіжні організації, освітні установи	обласні державні адміністрації, військово-цивільні адміністрації у двох регіонах України (Донецькій та Луганській областях)	Луганська області	наслідків збройного конфлікту, зниження ризиків його повторення і усунення існуючих невдоволь	моніторингу в постраждалих від конфлікту районах; надання технічної та консультативної допомоги в реорганізації місцевого управління і відновленні основних послуг; сприяння примиренню громад і соціальної згуртованості населення.
9	Партнерство для розвитку міст (ПРОМІС / PLEDDG) 19,5 млн канадських доларів 27.03.2015–30.06.2021 http://pleddg.org.ua/en/promis/fokus-promis/	Департамент закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади	Федерація канадських муніципалітетів	Мінрегіон, МЕРТ, Асоціація міст України ОДА та ОР, 16 міст-партнерів	органи місцевого самоуправління, МСП, жінки	Вінницька, Запорізька, Івано-Франківська, Полтавська області	Зміцнення муніципального сектора в Україні шляхом нарощення спроможностей в шістнадцятих містах задля сприяння демократії та економічному розвитку на місцевому рівні	Посилення місцевої демократії шляхом запровадження моделі «відкритого уряду» та забезпечення прозорості та ефективності прийняття рішень органами місцевого самоврядування, створення більш сприятливого середовища для підприємництва та місцевого економічного розвитку, сприяння децентралізації влади та плануванню комплексного розвитку на місцевому, регіональному та національному рівні; сприяння у створенні екологічного середовища в українських містах, сприяння торгівлі та інвестиціям між Канадою та Україною та участь у координованій Канадсько-Польській ініціативі для України.
10	Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади (EGAP) 4,3 млн швейцарських франків 01.05.2015–31.03.2019	Швейцарська Конфедерація	Фонд «Східна Європа» та Фонд «InnovaBridge»	Державне агентство з питань електронного урядування	Державні органи, НДО, громадяни	Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Одеська області	Застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що допоможуть покращити якість урядування, покращать взаємодію між	Формування та впровадження кращих стандартів електронного врядування та інноваційних практик для покращення якості послуг та доступу до інформації для громадян; підвищення прозорості

№	Назва проекту/програми	Донор	Виконавець(-ці)	Ключовий(-і) партнер(-и)	Цільова група	Регіон(-и)	Мета	Шляхом...
	http://egap.in.ua/en/						Урядом та громадянами, сприятимуть соціальним інноваціям в Україні	та підзвітності державних органів завдяки використанню сучасних ІКТ; посилення ролі ОГС у просуванні, мобілізації та відстоюванні електронної демократії для забезпечення більш активної участі громадян у процесі прийняття рішень на місцевому та регіональному рівнях; сприяння всеохоплюючому діалогу щодо формування політики у сфері електронного врядування та електронної демократії з урахуванням інтересів та потреб регіонів.
11	Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні (ПУЛЬС) 8,2 млн дол. США 14.12.2015–13.12.2020. http://auc.org.ua/ https://www.facebook.com/decentralization.marathon/	Агентство США з міжнародного розвитку (USAID)	Асоціація міст України (АМУ) за участі 24 регіональних відділень АМУ	Уряд України	Офіси реформ в регіональних відділеннях АМУ	Усі регіони України	Допомога Уряду України у прийнятті та впровадженні належної політики у сфері децентралізації	Забезпечення внеску органів місцевого самоврядування у формування та впровадження політики у сфері децентралізації; збільшення ресурсів місцевого самоврядування та посилення здатності органів місцевого самоврядування ними ефективно розпоряджатись; посилення спроможності усіх долучених до реформи груп щодо виконання нових ролей та обов'язків, що виникають внаслідок реформи децентралізації
12	Програма U-LEAD: Програми з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку 102 млн євро 01.01.2016–30.06.2020. http://tsnap.ulead.org.ua/	Європейський Союз та його країни-члени Данія, Естонія, Німеччина, Польща та Швеція	Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) та Шведське агентство з питань міжнародного співробітництва і розвитку (SIDA)	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон)	Об'єднані територіальні громади	Усі регіони України	Створення системи багаторівневого управління, що буде прозорим, підзвітним та реагуватиме на потреби населення.	Посилення спроможностей ключових суб'єктів на національному, регіональному та місцевому рівнях з метою впровадження реформ регіональної політики та децентралізації, а також покращення надання місцевих адміністративних послуг громадянам України.

№	Назва проекту/програми	Донор	Виконавець(-ці)	Ключовий(-і) партнер(-и)	Цільова група	Регіон(-и)	Мета	Шляхом...
13	<p>Відновлення врядування та примирення на територіях України, що постраждали від кризи</p> <p>10 млн євро 01.05.2016–0.11.2017 http://www.ua.undp.org/content/ukraine/en/home/operations/projects/recovery-and-peacebuilding/restoration-and-reconciliation-eu.html</p>	ЄС	ПРООН та ООН-Жінки	Мінрегіон, Донецька і Луганська обласні державні військово-цивільні адміністрації, органи місцевого самоврядування в Луганській і Донецькій областях, МВС України, Національна поліція, Міністерство з питань тимчасового окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, Мінсоцполітик и, Український жіночий фонд; Бюро гендерних стратегій і бюджетування, Українська фундація громадського здоров'я; НДІ, проект «Гендерне бюджетування в Україні», що фінансується	Чоловіки і жінки	Донецька та Луганська області	Проект сприятиме зміцненню потенціалу місцевих і регіональних органів влади щодо розробки політики, планів і бюджетів, які засновані на гендерному аналізі та відповідають потребам жінок, чоловіків, дівчат та хлопчиків. Крім того, проект буде забезпечувати рівну і значущу участь у процесі прийняття рішень жінок і чоловіків та інших вразливих груп населення	Проект дозволить місцевим громадам визначити власні потреби і забезпечить залучення всіх місцевих зацікавлених сторін до планування та прийняття рішень щодо розподілу ресурсів. Проект працюватиме з метою покращення суспільної безпеки шляхом запобігання та реагування на підвищений ризик гендерного насильства в місцевих громадах. Проект підвищить обізнаність та спроможність органів місцевого самоврядування і правоохоронних органів в пілотних громадах застосовувати підходи, орієнтовані на потерпілих від гендерного насильства, щоб забезпечити високу якість, наявність та доступність допомоги потерпілим. Проект також буде сприяти тому, щоб жінки і чоловіки, хлопчики і дівчата визнавали сексуальне і гендерне насильство в громадському просторі як порушення прав, а також реагували та запобігали таким діям. Проект також працюватиме з чоловіками і хлопчиками, намагаючись шляхом заохочення їх участі в місцевих ініціативах, вплинути на їх поведінку та сприйняття гендерних стереотипів (зокрема тих, що пов'язані з роллю чоловіків у мілітаризованому середовищі). Запобігання сексуальному та гендерному насильству.

№	Назва проекту/програми	Донор	Виконавець(-ці)	Ключовий(-і) партнер(-и)	Цільова група	Регіон(-и)	Мета	Шляхом...
				Шведським агентством міжнародного розвитку.				
14	Програма «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE) 50 млн дол. США 08.06.2016–07.06.2021 https://www.globalcommunities.org/dobre http://donors.decentralization.gov.ua/en/project/dobre	Агентство США з міжнародного розвитку (USAID)	НДО «Глобал Комьюнітіз» (Global Communities)	SocialBoost, Український Кризовий Медіа Центр, Фундація Підтримки Місцевої Демократії, Польща (FSLD), Малопольська Школа Державного Управління при Краківському Університеті Економіки (MSAP/UEK), Національний Демократичний Інститут (NDI)	75 об'єднаних територіальних громад у пілотних областях	Дніпропетровська, Івано-Франківська, Харківська, Херсонська, Кіровоградська, Миколаївська, Тернопільська області	Підтримка доброї практики місцевого самоврядування в ОТГ; допомога громадянам та громадянському суспільству в конструктивній взаємодії з органами врядування та формуванні вимог щодо прозорості та послуг	Посилення місцевого самоврядування, поглиблення демократії, побудова процвітання та сприяння стабільності; побудова міцніших громад завдяки розвитку ОТГ, який ґрунтується на внутрішніх потребах громади; забезпечення відчутних результатів за допомогою нових економічних можливостей та кращого управління місцевими послугами
15	Сталий місцевий розвиток у сільських районах Чернівецької та Одеської областей (SLDRA) 500 тис. євро 01.12.2016–31.05.2018 http://www.ua.undp.org/content/ukraine/en/home/operations/projects/democratic_governance/sustainable-devt-chernivtsi-odesa-oblasts.html	Австрійське агентство з питань розвитку	ПРООН	Мінрегіон, ОДА, РР, РДА, СР, об'єднання органів місцевого самоврядування	22 громади у пілотних областях; близько 150 000 людей, що проживають в обласних центрах, та щонайменше 18 селлах, містечках та районах	Чернівецька та Одеська області	Поліпшення рівня добробуту та життя найбільш уразливих груп населення у двох областях України (Чернівецькій та Одеській) та підвищення стандартів їхнього життя	Зміцнення потенціалу місцевих громад, місцевих органів влади та університетів щодо застосування принципів розвитку, орієнтованого на громаду, спільного врядування та надання послуг; сприяння розвитку малих ферм та несільськогосподарських підприємств у сільських та приміських районах
16	Реформа управління на сході України 7,5 млн євро	Федеральне міністерство економічного	GIZ	Мінрегіон	30 громад у пілотній області, 600	Полтавська, Дніпропетровська,	Покращення якості адміністративних та комунальних послуг на	Надання громадам консультаційної підтримки та модель діяльності центрів з надання послуг у регіоні.

№	Назва проекту/програми	Донор	Виконавець(-ці)	Ключовий(-і) партнер(-и)	Цільова група	Регіон(-и)	Мета	Шляхом...
	2009–2015 роки https://www.giz.de/en/worldwide/32548.html	співробітництва та розвитку Німеччини			000 осіб	Луганська та Київська області	Сході України та їх більш ефективне надання у відповідності до потреб громадян	З 2012 року модель рекомендована для використання в інших регіонах України.

АМУ – Асоціація міст України

БС – система бюджетування

ВР – Верховна Рада

ГО – громадська організація

МВС – Міністерство внутрішніх справ України

МЗС – Міністерство закордонних справ

МР – місцева рада

МТОТ – Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України

НАБУ – Національне антикорупційне бюро

НДІ – Національний демократичний інститут

ОГС – організація громадянського суспільства

ОДА – Обласна державна адміністрація

СМЕЗ – система моніторингу енергозатрат

ОМОС – органи місцевого та обласного самоврядування

ОР – обласна рада

ПО НРР – проектний офіс Національної ради реформ

РДА – районна державна адміністрація

РР – районна рада

СР – сільські та селищні ради

УКМЦ – Український Кризовий Медіа Центр

ЦГ – цільова група

[↪ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 20. ЗРАЗОК РОЗРАХУНКУ ВАРТОСТІ ПРОЕКТУ

Проект технічної допомоги № 1

(див. таблицю зі способами підтримки з боку ЄС, що наведена у розділі 4.7)

№	Стаття витрат	Одиниця	Кількість одиниць	Вартість одиниці	Вартість
1	Керівник групи	зарплата за день	120	800	96 000
2	Ключовий експерт 1	зарплата за день	100	700	70 000
3	Ключовий експерт 2	зарплата за день	100	700	70 000
4	Неключовий експерт	зарплата за день	100	600	60 000
5	Добові	ніч	500	290 ⁹¹	145 000
6	Допоміжний персонал	місяць	12	600	7 200
7	Переклад	сторінка	2000	15	30 000
8	Усний переклад	день	50	500	25 000
9	Поїздки за кордон	переліт	15	600	9 000
10	Внутрішні поїздки	місяць	12	500	6 000
11	Друк, копіювання	місяць	12	300	3 600
12	Організація заходів	захід	10	5 000	50 000
13	Непередбачені витрати	5 %			28 590
Всього					600 390

Проект технічної допомоги № 3

№	Стаття витрат	Одиниця	Кількість одиниць	Вартість одиниці	Вартість
1	Керівник групи	зарплата за день	660	1 000	660 000
2	Ключовий експерт 1	зарплата за день	440	800	352 000
3	Ключовий експерт 2	зарплата за день	440	800	352 000
4	Неключовий експерт	зарплата за день	2 000	700	1 400 000
5	Добові	ніч	5 000	290	1 450 000
6	Допоміжний персонал	місяць	36	2 000	72 000
7	Переклад	сторінка	2 000	15	30 000
8	Усний переклад	день	200	500	100 000
9	Поїздки за кордон	переліт	50	600	30 000
10	Внутрішні поїздки	місяць	36	500	18 000
11	Друк, копіювання	рік	3	20 000	60 000
12	Організація заходів	захід	30	5 000	150 000
13	Офіс, канцелярські товари	місяць	36	4 000	144 000
14	Послуги (наприклад аудит енергоефективності)	послуга	1	1 000 000	1 000 000
15	Обладнання (наприклад, для підтвердження результатів неформального та інформального навчання)			1 000 000	1 000 000
16	Непередбачені витрати	розмір	5 %		240 900
Всього					7 058 900

[↻ Назад до тексту](#)

⁹¹ Розмір для України: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/perdiems-2017-03-17_en.pdf

ДОДАТОК 21. ОЦІНКА ВАРТОСТІ СТВОРЕННЯ ЦЕНТРУ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Передумови:

- Багатофункціональні центри професійної освіти створюватимуться на базі наявних у пілотному регіоні ПТНЗ, що володіють найкращим матеріально-технічним потенціалом. Такий навчальний заклад обиратиметься на конкурсній основі за допомогою об'єктивних критеріїв відбору (у відповідності до Концепції оптимізації мережі ПТО).
- Процесу створення центрів передового досвіду професійної освіти передуватиме проведення загального аудиту та аудиту енергоефективності.
- Перелік обладнання складатиметься після розробки професійних та освітніх стандартів для обраних професій (кваліфікацій). Наступним етапом буде підготовка тендерної документації.
- Для забезпечення повноцінного функціонування центру та додаткових джерел фінансування, щонайменше 30 % навчальних послуг надаватимуться дорослому населенню.
- Існує можливість скорочення вартості проекту за рахунок використання власних ресурсів (людських та матеріальних) ПТНЗ та схем співфінансування.

Вихідні дані:

- Площа центру: 8000 кв. м
- Кількість учнів: 1000–1200

№	Стаття витрат	Одиниця	Кількість	Вартість	Всього, євро	Коментар
1	Підготовка проектної документації	% від вартості проекту	1	10	45 000	Технічна інспекція та сертифікація будівель, діагностика обладнання та розробка інженерних рішень на основі технічної специфікації, розробка проекту та проектно-кошторисної документації
2	Реконструкція приміщень та навчальних майстерень, роботи з підвищення енергозбереження (роботи і матеріали), в тому числі:	кв. м	8000	30	240 000	Витрати на ремонтні роботи та матеріали залежать від стану приміщень. Вартість одиниці на 1 кв. м (30 євро) розраховується як середнє значення для пп. 2.1–2.8
2.1	капітальний ремонт фасаду					
2.2	капітальний ремонт та теплоізоляція стін					
2.3	капітальний ремонт та теплоізоляція даху					
2.4	укладення підлогових покриттів					
2.5	заміна віконних блоків з метою енергозбереження					
2.6	заміна дверей					
2.7	ремонт систем опалення, водопостачання, каналізації					
2.8	встановлення системи					

№	Стаття витрат	Одиниця	Кількість	Вартість	Всього, евро	Коментар
	кондиціонування повітря					
3	Встановлення високошвидкісного інтернету				5000	
4	Придбання сучасного обладнання				272 435	Перелік обладнання складатиметься після розробки професійних та освітніх стандартів для обраних спеціальностей (професій).
4.1	Майстерня 1. Обробна промисловість (верстатник, електрик з ремонту та обслуговування електроустаткування, слюсар з ремонту автомобілів)	одиниця	1	67 800	67 800	Розрахунок базується на даних, наданих Департаментом освіти і науки Вінницької облдержадміністрації (приклад вінницького центру)
4.2	Майстерня 2. Будівельна галузь (муляр, штукатур, лицювальник, електрогазозварник)	одиниця	1	44 428	44 428	Розрахунок базується на даних, наданих Департаментом освіти і науки Вінницької облдержадміністрації (приклад вінницького центру)
4.3	Майстерня 3. Обробна промисловість (виробник м'ясних напівфабрикатів, пекар, сироповар, сировар, кондитер)	одиниця	1	59 627	59 627	Розрахунок базується на даних, наданих Департаментом освіти і науки Вінницької облдержадміністрації (приклад вінницького центру)
4.4	Майстерня 4. Легка промисловість (швачка, кравець, закрійник)	одиниця	1	10 580	10 580	Розрахунок базується на даних, наданих МОН (приклад чернігівського центру)
4.4	Комп'ютери та інше навчальне обладнання	одиниця	50	600	30 000	2 комп'ютерні класи з 25 комп'ютерами у кожному (з ліцензійним програмним забезпеченням). Згідно з національними технічними вимогами, ПТНЗ повинні мати принаймні 5 комп'ютерів на кожні 100 учнів.
4.5	Обладнання для людей з інвалідністю	н. д.	н. д.	н. д.	35 000	Спеціальні зовнішні та внутрішні ліфти, туалети, підйомники для інвалідних візків, мобільні поручні та інше обладнання
4.6	Меблі та оздоблення	одиниця меблів	15	1000	15 000	
4.7	Методична та фахова література				10 000	Створення електронних книжок та бібліотечного фонду
Всього:					562 435	

[↻ Назад до тексту](#)

ДОДАТОК 22. ЛОГІЧНА СТРУКТУРА

Цілі/результати	Показники	Джерела та засоби контролю	Припущення
Назва програми: Вдосконалення підготовки робітничих кадрів заради покращення ринку праці в сучасній Україні			
<p>Загальна мета: Створити міцну базу для ефективного впровадження реформ у секторі професійної освіти та ефективної зовнішньої допомоги (зокрема з боку ЄС) щодо розвитку системи професійної освіти з метою забезпечення її відповідності потребам мінливого ринку праці</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прогрес у сфері доречності програм та проектів реформ, їхньої ефективності, дієвості, впливу та сталості 	<p>Річні звіти Уряду Звіти Державної служби статистики України Звіти партнерів у сфері розвитку</p>	
<p>Конкретні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Покращення ефективності реформ у сфері професійної освіти в Україні шляхом впровадження доречної та надійної стратегії та створення законодавчо врегульованої системи координації сектора на національному та регіональному рівнях. 2. Оптимізація мережі закладів професійної освіти та створення ефективних систем управління та фінансування, що відповідатимуть потребам національного та регіонального розвитку, та концепції Нової української школи; 3. Покращення якості та підвищення привабливості професійної освіти, а також покращення її відповідності потребам ринку праці. 	<ul style="list-style-type: none"> • Реформи системи ПТО в Україні розробляються та впроваджуються в рамках комплексної стратегічної рамкової програми з чітко визначеними цілями, завданнями та показниками виконання; здійснюється їх належний моніторинг та оцінювання; • Покращено ефективність системи ПТО та її відповідність потребам регіонального розвитку та стратегії сталого розвитку країни; • Покращено конкурентоспроможність випускників системи ПТО, яка вимірюється за допомогою рівнів участі на ринку праці, продуктивності, доданої вартості та задоволеності роботодавців 	<p>Річні звіти МОН, Мінсоцполітики, МЕРТ та інших відповідних органів Представництво ЄС</p>	<p>Уряд продовжує працювати над пріоритетами, завданнями та заходами, визначеними у відповідних планах та стратегічних документах сектора, та надає достатню підтримку, яка дозволяє Мінсоцполітики та іншим зацікавленим міністерствам своєчасно та ефективно втілювати свої галузеві та підгалузеві стратегії</p>
Результати			

Цілі/результати	Показники	Джерела та засоби контролю	Припущення
<p>R 1.1. Створено та введено в дію Національну раду професійної освіти (НРПО)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Офіційно створений орган з представництвом різних зацікавлених сторін, завданням якого є надавати консультації Уряду/МОН щодо політики; • Члени НРПО пройшли підготовку щодо ефективного виконання своїх обов'язків; • Засідання НРПО відбуваються щонайменше раз на квартал; • Рекомендації (рішення) НРПО враховуються виконавчими органами при прийнятті рішень у сфері політики 	<ul style="list-style-type: none"> • Листи зацікавлених сторін щодо офіційного висування членів НРПО; • Постанова Уряду; • Протоколи засідань Ради; • Накази МОН та інших міністерств; • Підтвердження проходження членами НРПО відповідного навчання (навчальна програма та матеріали, списки учасників тощо) 	<p>Зацікавлені особи здатні надати для участі у якості партнерів проекту працівників, що володіють відповідними вміннями та досвідом</p> <p>Зацікавлені особи та Представництво ЄС здатні розробити, організувати та супроводжувати контракти</p> <p>Зацікавлені особи та організація-замовник здатні сформулювати та підтримувати добрі робочі стосунки</p>
<p>R 1.2. Розроблено та затверджено Національну стратегію професійної освіти. Посилено потенціал та спроможності національних органів щодо формулювання, координації, впровадження та моніторингу реформ сектора</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Затверджено доречну та надійну Стратегію професійної освіти з розписаним по роках планом дій та відповідним розрахунком витрат; • Законодавчо врегульована система моніторингу політики у сфері професійної освіти; • Підготовлено персонал відповідних національних органів 	<ul style="list-style-type: none"> • Постанова Уряду; • Накази МОН та інших міністерств; • Підтвердження проходження членами НРПО відповідного навчання (навчальна програма та матеріали, списки учасників тощо) 	<p>МОН, інші зацікавлені Міністерства та підпорядковані їм установи готові та здатні співпрацювати у конструктивний спосіб та забезпечувати синергію між стратегіями національного, галузевого та субгалузевого рівнів;</p>
<p>R 1.3. Створено та введено в дію регіональні ради професійної освіти у пілотних регіонах</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Офіційно створено орган з представництвом різних зацікавлених сторін, завданням якого є надавати консультації обласним адміністраціям, Уряду/МОН щодо політики; • Члени регіональних рад професійної освіти пройшли підготовку щодо ефективного виконання своїх обов'язків; • Засідання регіональних рад професійної освіти відбуваються щонайменше раз на квартал; • Рекомендації (рішення) регіональних рад 	<ul style="list-style-type: none"> • Листи зацікавлених сторін щодо офіційного висування членів регіональних рад професійної освіти; • Рішення обласних державних адміністрацій; • Протоколи засідань регіональних рад професійної освіти; • Накази МОН та інших 	<p>МОН та інші зацікавлені міністерства готові та здатні формувати структури та процеси на вищому рівні (не просто робочі групи) з</p>

Цілі/результати	Показники	Джерела та засоби контролю	Припущення
	професійної освіти враховуються обласними державними адміністраціями та Урядом/МОН при прийнятті рішень у сфері політики	міністерств; • Підтвердження проходження членами регіональних рад професійної освіти відповідного навчання (навчальна програма та матеріали, списки учасників тощо)	метою забезпечення координації, обслуговування та моніторингу Стратегії ПТО
R 1.4. Розроблено та затверджено регіональні стратегії професійної освіти. Посилено потенціал та спроможності регіональних органів щодо формулювання, координації, впровадження та моніторингу реформ сектора	<ul style="list-style-type: none"> • Затверджено доречні та надійні регіональні стратегії професійної освіти з розписаним по роках планами дій та відповідними розрахунками витрат; • Законодавчо врегульована система моніторингу політики у сфері професійної освіти на регіональному рівні; • Підготовлено персонал відповідних регіональних органів 	<ul style="list-style-type: none"> • Рішення обласних державних адміністрацій • Підтвердження проходження членами регіональних рад професійної освіти відповідного навчання (навчальна програма та матеріали, списки учасників тощо) 	
R 2.1. Мережу державних закладів професійної освіти оптимізовано у відповідності до потреб регіональних ринків праці, а також створено фінансові можливості для розвитку системи професійної освіти	<ul style="list-style-type: none"> • Повна інвентаризація закладів професійної освіти; • Концепція оптимізації мережі професійної освіти та відповідний план дій; • Кількість державних ПТНЗ скорочено щонайменше на 10 % 	<ul style="list-style-type: none"> • Незалежний звіт про інвентаризацію ПТНЗ; • Рішення НРПО; • Накази МОН; • Постанова Уряду; • Звіт МОН щодо оптимізації 	
R 2.2. Визначено концептуальні, правові, організаційні та інші аспекти багатофункціональних центрів передового досвіду (ЦПД)	<ul style="list-style-type: none"> • Концепція багатофункціональних центрів передового досвіду професійної освіти; • Визначено критерії відбору ПТНЗ для перетворення їх на ЦПД; • Обрано 25 ПТНЗ для перетворення на ЦПД 	<ul style="list-style-type: none"> • Звіти за проектами*⁹²; • Рішення НРПО; • Накази МОН; • Постанова Уряду (за 	

⁹² * У разі якщо для цієї мети буде ініційований окремий проект технічної допомоги чи Twinning.

Цілі/результати	Показники	Джерела та засоби контролю	Припущення
<p>R 2.3. Створено ефективну багаторівневу систему управління та адміністрування, яка відповідатиме потребам децентралізованої та оптимізованої системи професійної освіти</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Концепція системи управління професійною освітою, що пропонує більш ефективний розподіл сфер адміністративних компетенцій (повноважень) у контексті децентралізованої системи професійної освіти; • Законодавчі акти, що визначають завдання створених або реорганізованих установ; • Покращення здібностей працівників органів управління; • Колективні органи управління, наприклад керівні ради навчальних закладів в усіх закладах професійної освіти 	<p>необхідності)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Звіти за проектами*; • Рішення НРПО; • Накази МОН; • Постанови Уряду 	
<p>R 2.4. Впроваджено новий механізм багатоканального фінансування професійної освіти, що забезпечуватиме доцільність та ефективність фінансових асигнувань</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Офіційно затверджено та впроваджено Концепцію багатоканального фінансування ПТО зі збільшеною роллю недержавних джерел фінансування на основі ДПП та різних способів укладання контрактів, з метою залучення інвестицій приватного сектора у ПТО; • Офіційно затверджено та повністю введено в дію механізм подушного фінансування чи «системи ваучерів»; • Вдосконалено тендерні процедури; • Належне функціонування системи внутрішнього аудиту в МОН та місцевих адміністраціях 	<ul style="list-style-type: none"> • Постанови Уряду; • Накази МФУ; • Підписано договори (угоди) про ДПП та співпрацю з приватним сектором 	
<p>R 2.5. Належним чином застосовуються системи багаторічного бюджетного планування та фінансування програм</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Затверджено настанови щодо розробки середньострокової (бюджетної) структури витрат та застосування, та бюджетування програм; • Затверджено середньостроковий прогноз витрат (бюджету) (ССПВ(Б)) на 2019–2021 та наступні роки; • Річні бюджети повністю базуються на ССПВ(Б); • Внесено відповідні зміни до законів та інших 	<ul style="list-style-type: none"> • Накази МФУ; • Бюджетний кодекс; • Закони про Державний бюджет на відповідний рік • Постанови Уряду 	

Цілі/результати	Показники	Джерела та засоби контролю	Припущення
	нормативних актів		
R 2.6. Створено (покращено) правову базу, що забезпечує ефективність реформ у сфері професійної освіти	<ul style="list-style-type: none"> • Закон «Про професійну освіту»; • Внесено зміни до Закону України «Про освіту» та до інших відповідних законів; • Підзаконні акти на підставі Закону «Про професійну освіту» та створення сприятливого законодавчого поля для ефективних реформ 	<ul style="list-style-type: none"> • Прийняті Верховною Радою закони; • Постанови Уряду 	
R 2.7. Дієва інформаційна система управління освітою (ІСУО), що забезпечена методологією та інструментами для збору та аналізу даних	<ul style="list-style-type: none"> • Визначено потреби користувачів ІСУО; • Затверджено положення про роботу та використання ІСУО; • Програмне забезпечення ІСУО; • Закуплено та встановлено необхідне апаратне забезпечення; • Повністю функціональну ІСУО пов'язано з ІСРП; 	<ul style="list-style-type: none"> • Накази МОН та Мінсоцполітики; • Діюча ІСУО 	
R 3.1. Створено та введено в дію Національне агентство кваліфікацій	<ul style="list-style-type: none"> • Офіційно затверджено Концепцію Національного агентства кваліфікацій (включаючи його повноваження, сфери компетенції, вимоги щодо умов його діяльності, посадові інструкції працівників тощо); • Офіційно створено Агентство із затвердженим статутом та штатною структурою; • Забезпечено приміщення, обладнання, меблі та інформаційні ресурси у відповідності до Концепції; • Офіційно створено Комітет з підбору працівників агентства; • Усіх працівників призначено та підготовлено згідно з Концепцією, професійними стандартами та посадовими інструкціями 	<ul style="list-style-type: none"> • Звіти за проектами*; • Рішення НРПО; • Постанови Уряду; • Накази МОН; • Акти прийняття робіт (наприклад, ремонтних), поставок (наприклад, обладнання) та послуг (наприклад, з підготовки працівників); • Наказ директора Агентства 	
R 3.2. Створено центри незалежного	<ul style="list-style-type: none"> • Офіційно затверджено Концепцію центрів 	<ul style="list-style-type: none"> • Звіти за проектами*; 	

Цілі/результати	Показники	Джерела та засоби контролю	Припущення
оцінювання	<p>незалежного оцінювання (включаючи його повноваження, сфери компетенції, вимоги щодо технічного оснащення, посадові інструкції працівників тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Офіційно створено 25 центрів із затвердженими статутами та штатною структурою; • Забезпечено приміщення, обладнання, меблі та інформаційні ресурси у відповідності до Концепції; • Офіційно створено Комітет з підбору працівників центрів; • Усіх працівників призначено та підготовлено згідно з Концепцією, професійними стандартами та посадовими інструкціями; • Визначено, підготовлено та сертифіковано принаймні 100 незалежних спеціалістів з оцінювання 	<ul style="list-style-type: none"> • Рішення НРПО; • Постанови Уряду; • Накази МОН; • Акти прийняття робіт (наприклад, ремонтних), поставок (наприклад, обладнання) та послуг (наприклад, з підготовки працівників); • Накази директорів центрів 	
R 3.3. Національну рамку кваліфікацій (НРК) приведено у відповідність до ЄРК, і вона включає, зокрема	<ul style="list-style-type: none"> • Переглянуті та сумісні класифікатор професій та перелік професій (спеціальностей) з підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ; • Повну законодавчу та методологічну базу для розроблення та затвердження професійних та освітніх стандартів; • Необхідну кількість експертів (що представляють соціальних партнерів) підготовлено для здійснення розробки професійних та освітніх стандартів; • 100 нещодавно розроблених (переглянутих) професійних та освітніх стандартів та відповідні навчальні плани, що відповідають пріоритетним потребам ринку праці. 	<ul style="list-style-type: none"> • Постанови Уряду; • Накази МОН та Мінсоцполітики; • Підтвердження проходження навчання (навчальна програма та матеріали, списки учасників тощо) 	
R 3.4. Викладацький склад професійної освіти здатен здійснювати навчання учнів за новими	<ul style="list-style-type: none"> • 2000 викладачів пройшли підготовку з проведення навчання на базі (модульних) навчальних програм, розроблених на основі компетентнісного підходу 	<ul style="list-style-type: none"> • Підтвердження проходження викладачами навчання (навчальна 	

Цілі/результати	Показники	Джерела та засоби контролю	Припущення
стандартами та навчальними програмами на компетентнісній основі		програма та матеріали, списки учасників, результати оцінювання тощо) •	
R 3.5. Створено комплексну та законодавчо врегульовану систему професійної орієнтації та розвитку кар'єри	<ul style="list-style-type: none"> • Затверджено концепцію комплексної системи професійної орієнтації та розвитку кар'єри; • Створено та введено в дію центр професійної орієнтації; • Створено відділи професійної орієнтації в усіх закладах професійної освіти з принаймні одним працівником, що пройшов відповідне навчання 	<ul style="list-style-type: none"> • Звіти за проектами⁹³; • Накази МОН, Мінсоцполітики та МЕРТ; • Постанови Уряду 	
R 3.6. Введено в дію інформаційну систему ринку праці (ІСРП), що забезпечена необхідною методологією та інструментами для прогнозування потреб у кваліфікованих кадрах на національному та місцевому рівнях.	<ul style="list-style-type: none"> • Визначено потреби користувачів ІСРП; • Затверджено положення про роботу та використання ІСРП; • Програмне забезпечення ІСРП; • Закуплено та встановлено необхідне апаратне забезпечення; • Повністю функціональна ІСРП 	<ul style="list-style-type: none"> • Накази МОН та МЕРТ; • Діюча ІСРП 	
R 3.7. Введено в дію систему підтвердження результатів неформального та інформального навчання як мінімум для п'яти кваліфікацій, що користуються великим попитом	<ul style="list-style-type: none"> • 5 підготовлених експертів з оцінювання на кожну кваліфікацію • Щонайменше 20 кандидатів пройшли процедури підтвердження результатів неформального та інформального навчання за кожною кваліфікацією 	<ul style="list-style-type: none"> • Підтвердження проходження навчання експертами з оцінювання (навчальна програма та матеріали, списки учасників тощо) • Документація про впровадження процедур підтвердження результатів неформального та інформального навчання; 	

⁹³ У разі якщо для цієї мети буде ініційований окремий проект технічної допомоги.

Цілі/результати	Показники	Джерела та засоби контролю	Припущення
		<ul style="list-style-type: none"> • (присвоєні кваліфікації, якщо є) 	
R 4.1. Повна ревізія будівель ПТНЗ, у тому числі на предмет енергоефективності та доступності для людей з інвалідністю	<ul style="list-style-type: none"> • Визначено та повністю розраховано вартість потреб щодо модернізації будівель з точки зору енергоефективності та пристосування з метою забезпечення доступності для осіб з інвалідністю 	<ul style="list-style-type: none"> • Затверджені звіти про ревізію 	
R 4.2. Тендерна документація на будівельні роботи	<ul style="list-style-type: none"> • Затверджено тендерну документацію, підготовлену у відповідності до національного законодавства 	<ul style="list-style-type: none"> • Юридичні акти, видані відповідними органами 	
R 4.3. Визначено потреби в обладнанні згідно з новими навчальними програмами та тендерна документація на закупівлю обладнання	<ul style="list-style-type: none"> • Затверджено тендерну документацію (з повними переліками навчального обладнання та матеріалів, які потрібно придбати), підготовлену у відповідності до національного законодавства 	<ul style="list-style-type: none"> • Юридичні акти, видані відповідними органами 	
R 4.4. У 12 пілотних регіонах створено багатофункціональні центри передового досвіду (реконструкція та обладнання); Модернізовано принаймні ще один заклад професійної освіти у кожному пілотному регіоні. В усіх інших регіонах створено багатофункціональні центри передового досвіду	<ul style="list-style-type: none"> • Тендерна документація на здійснення будівельно-ремонтних робіт; • Повністю відремонтовано будівлі 37 ПТНЗ⁹⁴; • Визначення потреб в обладнанні згідно з новими навчальними планами; • Повністю обладнано 37 ПТНЗ; • Введено в дію 25 багатофункціональних центрів в усіх регіонах, які надають різноманітні навчальні та освітні послуги, включаючи послуги неперервного професійного навчання та навчання дорослих 	<ul style="list-style-type: none"> • Звіти за проектами*; • Рішення НРПО; • Постанови Уряду; • Накази МОН; • Акти прийняття робіт (наприклад, ремонтних), поставок (наприклад, обладнання) та послуг (наприклад, з підготовки працівників); • Накази директорів ЦПД 	

[↩Назад до тексту](#)

⁹⁴ Включаючи 12 ЦПД у пілотних регіонах, 13 ЦПД в інших регіонах та додатково по одному ПТНЗ у кожному пілотному регіоні.

РИЗИК	ІМОВІРНІСТЬ	ВПЛИВ	ЗАХОДИ ІЗ ЗНИЖЕННЯ ВПЛИВУ
РИЗИКИ СИСТЕМНОГО РІВНЯ			
<u>Ризик щодо координації:</u> Заходи різних органів, що відповідають за ті самі або взаємопов'язані завдання, не координуються належним чином	Високий	Заходи не впроваджуються (як належне) або впроваджуються із значною затримкою, або з низьким рівнем ефективності	<ul style="list-style-type: none"> Створити та налагодити роботу механізму залучення зацікавлених сторін
<u>Ризик щодо реформи державного управління:</u> Реорганізація МОН та інших ключових міністерств співпадає з важливими етапами планування та впровадження програми підтримки ЄС	Високий	Через обмежену функціональність міністерств політичні рішення не приймаються своєчасно та (або) з належним рівнем відповідальності	<ul style="list-style-type: none"> Завчасно узгодити з Кабінетом Міністрів «запасний» план дій на випадок обмеженої функціональності міністерств
<u>Ризик щодо конфлікту інтересів:</u> ключові зацікавлені сторони не доходять згоди з важливих питань (наприклад, підходів щодо політики, концепцій, змін до законодавства) або не погоджують проекти документів (наприклад, механізмів, стандартів, навчальних програм)	Середній / високий	Документи неможливо прийняти, а їх прийняття без погодження імовірно призведе до спротиву та неможливості їх впровадження на практиці	<ul style="list-style-type: none"> Забезпечити якомога ширшу участь зацікавлених сторін в обговоренні політичних питань та процесі консультацій за допомогою належним чином організованих заходів з обговорення та погодження, а також у розробленні документів – шляхом участі у робочих групах та інших структурах
<u>Ризик щодо фінансування:</u> нерациональне асигнування, розподіл або використання фінансових ресурсів	Середній	Заходи не впроваджуються (як належне) або впроваджуються з низьким рівнем ефективності; Невдоволення та зневіра всередині системи (серед власних працівників та бенефіціарів) та за її межами (зацікавлені сторони, суспільство в цілому)	<ul style="list-style-type: none"> Консультації з ключовими зацікавленими сторонами з питань розподілу фінансових ресурсів, забезпечення спільного контролю та відповідальності за розподіл коштів та їх використання
<u>Ризик щодо моніторингу:</u> неналежна організація та здійснення нагляду та моніторингу за реалізацією заходів	Середній	Заходи не впроваджуються (як належне) або впроваджуються із значною затримкою,	<ul style="list-style-type: none"> Затвердити схему моніторингу та закріпити її законодавчо до початку процесу впровадження реформ

РИЗИК	ІМОВІРНІСТЬ	ВПЛИВ	ЗАХОДИ ІЗ ЗНИЖЕННЯ ВПЛИВУ
		або з низьким рівнем ефективності	
Ризики операційного рівня (лише приклади)			
Результати досліджень надходять із значним запізненням	Середній	Впровадження інших заходів (наприклад, прийняття політичних рішень), для яких потрібні результати досліджень, значно затримується або опиняється під загрозою	<ul style="list-style-type: none"> • Розпочати тендер із закупівлі послуг заздалегідь, щоб уникнути будь-яких запізнень і (або) відставань формальних процедур, враховуючи при цьому також і можливу необхідність проведення повторних тендерів (наприклад, у випадку відсутності заявок або з інших причин, що можуть призвести до скасування тендера); • У договорі чітко визначити штрафні санкції за будь-які запізнення у наданні послуг; • Здійснювати постійний моніторинг усього робочого процесу
Результати досліджень не дають необхідної або достатньо точної фактичної чи аналітичної бази (та рекомендацій) для прийняття обґрунтованих рішень щодо політики	Середній	Приймаються неправильні (неналежні) рішення з відповідного питання (або не приймаються взагалі), що сприяє покращенню ситуації, а, можливо, навіть погіршує її	<ul style="list-style-type: none"> • Розробляти якомога докладніші ТЗ для досліджень з дуже чітко описаними очікуваними результатами; • У договорі чітко визначити штрафні санкції за неналежну якість надання послуг; • Здійснювати постійний моніторинг під час усього періоду виконання робіт підрядником
Будівельні (ремонтні, адаптаційні) роботи виконуються із значним запізненням	Середній	Якість освіти та (або) рівень залучення цільових груп залишаються низькими через те, що бенефіціари не можуть скористатися покращеними умовами	<ul style="list-style-type: none"> • Розпочати тендер на виконання робіт заздалегідь, щоб уникнути будь-яких запізнень і (або) відставань формальних процедур, враховуючи при цьому також і можливу необхідність проведення повторних тендерів (у випадку відсутності заявок або з інших причин, що можуть призвести до скасування тендера); • У договорі чітко визначити штрафні санкції за будь-які затримки із виконанням

РИЗИК	ІМОВІРНІСТЬ	ВПЛИВ	ЗАХОДИ ІЗ ЗНИЖЕННЯ ВПЛИВУ
			<p>робіт;</p> <ul style="list-style-type: none"> Здійснювати постійний моніторинг під час усього періоду виконання робіт
Товари постачаються із значним запізненням	Середній	Якість освіти залишається низькою через те, що бенефіціари не можуть скористатися новим обладнанням і (або) іншим навчальними засобами	<ul style="list-style-type: none"> Розпочати тендер на постачання товарів заздалегідь, щоб уникнути будь-яких запізнень і (або) відставань формальних процедур, враховуючи при цьому також і можливу необхідність проведення повторних тендерів (у випадку відсутності заявок або з інших причин, що можуть призвести до скасування тендера); У договорі чітко визначити штрафні санкції за будь-які запізнення із постачанням товарів; Здійснювати постійний моніторинг усього процесу поставок
Визначені учасники не беруть належної участі у програмах підготовки через небажання або нездатність (наприклад, через щоденне навантаження на роботі)	Середній	Впровадження заходів підготовленими працівниками значно затримується або опиняється під загрозою	<ul style="list-style-type: none"> Здійснювати ретельний відбір учасників та проводити з ними співбесіди до початку навчання, щоб пересвідчитись у їхній мотивації, бажанні та можливості; Коли необхідно, пропонувати адміністративні заходи для того, щоб звільнити учасників від їхніх щоденних робочих обов'язків на період навчання; Здійснювати постійний моніторинг усього процесу підготовки та контролювати відвідуваність учасників

РИЗИК	ІМОВІРНІСТЬ	ВПЛИВ	ЗАХОДИ ІЗ ЗНИЖЕННЯ ВПЛИВУ
Підготовлені люди залишають свої посади, перш ніж виконують завдання, для якого їх готували	Середній	"	<ul style="list-style-type: none"> Ретельно підбирати учасників та збирати можливі свідчення (включаючи інформацію від їхніх керівників) про їхні плани залишитися на цій посаді; Залучати до підготовки запасних учасників, які зможуть замінити тих, хто звільниться;
Будівельні (ремонтні, адаптаційні) роботи виконуються із значним недоліками і (або) відхиленнями від стандартів	Низький	Якість освіти та (або) рівень залучення цільових груп залишаються низькими через те, що бенефіціари не можуть скористатися покращеними умовами; Для виправлення недоліків потрібні додаткові фінансові ресурси та час	<ul style="list-style-type: none"> Якомога детальніше та чіткіше розробляти технічні завдання на виконання робіт (включаючи суворі вимоги до будівельних компаній); У договорі про виконання робіт чітко визначити штрафні санкції за неналежну якість будівельних робіт; Здійснювати постійний моніторинг та технічний контроль впродовж усього процесу виконання робіт
Поставлені товари не відповідають вимогам, встановленим у технічному завданні	Низький	"	<ul style="list-style-type: none"> У договорах чітко визначити штрафні санкції за будь-які відхилення поставлених товарів від технічних умов; Вимагати перелік визначених для постачання товарів та перевіряти їх специфікації перед відвантаженням
Якість результатів роботи робочої групи є незадовільною	Низький	Неможливо реалізувати подальші заходи; Для виправлення недоліків діяльності робочої групи потрібні додаткові фінансові ресурси та час	<ul style="list-style-type: none"> Якомога детальніше та чіткіше розробляти технічні завдання для робочої групи (включаючи суворі вимоги щодо відбору членів робочої групи); Здійснювати постійний моніторинг діяльності робочої групи; Призначити представника бенефіціара до числа членів робочої групи, або принаймні для здійснення координації їхньої діяльності
Зміст програми підготовки не сприяє розвитку спроможності учасників щодо реалізації	Низький	Захід не впроваджується через нездатність людських ресурсів;	<ul style="list-style-type: none"> Перш ніж розробляти ТЗ, розробити концепцію навчання та узгодити її з бенефіціаром, відповідними

РИЗИК	ІМОВІРНІСТЬ	ВПЛИВ	ЗАХОДИ ІЗ ЗНИЖЕННЯ ВПЛИВУ
певного завдання		На перепідготовку потрібні додаткові фінансові ресурси та час	зацікавленими особами та експертами, якщо вони є
Учасники підготовки не набувають результатів навчання через низький рівень викладання або власну нездатність опанувати курс	Низький	"	<ul style="list-style-type: none"> • Якомога детальніше та чіткіше розробляти ТЗ на здійснення підготовки (включаючи суворі вимоги щодо відбору членів постачальника навчальних послуг); • Здійснювати постійний моніторинг процесу навчання; • Здійснювати ретельний відбір учасників та проводити з ними співбесіди до початку навчання на предмет визначення їхніх компетентностей та базових знань з відповідної теми
Спроможностей установ (та їхніх працівників) недостатньо для виконання завдання	Низький/ Середній	Заходи не впроваджуються (як належне) або впроваджуються з низьким рівнем ефективності	<ul style="list-style-type: none"> • Організувати наради, обговорення, та визначити спроможності усіх установ, що були визначені відповідальними за реалізацію будь-яких заходів щодо реформи; • За необхідності організувати заходи з розвитку спроможності та (або) закріпити експертів для надання технічної допомоги; • Надавати регулярну орієнтацію та консультації установам та організаціям, щодо яких існує ризик браку спроможності
Завдання та обов'язки неналежним чином розподілені в середині установи, що відповідає за виконання того чи іншого заходу	Низький/ Середній	"	<ul style="list-style-type: none"> • Вимагати (якщо можливо), щоб установи готували власні плани дій (із чітким розподілом завдань та обов'язків всередині такої установи) щодо впровадження заходів у сфері реформи, за які вони відповідають; • За необхідності, надавати сприяння у виконанні таких внутрішніх планів дій

[↻Назад до тексту](#)